

SEÇİLMİŞ GÖSTERGELERLE VAN 2012

SEÇİLMİŞ GÖSTERGELERLE VAN 2012

İstatistiki veri ve bilgi istekleri için**Bilgi Dağıtım Grubu****Tel:** + (312) 410 02 15 - 410 02 44**Faks:** + (312) 417 04 32**Yayın istekleri için****Döner Sermaye İşletmesi****Tel:** + (312) 425 34 23 - 410 05 96 - 410 02 85**Faks:** + (312) 417 58 86**Yayın içeriğine yönelik sorularınız için****TÜİK Van Bölge Müdürlüğü****Tel:** + (432) 215 20 56 Strl.**Faks:** + (432) 216 30 06**İnternet****<http://www.tuik.gov.tr>****E-posta****bilgi@tuik.gov.tr****Yayın No****4099****ISSN****1307-0894****Türkiye İstatistik Kurumu****Yücetepe Mah. Necatibey Cad. No: 114 06100 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE**

Bu yayının 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre her hakkı Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığına aittir. Gerçek veya tüzel kişiler tarafından izinsiz çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Ankara
Tel: +(0312) 410 01 64 * Faks: +(0312) 418 50 82
Eylül 2013
MTB: 2013-632 - 50 Adet

ISBN 978-975-19-5785-6

ÖNSÖZ

Türkiye İstatistik Kurumu, ülkemizin ekonomik, sosyal, demografik ve kültürel yapısı ile ilgili idari kayıt, sayım ve araştırmalardan elde ettiği bilgileri, başta kamu kurum ve kuruluşları ve araştırmacılar olmak üzere kamuoyunun kullanımına sunmaktadır.

Yayınlar, tutarlılık, zamanlılık, şeffaflık ve gizlilik ilkeleri çerçevesinde kaliteli veri üretimi ve hizmet sunumu ilkelerine göre hazırlanmaktadır.

Dünyada ve ülkemizde istatistiki bilgiye duyulan ihtiyacın her geçen gün artmasına paralel olarak, üretilen istatistiklerin iyileştirilmesi, geliştirilmesi, bölgesel istatistiklerin toplanması, bölgelerin sosyo-ekonomik analizlerinin yapılması, bölgesel politikaların çerçevesinin belirlenmesi ve Avrupa Birliği Bölgesel İstatistik Sistemi'ne uygun karşılaştırılabilir istatistikî veri tabanı oluşturulması amacıyla, ülke genelinde İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) tanımlanmış, bu kapsamda Kurumumuzun Bölge Teşkilatları'nın güçlendirilmesi ve daha fonksiyonel hale getirilmesi için gereken altyapı kurulmuştur. Yerel düzeyde kalkınma projeleri üretildikçe, veriye olan talep de artacaktır. Bu yayında yer alan bölgesel veriler İBBS'ye göre sınıflandırılmıştır.

Bölgesel düzeyde ayrıntılı verilerin üretilmesi, kayıtlara dayalı verilerin geliştirilmesine bağlıdır. Ulusal kayıt sisteminin güncel olarak sürdürülmesi için TÜİK tarafından yürütülen faaliyetler devam etmektedir.

Bölgesel düzeyde veri talebinin yüksekliği göz önünde bulundurularak hazırlanan bu yayın, değişik zamanlarda yayınlanan resmi istatistikler bir araya getirilerek, her aşamadaki karar alıcı ve kullanıcılara kolaylık ve zaman tasarrufu sağlayacaktır. Bu yayın, aynı zamanda bölge yöneticilerinin verdikleri hizmetteki gelişmeleri ve eksiklikleri tespit etmek amacıyla, üretilen verileri göstergelere dönüştürerek karar almada kolaylık sağlayacak, İBBS' ye göre Van ilinin bilgilerini içermektedir. Ayrıca yayında, kullanıcıların karşılaştırma yapabilmelerini sağlamak üzere TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkâri) 2. düzeyde bölge biriminin göstergelerine de yer verilmektedir.

Yayının tüm kullanıcılara kolaylık sağlamasını ve faydalı olmasını dilerim.

Birol AYDEMİR
Başkan

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Önsöz	III
İçindekiler	V
Açıklama	IX
Genel Bilgiler	XI
I. Temel Göstergeler	1
İBBS 2. düzey (26 bölge)	
Grafik	
1.1 Kişi başına Gayri Safi Katma Değer, 2008	5
1.2 TÜFE-Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%), 2012	5
1.3 Çalışan sayılarının Türkiye toplamı içindeki payı, 2010	6
1.4 Maaş ve ücretlerin Türkiye toplamı içindeki payı, 2010	6
Tablo	
1.1 İBBS 2. düzey (26 bölge) kişi başına gayri safi katma değer, 2008	7
1.2 İBBS 2.düzyen (26 bölge) TÜFE göstergeleri	8
1.3 İBBS 2. düzey (26 bölge) sanayi ve hizmetler sektörü göstergeleri, 2010	9
İBBS 3. düzey (81 il)	
Grafik	
1.5 Nüfus, 2012	10
1.6 İl ve ilçe merkezleri, belde ve köyler nüfusunun toplam nüfus içindeki oranı, 2012	11
1.7 Nüfus yoğunluğu, 2012	12
1.8 Yıllık nüfus artış hızı, 2011-2012	13
1.9 Toplam yaş bağımlılık oranı, 2012	14
1.10 Net göç hızı, 2011-2012	15
1.11 Kaba evlenme hızı, 2012	16
1.12 İthalat, 2012	17
1.13 İhracat, 2012	18
1.14 Yüz bin kişi başına düşen hastane yatak sayısı, 2011	19
1.15 Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı (ilkokul), 2012/'13	20
1.16 İlkokulda net okullaşma oranı, 2012/'13	21
1.17 Ortaöğretimde (lise) net okullaşma oranı, 2012/'13	22
1.18 Bitkisel üretim değeri, 2012	23
1.19 Canlı hayvanlar değeri, 2012	24
1.20 İşsizlik oranı, 2011	25
1.21 Hizmet sektöründe istihdam edilenlerin oranı, 2011	26
1.22 Kişi başına toplam elektrik tüketimi, 2011	27
1.23 Belediyelerde kişi başına temin edilen günlük su miktarı, 2010	28
1.24 Bin kişi başına otomobil sayısı, 2012	29
1.25 Onbin araç başına kaza sayısı, 2012	30
1.26 Isınma sistemi kat kaloriferi olan hanehalkı oranı, 2011	31
Tablo	
1.4 İBBS 3. düzey (81 il) nüfus ve göç göstergeleri	32
1.5 İBBS 3. düzey (81 il) demografi göstergeleri	36
1.6 İBBS 3. düzey (81 il) dış ticaret göstergeleri	38
1.7 İBBS 3. düzey (81 il) sağlık göstergeleri	40
1.8 İBBS 3. düzey (81 il) eğitim göstergeleri	42
1.9 İBBS 3. düzey (81 il) tarım göstergeleri	44
1.10 İBBS 3. düzey (81 il) işgücü göstergeleri	46
1.11 İBBS 3. düzey (81 il) elektrik tüketim göstergeleri	50
1.12 İBBS 3. düzey (81 il) çevre göstergeleri	52
1.13 İBBS 3. düzey (81 il) ulaştırma göstergeleri	54
1.14 İBBS 3. düzey (81 il) nüfus konut araştırması göstergeleri	56
1.15 İBBS 3. düzey (81 il) konut satış göstergeleri	60

	Sayfa
II. Ekonomik ve Sosyal Yapı	62
1. Nüfus ve Demografi	
1.1 İl ve ilçe merkezleri ile belde ve köyler nüfusu, 2010-2012	72
1.2 İlçe, belediye ve köy sayısı, 2010-2012	72
1.3 Yaş grubu ve cinsiyete göre nüfus, 2010-2012	73
1.4 Yasal medeni durum ve cinsiyete göre nüfus (15 ve daha yukarı yaştaki nüfus), 2010-2012	74
1.5 Okuma yazma durumu ve cinsiyete göre nüfus (6 ve daha yukarı yaştaki nüfus), 2010-2012	75
1.6 Bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre nüfus (15 ve daha yukarı yaştaki nüfus), 2010-2012	76
1.7 İllerin aldığı göç, verdiği göç, net göç ve net göç hızı, 2007-2012	77
1.8 Annenin yaş grubuna göre doğumlar, 2009-2012	77
1.9 Cinsiyete göre doğumlar, 2009-2012	78
1.10 Ortalama evlenme yaşı ve ortalama ilk evlenme yaşı, 2008-2012	78
1.11 Yaş grubuna göre evlenmeler, 2008-2012	79
1.12 Yaş grubuna göre boşanmalar, 2008-2012	80
1.13 Evlilik süresine göre boşanmalar, 2008-2012	81
1.14 Yaş grubuna göre ölümler, 2009-2012	81
1.15 Daimi ikametgaha göre seçilmiş ölüm nedenlerinin dağılımı, 2010-2012	82
1.16 Yaş grubu ve cinsiyete göre intiharlar, 2008-2012	83
1.17 İlçelere göre il ve ilçe merkezleri ile belde ve köyler nüfusu, 2012	84
1.18 İlçe, yaş grubu ve cinsiyete göre nüfus, 2012	85
1.19 İlçe, okuma yazma durumu ve cinsiyete göre nüfus (6 +yaş), 2012	87
1.20 İlçe, bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre nüfus (15 +yaş), 2012	88
1.21 İlçe, yasal medeni durum ve cinsiyete göre nüfus (15+ yaş), 2012	90
1.22 İlçe, il ve ilçe merkezi ile belde ve köylere göre ortalama hanehalkı büyüklüğü, 2012	91
1.23 İkamet edilen ilçeye göre nüfusa kayıtlı olunan il, 2012	92
1.24 İlçe ve cinsiyete göre doğumlar, 2012	96
1.25 İlçe, cinsiyet ve yaş grubuna göre evlenmeler, 2012	97
1.26 İlçe ve cinsiyete göre ölümler, 2012	98
1.27 İlçe, cinsiyet ve yaş grubuna göre ölümler, 2012	99
1.28 İlçe ve cinsiyete göre intiharlar, 2012	100
2. Milli Gelir	
2.1 Cari fiyatlarla bölgesel gayrisafi katma değer (iktisadi faaliyet kollarına göre temel fiyatlarla), 2004-2008	101
3. Fiyat ve Endeksler	
3.1 Tüketici fiyatları değişim oranları (2003=100), 2010-2012	102
4. Dış Ticaret	
4.1 Ekonomik faaliyetlere göre ihracat (ISIC, Rev.3), 2007-2012	103
4.2 Ekonomik faaliyetlere göre ithalat (ISIC, Rev.3), 2007-2012	104
5. İş İstatistikleri	
5.1 İş kayıtlarına göre girişim sayıları, 2012	105
5.2 Mali aracı kuruluş istatistikleri, 2006-2010	106
6. İnşaat	
6.1 Kullanma amacına göre yapılacak yeni ve ilave yapılar, (Yapı ruhsatlarına göre), 2012	107
6.2 Kullanma amacına göre tamamen veya kısmen biten yeni ve ilave yapılar, (Yapı kullanma izin belgelerine göre), 2012	108

	Sayfa
7. Enerji	
7.1 Kullanım yerlerine göre elektrik tüketimi, 2007-2011	109
8. Ulaştırma	
8.1 Motorlu kara taşıtları, 2008-2012	110
8.2 Yıl içinde devri yapılan motorlu kara taşıt sayısı, 2010-2012	110
8.3 Trafik kazaları, 2007-2012	111
8.4 Yol uzunlukları, 2007-2012	112
8.5 Kullanılan yakıt türüne göre motorlu kara taşıt sayısı, 2007-2012	112
8.6 Hava meydanlarında iniş-kalkış yapan uçak sayısı ile iç ve dış hatlarda taşıma, 2008-2012	113
9. Eğitim	
9.1 Eğitim seviyesine göre okul, öğretmen ve öğrenci sayıları, 2008/'09-2012/'13	114
9.2 Öğretmen başına düşen öğrenci sayıları, 2008/'09-2012/'13	115
9.3 Yükseköğretim kurumlarında kendi biriminde görevli öğretim elemanı sayısı, 2007/'08-2011/'12	116
9.4 Yükseköğretim kurumlarında önlisans ve lisans düzeyinde öğrenci sayıları, 2007/'08-2011/'12	117
10. Sağlık	
10.1 Hastane ve yatak sayısı, 2007-2011	118
10.2 Sağlık personeli sayısı, 2007-2011	119
11. İşgücü	
11.1 Kurumsal olmayan nüfusun yıllara göre işgücü durumu (15+ yaş), 2010-2012	120
11.2 İstihdam edilenlerin sektörel dağılımı (15+ yaş), 2010-2012	120
11.3.İş arama süresine göre işsizler (15+ yaş), 2010-2012	121
11.4 Eğitim durumuna göre işgücü, işsiz, istihdam durumu (15+ yaş), 2010-2012	121
11.5 İstihdam edilenlerin yıllara göre işteki durumu (15+ yaş), 2010-2012	122
11.6 İşgücüne dahil olmayanların yıllara göre işgücüne dahil olmama nedenleri (15+ yaş), 2010-2012	122
12. Tarım	
12.1 Tarım alanı kullanımı, 2008-2012	123
12.2 Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin hasat edilen alanı, 2008-2012	124
12.3 Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin üretim miktarları, 2008-2012	125
12.4 Sebzelerin üretim miktarları, 2008-2012	126
12.5 Meyvelerin üretim miktarları, 2008-2012	127
12.6 Seçilmiş ürünlerde örtü altı sebze ve meyve üretim miktarları, 2008-2012	128
12.7 Niteliklerine göre örtü altı tarım alanları, 2008-2012	129
12.8 Organik bitkisel üretim (geçiş süreci dahil), 2008-2012	129
12.9 Canlı hayvanlar, 2008-2012	130
12.10 Süt ve bal üretimi, 2008-2012	130
12.11 Tarımsal üretim değeri, 2008-2012	131
12.12 Seçilmiş tarımsal alet ve makine sayıları, 2008-2012	132
12.13 İlçelere göre tarım alanı kullanımı, 2012	133
12.14 İlçelere göre seçilmiş tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin üretimi, 2012	134
12.15 İlçelere göre seçilmiş sebze ürünleri üretimi, 2012	134
12.16 İlçelere göre seçilmiş meyve ürünleri üretimi, 2012	135
12.17 İlçelere göre seçilmiş örtü altı ürünlerin üretimi, 2012	135
12.18 İlçelere ve niteliklerine göre örtü altı tarım alanları, 2012	136
12.19 İlçelere göre seçilmiş tarımsal alet ve makineler, 2012	136
12.20 İlçelere göre hayvansal üretim, 2012	137

13. Çevre

13.1 Belediye su istatistikleri, 2004-2010	138
13.2 Belediye atıksu istatistikleri, 2004-2010	138
13.3 Belediye atık istatistikleri, 2004-2010	139
13.4 Belediyelerin çevresel harcamaları, 2006-2010	139
13.5 İlçelere göre içme ve kullanma suyu şebekesi ve arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısı ve nüfusu, 2010	140
13.6 İlçelere ve kaynaklarına göre belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere çekilen su miktarı, 2010	141
13.7 İlçelere göre belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılan su miktarı, 2010	142
13.8 İlçelere göre kanalizasyon şebekesi ve arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayıları ve nüfusu, 2010	143
13.9 İlçelere ve alıcı ortamlarına göre kanalizasyon şebekesinden deşarj edilen atıksu miktarı, 2010	144
13.10 İlçelere göre atıksu arıtma tesisleri, 2010	145
13.11 İlçelere göre belediye atık istatistikleri, 2010	146
13.12 İlçe ve bertaraf yöntemine göre belediye atık miktarı, 2010	147
13.13 İlçelere göre belediyelerin çevresel harcamaları, 2010	148

14. Turizm

14.1 Giriş, çıkış kapılarının bağlı olduğu il ve ulaşım yoluna göre giriş ve çıkış yapan vatandaşlar, 2008-2012	149
14.2 Giriş, çıkış kapılarının bağlı olduğu il ve ulaşım yoluna göre giriş ve çıkış yapan yabancılar, 2008-2012	149

15. Kültür

15.1 Halk kütüphanesi, kitap ve yararlanma sayısı, 2007-2011	150
15.2 Sinema salonu, gösteri ve seyirci sayısı, 2007-2011	150
15.3 Tiyatro salonu, gösteri ve seyirci sayısı, 2006/'07-2010/'11	151

16. Seçim

16.1 Milletvekili genel seçimi, seçmen ve oy bilgileri, 2011	152
16.2 Belediye başkanlığı seçimi, seçmen ve oy bilgileri, 2009	152
16.3 Yaş ve cinsiyete göre seçmen profili, 2011	153
16.4 İlçelere göre milletvekili genel seçimi sonucu, 2011	154
16.5 İlçelere göre 29 Mart 2009 İl Genel Meclisi Üyeleri Seçimi sonucu	155
16.6 İlçelere göre halk oylaması sonucu, 2010	156

17. Adalet

17.1 Türlerine göre ceza infaz kurumu sayısı, 2007-2011	157
17.2 Suçun işlendiği yerleşim yeri ve eğitim durumuna göre ceza infaz kurumuna giren hükümlüler, 2007-2011	157
17.3 Suçun işlendiği yerleşim yeri ve suç türüne göre ceza infaz kurumuna giren hükümlüler, 2007-2011	158
17.4 Geliş nedenine göre güvenlik birimine gelen veya getirilen çocuklar, 2008-2012	159
17.5 İsnat edilen suç türüne göre güvenlik birimine gelen veya getirilen çocuklar, 2008-2012	160

18. Hanehalkı Tüketim Harcamaları

18.1 Harcama türlerine göre hanehalkı tüketim harcamasının dağılımı (%), 2007-2011	161
--	-----

Ek

1. Veri kaynakları	162
2. İlgili bilgilere ulaşmak için ...	163

AÇIKLAMA

1. Giriş

Bölgesel düzeyde kullanıcı talebi dikkate alınarak seçilen belirli değişken ve göstergelerden oluşan bu çalışma, kullanıcıların bölgesel veriye daha kolay ulaşabilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Ayrıca grafiklerle verinin daha kolay anlaşılabilmesi amaçlanmıştır.

2. Kapsam

Mevcut en son yıl verileri 2003 yılından başlayarak içermekte, TRB2 2. düzey bölgesi ve TRB23 3. düzey ili olan Bitlis'in yanında, İBBS 2. düzey (26 bölge) ve İBBS 3. düzey (81 il) göstergeleri kapsamaktadır. Verilerin son güncelleme tarihi 05 Temmuz 2013'tür.

3. Veri Kaynakları

Verilerin önemli bir kısmı Türkiye İstatistik Kurumunun çalışmaları ya da ilgili kurumlarla yapılan işbirliği ile elde edilmiştir. Bir bölümü ise ilgili kurumların yayınlarından olduğu gibi alınmıştır. İlk kısımda bu verilerden yararlanılarak göstergeler hesaplanmıştır.

4. Sınıflamalar

İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması, bölgesel istatistiklerin toplanması, geliştirilmesi, bölgelerin sosyo-ekonomik analizlerinin yapılması, bölgesel politikaların çerçevesinin belirlenmesi ve Avrupa Birliği Bölgesel İstatistik Sistemi'ne uygun, karşılaştırılabilir istatistikî veri tabanı oluşturulması amacıyla ülke çapında İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması tanımlanmıştır.

İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflamasında iller 3. düzey olarak tanımlanmış; ekonomik, sosyal ve coğrafi yönden benzerlik gösteren komşu iller ise bölgesel kalkınma planları ve nüfus büyüklükleri de dikkate alınarak 1. düzey ve 2. düzey olarak gruplandırılmak suretiyle hiyerarşik İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması yapılmıştır.

Buna göre:

1. düzey: 2. Düzey Bölge Birimlerinin gruplandırılması sonucu tanımlanmış olup, 12 adettir.
2. düzey: 3. Düzeydeki komşu illerin gruplandırılması sonucu tanımlanmış olup, 26 adettir.
3. düzey: İl düzeyinde 81 adet İstatistikî Bölge Birimi yer almaktadır. Her il bir İstatistikî Bölge Birimini tanımlamaktadır.

Sınıflandırmaya ilişkin ayrıntılı bilgi İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması tablosunda verilmektedir.

Simge ve Kısaltmalar

...	Bilgi elde edilememiştir
-	Bilgi yoktur
0	Kullanılan birimin yarısından azdır
TL	Türk Lirası
\$	ABD Doları
İBBS	İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜFE	Tüketici Fiyatları Endeksi
GSKD	Gayri Safi Katma Değer
2012/'13	01/10/2012 ile 31/09/2013 arasındaki öğrenim dönemi
ISIC, Rev.3	Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması
CPA	Faaliyetlere Göre Ürünlerin İstatistikî Sınıflaması
2010/'11	2010'da başlayan ve 2011'de biten tiyatro sezon yılı
MWh	1 000 000 watt saate eşdeğer enerji birimi
KWh	1 000 watt saate eşdeğer bir enerji birimi

Açıklama

İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS)

1. Düzey			2. Düzey			3. Düzey					
TR Türkiye											
TR1	İstanbul	TR10	İstanbul	TR100	İstanbul						
TR2	Batı Marmara	TR21	(Tekirdağ,	TR211	Tekirdağ	TR81	(Zonguldak,	TR811	Zonguldak		
			Edirne,	TR212	Edirne		Karabük,	TR812	Karabük		
			Kırklareli)	TR213	Kırklareli		Bartın)	TR813	Bartın		
		TR22	(Balıkesir,	TR221	Balıkesir	TR82	(Kastamonu,	TR821	Kastamonu		
Çanakkale)	TR222			Çanakkale	Çankırı,			TR822	Çankırı		
TR3	Ege	TR31	(İzmir)	TR310	İzmir	TR83	(Samsun,	TR831	Samsun		
			(Aydın,	TR321	Aydın			Tokat,	TR832	Tokat	
			Denizli,	TR322	Denizli			Çorum,	TR833	Çorum	
		TR32	Muğla)	TR323	Muğla	TR90	(Trabzon	TR901	Trabzon		
				TR33	(Manisa,			TR331	Manisa	Ordu,	TR902
		Afyonkarahisar,	TR332			Afyonkarahisar	Giresun,	TR903	Giresun		
		Kütahya,	TR333			Kütahya	Rize,	TR904	Rize		
		Uşak)	TR334	Uşak	Artvin,	TR905	Artvin				
TR4	Doğu Marmara	TR41	(Bursa,	TR411	Bursa	TR906	Gümüşhane)	TR906	Gümüşhane		
			Eskişehir,	TR412	Eskişehir			TRA1	(Erzurum,	TRA11	Erzurum
			Bilecik)	TR413	Bilecik					Erzincan,	TRA12
		TR42	(Kocaeli,	TR421	Kocaeli	TRA2	Bayburt)	TRA21	Ağrı		
				Sakarya,	TR422			Sakarya	TRA22	Kars	
				Düzce	TR423			Düzce	TRA23	İğdir	
		TR43	Bolu,	TR431	Bolu	TRA24	Ardahan)	TRA24	Ardahan		
				Yalova)	TR432			Yalova	TRB1	(Malatya,	TRB11
TR5	Batı Anadolu	TR51	(Ankara)	TR510	Ankara	Elazığ,	TRB12	Elazığ			
			(Konya,	TR521	Konya		TRB2	Bingöl,	TRB21	Bingöl	
TR6	Akdeniz	TR61	(Antalya,	TR611	Antalya	Tunceli)			TRB14	Tunceli	
			Isparta,	TR612	Isparta		TRB21	Van,	TRB21	Van	
			Burdur)	TR613	Burdur				Muş,	TRB22	Muş
		TR62	(Adana,	TR621	Adana	TRB23	Bitlis,	TRB23	Bitlis		
				Mersin)	TR622			Mersin	TRB24	Hakkari	
		TR63	(Hatay,	TR631	Hatay	TRC1	(Gaziantep,	TRC11	Gaziantep		
				Kahramanmaraş	TR632			Kahramanmaraş	Adıyaman,	TRC12	Adıyaman
				Osmaniye)	TR633			Osmaniye	Kilis)	TRC13	Kilis
TR7	Orta Anadolu	TR71	(Kırıkkale,	TR711	Kırıkkale	TRC2	(Şanlıurfa,	TRC21	Şanlıurfa		
			Aksaray,	TR712	Aksaray			Diyarbakır)	TRC22	Diyarbakır	
			Niğde,	TR713	Niğde			TRC3	(Mardin,	TRC31	Mardin
			Nevşehir,	TR714	Nevşehir					Batman,	TRC32
		Kırşehir)	TR715	Kırşehir	TRC33	Şırnak,	TRC33	Şırnak			
		TR72	(Kayseri,	TR721			Kayseri	TRC34	Siirt		
				Sivas,	TR722	Sivas					
		Yozgat)	TR723	Yozgat							
Toplam	12	26	81								

GENEL BİLGİLER

Tarihçe

Van ve çevresinin coğrafya ve savunma bakımından önemli bir konumu olduğu için çok eski dönemlerden beri yerleşim alanı olmuştur. Çeşitli arkeolojik araştırmalar sonucunda Yenitaş Çağından, Kalkolitik Çağda ve Tunç Çağının başlarında bu yöreye yerleşme olduğu kesinlik kazanmıştır. O zaman adı Tuşba olan Van şehri yaklaşık 300 yıl Urartu Devleti'ne başkentlik yapmıştır. İ.Sardur Tuşba'nın özünü teşkil eden Van Kalesi'ni kurmuştur. Van adı Urartuca Biane adının zamanla Viane, daha sonra Van'a dönüşmesinden oluşmuştur.

Van şehri M.Ö. 2000 yıllarında Doğu Anadolu yaylasına yayılan ve dilleri Türkçe'ye benzeyen Hurriler'in merkezi bölgesi olmuştur. Hurri Mitani devletinin Hititler tarafından yıkılması sonucu Nairi (Asurlular) ve Urartular tarih sahnesinde yerlerini almışlardır.

Van Kalesi'nin güneyinde bulunan eski Van şehrinde ki Urartu Krallığı'na Medler tarafından son verilmiş; Medlerden sonra Persler, Mekadonyalılar, Sasaniler, Romalılar, Bizanslılar; Van Bölgesi'nde egemenlik kurmuşlar. 1071 Malazgirt zaferinden sonra bu yöre Türkler'in eline geçmiş. Bu dönemde; Ahlatşahlılar, Selçuklular, İlhanlılar, Karakoyunlular, Akkoyunlular ve Sefeviler bölgede etkin olmuşlardır. Van, Osmanlı Devleti tarafından alınarak önemli bir merkez haline getirilmiştir. Osmanlılar döneminde Van, Eyalet statüsü kazanmıştır.

Birinci Dünya Savaşı sırasında 20 Mayıs 1915'te Ruslar, Van' ı işgal etmişlerdir. 2 Nisan 1918'de kahraman Türk Ordusu, Van'a girerek düşman işgaline son vermiştir. Van, düşman işgali sonrasında "Bağlar Mevkii" denilen bugünkü yerine yeniden kurulmuştur. Van 1923 yılında vilayet olmuş, Cumhuriyet sonrası hızla gelişerek çağdaş bir kent konumuna ulaşmıştır.

Coğrafi Durum

Van, kuzeyde Ağrı ilinin Doğubeyazıt, Diyadin, Hamur ilçeleri; batıda Van Gölü ile Ağrı ilinin Patnos; Bitlis ilinin Adilcevaz, Tatvan ve Hizan ilçeleri, güneyden Siirt ilinin Pervari ilçesi, Şırnak ilinin Beytüşşebap ilçesi, Hakkâri ilinin Yüksekova ilçesi ile sınırlıdır. İlin doğusunda ise İran İslam Cumhuriyeti yer alır. Van ili; 19 414 km²'dir.

Van Gölü havzasının, güneyinde 2 500 – 3 000 m, bazı yerlerde 3 500 m'yi aşan yükseltiler görülür. Bu dağların Van Gölü çanağına doğru uzanması, gölün kıyısının çok girintili ve çıkıntılı olmasına neden olmuştur. İlin doğu tarafı, güneyine göre daha alçak (2 200-2 400 m.) olup, geniş platolar ortaya çıkmaktadır. Bu yörede mevcut akarsular doğudan batıya doğru birbirlerine paralel şekilde akarlar ve göle ulaşırlar.

Van deniz etkilerinden uzak ve yüksek dağlarla çevrili olduğundan genel olarak karasal iklim egemendir. Van Gölü'nün çevresindeki diğer göl ve barajların varlığı, kışların komşu illere göre daha yumuşak geçmesine yol açar. Yazları yağışlı ve sıcak geçer. Kışlar uzun sürer. Bunun nedeni göl çevresindeki dağlarda karın eksik olmayışıdır. Havalarda iyice soğuduğunda sular donar. İlkbahar ayları serindir. Nisan, mayıs aylarında ilkbahar yağmurları yağar. İlkbahar yağışlarının ağırlıklı yer tutması karasal iklimin bir özelliğidir. Yaz mevsimi; gündüzleri sıcak, geceleri serin geçer.

Van ili doğal orman sahasına sahiptir. Ormanların alt sınırı herşeyden önce nemlilik derecesine bağlıdır. Bölgenin başka bir özelliği de ormanların üst sınırının çok yüksek olmasıdır. Bölgenin batısında ormanların üst sınırı 2 400 m, doğusunda ise 2 800 m kadardır. Van Gölü çevresi, insanlık tarihinin en eski zamanlarından

Genel Bilgiler

beri yerleşmiş bir sahadır. Bu nedenle, yörede bitki örtüsü insanlar tarafından büyük ölçüde tahrip edilmiş ve özellikle ormanlar ortadan kaldırılmıştır.

İdari ve Sosyo - Ekonomik Durum

İdari Yapı: Van'daki ilçe sayısı 12, belediye sayısı 20 ve köy sayısı ise 580'dir.

Nüfus: Van ilinin nüfusu, 2012 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre 1 051 975 kişidir.

Alan: Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan Van ili 19 414 kilometrekare'lik (göl dahil) yüzölçümü ile Türkiye yüzölçümünün % 2,5'una denk gelmektedir

İlçeler: Nüfus bakımından en büyük ilçeleri sırasıyla Erciş, Özalp, Çaldıran ve Başkale'dir. Yüzölçümü bakımından en büyük ilçesi Gürpınar, Nüfus bakımından en küçük ilçesi Bahçesaray'dır.

İlin öne çıkan özellikleri

Ekonomi: Hayvancılık, ilin geleneksel geçim ve istihdam sektörüdür. Van'da hayvancılığın temel sektör olması il arazisinin önemli bölümünün çayır ve mera olmasının payı büyüktür. İlde tarımsal üretimi artırmak amacıyla ürün değişikliği çalışmaları yapılmaktadır. Tarım kolunda çalışanların toplam istihdam oranı ise Türkiye ortalamalarının üstündedir.

Ticaret, turizm ve sanayi faaliyetleri de ekonomide önemli bir yer tutmaktadır. İl ekonomisinde sanayi; hammaddeyi yerinde işlemek, ihtiyaçları temin etmek ve istihdama olan katkılarından dolayı önemli bir işlev görmektedir. İlde gıda ve içki, dokuma ve giyim, lastik-plastik sanayi tesisleri faaliyette bulunmaktadır. Van ili Saray ilçesi Kapıköy Sınır Kapısı üzerinde yapılan sınır ticaretinin il ekonomisinde önemli bir yeri bulunmaktadır.

Sosyal: Nüfusun 548 717 kişisi şehirlerde yaşarken, 503 258 kişisi belde ve köylerde yaşamaktadır. Şehirde yaşayanların oranı % 52,2 köyde yaşayanların oranı % 47,8' dir. Yine aynı nüfus sayımı sonucuna göre, il merkezi nüfusu 472 069, ilin nüfus yoğunluğu ise km² başına 54 kişidir. Nüfus bakımından en büyük ilçeleri sırasıyla Merkez, Erciş, Özalp, Çaldıran, Başkale ve Muradiye'dir. Nüfus bakımından en küçük ilçe ise Bahçesaray'dır. Yüzölçümü bakımından en büyük ilçesi Gürpınar, en küçük ilçe ise Edremit'tir.

Van ilinde bulunan Yüzüncü Yıl Üniversitesi 20 Temmuz 1982 tarih ve 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuş ve çağdaş bilimi hedefleyen ve bu yöndeki gelişmeleri izleyen, gelişmiş üniversiteler arasındaki yerini almıştır.

Şehirleşme oranı, nüfus artış hızı, kişi başına gayri safi yurtiçi hâsıla, sanayi iş kolunda çalışanların toplam istihdama oranı bakımından Türkiye ortalamalarının altındadır.

I. TEMEL GÖSTERGELER

Bu bölümde bölgedeki gelişmelere ait temel göstergeler İBBS 2. düzey (26 bölge) ve İBBS 3.düzyey (81 il) ayırımında verilmiştir. Kişi başına göstergeler hesaplanırken her bir düzey için ilgili yıla ait Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçları kullanılmıştır.

Tanım ve Kavramlar

Yıllık nüfus artış hızı: İki sayım tarihi arasındaki dönemde her 1000 nüfus için yıllık artan nüfustur. Doğal artış bağıntısı ($P_{n+t} = P_n * e^{rt}$) ile hesaplanmaktadır.

- P_n : n tarihindeki (dönem başındaki) nüfus
- P_{n+t} : n+t tarihindeki (t yıl sonra) nüfus
- e : Logaritma
- r : Yıllık nüfus artış hızı
- t : İki tarih arasındaki süre (yıl olarak)

Nüfus yoğunluğu: Bir kilometrekareye düşen nüfustur. Nüfus yoğunluğu hesaplanırken göller hariç yüzölçümü verileri kullanılmıştır.

Net göç: Belirli bir ilin aldığı göç ile verdiği göç arasındaki farktır. Belirli bir ilin aldığı göç verdiğienden fazla ise net göç pozitif, verdiği göç aldığı göçten fazla ise göç negatiftir.

Net göç hızı: Göç edebilecek her bin kişi için net göç sayısıdır.

$$m_{(i-i)} = [(M_i - M_i) / P_{i,t+n} - 0.5 * (M_i - M_i)] * k$$

- $m_{(i-i)}$: Net göç hızı
- M_i : Aldığı göç
- M_i : Verdiği göç
- $M_i - M_i$: Net göç
- $P_{i,t+n}$: i'nin t+n zamandaki daimi ikametgah nüfusu
- i : Göçün incelendiği alan
- k : Sabit sayı (k=1000)

Örneğin; Ankara ilinin, 2011-2012 döneminde aldığı göç 160 235, verdiği göç 137 834, toplam nüfus 4 965 542'dir. 2011-2012 dönemine ilişkin net göç hızını hesaplamak için;

$$m_{(Ankara)} = [(160\ 235 - 137\ 834) / (4\ 965\ 542 - 0.5 * (160\ 235 - 137\ 834))] * 1000$$

$$m_{(Ankara)} = 4,52 \text{ olarak bulunur.}$$

Yaş: Kişinin bitirmiş (tamamlamış) olduğu yaştır.

Cinsiyet oranı: Her 100 kadın için erkek sayısıdır.

$$\text{Cinsiyet oranı} = (P_E / P_K) * 100$$

- P_E : Erkek nüfus
- P_K : Kadın nüfus

Toplam yaş bağımlılık oranı: "15-64" yaş grubundaki her 100 kişi için "0-14" ve "65 ve daha yukarı" yaş gruplarındaki kişi sayısıdır.

$$\text{Toplam yaş bağımlılık oranı} = \frac{(0-14 \text{ yaştaki nüfus}) + (65 \text{ ve daha yukarı yaş grubundaki nüfus})}{(15-64) \text{ yaştaki nüfus}} * 100$$

Temel Göstergeler

Brüt okullaşma oranı: İlgili öğrenim türündeki tüm öğrencilerin, ait olduğu öğrenim türündeki teorik yaş grubunda bulunan toplam nüfusa bölünmesi ile elde edilir.

A: Toplam öğrenci sayısı
B: Teorik yaş grubundaki toplam nüfus

$$\text{Brüt okullaşma oranı} = \frac{A}{B} \times 100$$

Net okullaşma oranı: İlgili öğrenim türündeki teorik yaş grubunda bulunan öğrencilerin, ait olduğu öğrenim türündeki teorik yaş grubunda bulunan toplam nüfusa bölünmesi ile elde edilir.

A: Teorik yaş grubundaki öğrenci sayısı
B: Teorik yaş grubundaki toplam nüfus

$$\text{Net okullaşma oranı} = \frac{A}{B} \times 100$$

Kaba evlenme hızı: Belli bir yıl içinde her bin nüfus başına düşen evlenme sayısıdır.

$$KEH = \frac{E}{N} * 1000$$

KEH: Kaba evlenme hızı
E : Evlenme sayısı
N : Yıl ortası nüfus

Kaba boşanma hızı: Belli bir yıl içinde her bin nüfus başına düşen boşanma sayısıdır.

$$KBH = \frac{B}{N} * 1000$$

KBH: Kaba boşanma hızı
B : Boşanma sayısı
N : Yıl ortası nüfus

Kaba intihar hızı : Belli bir yıl içinde her yüzbin nüfus başına düşen intihar sayısıdır.

$$KIH = \frac{I}{N} * 100\ 000$$

KIH: Kaba intihar hızı
I : İntihar sayısı
N : Yıl ortası nüfus

İhracat: Bir ülkede yerleşik kişi ve kurumların diğer ülkelere mal satmasıdır.

İthalat: Bir ülkede yerleşik kişi ve kurumların diğer ülkelerden mal satın almasıdır.

Gayrisafi katma değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıkıtı) üretim değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

GSKD (temel fiyatlarla) = Çıktı (temel fiyatlarla)- Ara Tüketim (alıcı fiyatlarıyla)

Bölgesel kişi başı gayrisafi katma değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değer yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile elde edilen değerdir. Hesaplanan bu değer in ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşmaktadır.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri ya da bunların bir kısmını yürüten bir birimdir. Yerel birim, girişimin; büro, mağaza, büfe, fabrika, atölye, maden ocağı, şantiye, otel, lokanta, kafe, okul, hastane, depo gibi yerleşik olan bölümüdür. Yerel birim, bu yerde bir veya daha çok kişinin, tam süreli veya kısmi süreli olarak çalışması ile girişim için ekonomik faaliyet yürütür. Girişim merkezinin bulunduğu yer ile yardımcı faaliyet yürüten birimlerin her biri ayrı ayrı yerel birimdir.

Çalışan sayısı: Ücretle çalışanların yıllık ortalama sayısına iş sahibi ve ortaklarla, ücretsiz çalışan aile fertlerinin ve çırakların yıllık ortalama sayısının eklenmesi ile bulunur.

Maaş ve ücretler: Bir işveren tarafından, yanında ücret, maaş, yevmiye karşılığı çalışan kişiye, çalışması karşılığında yapılan nakdi (para) veya aynı (mal) ödemelerin toplamı olarak tanımlanır.

Maddi mallara ilişkin brüt yatırım: Referans dönemi süresince tüm maddi mallara (arazi, makine ve teçhizat, mevcut bina ve yapılarda, inşaatlarda ve binalardaki büyük tadilatlar) yapılan yatırımdır.

Trafik kazası: Karayolu üzerinde hareket halinde olan bir veya birden fazla aracın karıştığı ölüm, yaralanma ve zararlı sonuçlanmış olan olaydır.

Belediyelerde kişi başına çekilen günlük su miktarı: Belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen günlük ortalama su miktarının, içme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusuna oranıdır.

İçme ve kullanma şebekesi ile dağıtılmak üzere çekilen yıllık toplam su miktarının (litre olarak) şebeke ile hizmet verilen nüfusa ve 365'e bölünerek kişi başı su miktarı hesaplanmaktadır.

Örneğin;

Toplam çekilen içme suyu miktarı (m ³ /yıl)	İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusu
192 720	3 520

ise,

$$\begin{aligned} \text{İçme suyu miktarı} &= [192\,720 \text{ (m}^3\text{/yıl)} * 1000 \text{ (litre/m}^3\text{)} / 365 \text{ (gün/yıl)}] = 528\,000 \text{ (litre/gün)} \\ \text{Kişi başı çekilen günlük su miktarı} &= [528\,000 \text{ (litre/gün)} / 3520 \text{ (kişi)}] \\ &= 150 \text{ litre/kişi-gün olarak hesaplanır.} \end{aligned}$$

Nüfus Konut Araştırması: 2011 Nüfus ve Konut Araştırması, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nden elde edilemeyen; hanehalkı özellikleri, işgücü, istihdam ve işsizlik, göç ve göç nedeni, engellilik ile bina ve konut nitelikleri gibi bilgileri sağlamak amacıyla yapılmıştır. Bu araştırma; "2 Ekim 2011" tarihini referans gün kabul ederek, 3 Ekim-31 Aralık 2011 tarihleri arasında, örnekleme

yöntemiyle seçilmiş sayım bölgelerindeki yaklaşık 2,2 milyon hanenin yanı sıra kurumsal yerlerde bulunan kişilerle yapılmıştır. Araştırmada yaklaşık 9 milyon kişi ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada, ülkemizde ikamet eden Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ile yabancı uyruklu kişiler kapsamıştır. Ancak, altı aydan kısa süreli ülkemizde bulunan (örneğin yurt dışında ikamet edip, tatilini Türkiye'de geçiren) T.C. vatandaşları kapsam dışında tutulmuştur.

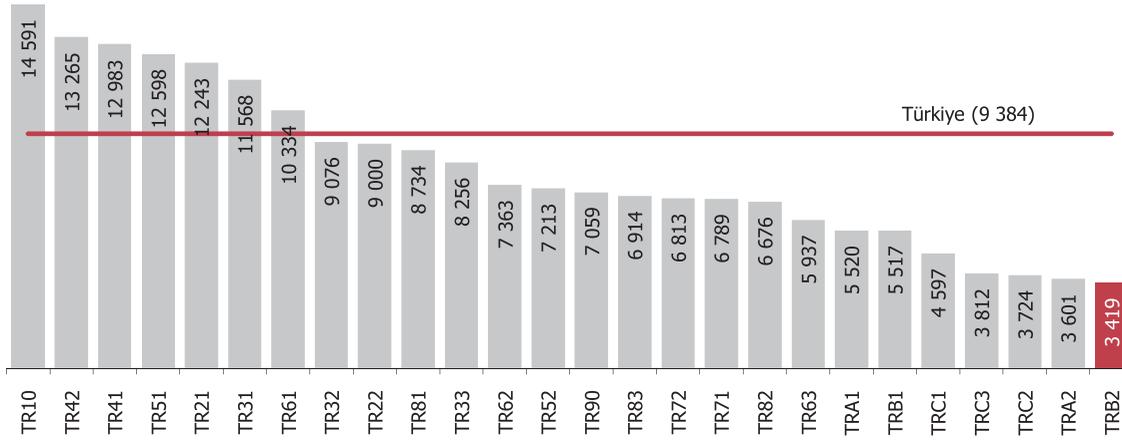
İşgücü göstergeleri hesaplanırken hanehalkı nüfusunun yanı sıra kurumsal yerlerde kalan 15 yaş ve üzeri tüm nüfus dikkate alınmıştır.

İşsiz: Nüfus Konut Araştırmasında, çalışabilir çağıdaki nüfusa dahil olup, referans döneminde istihdamda bulunmayan ve aşağıdaki 3 koşulu sağlayan kişiler işsiz olarak tanımlanmaktadır:

- 1) Eylül ayının son haftasında bir işi olmamak (ücretli, kendi hesabına veya işveren olarak "bir saat bile olsa" bir işte çalışmamak).
- 2) Eylül ayı içinde ücretli, kendi hesabına veya işveren olarak çalışmak üzere iş aramak.
- 3) Bir iş bulduğu takdirde referans dönemini takip eden iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olmak.

2008 yılında kişi başına gayri safi katma değer Van, Muş, Bitlis, Hakkaribölgesinde 3 419 dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu değer 9 384 dolar olan Türkiye değerinin altındadır.

Grafik 1.1 Kişi başına gayri safi katma değer, 2008
(\$)

Veri için Tablo 1.1'e bakınız.

2012 yılında bir önceki yılın aynı ayına göre TÜFE değişim oranı Van, Muş, Bitlis, Hakkari bölgesinde %5,67 iken bu değer 6,16 olan Türkiye değerinin altındadır.

Grafik 1.2 TÜFE-Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%), 2012
(Aralık 2012/Aralık 2011)

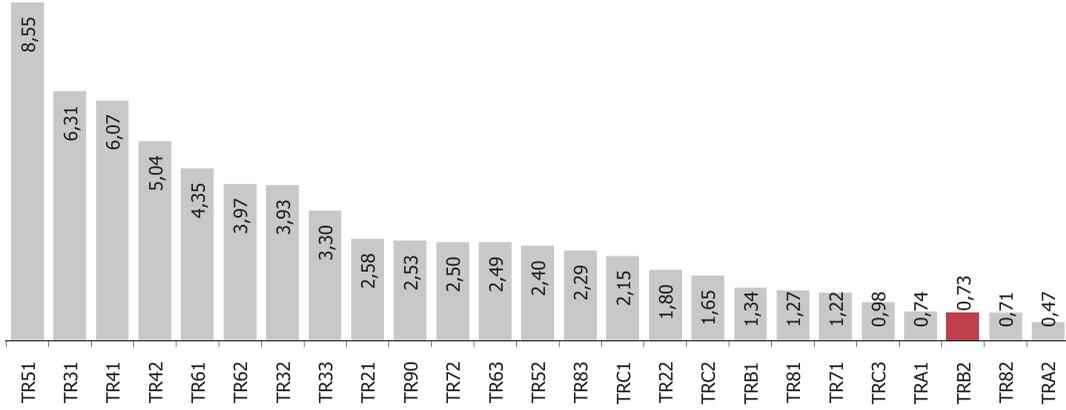

Veri için Tablo 1.2'ye bakınız.

Temel Göstergeler

2010 yılında sanayi ve hizmetler sektöründe çalışan sayılarının Türkiye toplamı içindeki payına bakıldığında, Van, Muş, Bitlis, Hakkari bölgesi % 0,73 değeri ile % 30,63 değerini alan İstanbul bölgesinin oldukça altındadır.

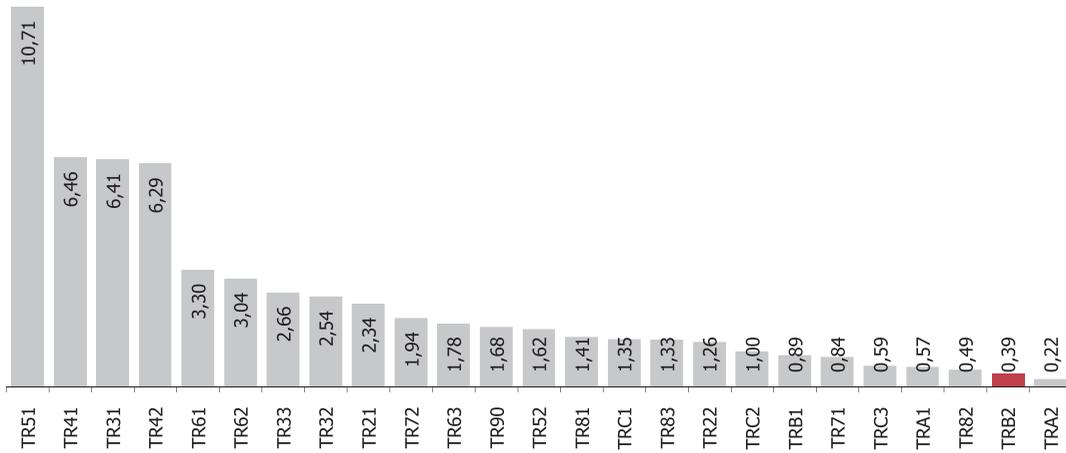
Grafik 1.3 Çalışan sayılarının Türkiye toplamı içindeki payı, 2010 (%)

Not. TR10 İstanbul, %30,63 değeri ile dahil edilmemiştir.
Veri için Tablo 1.3'e bakınız.

2010 yılında sanayi ve hizmetler sektöründe maaş ve ücretlerin Türkiye toplamı içindeki payına bakıldığında, Van, Muş, Bitlis, Hakkari bölgesi %0,39 değeri ile % 38,86 değerini alan İstanbul bölgesinin oldukça altında yer almıştır.

Grafik 1.4 Maaş ve ücretlerin Türkiye toplamı içindeki payı, 2010 (%)

Not. TR10 İstanbul, 38,86 değeri ile dahil edilmemiştir.
Veri için Tablo 1.3'e bakınız.

1.1 İBBS 2. düzey (26 bölge) kişi başına gayri safi katma değer

		Kişi başına gayri safi katma değer 2008	
		(\$)	Sıra
TR	Türkiye	9 384	-
TR10	İstanbul	14 591	1
TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	12 243	5
TR22	Balikesir, Çanakkale	9 000	9
TR31	İzmir	11 568	6
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	9 076	8
TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	8 256	11
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	12 983	3
TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	13 265	2
TR51	Ankara	12 598	4
TR52	Konya, Karaman	7 213	13
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	10 334	7
TR62	Adana, Mersin	7 363	12
TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	5 937	19
TR71	Kırkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	6 789	17
TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	6 813	16
TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	8 734	10
TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	6 676	18
TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	6 914	15
TR90	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	7 059	14
TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	5 520	20
TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	3 601	25
TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	5 517	21
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	3 419	26
TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	4 597	22
TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	3 724	24
TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	3 812	23

1.2 İBBS 2. düzey (26 bölge) TÜFE göstergeleri

		TÜFE - Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (Aralık 2012/Aralık 2011)		12 aylık ortalamalara göre değişim oranı (2011-2012)/(2010-2011)	
		(%)	Sıra	(%)	Sıra
TR	Türkiye	6,16	-	8,89	-
TR10	İstanbul	6,78	3	9,15	8
TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	7,23	1	9,21	6
TR22	Balıkesir, Çanakkale	6,15	10	8,69	20
TR31	İzmir	6,03	14	8,83	18
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	5,1	26	8,13	26
TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	6,99	2	8,95	15
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	6,26	6	8,58	22
TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	6,08	13	8,69	20
TR51	Ankara	6,35	5	8,56	23
TR52	Konya, Karaman	5,92	15	9,00	14
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	6,15	10	8,31	24
TR62	Adana, Mersin	5,82	18	9,31	5
TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	5,46	23	9,34	4
TR71	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	5,86	17	10,12	1
TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	5,7	19	9,03	12
TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	6,12	12	8,70	19
TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	5,61	21	9,06	11
TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	5,9	16	9,12	10
TR90	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	6,18	8	9,02	13
TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	5,59	22	9,19	7
TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	6,18	8	9,43	2
TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	6,71	4	9,35	3
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	5,67	20	8,89	17
TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	6,24	7	8,91	16
TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	5,43	24	9,14	9
TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	5,28	25	8,27	25

1.3 İBBS 2. düzey (26 bölge) sanayi ve hizmetler sektörü göstergeleri, 2010

		Yerel birim sayılarının Türkiye toplamı içindeki payı		Çalışan sayılarının Türkiye toplamı içindeki payı		Maaş ve ücretlerin Türkiye toplamı içindeki payı		Maddi mallara ilişkin brüt yatırımların Türkiye toplamı içindeki payı	
		(%)	Sıra	(%)	Sıra	(%)	Sıra	(%)	Sıra
TR	Türkiye	100,00	-	100,00	-	100,00	-	100,00	-
TR10	İstanbul	24,87	1	30,63	1	38,86	1	36,94	1
TR21	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	2,56	16	2,58	10	2,34	10	2,67	9
TR22	Balıkesir, Çanakkale	2,56	17	1,80	17	1,26	18	1,22	17
TR31	İzmir	6,13	3	6,31	3	6,41	4	4,30	5
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	4,95	5	3,93	8	2,54	9	2,07	12
TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	3,97	9	3,30	9	2,66	8	2,14	11
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	4,98	4	6,07	4	6,46	3	6,07	4
TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	4,26	8	5,04	5	6,29	5	6,78	3
TR51	Ankara	6,19	2	8,55	2	10,71	2	15,16	2
TR52	Konya, Karaman	2,82	13	2,40	14	1,62	14	1,53	15
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	4,56	6	4,35	6	3,30	6	2,97	7
TR62	Adana, Mersin	4,50	7	3,97	7	3,04	7	2,77	8
TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	3,16	12	2,49	13	1,78	12	3,16	6
TR71	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	1,80	19	1,22	21	0,84	21	0,73	19
TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	2,59	15	2,50	12	1,94	11	1,53	14
TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	1,36	21	1,27	20	1,41	15	2,25	10
TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	0,93	25	0,71	25	0,49	24	0,40	25
TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	3,34	11	2,29	15	1,33	17	1,49	16
TR90	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	3,41	10	2,53	11	1,68	13	1,22	18
TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	0,99	24	0,74	23	0,57	23	0,69	20
TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	0,80	26	0,47	26	0,22	26	0,21	26
TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	1,69	20	1,34	19	0,89	20	0,53	22
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	1,36	22	0,73	24	0,39	25	0,40	24
TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	2,66	14	2,15	16	1,35	16	1,67	13
TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	2,22	18	1,65	18	1,00	19	0,66	21
TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	1,32	23	0,98	22	0,59	22	0,44	23

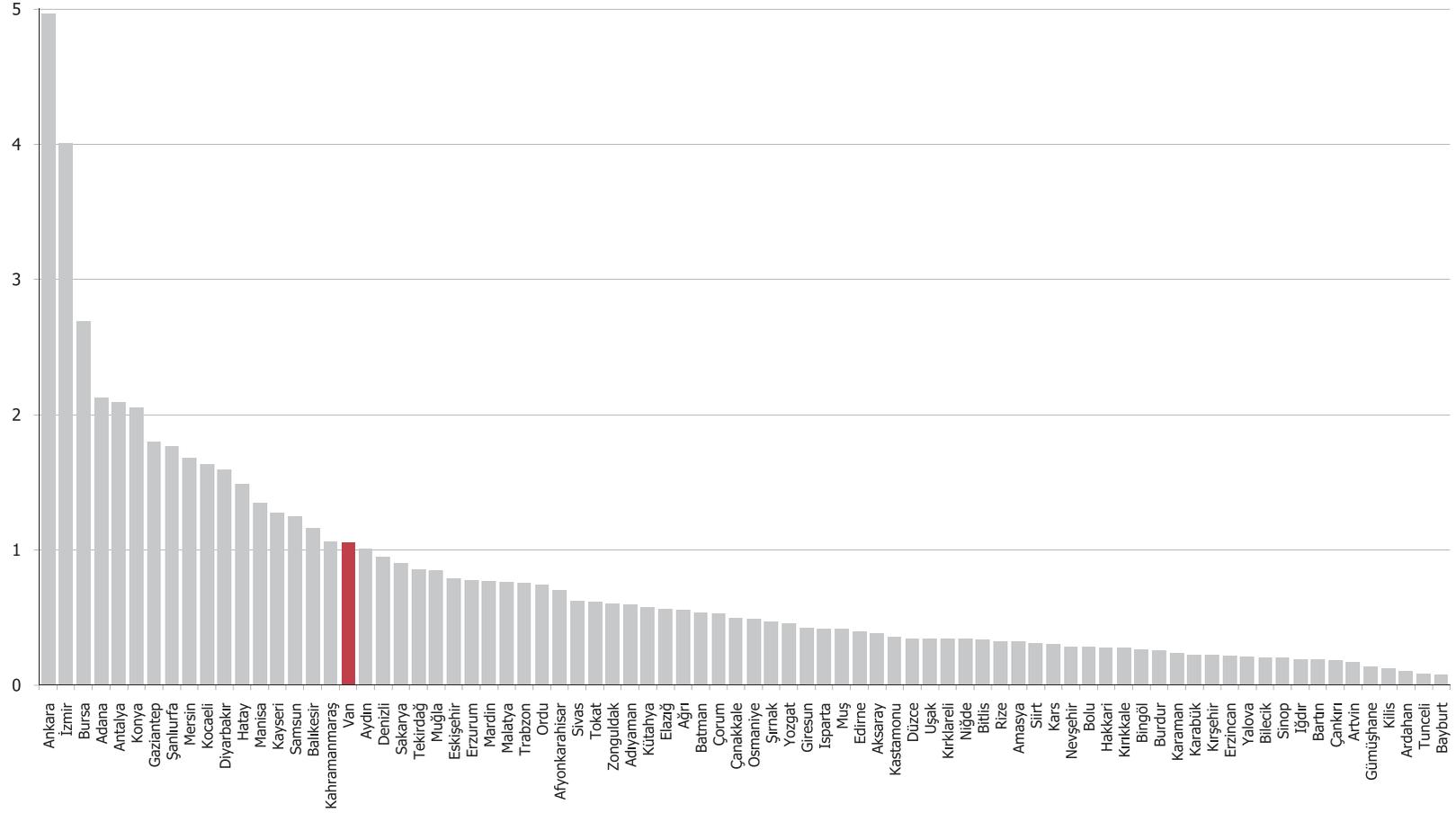
Not. 1. "Finans ve Sigorta faaliyetleri" ile "Bilgi ve iletişim faaliyetleri" içinde yer alan "Programcılık ve yayıncılık faaliyetleri" kapsam dışıdır.

2. Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

31 Aralık 2012 tarihli Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre Van ili nüfusu büyüklük olarak 1 051 979 değeri ile Kahramanmaraş'tan sonra gelmektedir.

(Milyon kişi)

Grafik 1.5 Nüfus, 2012

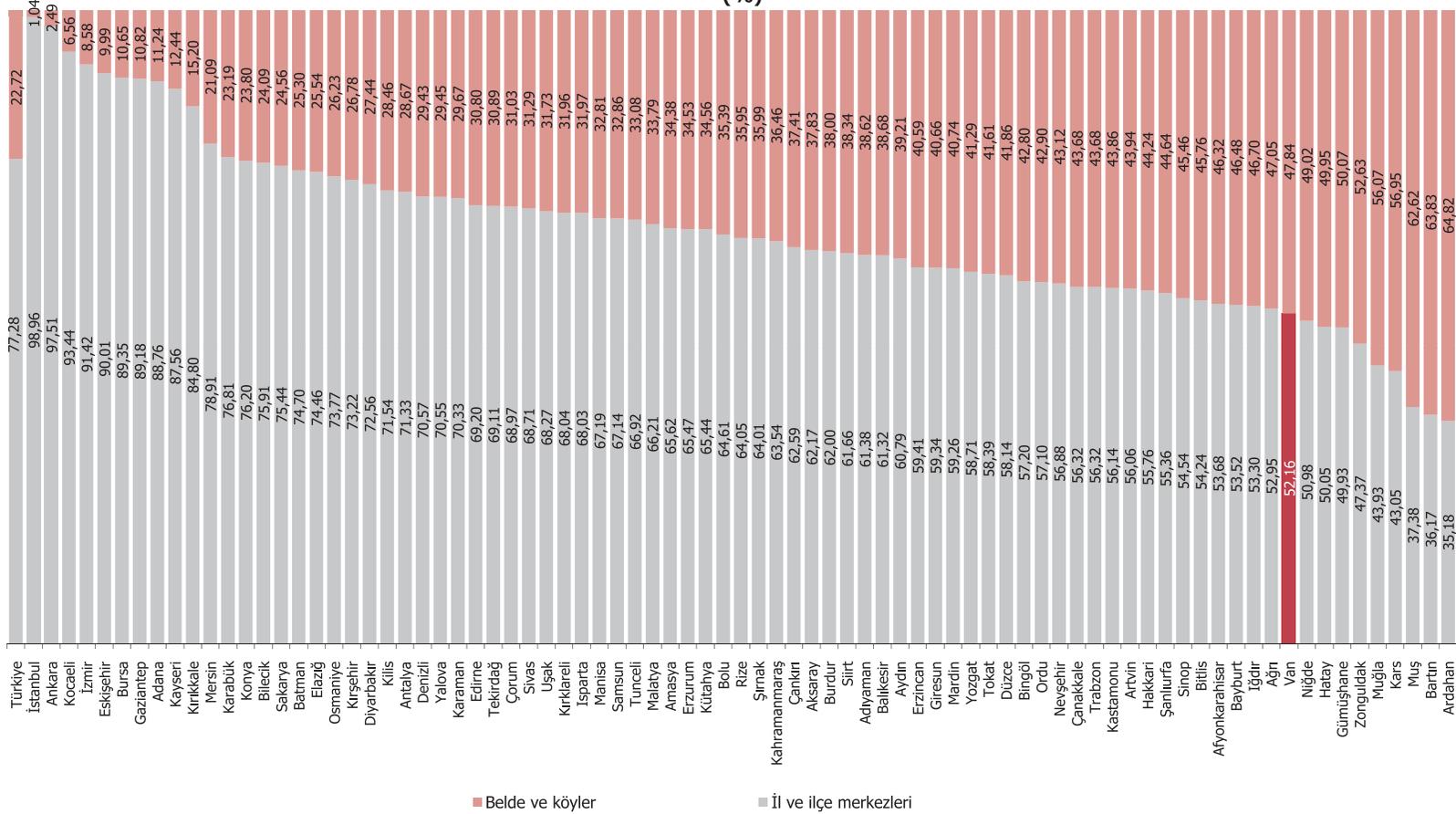

Not. Sıralamada 1. sırada olan İstanbul, 13 854 740 değeri ile grafiğe dahil edilmemiştir.

Veri için tablo 1.4'e bakınız.

31 Aralık 2012 tarihli Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre Van il ve ilçe merkez nüfus oranı büyüklük olarak %52,16 değeri ile %77,28 olan Türkiye değerinin altındadır.

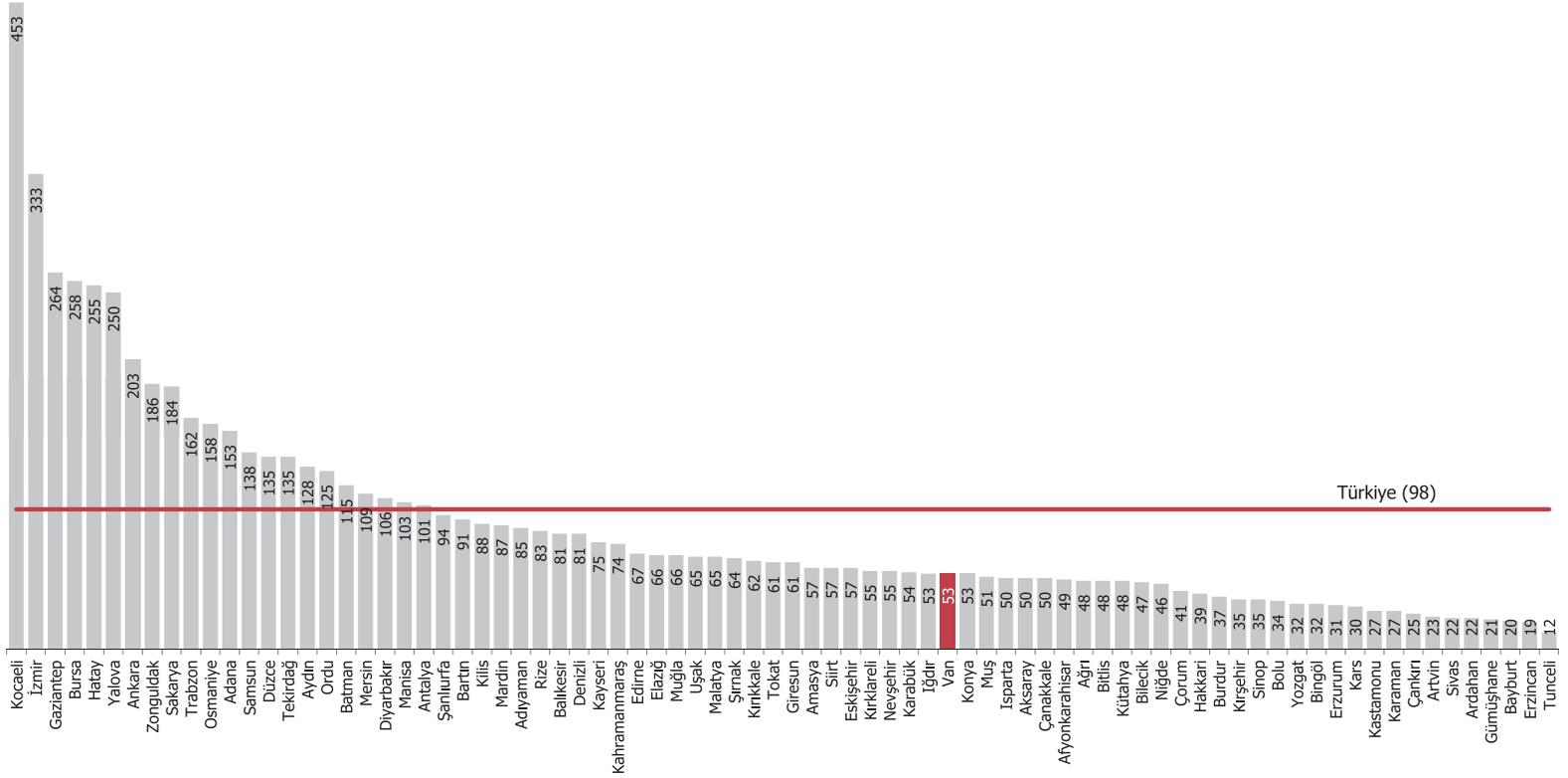
Grafik 1.6 İl ve ilçe merkezleri, belde ve köyler nüfusunun toplam nüfus içindeki oranı, 2012 (%)

Veri için tablo 1.4'e bakınız.

31 Aralık 2012 tarihli Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre Van ili nüfus yoğunluğu büyüklük olarak 53 değeri ile 98 olan Türkiye değerinin altındadır.

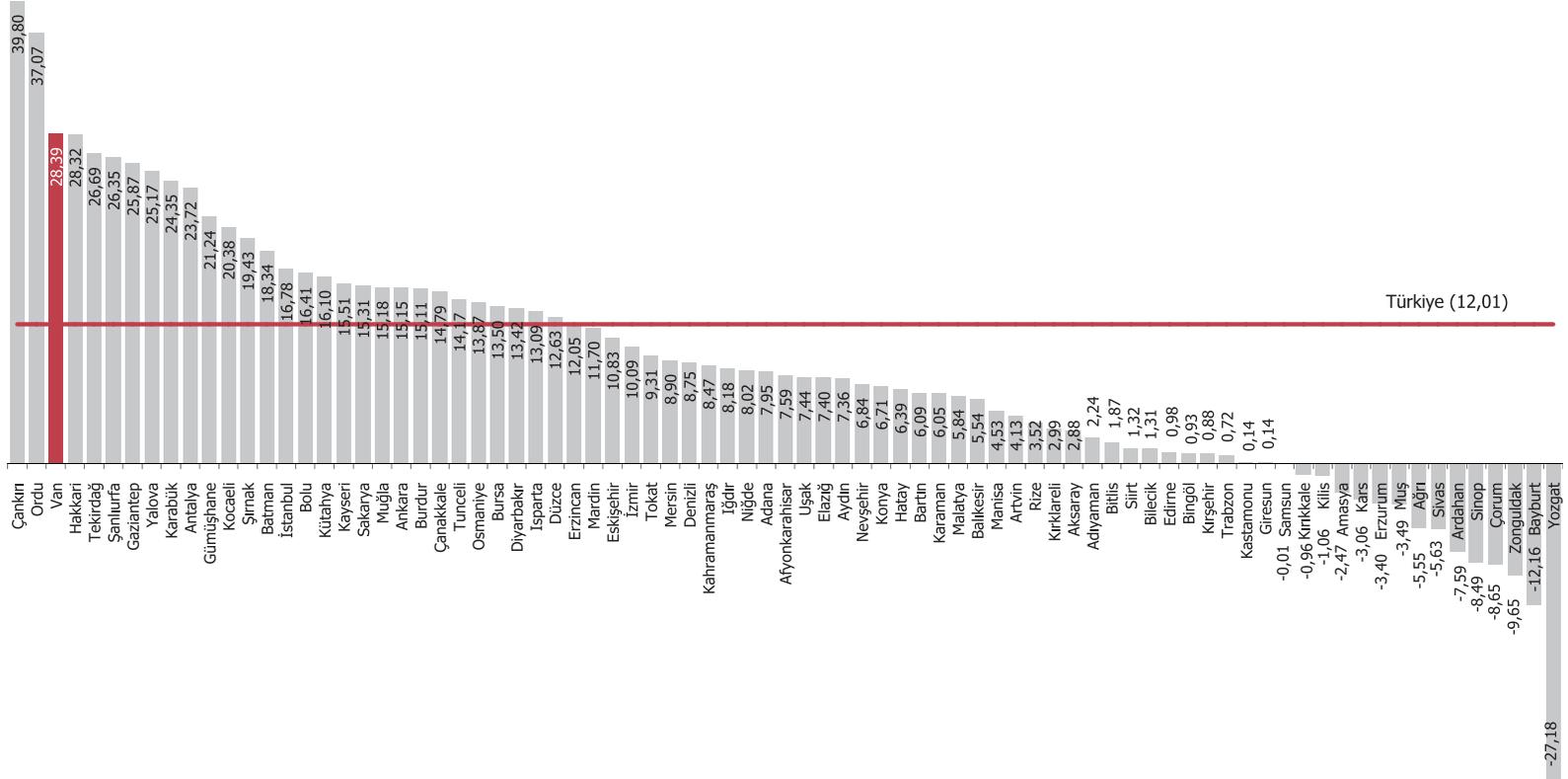
Grafik 1.7 Nüfus yoğunluğu, 2012
(kişi/km²)

Not. Sıralamada 1. sırada olan İstanbul, 2 666 değeri ile grafiğe dahil edilmemiştir.
Veri için tablo 1.4'e bakınız.

31 Aralık 2012 tarihli Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre bir önceki yıla göre nüfus artış hızı Van'da binde 28,39 ile binde 12,01 değerini alan Türkiye değerinin üzerindedir.

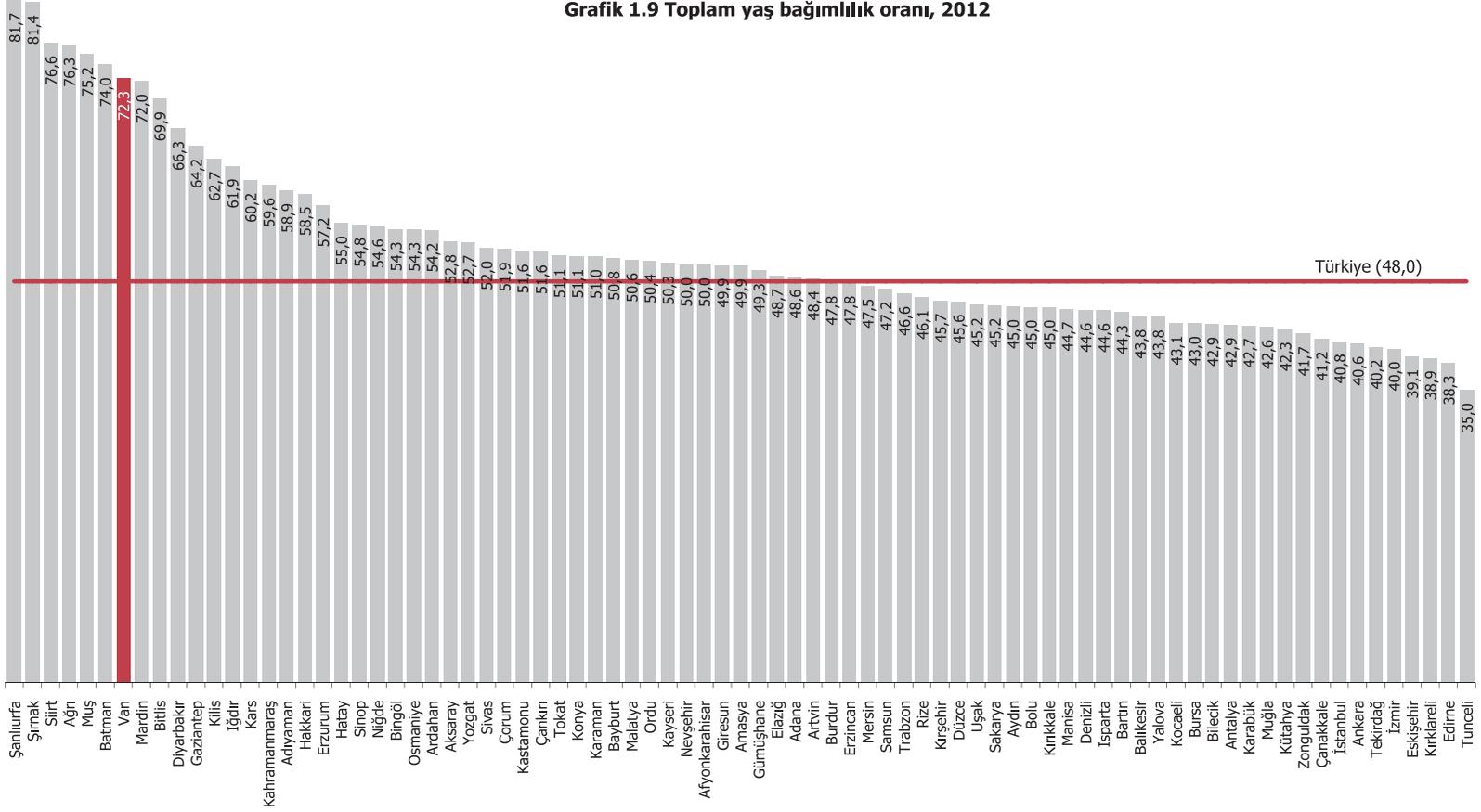
Grafik 1.8 Yıllık nüfus artış hızı, 2011-2012 (%)

Veri için tablo 1.4'e bakınız.

31 Aralık 2012 tarihli Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre 15-64 yaş grubundaki her 100 kişi için Van 72 kişi vardır. Bu değer ile Van yaş bağımlılık oranı, 48 olan Türkiye değerinin üzerindedir.

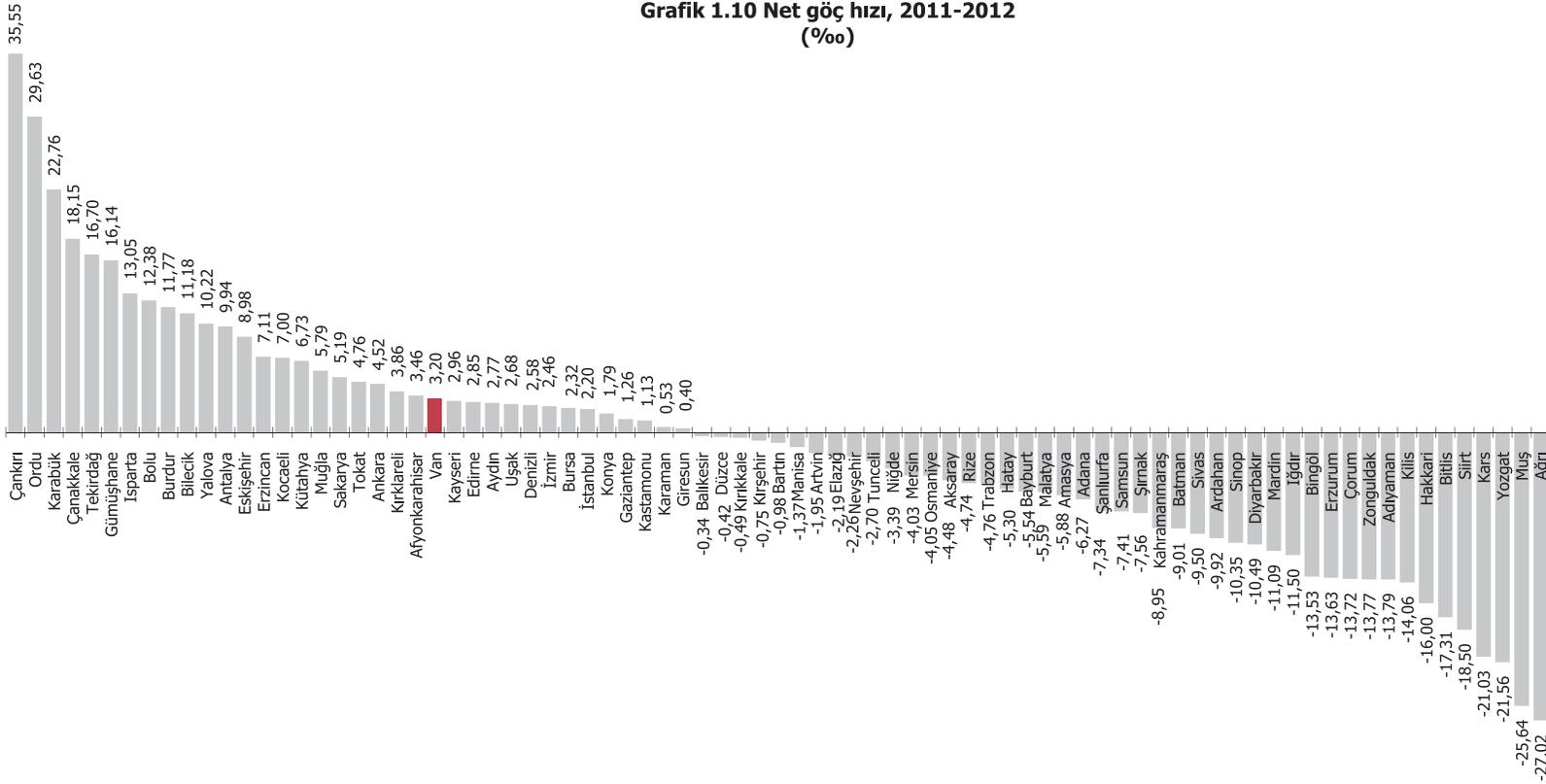
Grafik 1.9 Toplam yaş bağımlılık oranı, 2012

Veri için tablo 1.4'e bakınız.

2011-2012 yılı net göç hızına bakıldığında Van, binde 3,20 değeri ile göç alan iller arasında gelmektedir. En fazla göç alan il binde 35,55 ile Çankırı, en fazla göç veren il ise binde -27,02 ile Ağrı'dır.

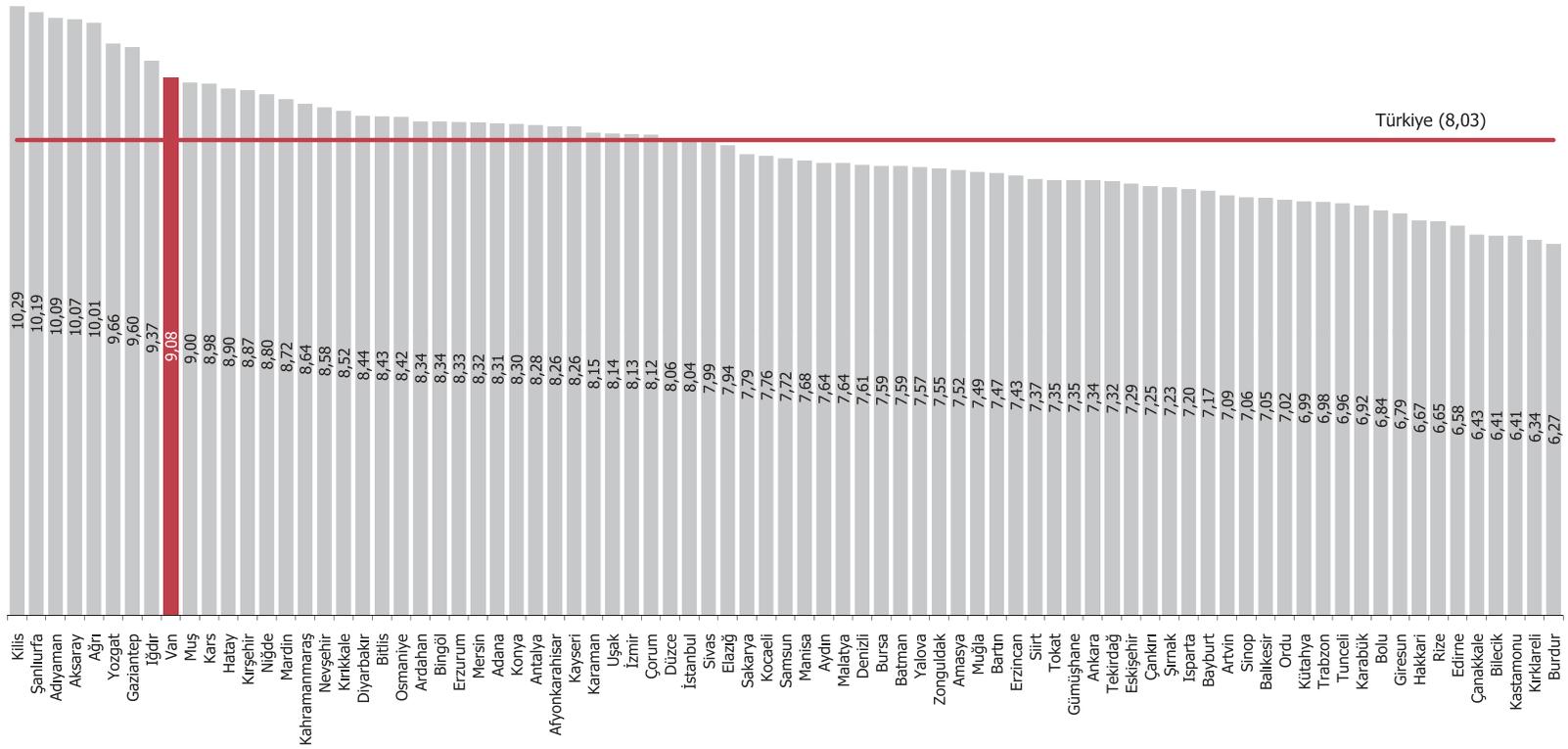
Grafik 1.10 Net göç hızı, 2011-2012
(‰)

Veri için tablo 1.4'e bakınız.

2012 yılında bin nüfus başına 9,08 evlenme sayısı ile Van ili, 8,03 değerini alan Türkiye değerinin üzerindedir. Diğer iller arasında 10,29 ile Kilis en yüksek değeri alırken 6,27 ile Burdur en düşük değeri almaktadır.

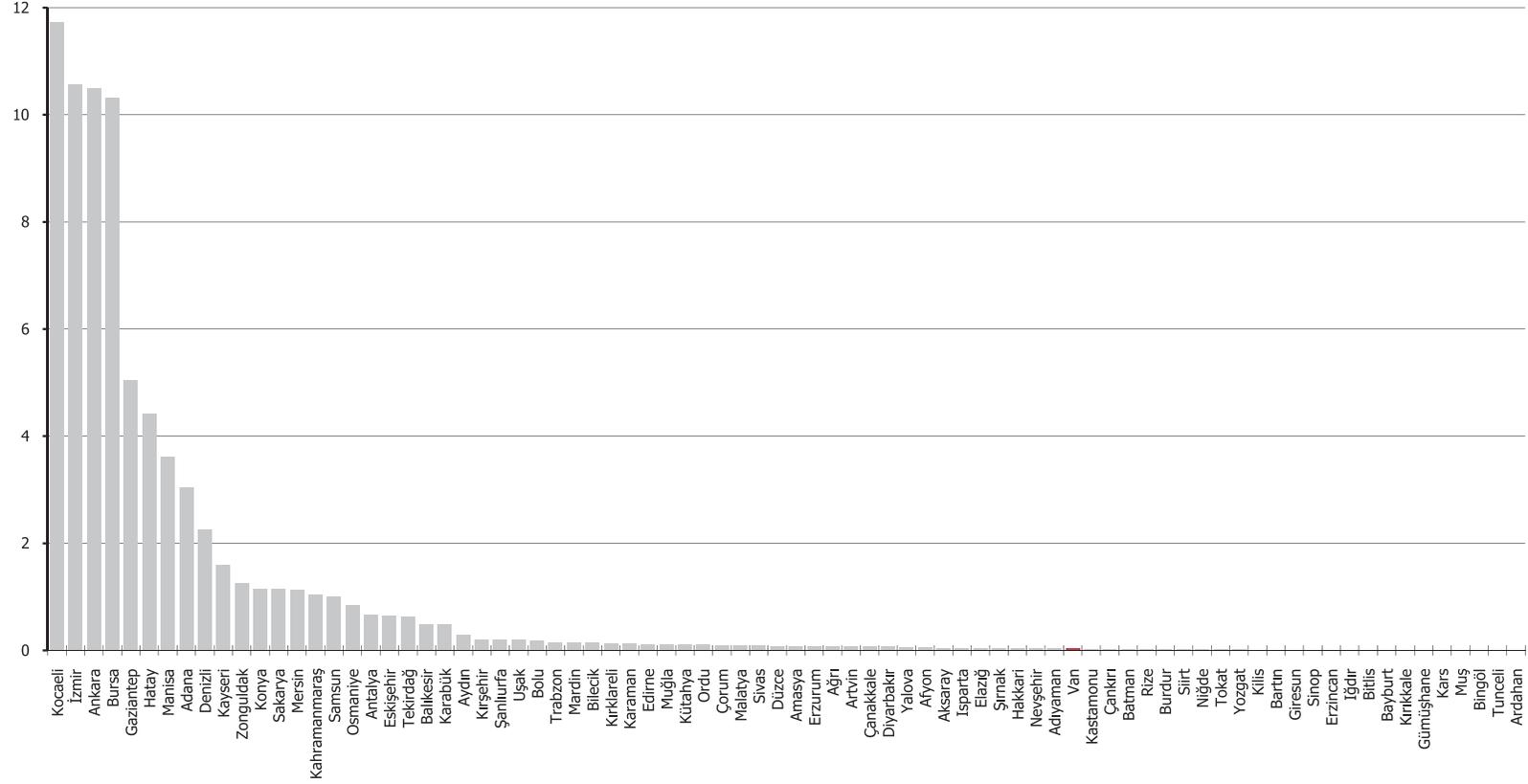
Grafik 1.11 Kaba evlenme hızı, 2012
(‰)

Veri için tablo 1.5'e bakınız.

2012 yılında Van'a bağlı firmalar tarafından 33 milyon dolar ithalat yapılmıştır. Toplam ithalatın %69'unun İstanbul, Kocaeli, İzmir Ankara ve Bursa illerine bağlı firmalar tarafından yapıldığı görülmektedir.

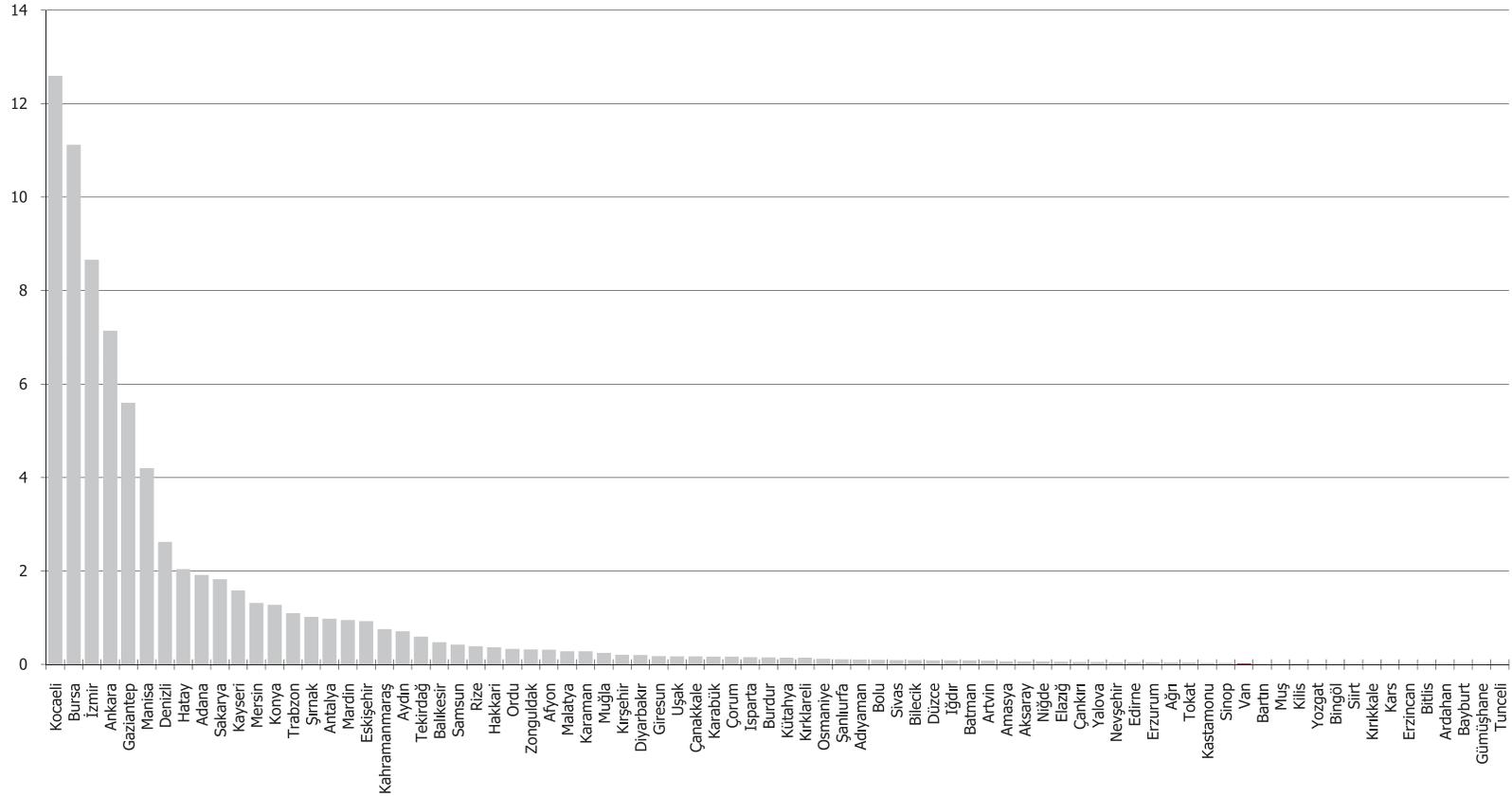
**Grafik 1.12 İthalat, 2012
(Milyar \$)**

Not. Sıralamada 1. sırada olan İstanbul, 119 605 milyon dolar değeri ile grafiğe dahil edilmemiştir. Veri için tablo 1.6'ya bakınız.

2012 yılında Van iline bağlı firmalar tarafından 21 milyon dolar ihracat yapılmıştır. Toplam ihracatın %76'sının İstanbul, Kocaeli, Bursa, İzmir ve Ankara illerine bağlı firmalar tarafından yapıldığı görülmektedir.

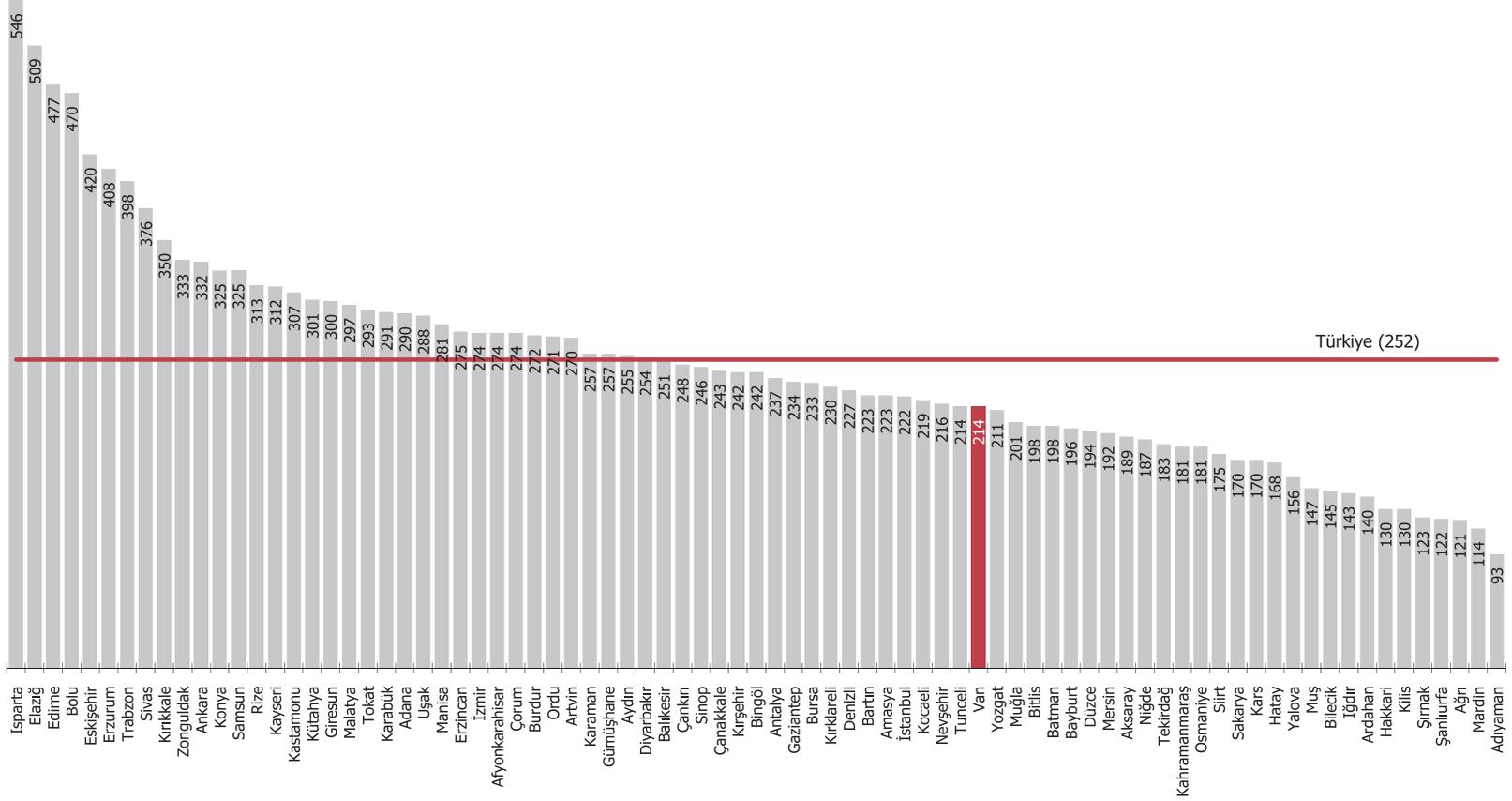
Grafik 1.13 İhracat, 2012
(Milyar \$)

Not. Sıralamada 1. sırada olan İstanbul, 76 626 milyon dolar değeri ile grafiğe dahil edilmemiştir. Veri için tablo 1.6'ya bakınız.

2011 yılında yüzbin kişi başına düşen hastane yatak sayısı Van'da 214 değeri ile Türkiye 252 değerinin altındadır. Diğer illere bakıldığında bu değer Isparta'da 546 ile en yüksek, Adıyaman'da 93 ile en düşüktür.

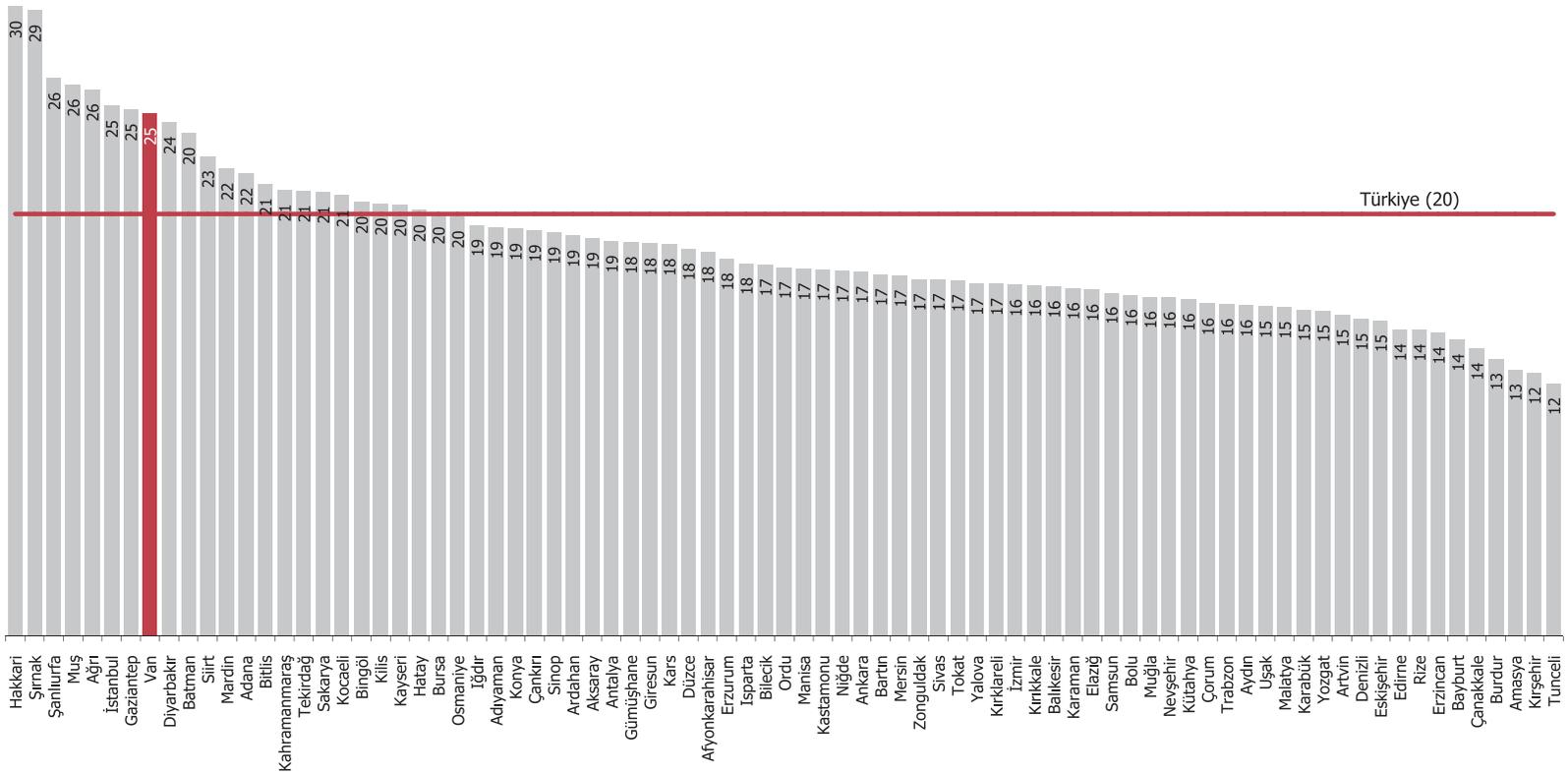
Grafik 1.14 Yüz bin kişi başına düşen hastane yatak sayısı, 2011

Veri için tablo 1.7'ye bakınız.

2012/'13 döneminde ilkokulda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Van için 25'dir. Bu değer 20 olan Türkiye değerinin üzerindedir. Bu değer Hakkari'de 30 ile en büyük, Tunceli ise 12 ile en küçüktür.

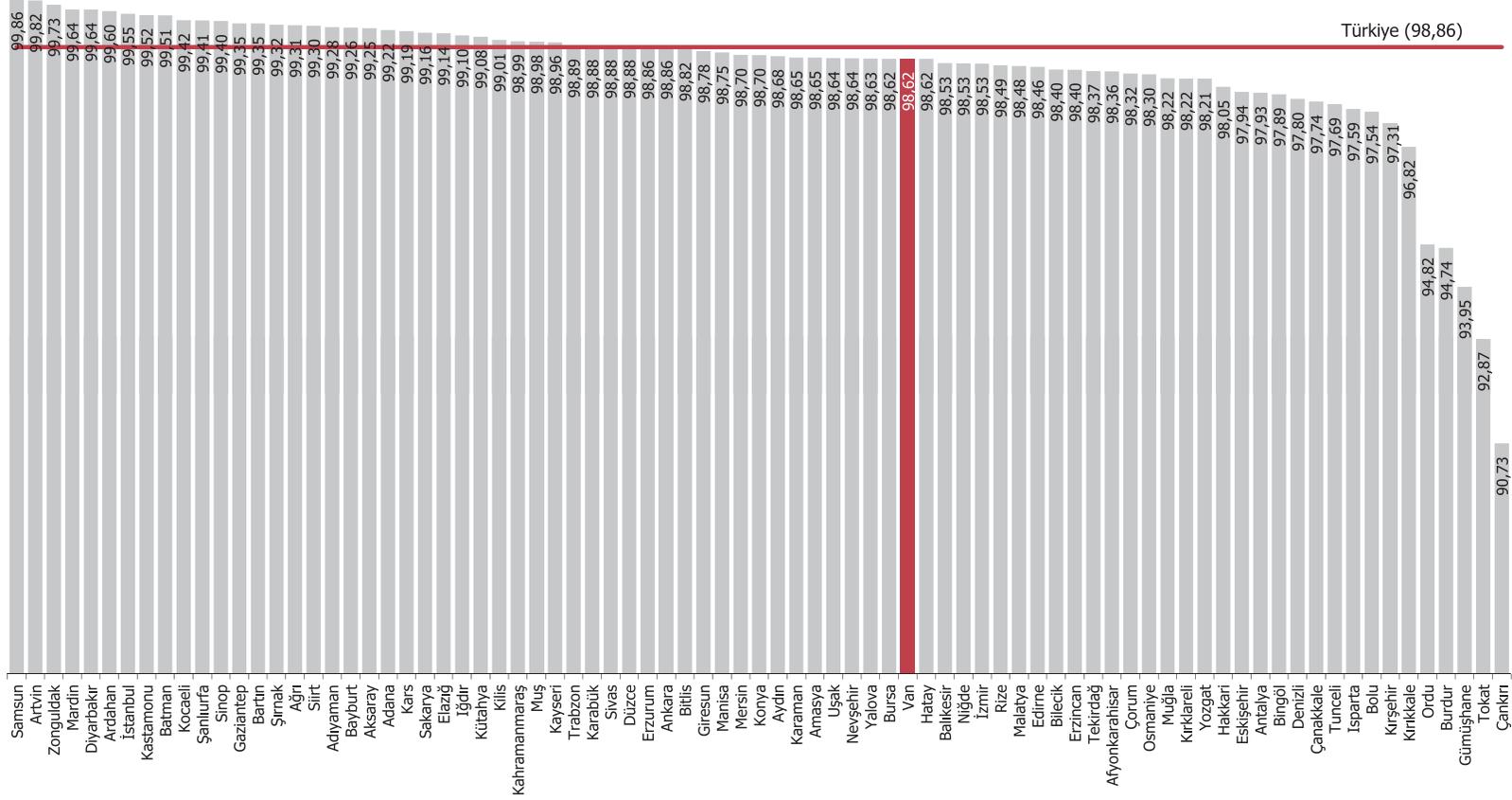
Grafik 1.15 Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı (ilkokul), 2012/'13

Veri için tablo 1.8'e bakınız.

2012/'13 öğretim yılında ilkökulda net okullaşma oranı Van'da % 98,62 olmuştur. Van bu değer ile % 98,86 olan Türkiye değerinin altında kalmıştır. Bu değer %99,86 ile Samsun'da en yüksek, %90,73 ile Çankırı'da en düşüktür.

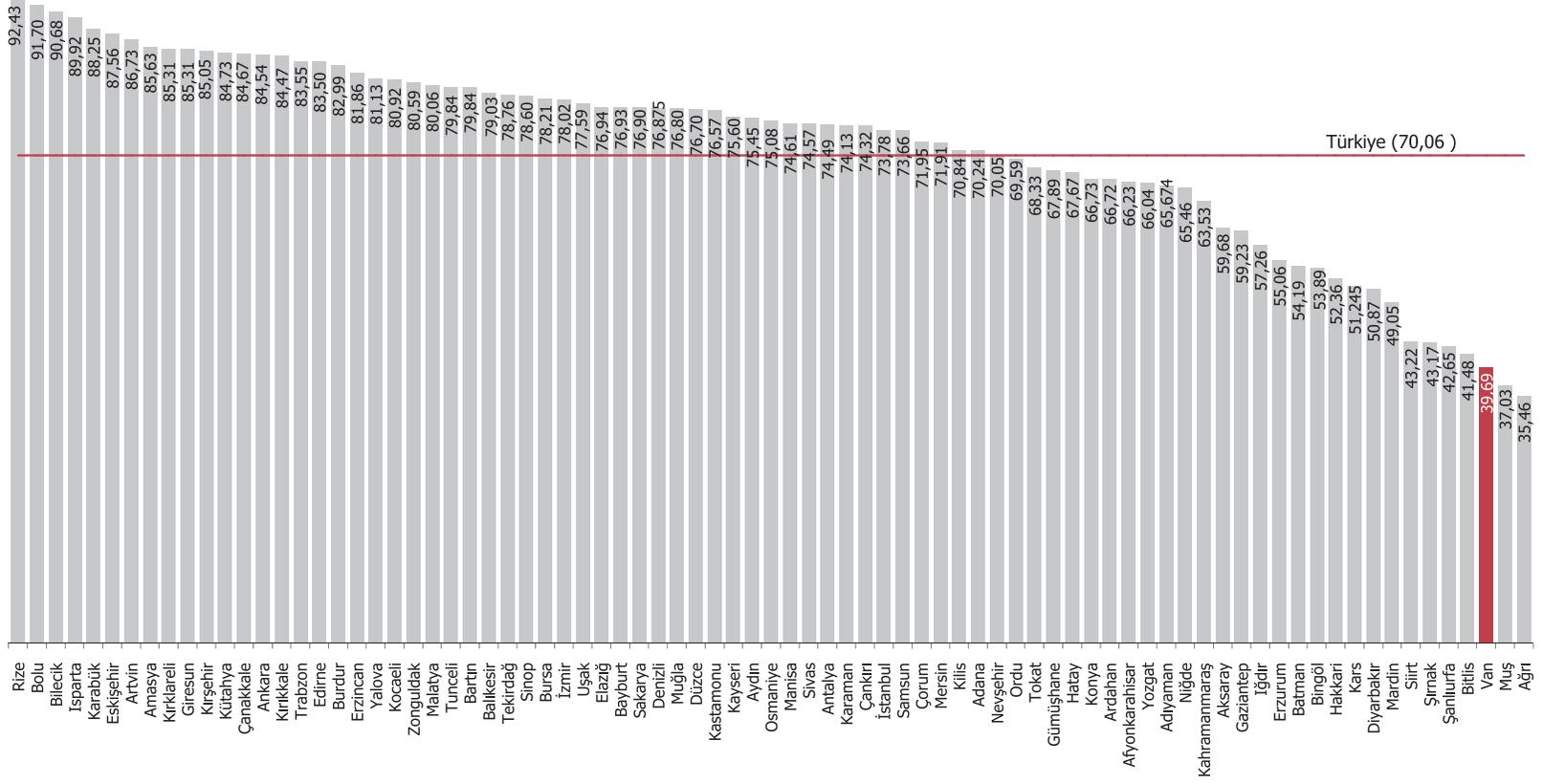
Grafik 1.16 İlkokulda net okullaşma oranı, 2012/'13 (%)

Veri için tablo 1.8'e bakınız.

Ortaöğretimde teorik yaş grubunda bulunan öğrencilerin, yine aynı teorik yaş grubundaki nüfus içerisindeki payına bakıldığında Van ili 39,69 ile Türkiye değerinin altında yer almaktadır. Rize ili 92,44 ile birinci sırada yer alırken Ağrı ili 35,46 ile en düşük değeri almıştır.

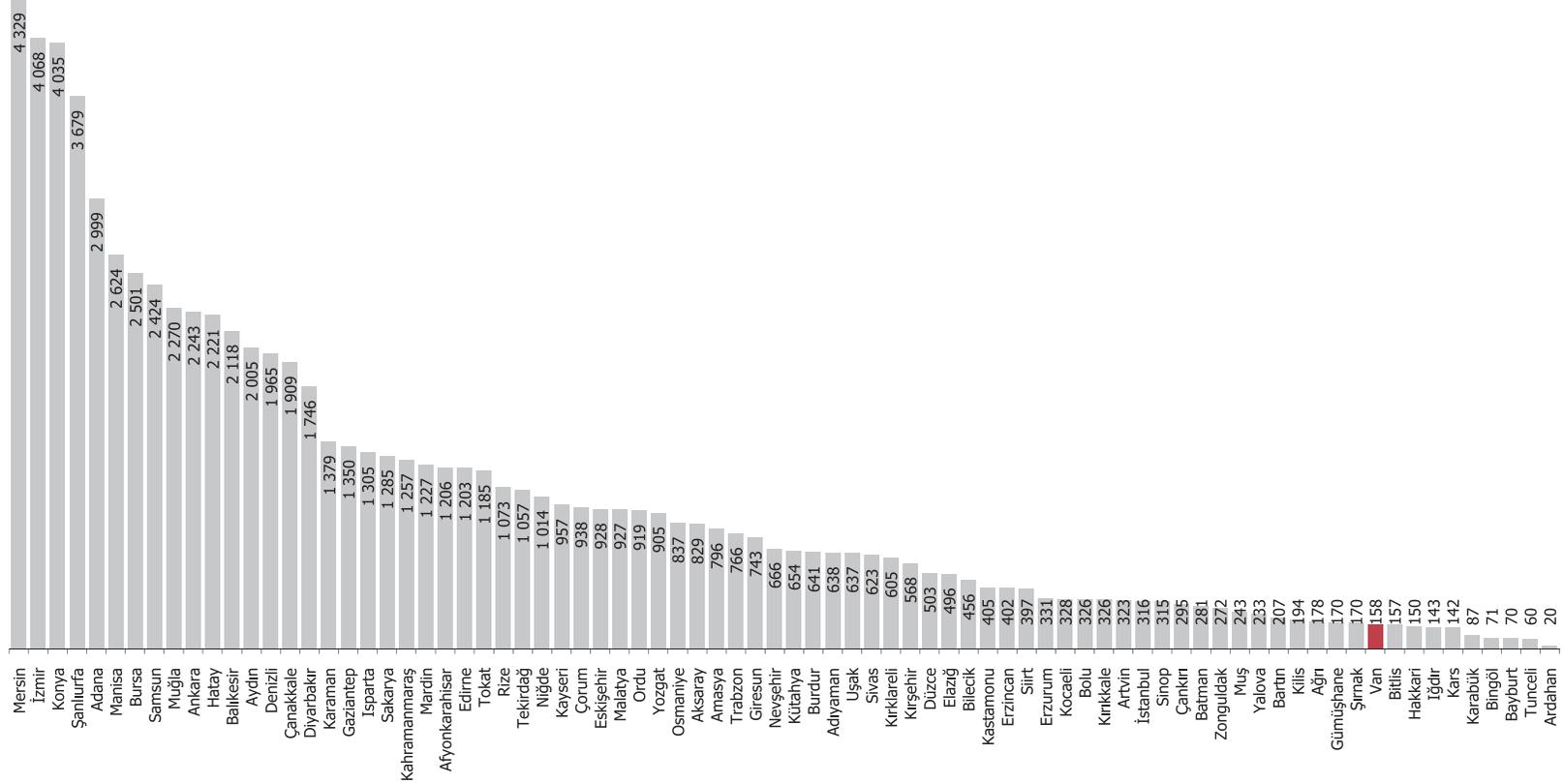
Grafik 1.17 Ortaöğretimde (lise) net okullaşma oranı, 2012/'13 (%)

Veri için tablo 1.8'e bakınız.

2012 yılı bitkisel üretim değeri bakımından Van 158 milyon TL ile yetmişikinci sırada gelmektedir. Antalya 7 371 milyon TL değeri ile en yüksek, Ardahan ise 20 milyon TL ile en düşük değeri almıştır.

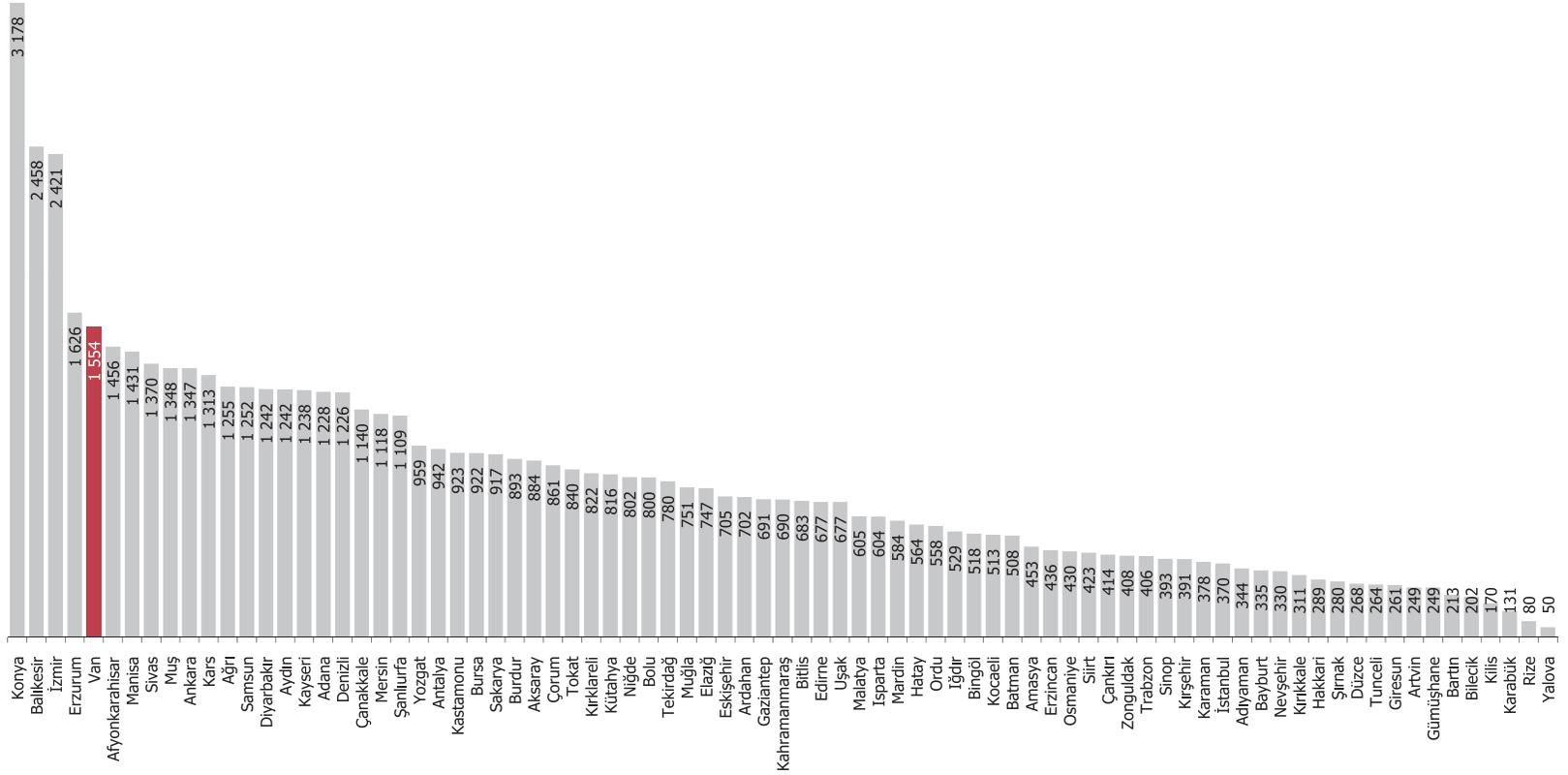
**Grafik 1.18 Bitkisel üretim değeri, 2012
(Milyon TL)**

Not. Sıralamada 1. sırada olan Antalya, 7 371 milyon TL değeri ile grafiğe dahil edilmemiştir.
Veri için tablo 1.9'a bakınız.

2012 yılında canlı hayvanlar değeri bakımından Van, 1 554 milyon TL değeri ile beşinci sırada gelmektedir. Konya 3 178 milyon TL ile en yüksek canlı hayvanlar değerini almıştır.

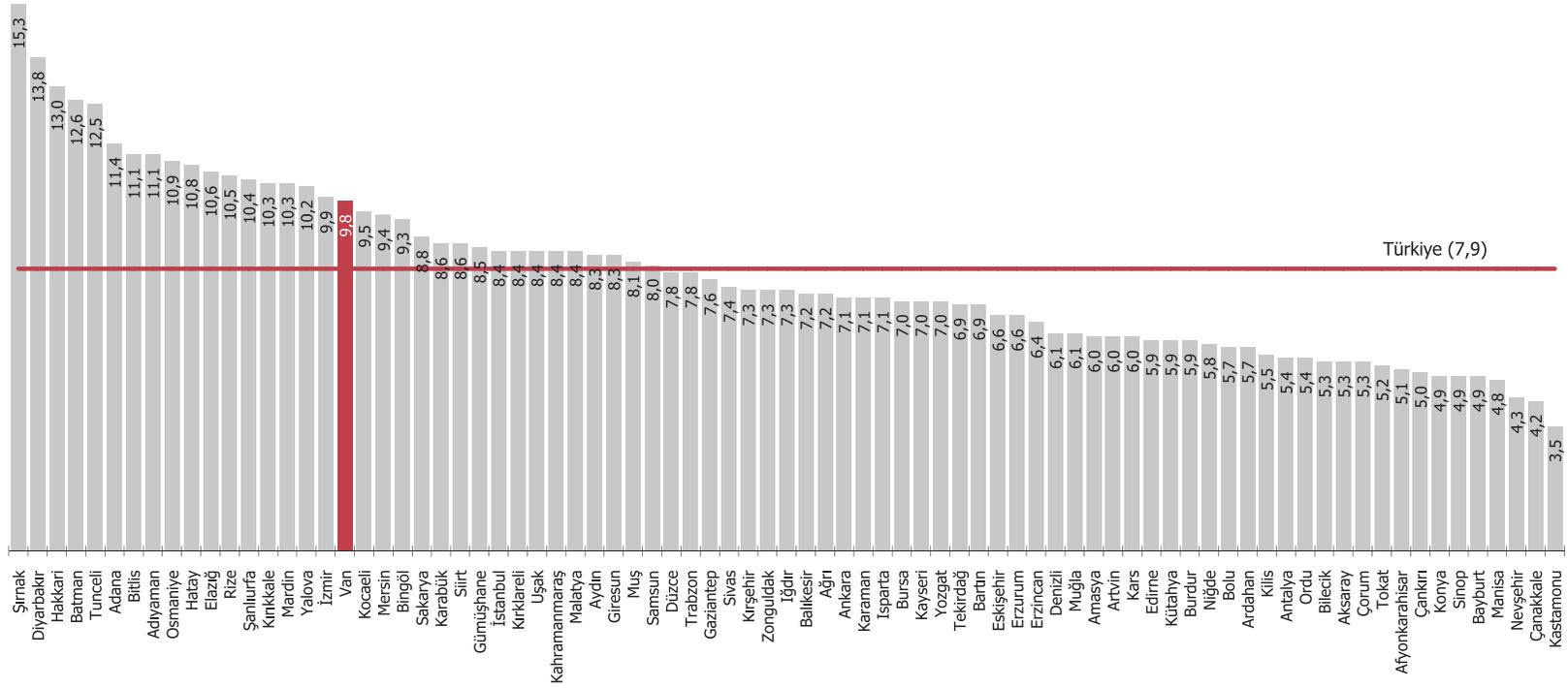
**Grafik 1.19 Canlı hayvanlar değeri, 2012
(Milyon TL)**

Veri için tablo 1.9'a bakınız.

2011 yılı işsizlik oranı Van'da % 9,8 değerini almıştır. Türkiye işsizlik oranı ise % 7,9'dur. Diğer illere bakıldığında Şırnak ili %15,3 ile en yüksek, Kastamonu ili ise %3,5 ile en düşük işsizlik oranı değerine sahiptir.

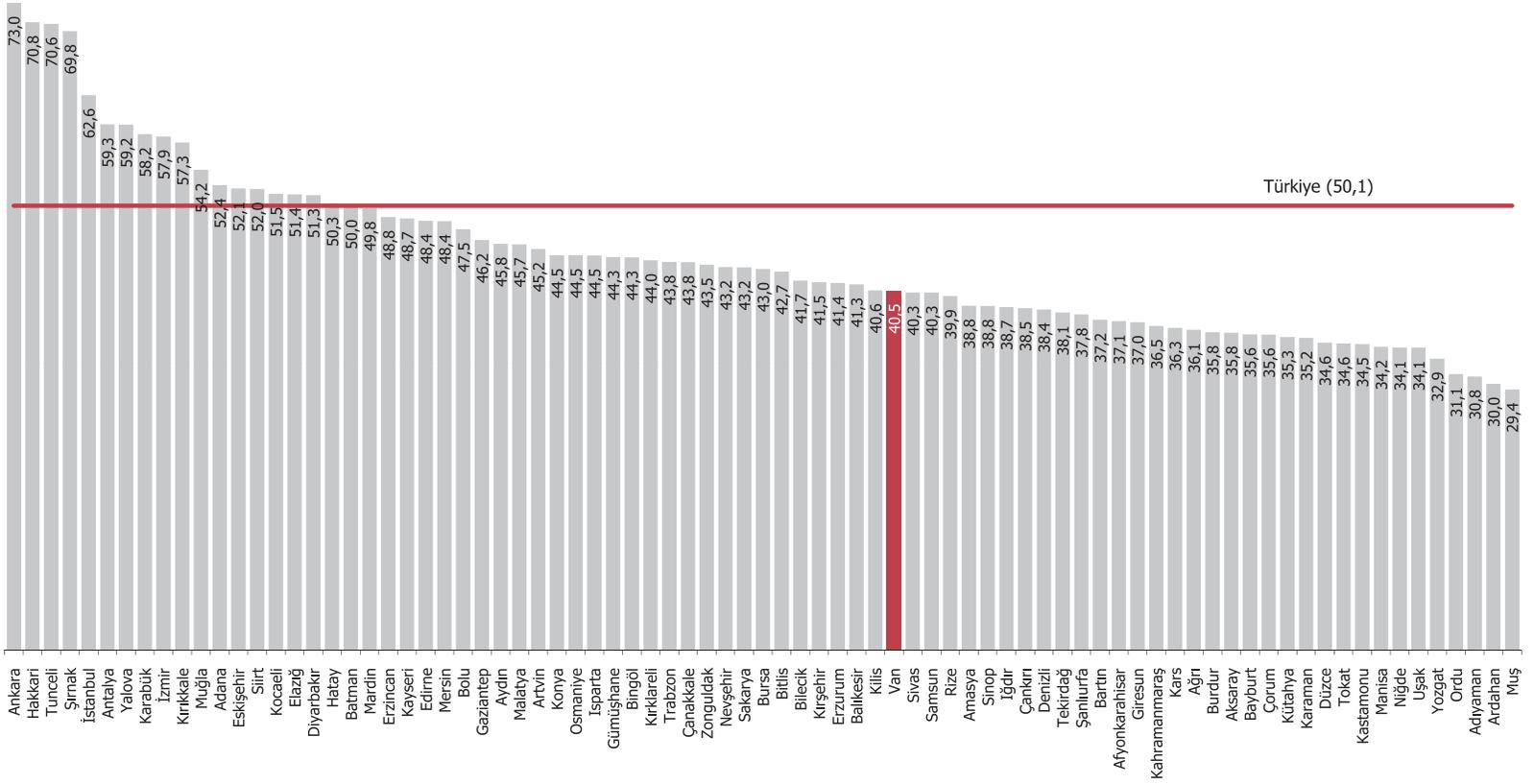
Grafik 1.20 İşsizlik oranı, 2011 (%)

Veri için tablo 1.10'a bakınız.

2011 Nüfus ve Konut Araştırmasına göre Van ili hizmet sektöründe istihdam edilenlerin oranı % 41 değeri ile kırksekizinci sırada gelmektedir. Bu değer ile Van,50,1 değerini alan Türkiye'nin altındadır.

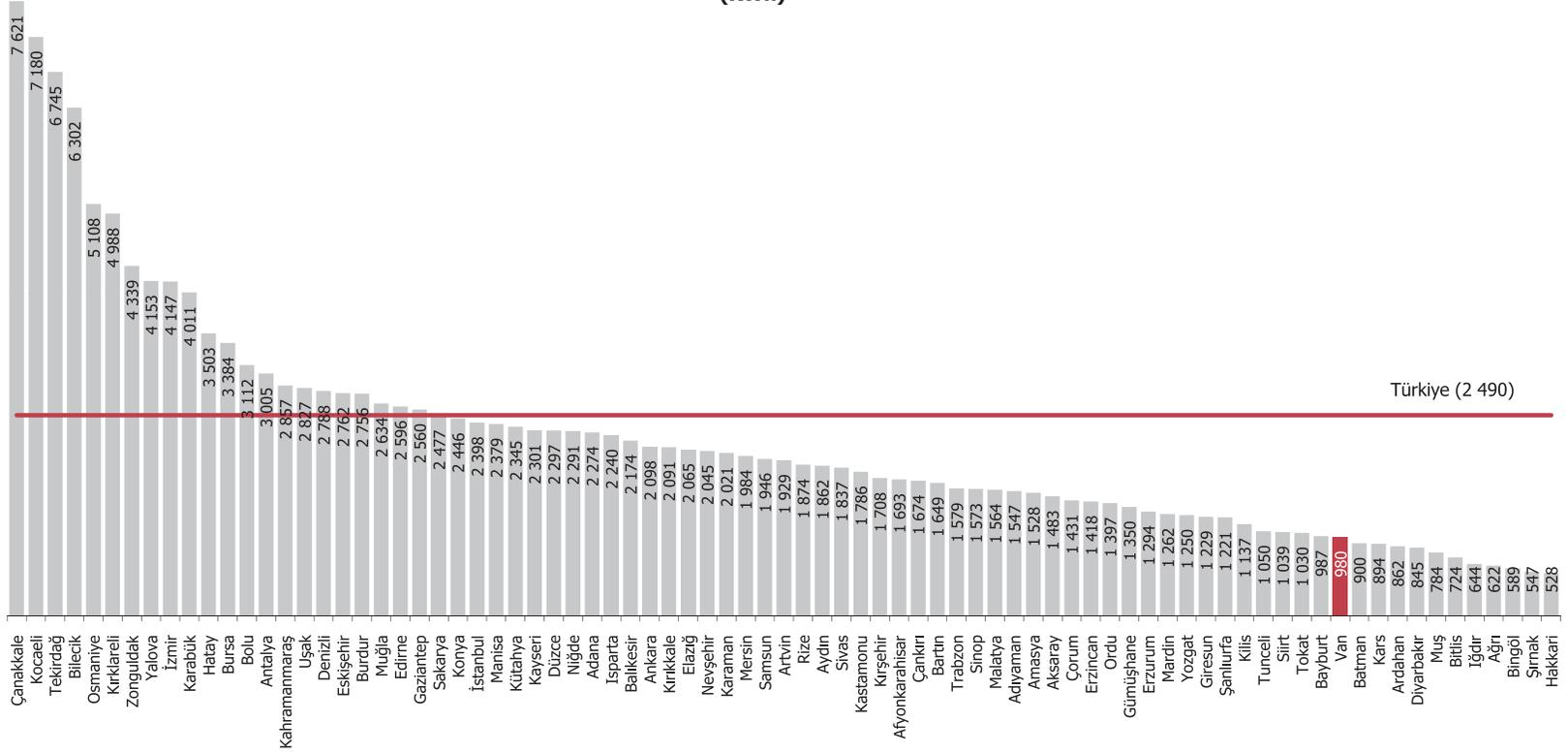
Grafik 1.21 Hizmet sektöründe istihdam edilenlerin oranı (%), 2011

Veri için tablo 1.10'a bakınız.

2011 yılı kişi başına elektrik tüketimi Van için 980 KWh olarak, 2 490 KWh olan Türkiye değerinin altında gerçekleşmiştir. Çanakkale, Kocaeli, Tekirdağ ve Bilecik 6 bin KWh değerinin üzerinde değerlerle 81 il içinde en yüksek değere sahip ilk dört ildir. Hakkari ise 528 KWh ile en düşük değeri almıştır.

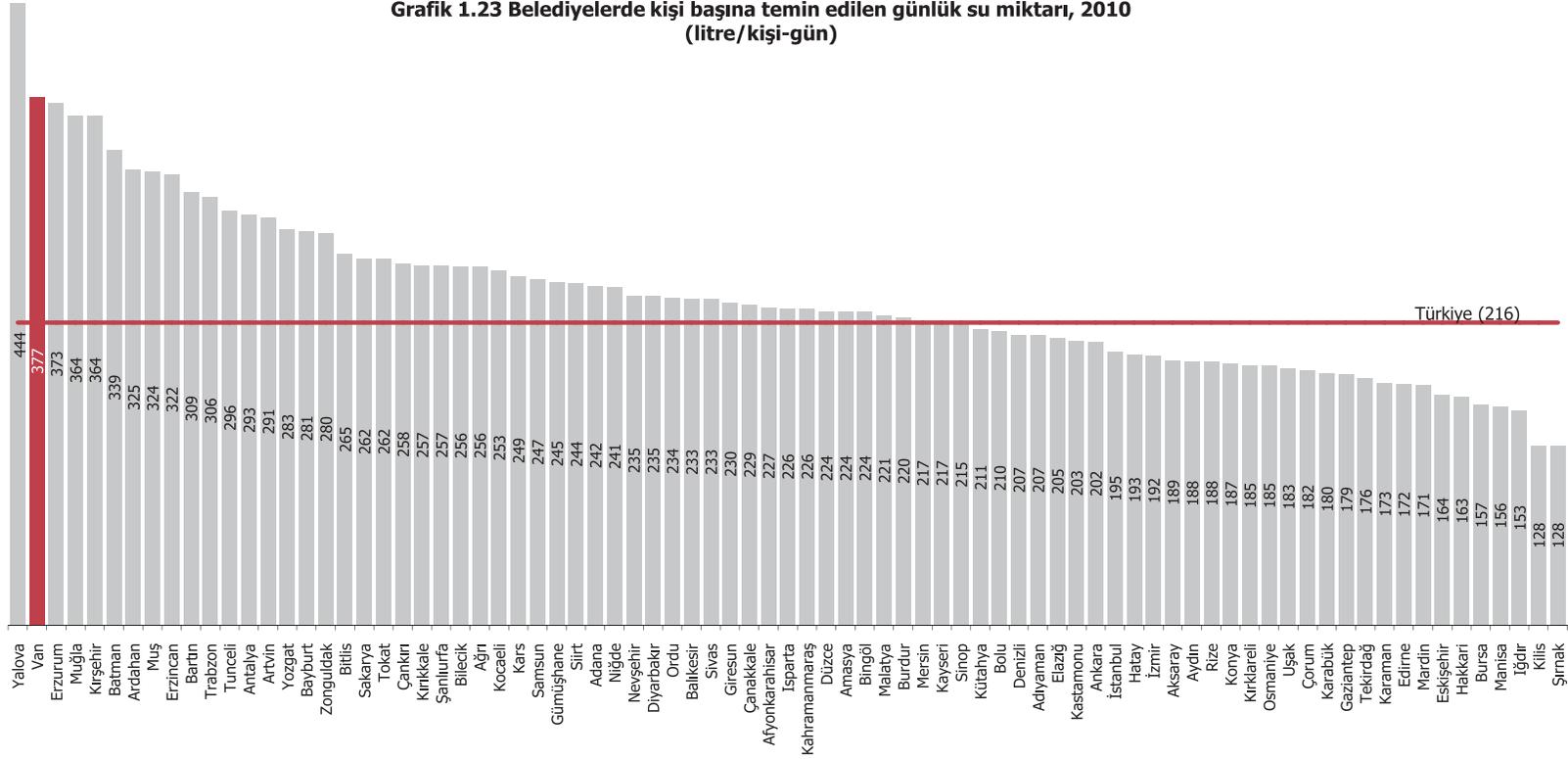
Grafik 1.22 Kişi başına toplam elektrik tüketimi, 2011 (KWh)

Veri için tablo 1.11'e bakınız.

2010 yılı için belediyelerde kişi başına çekilen günlük su miktarı Van'da 377 litre olmuştur. Bu değer ile Van, 216 litre olan Türkiye değerinin üzerindedir. Yalova 444 litre ile en yüksek, Şırnak için 128 litre ile en düşük değere sahiptir.

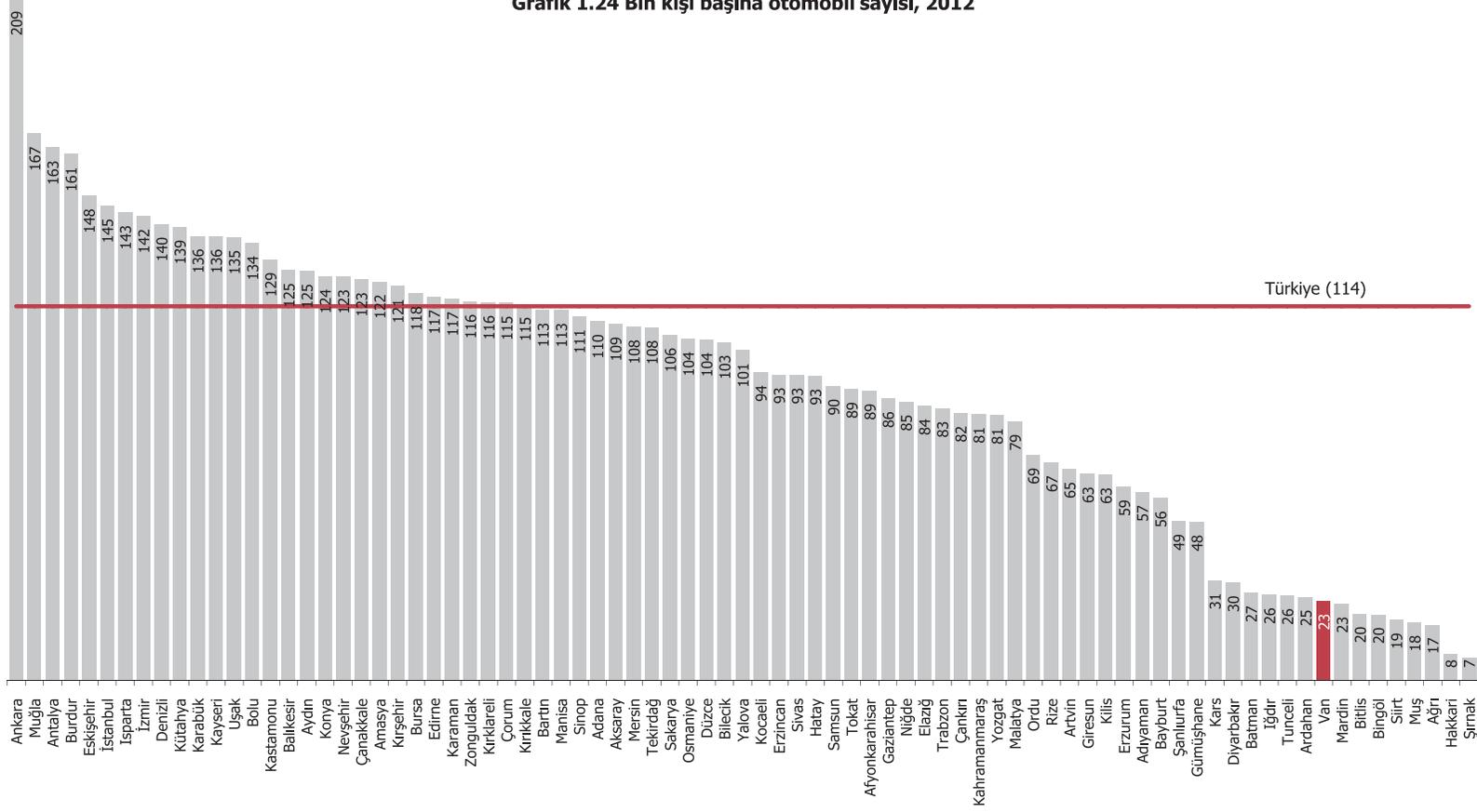
**Grafik 1.23 Belediyelerde kişi başına temin edilen günlük su miktarı, 2010
(litre/kişi-gün)**

Veri için tablo 1.12'ye bakınız.

2012 yılında bin kişi başına 23 otomobil düşen Van, 114 olan Türkiye çok altındadır. Bu değer bakımından Ankara, Muğla ve Antalya ilk üç sırayı alırken, Şırnak ili en düşük değeri almaktadır.

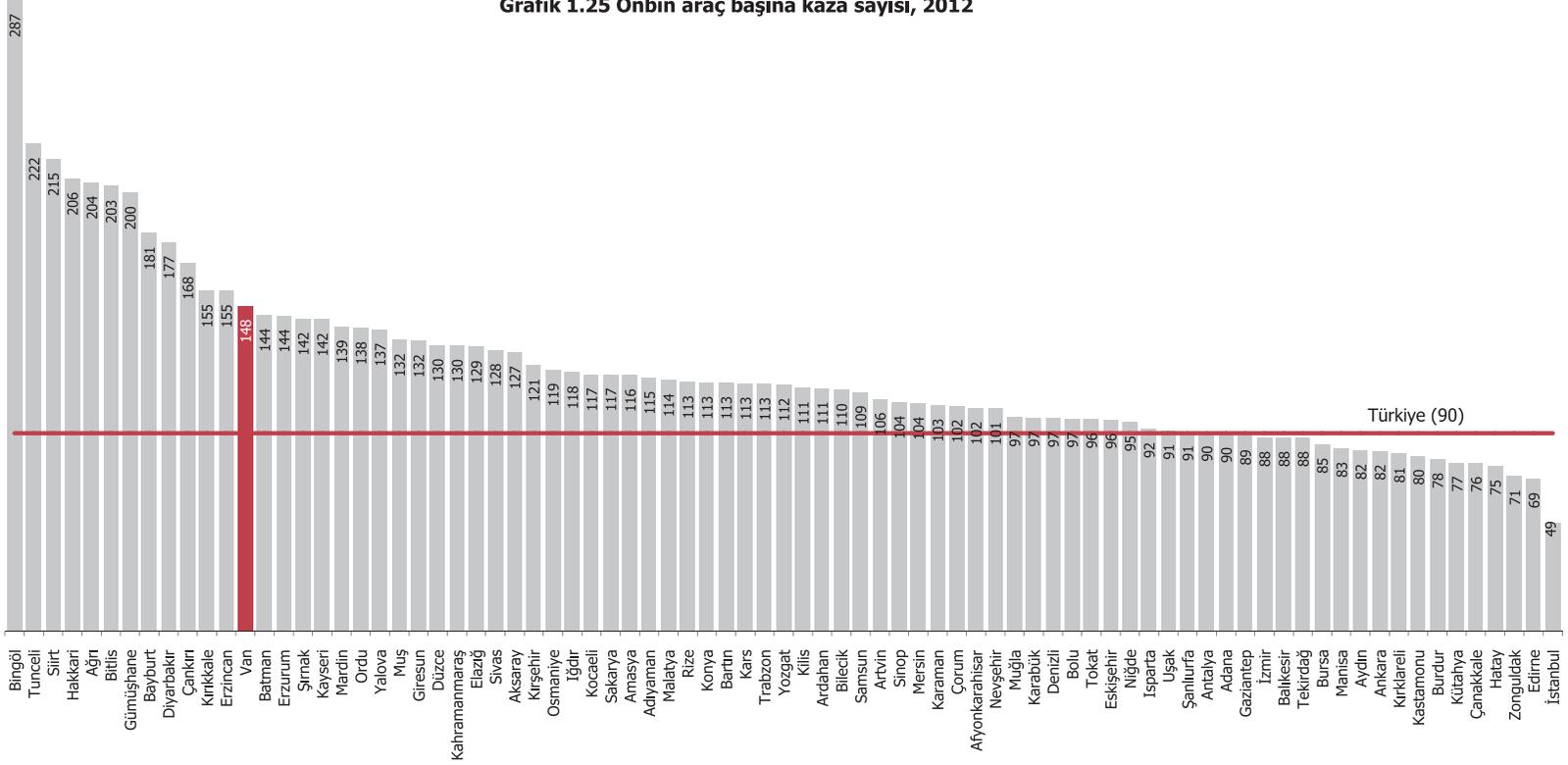
Grafik 1.24 Bin kişi başına otomobil sayısı, 2012

Veri için tablo 1.13'e bakınız.

Van'da 2012 yılı onbin araç başına trafik kaza sayısı 148 olarak gerçekleşmiştir. Bu değer 90 olan Türkiye değerinin üstündedir. Diğer illere bakıldığında bu değer Bingöl için 287 ile en yüksek, İstanbul için 49 ile en düşüktür.

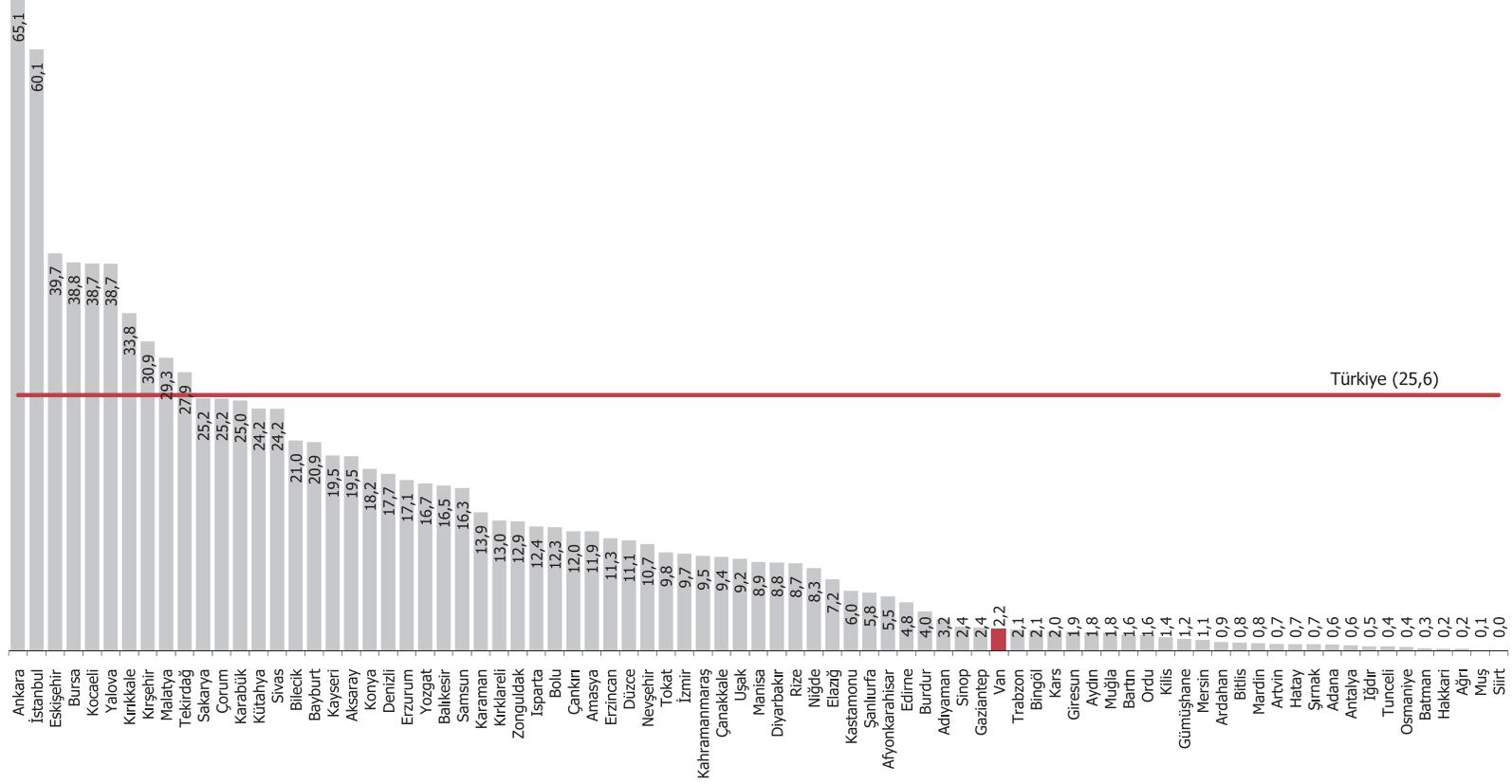
Grifik 1.25 Onbin araç başına kaza sayısı, 2012

Veri için tablo 1.13'e bakınız.

2011 Nüfus ve Konut Araştırmasına göre Van ilinde ısıtma sistemi kat kaloriferi olan hanehalkı oranı % 2,2 değeri ile ellidördüncü sırada gelmektedir.

Grafik 1.26 Isıtma sistemi kat kaloriferi olan hanehalkı oranı (%), 2011

Veri için tablo 1.14'e bakınız.

1.4 İBBS 3. düzey (81 il) nüfus ve göç göstergeleri

		Nüfus 2012		İl ve ilçe merkez nüfusunun toplam nüfus içindeki oranı 2012		Nüfus yoğunluğu 2012		Yıllık nüfus artış hızı 2011-2012		
		%	Sıra	(%)	Sıra	(kişi/km ²)	Sıra	(‰)	Sıra	
TR	Türkiye	75 627 384	100,00	-	77,28	-	98	-	12,01	-
TR100	İstanbul	13 854 740	18,32	1	98,96	1	2 666	1	16,78	15
TR211	Tekirdağ	852 321	1,13	23	69,11	27	135	15	26,69	5
TR212	Edirne	399 708	0,53	48	69,20	26	66	35	0,98	61
TR213	Kırklareli	341 218	0,45	53	68,04	31	54	48	2,99	55
TR221	Balıkesir	1 160 731	1,53	17	61,32	49	81	30	5,54	51
TR222	Çanakkale	493 691	0,65	41	56,32	60	50	53	14,79	23
TR310	İzmir	4 005 459	5,30	3	91,42	4	333	3	10,09	33
TR321	Aydın	1 006 541	1,33	20	60,79	50	128	17	7,36	44
TR322	Denizli	950 557	1,26	21	70,57	23	81	30	8,75	36
TR323	Muğla	851 145	1,13	24	43,93	77	66	35	15,18	20
TR331	Manisa	1 346 162	1,78	14	67,19	33	103	22	4,53	52
TR332	Afyonkarahisar	703 948	0,93	31	53,68	68	49	56	7,59	41
TR333	Kütahya	573 421	0,76	36	65,44	39	48	57	16,10	17
TR334	Uşak	342 269	0,45	52	68,27	30	64	39	7,44	42
TR411	Bursa	2 688 171	3,55	4	89,35	6	258	5	13,50	26
TR412	Eskişehir	789 750	1,04	25	90,01	5	57	43	10,83	32
TR413	Bilecik	204 116	0,27	71	75,91	14	47	60	1,31	60
TR421	Kocaeli	1 634 691	2,16	11	93,44	3	453	2	20,38	12
TR422	Sakarya	902 267	1,19	22	75,44	15	186	9	15,31	19
TR423	Düzce	346 493	0,46	51	58,14	56	135	15	12,63	29
TR424	Bolu	281 080	0,37	61	64,61	40	34	67	16,41	16
TR425	Yalova	211 799	0,28	70	70,55	24	250	7	25,17	8
TR510	Ankara	4 965 542	6,57	2	97,51	2	203	8	15,15	21
TR521	Konya	2 052 281	2,71	7	76,20	13	53	49	6,71	46
TR522	Karaman	235 424	0,31	66	70,33	25	27	72	6,05	49
TR611	Antalya	2 092 537	2,77	6	71,33	22	101	23	23,72	10
TR612	Isparta	416 663	0,55	46	68,03	32	50	53	13,09	28
TR613	Burdur	254 341	0,34	65	62,00	46	37	64	15,11	22
TR621	Adana	2 125 635	2,81	5	88,76	8	153	13	7,95	40
TR622	Mersin	1 682 848	2,23	10	78,91	11	109	20	8,90	35
TR631	Hatay	1 483 674	1,96	13	50,05	74	255	6	6,39	47
TR632	Kahramanmaraş	1 063 174	1,41	18	63,54	43	74	33	8,47	37
TR633	Osmaniye	492 135	0,65	42	73,77	18	158	12	13,87	25
TR711	Kırıkkale	274 727	0,36	63	84,80	10	61	41	-0,96	68
TR712	Aksaray	379 915	0,50	49	62,17	45	50	53	2,88	56
TR713	Niğde	340 270	0,45	54	50,98	73	46	61	8,02	39
TR714	Nevşehir	285 190	0,38	60	56,88	59	53	49	6,84	45
TR715	Kırşehir	221 209	0,29	68	73,22	19	35	65	0,88	63
TR721	Kayseri	1 274 968	1,69	15	87,56	9	75	32	15,51	18
TR722	Sivas	623 535	0,82	32	68,71	29	22	76	-5,63	75

Not. 1. Nüfus yoğunluğu için göller hariç alanlar kullanılmıştır.

2. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2012

3. Yıllık nüfus artış hızları hesaplanırken 2012 yılı idari bölünüş yapısı dikkate alınmıştır.

4. İl, ilçe, belediye, köy ve mahallelere göre nüfuslar belirlenirken: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından, ilgili mevzuat ve idari kayıtlar uyarınca Ulusal Adres Veri Tabanı'nda (UAVT) yerleşim yerlerine yönelik olarak yapılan; idari bağlılık, tüzel kişilik ve isim değişiklikleri dikkate alınmıştır.

1.4 İBBS 3. düzey (81 il) nüfus ve göç göstergeleri (devam)

	Nüfus 2012		İl ve ilçe merkez nüfusunun toplam nüfus içindeki oranı 2012		Nüfus yoğunluğu 2012		Yıllık nüfus artış hızı 2011-2012		
		%	Sıra	(%)	Sıra	(kişi/km ²)	Sıra	(‰)	Sıra
TR723 Yozgat	453 211	0,60	44	58,71	54	32	68	-27,18	81
TR811 Zonguldak	606 527	0,80	34	47,37	76	184	10	-9,65	79
TR812 Karabük	225 145	0,30	67	76,81	12	55	46	24,35	9
TR813 Bartın	188 436	0,25	74	36,17	80	91	25	6,09	48
TR821 Kastamonu	359 808	0,48	50	56,14	62	27	72	0,14	65
TR822 Çankırı	184 406	0,24	75	62,59	44	25	74	39,80	1
TR823 Sinop	201 311	0,27	72	54,54	66	35	65	-8,49	77
TR831 Samsun	1 251 722	1,66	16	67,14	34	138	14	-0,01	67
TR832 Tokat	613 990	0,81	33	58,39	55	62	40	9,31	34
TR833 Çorum	529 975	0,70	40	68,97	28	41	62	-8,65	78
TR834 Amasya	322 283	0,43	57	65,62	37	57	43	-2,47	70
TR901 Trabzon	757 898	1,00	29	56,32	60	162	11	0,72	64
TR902 Ordu	741 371	0,98	30	57,10	58	125	18	37,07	2
TR903 Giresun	419 555	0,55	45	59,34	52	61	41	0,14	65
TR904 Rize	324 152	0,43	56	64,05	41	83	29	3,52	54
TR905 Artvin	167 082	0,22	76	56,06	63	23	75	4,13	53
TR906 Gümüşhane	135 216	0,18	77	49,93	75	21	78	21,24	11
TRA11 Erzurum	778 195	1,03	26	65,47	38	31	70	-3,40	72
TRA12 Erzincan	217 886	0,29	69	59,41	51	19	80	12,05	30
TRA13 Bayburt	75 797	0,10	81	53,52	69	20	79	-12,16	80
TRA21 Ağrı	552 404	0,73	38	52,95	71	48	57	-5,55	74
TRA22 Kars	304 821	0,40	59	43,05	78	30	71	-3,06	71
TRA23 Iğdır	190 409	0,25	73	53,30	70	53	49	8,18	38
TRA24 Ardahan	106 643	0,14	79	35,18	81	22	76	-7,59	76
TRB11 Malatya	762 366	1,01	28	66,21	36	65	37	5,84	50
TRB12 Elazığ	562 703	0,74	37	74,46	17	67	34	7,40	43
TRB13 Bingöl	262 507	0,35	64	57,20	57	32	68	0,93	62
TRB14 Tunceli	86 276	0,11	80	66,92	35	12	81	14,17	24
TRB21 Van	1 051 975	1,39	19	52,16	72	55	46	28,39	3
TRB22 Muş	413 260	0,55	47	37,38	79	51	52	-3,49	73
TRB23 Bitlis	337 253	0,45	55	54,24	67	48	57	1,87	58
TRB24 Hakkari	279 982	0,37	62	55,76	64	39	63	28,32	4
TRC11 Gaziantep	1 799 558	2,38	8	89,18	7	264	4	25,87	7
TRC12 Adıyaman	595 261	0,79	35	61,38	48	85	28	2,24	57
TRC13 Kilis	124 320	0,16	78	71,54	21	87	27	-1,06	69
TRC21 Şanlıurfa	1 762 075	2,33	9	55,36	65	94	24	26,35	6
TRC22 Diyarbakır	1 592 167	2,11	12	72,56	20	106	21	13,42	27
TRC31 Mardin	773 026	1,02	27	59,26	53	88	26	11,70	31
TRC32 Batman	534 205	0,71	39	74,70	16	115	19	18,34	14
TRC33 Şırnak	466 982	0,62	43	64,01	42	65	37	19,43	13
TRC34 Siirt	310 879	0,41	58	61,66	47	57	43	1,32	59

Not. 1. Nüfus yoğunluğu için göller hariç alanlar kullanılmıştır.

2. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2012

3. Yıllık nüfus artış hızları hesaplanırken 2012 yılı idari bölünüş yapısı dikkate alınmıştır.

4. İl, ilçe, belediye, köy ve mahallelere göre nüfuslar belirlenirken: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından, ilgili mevzuat ve idari kayıtlar uyarınca Ulusal Adres Veri Tabanı'nda (UAVT) yerleşim yerlerine yönelik olarak yapılan; idari bağlılık, tüzel kişilik ve isim değişiklikleri dikkate alınmıştır.

1.4 İBBS 3. düzey (81 il) nüfus ve göç göstergeleri (devam)

		Toplam yaş bağımlılık oranı		Cinsiyet oranı		Okuma yazma bilen oranı (+6 yaş)		Net göç hızı	
		2012		2012		2012		2011-2012	
		Sıra		Sıra	(%)	Sıra	(%)	Sıra	
TR	Türkiye	48,03	-	100,76	-	95,78	-	-	-
TR100	İstanbul	40,84	74	100,86	33	97,26	10	2,20	31
TR211	Tekirdağ	40,19	76	106,27	12	98,00	2	16,70	5
TR212	Edirne	38,31	80	103,88	18	96,33	29	2,85	25
TR213	Kırklareli	38,86	79	105,92	13	97,10	14	3,86	21
TR221	Balıkesir	43,82	63	100,28	39	96,80	20	-0,34	37
TR222	Çanakkale	41,16	73	103,12	20	97,86	5	18,15	4
TR310	İzmir	39,97	77	99,65	53	97,90	3	2,46	29
TR321	Aydın	45,01	56	99,63	54	97,17	12	2,77	26
TR322	Denizli	44,61	60	99,06	59	97,90	3	2,58	28
TR323	Muğla	42,57	70	104,30	17	97,67	6	5,79	17
TR331	Manisa	44,71	59	100,18	40	96,52	26	-1,37	42
TR332	Afyonkarahisar	49,99	39	98,07	68	96,20	30	3,46	22
TR333	Kütahya	42,34	71	98,75	64	96,96	16	6,73	16
TR334	Uşak	45,20	54	98,68	65	96,68	21	2,68	27
TR411	Bursa	43,01	66	99,97	47	96,56	24	2,32	30
TR412	Eskişehir	39,05	78	99,44	55	97,47	7	8,98	13
TR413	Bilecik	42,89	67	106,75	11	97,18	11	11,18	10
TR421	Kocaeli	43,07	65	102,66	22	97,02	15	7,00	15
TR422	Sakarya	45,17	55	100,07	45	96,19	31	5,19	18
TR423	Düzce	45,62	53	99,98	46	95,77	34	-0,42	38
TR424	Bolu	44,96	57	98,96	60	95,55	36	12,38	8
TR425	Yalova	43,77	64	100,12	41	97,38	9	10,22	11
TR510	Ankara	40,59	75	99,33	57	97,43	8	4,52	20
TR521	Konya	51,07	32	97,72	74	96,85	19	1,79	32
TR522	Karaman	51,00	33	98,54	66	96,95	17	0,53	35
TR611	Antalya	42,85	68	102,28	25	98,55	1	9,94	12
TR612	Isparta	44,57	61	99,36	56	96,57	23	13,05	7
TR613	Burdur	47,83	46	97,17	81	96,39	28	11,77	9
TR621	Adana	48,64	44	99,71	52	95,30	39	-6,27	57
TR622	Mersin	47,47	48	99,21	58	97,17	12	-4,03	48
TR631	Hatay	55,00	19	100,42	37	96,91	18	-5,30	53
TR632	Kahramanmaraş	59,57	15	103,22	19	93,37	59	-8,95	61
TR633	Osmaniye	54,27	23	101,55	28	93,38	58	-4,05	49
TR711	Kırıkkale	44,96	57	99,94	49	95,54	37	-0,49	39
TR712	Aksaray	52,78	25	98,94	61	94,32	47	-4,48	50
TR713	Niğde	54,63	21	99,93	50	95,30	39	-3,39	47
TR714	Nevşehir	50,03	38	97,72	74	95,84	32	-2,26	45
TR715	Kırşehir	45,70	52	98,93	62	95,28	41	-0,75	40
TR721	Kayseri	50,26	37	100,82	34	96,68	21	2,96	24
TR722	Sivas	52,01	27	100,08	44	93,51	56	-9,50	63

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

1.4 İBBS 3. düzey (81 il) nüfus ve göç göstergeleri (devam)

		Toplam yaş bağımlılık oranı 2012		Cinsiyet oranı 2012		Okuma yazma bilen oranı (+6 yaş) 2012		Net göç hızı 2011-2012	
		Sıra	Sıra	Sıra	(%)	Sıra	(%)	Sıra	
TR723	Yozgat	52,68	26	100,12	41	94,72	43	-21,56	79
TR811	Zonguldak	41,74	72	97,42	78	93,46	57	-13,77	72
TR812	Karabük	42,74	69	102,30	24	93,80	54	22,76	3
TR813	Bartın	44,34	62	97,29	79	94,05	51	-0,98	41
TR821	Kastamonu	51,63	29	97,52	77	91,50	71	1,13	34
TR822	Çankırı	51,55	30	100,42	37	94,10	50	35,55	1
TR823	Sinop	54,81	20	97,81	72	94,28	48	-10,35	65
TR831	Samsun	47,16	49	97,24	80	96,44	27	-7,41	59
TR832	Tokat	51,09	31	98,54	66	96,53	25	4,76	19
TR833	Çorum	51,85	28	97,88	70	93,79	55	-13,72	71
TR834	Amasya	49,88	41	97,84	71	95,82	33	-5,88	56
TR901	Trabzon	46,57	50	97,77	73	94,65	44	-4,76	52
TR902	Ordu	50,44	36	99,97	47	92,45	63	29,63	2
TR903	Giresun	49,93	40	97,54	76	93,98	52	0,40	36
TR904	Rize	46,14	51	97,89	69	95,69	35	-4,74	51
TR905	Artvin	48,40	45	101,25	30	95,52	38	-1,95	43
TR906	Gümüşhane	49,34	42	102,57	23	94,63	45	16,14	6
TRA11	Erzurum	57,15	18	101,13	32	92,85	61	-13,63	70
TRA12	Erzincan	47,83	46	103,03	21	92,91	60	7,11	14
TRA13	Bayburt	50,79	34	108,47	6	93,94	53	-5,54	54
TRA21	Ağrı	76,34	4	108,52	5	90,51	75	-27,02	81
TRA22	Kars	60,15	14	108,19	8	92,13	65	-21,03	78
TRA23	İğdır	61,85	13	107,25	9	90,70	74	-11,50	68
TRA24	Ardahan	54,16	24	109,85	3	92,32	64	-9,92	64
TRB11	Malatya	50,58	35	99,92	51	92,72	62	-5,59	55
TRB12	Elazığ	48,68	43	98,76	63	94,59	46	-2,19	44
TRB13	Bingöl	54,30	22	105,18	14	90,49	76	-13,53	69
TRB14	Tunceli	34,99	81	137,82	1	92,09	66	-2,70	46
TRB21	Van	72,32	7	104,72	16	91,00	72	3,20	23
TRB22	Muş	75,20	5	104,84	15	89,94	77	-25,64	80
TRB23	Bitlis	69,87	9	108,32	7	91,76	69	-17,31	76
TRB24	Hakkari	58,52	17	123,17	2	91,53	70	-16,00	75
TRC11	Gaziantep	64,23	11	101,66	27	95,26	42	1,26	33
TRC12	Adıyaman	58,90	16	100,75	35	92,09	66	-13,79	73
TRC13	Kilis	62,70	12	100,43	36	94,22	49	-14,06	74
TRC21	Şanlıurfa	81,66	1	100,11	43	89,64	78	-7,34	58
TRC22	Diyarbakır	66,34	10	102,25	26	90,98	73	-10,49	66
TRC31	Mardin	71,96	8	101,16	31	89,06	81	-11,09	67
TRC32	Batman	73,97	6	101,39	29	91,96	68	-9,01	62
TRC33	Şırnak	81,41	2	109,63	4	89,58	80	-7,56	60
TRC34	Siirt	76,55	3	107,16	10	89,62	79	-18,50	77

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

1.5 İBBS 3. düzey (81 il) demografi göstergeleri

		Kaba evlenme hızı ⁽¹⁾ 2012		Kaba boşanma hızı ⁽¹⁾ 2012		Kaba intihar hızı 2012	
		Binde	Sıra	Binde	Sıra	Yüzbinde	Sıra
TR	Türkiye	8,03	-	1,64	-	4,29	-
TR100	İstanbul	8,04	36	1,95	13	3,88	50
TR211	Tekirdağ	7,32	58	1,74	23	4,04	43
TR212	Edirne	6,58	76	1,41	41	7,01	6
TR213	Kırklareli	6,34	80	1,65	25	5,58	19
TR221	Balıkesir	7,05	66	1,99	12	4,41	35
TR222	Çanakkale	6,43	77	1,66	24	5,92	16
TR310	İzmir	8,13	33	2,73	1	5,32	23
TR321	Aydın	7,64	43	2,06	8	7,28	4
TR322	Denizli	7,61	45	2,37	4	6,23	12
TR323	Muğla	7,49	51	2,56	3	6,04	15
TR331	Manisa	7,68	42	1,76	22	3,57	52
TR332	Afyonkarahisar	8,26	29	1,32	45	3,99	46
TR333	Kütahya	6,99	68	1,64	26	4,39	36
TR334	Uşak	8,14	32	2,37	4	8,50	1
TR411	Bursa	7,59	46	1,87	15	5,06	27
TR412	Eskişehir	7,29	59	2,01	10	6,11	13
TR413	Bilecik	6,41	78	1,59	29	4,90	30
TR421	Kocaeli	7,76	40	1,56	31	3,40	57
TR422	Sakarya	7,79	39	1,47	38	2,57	74
TR423	Düzce	8,06	35	1,51	34	2,32	77
TR424	Bolu	6,84	72	1,56	31	3,23	59
TR425	Yalova	7,57	48	1,84	17	5,74	18
TR510	Ankara	7,34	57	2,25	6	4,32	38
TR521	Konya	8,30	27	1,81	20	3,91	48
TR522	Karaman	8,15	31	1,79	21	2,56	75
TR611	Antalya	8,28	28	2,59	2	4,88	31
TR612	Isparta	7,20	62	1,56	31	6,52	8
TR613	Burdur	6,27	81	1,59	29	5,15	25
TR621	Adana	8,31	26	1,83	18	4,01	45
TR622	Mersin	8,32	25	1,90	14	5,37	22
TR631	Hatay	8,90	12	1,38	43	2,84	68
TR632	Kahramanmaraş	8,64	16	1,35	44	5,10	26
TR633	Osmaniye	8,42	21	1,44	39	4,09	41
TR711	Kırıkkale	8,52	18	1,87	15	2,91	66
TR712	Aksaray	10,07	4	2,02	9	3,16	62
TR713	Niğde	8,80	14	1,43	40	4,13	40
TR714	Nevşehir	8,58	17	2,01	10	3,87	51
TR715	Kırşehir	8,87	13	2,20	7	3,17	61
TR721	Kayseri	8,26	29	1,82	19	5,53	21
TR722	Sivas	7,99	37	1,00	60	3,52	54

Kaynak: (1) Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

Not. 2012 yılı intiharlar istatistikleri, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü ve Ölüm Belgesinden elde edilen bilgileri kapsamaktadır.

1.5 İBBS 3. düzey (81 il) demografi göstergeleri (devam)

	Kaba evlenme hızı ⁽¹⁾ 2012		Kaba boşanma hızı ⁽¹⁾ 2012		Kaba intihar hızı 2012	
	Binde	Sıra	Binde	Sıra	Yüzbinde	Sıra
TR723 Yozgat	9,66	6	1,49	36	4,35	37
TR811 Zonguldak	7,55	49	1,63	27	4,92	28
TR812 Karabük	6,92	71	1,62	28	6,29	11
TR813 Bartın	7,47	52	1,41	41	1,60	81
TR821 Kastamonu	6,41	78	1,25	49	8,06	2
TR822 Çankırı	7,25	60	1,13	56	2,77	70
TR823 Sinop	7,06	65	1,30	47	3,96	47
TR831 Samsun	7,72	41	1,50	35	2,72	72
TR832 Tokat	7,35	55	1,03	58	4,09	41
TR833 Çorum	8,12	34	1,22	50	6,39	10
TR834 Amasya	7,52	50	1,22	50	2,79	69
TR901 Trabzon	6,98	69	0,84	61	2,77	70
TR902 Ordu	7,02	67	1,18	52	3,02	65
TR903 Giresun	6,79	73	1,18	52	2,86	67
TR904 Rize	6,65	75	0,78	64	4,02	44
TR905 Artvin	7,09	64	0,79	62	4,20	39
TR906 Gümüşhane	7,35	55	0,68	65	2,24	78
TRA11 Erzurum	8,33	24	0,59	67	2,69	73
TRA12 Erzincan	7,43	53	1,26	48	5,54	20
TRA13 Bayburt	7,17	63	0,59	67	5,25	24
TRA21 Ağrı	10,01	5	0,29	75	3,43	56
TRA22 Kars	8,98	11	0,38	72	4,91	29
TRA23 Iğdır	9,37	8	1,01	59	7,38	3
TRA24 Ardahan	8,34	22	0,66	66	6,54	7
TRB11 Malatya	7,64	43	1,09	57	4,60	32
TRB12 Elazığ	7,94	38	1,18	52	6,06	14
TRB13 Bingöl	8,34	22	0,50	69	6,48	9
TRB14 Tunceli	6,96	70	1,49	36	3,50	55
TRB21 Van	9,08	9	0,20	79	2,22	79
TRB22 Muş	9,00	10	0,22	78	7,25	5
TRB23 Bitlis	8,43	20	0,25	77	3,56	53
TRB24 Hakkari	6,67	74	0,13	81	3,26	58
TRC11 Gaziantep	9,60	7	1,31	46	3,10	63
TRC12 Adıyaman	10,09	3	0,79	62	2,35	76
TRC13 Kilis	10,29	1	1,18	52	3,22	60
TRC21 Şanlıurfa	10,19	2	0,37	73	3,91	48
TRC22 Diyarbakır	8,44	19	0,49	70	4,49	33
TRC31 Mardin	8,72	15	0,44	71	4,42	34
TRC32 Batman	7,59	46	0,30	74	1,70	80
TRC33 Şırnak	7,23	61	0,18	80	3,03	64
TRC34 Siirt	7,37	54	0,27	76	5,79	17

Kaynak: (1) Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

Not. 2012 yılı intiharlar istatistikleri, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ve Ölüm Belgesinden elde edilen bilgileri kapsamaktadır.

1.6 İBBS 3. düzey (81 il) dış ticaret göstergeleri

		İthalat 2012			İhracat 2012		
		(Bin \$)	%	Sıra	(Bin \$)	%	Sıra
TR	Türkiye	236 545 037	100,00	-	152 464 375	100,00	-
TR100	İstanbul	119 604 790	50,56	1	76 625 513	50,26	1
TR211	Tekirdağ	641 185	0,27	21	596 610	0,39	22
TR212	Edirne	120 733	0,05	34	46 906	0,03	61
TR213	Kırklareli	138 321	0,06	32	141 121	0,09	43
TR221	Balıkesir	485 237	0,21	22	475 536	0,31	23
TR222	Çanakkale	71 809	0,03	46	169 742	0,11	37
TR310	İzmir	10 576 824	4,47	3	8 658 822	5,68	4
TR321	Aydın	293 204	0,12	24	711 315	0,47	21
TR322	Denizli	2 262 295	0,96	10	2 622 583	1,72	8
TR323	Muğla	120 591	0,05	35	243 396	0,16	32
TR331	Manisa	3 618 459	1,53	8	4 198 352	2,75	7
TR332	Afyonkarahisar	62 578	0,03	49	314 349	0,21	29
TR333	Kütahya	119 628	0,05	36	145 487	0,10	42
TR334	Uşak	194 214	0,08	27	171 457	0,11	36
TR411	Bursa	10 316 105	4,36	5	11 123 461	7,30	3
TR412	Eskişehir	645 143	0,27	20	924 868	0,61	19
TR413	Bilecik	149 110	0,06	31	92 193	0,06	49
TR421	Kocaeli	11 733 558	4,96	2	12 597 593	8,26	2
TR422	Sakarya	1 149 585	0,49	14	1 820 384	1,19	11
TR423	Düzce	85 588	0,04	41	86 272	0,06	50
TR424	Bolu	179 394	0,08	28	99 505	0,07	47
TR425	Yalova	63 357	0,03	48	50 639	0,03	59
TR510	Ankara	10 489 473	4,43	4	7 138 068	4,68	5
TR521	Konya	1 153 774	0,49	13	1 275 624	0,84	14
TR522	Karaman	123 462	0,05	33	278 689	0,18	31
TR611	Antalya	666 709	0,28	19	977 895	0,64	17
TR612	Isparta	47 645	0,02	51	155 031	0,10	40
TR613	Burdur	22 923	0,01	62	150 370	0,10	41
TR621	Adana	3 046 332	1,29	9	1 914 578	1,26	10
TR622	Mersin	1 129 242	0,48	15	1 311 412	0,86	13
TR631	Hatay	4 420 192	1,87	7	2 039 500	1,34	9
TR632	Kahramanmaraş	1 037 028	0,44	16	753 889	0,49	20
TR633	Osmaniye	839 994	0,36	18	117 871	0,08	44
TR711	Kırıkkale	4 707	0,00	75	5 603	0,00	74
TR712	Aksaray	50 426	0,02	50	62 764	0,04	55
TR713	Niğde	20 746	0,01	64	62 647	0,04	56
TR714	Nevşehir	38 030	0,02	55	46 912	0,03	60
TR715	Kırşehir	211 556	0,09	25	203 331	0,13	33
TR721	Kayseri	1 589 201	0,67	11	1 582 427	1,04	12
TR722	Sivas	89 808	0,04	40	93 295	0,06	48

Not 1. Rakamlar geçicidir.

Not 2. İhracat ve ithalat verileri, firma vergi kimlik numaralarının bağlı olduğu ile göre oluşturulmuştur.

Not 3. Firma vergi kimlik numaralarının bağlı olduğu ilin belirsiz olduğu firmaların ihracat-ithalat değerleri ve veri gizliliği nedeniyle il bilgisi gizlenen ithalat verileri Türkiye toplamına eklenmiştir.

1.6 İBBS 3. düzey (81 il) dış ticaret göstergeleri (devam)

	İthalat 2012			İhracat 2012		
	(Bin \$)	%	Sıra	(Bin \$)	%	Sıra
TR723 Yozgat	18 420	0,01	66	9 611	0,01	71
TR811 Zonguldak	1 256 296	0,53	12	321 158	0,21	28
TR812 Karabük	482 827	0,20	23	167 424	0,11	38
TR813 Bartın	15 211	0,01	68	14 116	0,01	68
TR821 Kastamonu	29 571	0,01	58	30 383	0,02	65
TR822 Çankırı	28 345	0,01	59	50 910	0,03	58
TR823 Sinop	9 331	0,00	70	27 292	0,02	66
TR831 Samsun	1 006 611	0,43	17	422 749	0,28	24
TR832 Tokat	20 454	0,01	65	37 346	0,02	64
TR833 Çorum	98 436	0,04	38	166 369	0,11	39
TR834 Amasya	84 972	0,04	42	65 015	0,04	54
TR901 Trabzon	157 722	0,07	29	1 099 591	0,72	15
TR902 Ordu	104 245	0,04	37	334 142	0,22	27
TR903 Giresun	9 851	0,00	69	175 028	0,11	35
TR904 Rize	25 941	0,01	61	389 437	0,26	25
TR905 Artvin	72 806	0,03	45	77 594	0,05	53
TR906 Gümüşhane	4 007	0,00	76	216	0,00	80
TRA11 Erzurum	77 801	0,03	43	45 860	0,03	62
TRA12 Erzincan	8 228	0,00	71	3 082	0,00	76
TRA13 Bayburt	5 145	0,00	74	348	0,00	79
TRA21 Ağrı	76 221	0,03	44	42 138	0,03	63
TRA22 Kars	3 982	0,00	77	3 241	0,00	75
TRA23 Iğdır	8 115	0,00	72	84 662	0,06	51
TRA24 Ardahan	10	0,00	81	1 881	0,00	78
TRB11 Malatya	96 872	0,04	39	282 729	0,19	30
TRB12 Elazığ	47 394	0,02	52	55 277	0,04	57
TRB13 Bingöl	1 429	0,00	79	7 350	0,00	72
TRB14 Tunceli	18	0,00	80	-	-	-
TRB21 Van	33 291	0,01	57	21 708	0,01	67
TRB22 Muş	3 424	0,00	78	13 988	0,01	69
TRB23 Bitlis	6 039	0,00	73	2 528	0,00	77
TRB24 Hakkari	38 888	0,02	54	362 951	0,24	26
TRC11 Gaziantep	5 053 993	2,14	6	5 579 977	3,66	6
TRC12 Adıyaman	35 585	0,02	56	104 826	0,07	46
TRC13 Kilis	16 539	0,01	67	11 671	0,01	70
TRC21 Şanlıurfa	202 967	0,09	26	109 820	0,07	45
TRC22 Diyarbakır	69 057	0,03	47	198 970	0,13	34
TRC31 Mardin	151 983	0,06	30	948 394	0,62	18
TRC32 Batman	26 771	0,01	60	83 513	0,05	52
TRC33 Şırnak	40 733	0,02	53	1 018 062	0,67	16
TRC34 Siirt	21 419	0,01	63	6 226	0,00	73

Not 1. Rakamlar geçicidir.

Not 2. İhracat ve ithalat verileri, firma vergi kimlik numaralarının bağlı olduğu ile göre oluşturulmuştur.

Not 3. Firma vergi kimlik numaralarının bağlı olduğu ilin belirsiz olduğu firmaların ihracat-ithalat değerleri ve veri gizliliği nedeniyle il bilgisi gizlenen ithalat verileri Türkiye toplamına eklenmiştir.

1.7 İBBS 3. düzey (81 il) sağlık göstergeleri

		Yüz bin kişi başına hastane yatak sayısı 2011		Toplam hekim sayısı 2011		Hemşire sayısı 2011			
		Sıra		%		Sıra			
		%		%			Sıra		
TR	Türkiye	252	-	126 029	100,00	-	124 982	100,00	-
TR100	İstanbul	222	49	25 574	20,29	1	19 919	15,94	1
TR211	Tekirdağ	183	63	1 031	0,82	32	1 103	0,88	32
TR212	Edirne	477	3	1 105	0,88	30	885	0,71	39
TR213	Kırklareli	230	45	430	0,34	54	433	0,35	60
TR221	Balıkesir	251	36	1 460	1,16	22	1 787	1,43	18
TR222	Çanakkale	243	39	691	0,55	37	942	0,75	37
TR310	İzmir	274	26	8 859	7,03	3	7 494	6,00	3
TR321	Aydın	255	34	1 575	1,25	19	1 649	1,32	21
TR322	Denizli	227	46	1 674	1,33	18	1 563	1,25	23
TR323	Muğla	201	55	1 169	0,93	27	1 525	1,22	24
TR331	Manisa	281	24	2 023	1,61	14	2 075	1,66	15
TR332	Afyonkarahisar	274	26	997	0,79	33	1 063	0,85	35
TR333	Kütahya	301	17	678	0,54	39	977	0,78	36
TR334	Uşak	288	23	413	0,33	56	663	0,53	48
TR411	Bursa	233	44	3 938	3,12	4	4 941	3,95	4
TR412	Eskişehir	420	5	1 540	1,22	21	1 856	1,49	16
TR413	Bilecik	145	72	250	0,20	71	332	0,27	71
TR421	Kocaeli	219	50	2 413	1,91	8	2 604	2,08	9
TR422	Sakarya	170	67	1 115	0,88	29	1 096	0,88	33
TR423	Düzce	194	59	614	0,49	42	583	0,47	52
TR424	Bolu	470	4	603	0,48	43	623	0,50	50
TR425	Yalova	156	70	275	0,22	68	307	0,25	74
TR510	Ankara	332	11	14 978	11,88	2	12 021	9,62	2
TR521	Konya	325	12	3 364	2,67	7	3 384	2,71	5
TR522	Karaman	257	32	299	0,24	66	433	0,35	60
TR611	Antalya	237	42	3 810	3,02	5	3 095	2,48	7
TR612	İsparta	546	1	932	0,74	34	1 083	0,87	34
TR613	Burdur	272	29	330	0,26	63	498	0,40	57
TR621	Adana	290	22	3 481	2,76	6	3 207	2,57	6
TR622	Mersin	192	60	2 305	1,83	10	2 326	1,86	14
TR631	Hatay	168	69	1 707	1,35	16	1 622	1,30	22
TR632	Kahramanmaraş	181	64	1 227	0,97	25	1 379	1,10	25
TR633	Osmaniye	181	64	602	0,48	44	750	0,60	44
TR711	Kırıkkale	350	9	643	0,51	40	585	0,47	51
TR712	Aksaray	189	61	423	0,34	55	515	0,41	55
TR713	Niğde	187	62	367	0,29	58	502	0,40	56
TR714	Nevşehir	216	51	344	0,27	62	397	0,32	64
TR715	Kırşehir	242	40	271	0,22	69	365	0,29	68
TR721	Kayseri	312	15	2 234	1,77	13	2 513	2,01	11
TR722	Sivas	376	8	1 124	0,89	28	1 199	0,96	29

Kaynak: Sağlık Bakanlığı

1.7 İBBS 3. düzey (81 il) sağlık göstergeleri (devam)

	Yüz bin kişi başına hastane yatak sayısı 2011		Toplam hekim sayısı 2011		Hemşire sayısı 2011			
	Sıra	%	Sıra	%	Sıra	%		
TR723 Yozgat	211	54	581	0,46	45	669	0,54	47
TR811 Zonguldak	333	10	1 078	0,86	31	1 196	0,96	30
TR812 Karabük	291	21	309	0,25	64	399	0,32	63
TR813 Bartın	223	47	221	0,18	75	332	0,27	71
TR821 Kastamonu	307	16	489	0,39	51	766	0,61	42
TR822 Çankırı	248	37	230	0,18	73	330	0,26	73
TR823 Sinop	246	38	248	0,20	72	389	0,31	65
TR831 Samsun	325	12	2 413	1,91	8	2 530	2,02	10
TR832 Tokat	293	20	827	0,66	36	1 108	0,89	31
TR833 Çorum	274	26	632	0,50	41	805	0,64	40
TR834 Amasya	223	47	386	0,31	57	649	0,52	49
TR901 Trabzon	398	7	1 687	1,34	17	2 397	1,92	12
TR902 Ordu	271	30	886	0,70	35	1 251	1,00	28
TR903 Giresun	300	18	551	0,44	48	889	0,71	38
TR904 Rize	313	14	504	0,40	50	674	0,54	46
TR905 Artvin	270	31	227	0,18	74	334	0,27	70
TR906 Gümüşhane	257	32	176	0,14	77	282	0,23	75
TRA11 Erzurum	408	6	1 556	1,23	20	1 664	1,33	20
TRA12 Erzincan	275	25	303	0,24	65	443	0,35	59
TRA13 Bayburt	196	58	101	0,08	81	134	0,11	81
TRA21 Ağrı	121	79	506	0,40	49	557	0,45	53
TRA22 Kars	170	67	364	0,29	60	357	0,29	69
TRA23 Iğdır	143	73	190	0,15	76	266	0,21	76
TRA24 Ardahan	140	74	145	0,12	79	186	0,15	79
TRB11 Malatya	297	19	1 424	1,13	23	1 792	1,43	17
TRB12 Elazığ	509	2	1 172	0,93	26	1 261	1,01	27
TRB13 Bingöl	242	40	290	0,23	67	456	0,36	58
TRB14 Tunceli	214	52	114	0,09	80	162	0,13	80
TRB21 Van	214	52	1 393	1,11	24	1 285	1,03	26
TRB22 Muş	147	71	463	0,37	52	519	0,42	54
TRB23 Bitlis	198	56	349	0,28	61	433	0,35	60
TRB24 Hakkari	130	75	263	0,21	70	266	0,21	76
TRC11 Gaziantep	234	43	2 281	1,81	11	2 334	1,87	13
TRC12 Adıyaman	93	81	580	0,46	46	766	0,61	42
TRC13 Kilis	130	75	146	0,12	78	192	0,15	78
TRC21 Şanlıurfa	122	78	1 774	1,41	15	1 676	1,34	19
TRC22 Diyarbakır	254	35	2 249	1,78	12	2 702	2,16	8
TRC31 Mardin	114	80	691	0,55	37	769	0,62	41
TRC32 Batman	198	56	554	0,44	47	698	0,56	45
TRC33 Şırnak	123	77	442	0,35	53	388	0,31	66
TRC34 Siirt	175	66	366	0,29	59	382	0,31	67

Kaynak: Sağlık Bakanlığı

1.8 İBBS 3. düzey (81 il) eğitim göstergeleri

		İlkokulda öğretmen başına öğrenci sayısı ⁽¹⁾		İlkokul net okullaşma oranı		Ortaokul net okullaşma oranı		Ortaöğretim (Lise) net okullaşma oranı	
		2012/'13		2012/'13		2012/'13		2012/'13	
		Sıra	(%)	Sıra	(%)	Sıra	(%)	Sıra	(%)
TR	Türkiye	20	-	98,86	-	93,09	-	70,06	-
TR100	İstanbul	25	6	99,55	7	95,35	24	73,72	47
TR211	Tekirdağ	21	16	98,37	59	94,52	31	78,76	27
TR212	Edirne	14	73	98,46	56	93,92	41	83,50	17
TR213	Kırklareli	17	52	98,22	64	95,45	23	85,32	9
TR221	Balıkesir	16	55	98,53	51	95,79	16	79,04	26
TR222	Çanakkale	14	77	97,74	71	94,80	28	84,67	13
TR310	İzmir	16	53	98,53	53	95,61	21	78,02	30
TR321	Aydın	16	65	98,68	42	95,69	18	75,49	40
TR322	Denizli	15	71	97,80	70	93,77	44	76,88	35
TR323	Muğla	16	60	98,22	63	94,43	32	76,80	36
TR331	Manisa	17	42	98,75	39	95,85	13	74,62	42
TR332	Afyonkarahisar	18	37	98,36	60	93,28	50	66,21	60
TR333	Kütahya	16	62	99,08	26	95,79	15	84,79	12
TR334	Uşak	15	66	98,64	45	94,67	30	77,54	31
TR411	Bursa	20	23	98,62	48	95,54	22	78,22	29
TR412	Eskişehir	15	72	97,94	67	95,80	14	87,57	6
TR413	Bilecik	17	40	98,40	57	95,63	20	90,68	3
TR421	Kocaeli	21	18	99,42	10	96,68	6	80,93	21
TR422	Sakarya	21	17	99,16	23	95,64	19	76,91	34
TR423	Düzce	18	36	98,88	34	95,89	11	76,71	37
TR424	Bolu	16	59	97,54	74	95,89	12	91,71	2
TR425	Yalova	17	51	98,63	47	94,42	33	81,14	20
TR510	Ankara	17	45	98,86	36	96,27	8	84,54	14
TR521	Konya	19	27	98,70	41	94,20	37	66,74	58
TR522	Karaman	16	56	98,65	43	94,69	29	74,38	45
TR611	Antalya	19	32	97,93	68	94,21	36	74,50	44
TR612	Isparta	18	39	97,59	73	93,27	51	89,92	4
TR613	Burdur	13	78	94,74	78	92,09	56	82,95	18
TR621	Adana	22	13	99,22	21	92,54	54	70,77	52
TR622	Mersin	17	47	98,70	40	93,75	45	71,91	50
TR631	Hatay	20	22	98,62	50	93,55	46	67,67	57
TR632	Kahramanmaraş	21	15	98,99	28	91,00	61	63,52	64
TR633	Osmaniye	20	24	98,30	62	88,38	68	75,09	41
TR711	Kırıkkale	16	54	96,82	76	93,53	48	84,41	15
TR712	Aksaray	19	31	99,25	20	91,49	59	59,66	65
TR713	Niğde	17	44	98,53	52	93,51	49	65,46	63
TR714	Nevşehir	16	61	98,64	46	94,14	39	70,06	53
TR715	Kırşehir	12	80	97,31	75	92,02	57	85,05	11
TR721	Kayseri	20	21	98,96	30	94,93	26	75,60	39
TR722	Sivas	17	49	98,88	33	93,78	43	74,57	43

Kaynak: (1) Milli Eğitim Bakanlığı

Not. 2012/'13 eğitim öğretim yılında ilköğretim net okullaşma oranları hesaplanırken; Ortaokula kayıtlı olması gereken ancak yönetmelik gereği kaydı ertelenen veya sınıf tekrarı yapan 10-13 yaş aralığındaki 276.809 ilkököl öğrencisi ile ilkökölde olması gerekirken, okule erken başlayan yada sınıf atlayan 6-9 yaş aralığındaki 14.631 ortaokul öğrencisi hesaplamalarda dikkate alınmıştır.

1.8 İBBS 3. düzey (81 il) eğitim göstergeleri (devam)

	İlkokulda öğretmen başına öğrenci sayısı ⁽¹⁾ 2012/'13		İlkokul net okullaşma oranı 2012/'13		Ortaokul net okullaşma oranı 2012/'13		Ortaöğretim (Lise) net okullaşma oranı 2012/'13	
	Sıra	(%)	Sıra	(%)	Sıra	(%)	Sıra	(%)
TR723 Yozgat	15	69	98,21	65	86,68	72	66,07	61
TR811 Zonguldak	17	48	99,73	3	98,17	1	80,59	22
TR812 Karabük	15	68	98,88	32	96,74	4	88,25	5
TR813 Bartın	17	46	99,35	14	97,35	2	79,82	25
TR821 Kastamonu	17	43	99,52	8	96,23	9	76,57	38
TR822 Çankırı	19	28	90,73	81	84,95	76	74,33	46
TR823 Sinop	19	29	99,40	12	94,90	27	78,60	28
TR831 Samsun	16	58	99,86	1	96,30	7	73,66	48
TR832 Tokat	17	50	92,87	80	88,04	70	68,37	55
TR833 Çorum	16	63	98,32	61	93,55	47	71,95	49
TR834 Amasya	13	79	98,65	44	96,99	3	85,63	8
TR901 Trabzon	16	64	98,89	31	95,75	17	83,58	16
TR902 Ordu	17	41	94,82	77	91,53	58	69,55	54
TR903 Giresun	18	34	98,78	38	94,95	25	85,31	10
TR904 Rize	14	74	98,49	54	96,68	5	92,44	1
TR905 Artvin	15	70	99,82	2	96,13	10	86,73	7
TR906 Gümüşhane	18	33	93,95	79	80,82	81	67,89	56
TRA11 Erzurum	18	38	98,86	35	89,13	65	55,01	68
TRA12 Erzincan	14	75	98,40	58	93,83	42	81,86	19
TRA13 Bayburt	14	76	99,26	19	94,26	35	76,93	33
TRA21 Ağrı	26	5	99,31	16	82,16	79	35,46	81
TRA22 Kars	18	35	99,19	22	90,64	62	51,23	72
TRA23 Iğdır	19	25	99,10	25	88,17	69	57,26	67
TRA24 Ardahan	19	30	99,60	6	94,19	38	66,72	59
TRB11 Malatya	15	67	98,48	55	94,39	34	80,06	23
TRB12 Elazığ	16	57	99,14	24	93,95	40	76,95	32
TRB13 Bingöl	20	19	97,89	69	89,09	66	53,86	70
TRB14 Tunceli	12	81	97,69	72	92,34	55	79,84	24
TRB21 Van	25	8	98,62	49	83,05	78	39,67	79
TRB22 Muş	26	4	98,98	29	83,06	77	37,03	80
TRB23 Bitlis	21	14	98,82	37	86,67	73	41,46	78
TRB24 Hakkari	30	1	98,05	66	81,65	80	52,39	71
TRC11 Gaziantep	25	7	99,35	13	92,86	52	59,24	66
TRC12 Adıyaman	19	26	99,28	18	92,54	53	65,67	62
TRC13 Kilis	20	20	99,01	27	91,01	60	70,84	51
TRC21 Şanlıurfa	26	3	99,41	11	86,32	75	42,67	77
TRC22 Diyarbakır	24	9	99,64	5	90,23	63	50,87	73
TRC31 Mardin	22	12	99,64	4	89,42	64	49,03	74
TRC32 Batman	24	10	99,51	9	88,91	67	54,19	69
TRC33 Şırnak	29	2	99,32	15	86,59	74	43,18	76
TRC34 Siirt	23	11	99,30	17	87,42	71	43,26	75

Kaynak: (1) Millî Eğitim Bakanlığı

Not. 2012/'13 eğitim öğretim yılında ilköğretim net okullaşma oranları hesaplanırken; Ortaokula kayıtlı olması gereken ancak, yönetmelik gereği kaydı ertelenen veya sınıf tekrarı yapan 10-13 yaş aralığındaki 276.809 ilköğretim öğrencisi ile ilköğretimde olması gerekirken, okulda bulunmayan ya da sınıf atlayan 6-9 yaş aralığındaki 14.631 ortaokul öğrencisi hesaplamalarda dikkate alınmıştır.

1.9 İBBS 3. düzey (81 il) tarım göstergeleri

		Bitkisel üretim değeri 2012			Canlı hayvanlar değeri 2012			Hayvansal ürünler değeri 2012		
		(000 TL)	%	Sıra	(000 TL)	%	Sıra	(000 TL)	%	Sıra
TR	Türkiye	87 849 892	100,00	-	63 546 623	100,00	-	49 321 861	100,00	-
TR100	İstanbul	315 631	0,36	61	369 562	0,58	65	139 953	0,28	56
TR211	Tekirdağ	1 057 358	1,20	29	780 334	1,23	36	231 445	0,47	38
TR212	Edirne	1 202 840	1,37	26	677 210	1,07	44	240 640	0,49	37
TR213	Kırklareli	605 031	0,69	48	821 558	1,29	32	283 592	0,57	29
TR221	Balıkesir	2 117 560	2,41	14	2 458 422	3,87	3	696 308	1,41	3
TR222	Çanakkale	1 908 516	2,17	17	1 140 024	1,79	20	352 806	0,72	13
TR310	İzmir	4 068 193	4,63	4	2 420 897	3,81	4	664 678	1,35	5
TR321	Aydın	2 004 980	2,28	15	1 241 715	1,95	16	414 158	0,84	7
TR322	Denizli	1 965 415	2,24	16	1 226 381	1,93	19	398 969	0,81	10
TR323	Muğla	2 269 917	2,58	11	751 062	1,18	37	399 248	0,81	9
TR331	Manisa	2 623 733	2,99	8	1 430 813	2,25	8	242 616	0,49	36
TR332	Afyonkarahisar	1 206 260	1,37	25	1 455 694	2,29	7	332 676	0,67	15
TR333	Kütahya	654 209	0,74	43	815 559	1,28	33	196 552	0,40	41
TR334	Uşak	637 365	0,73	46	676 751	1,06	45	165 666	0,34	50
TR411	Bursa	2 501 310	2,85	9	922 092	1,45	26	276 034	0,56	30
TR412	Eskişehir	928 245	1,06	33	705 345	1,11	39	175 581	0,36	47
TR413	Bilecik	456 129	0,52	52	202 017	0,32	78	43 299	0,09	80
TR421	Kocaeli	327 570	0,37	57	513 407	0,81	53	140 556	0,28	55
TR422	Sakarya	1 284 528	1,46	22	916 624	1,44	27	202 315	0,41	40
TR423	Düzce	503 135	0,57	50	267 685	0,42	72	91 305	0,19	73
TR424	Bolu	325 646	0,37	58	799 918	1,26	35	121 298	0,25	63
TR425	Yalova	233 337	0,27	67	49 984	0,08	82	25 503	0,05	81
TR510	Ankara	2 243 348	2,55	12	1 347 247	2,12	11	326 552	0,66	19
TR521	Konya	4 034 925	4,59	5	3 178 009	5,00	2	867 529	1,76	2
TR522	Karaman	1 379 129	1,57	19	377 564	0,59	64	99 715	0,20	69
TR611	Antalya	7 370 577	8,39	2	942 346	1,48	24	292 404	0,59	25
TR612	Isparta	1 305 057	1,49	21	604 323	0,95	47	224 607	0,46	39
TR613	Burdur	641 340	0,73	44	893 044	1,41	28	328 069	0,67	17
TR621	Adana	2 999 441	3,41	7	1 228 255	1,93	18	401 393	0,81	8
TR622	Mersin	4 329 428	4,93	3	1 117 996	1,76	21	338 302	0,69	14
TR631	Hatay	2 220 794	2,53	13	564 278	0,89	49	180 375	0,37	44
TR632	Kahramanmaraş	1 256 595	1,43	23	689 640	1,09	42	178 674	0,36	45
TR633	Osmaniye	836 724	0,95	37	429 669	0,68	57	127 281	0,26	60
TR711	Kırıkkale	325 502	0,37	59	310 508	0,49	69	62 931	0,13	77
TR712	Aksaray	828 920	0,94	38	884 449	1,39	29	283 777	0,58	28
TR713	Niğde	1 013 880	1,15	30	802 112	1,26	34	290 729	0,59	26
TR714	Nevşehir	666 490	0,76	42	330 100	0,52	68	61 520	0,12	78
TR715	Kırşehir	568 022	0,65	49	391 279	0,62	63	108 731	0,22	66
TR721	Kayseri	956 630	1,09	31	1 237 701	1,95	17	310 577	0,63	21
TR722	Sivas	623 244	0,71	47	1 369 922	2,16	9	686 753	1,39	4

Not. Kırmızı et, beyaz et, deri ve yumurta il üretim miktarları olmadığı için il üretim değeri hesaplanamamıştır.

Hayvansal ürünler için illerin toplamı hayvansal ürünler üretim değeri Türkiye toplamını vermez.

1.9 İBBS 3. düzey (81 il) tarım göstergeleri (devam)

		Bitkisel üretim değeri			Canlı hayvanlar değeri			Hayvansal ürünler değeri		
		2012			2012			2012		
		(000 TL)	%	Sıra	(000 TL)	%	Sıra	(000 TL)	%	Sıra
TR723	Yozgat	904 811	1,03	36	959 156	1,51	23	284 932	0,58	27
TR811	Zonguldak	272 074	0,31	65	407 715	0,64	60	103 659	0,21	68
TR812	Karabük	86 757	0,10	78	130 977	0,21	80	49 304	0,10	79
TR813	Bartın	207 341	0,24	68	212 713	0,33	77	92 398	0,19	72
TR821	Kastamonu	404 665	0,46	53	922 733	1,45	25	304 865	0,62	24
TR822	Çankırı	294 842	0,34	63	413 892	0,65	59	185 770	0,38	43
TR823	Sinop	314 749	0,36	62	393 021	0,62	62	134 768	0,27	57
TR831	Samsun	2 424 264	2,76	10	1 252 308	1,97	14	375 513	0,76	12
TR832	Tokat	1 184 570	1,35	27	840 372	1,32	31	253 589	0,51	35
TR833	Çorum	938 356	1,07	32	860 915	1,35	30	264 268	0,54	33
TR834	Amasya	796 329	0,91	39	452 879	0,71	55	131 794	0,27	59
TR901	Trabzon	766 421	0,87	40	406 379	0,64	61	274 017	0,56	32
TR902	Ordu	919 174	1,05	35	557 683	0,88	50	379 849	0,77	11
TR903	Giresun	742 854	0,85	41	260 691	0,41	74	158 545	0,32	52
TR904	Rize	1 073 048	1,22	28	79 963	0,13	81	87 659	0,18	74
TR905	Artvin	323 272	0,37	60	249 336	0,39	75	176 468	0,36	46
TR906	Gümüşhane	169 975	0,19	71	249 026	0,39	76	103 910	0,21	67
TRA11	Erzurum	331 382	0,38	56	1 626 011	2,56	5	559 346	1,13	6
TRA12	Erzincan	402 478	0,46	54	435 887	0,69	56	132 667	0,27	58
TRA13	Bayburt	69 516	0,08	80	334 751	0,53	67	140 616	0,29	54
TRA21	Ağrı	177 822	0,20	70	1 254 903	1,97	13	326 666	0,66	18
TRA22	Kars	142 241	0,16	77	1 312 589	2,07	12	310 857	0,63	20
TRA23	Iğdır	142 900	0,16	76	529 140	0,83	51	117 018	0,24	64
TRA24	Ardahan	19 776	0,02	82	701 850	1,10	40	274 130	0,56	31
TRB11	Malatya	927 100	1,06	34	605 401	0,95	46	174 795	0,35	48
TRB12	Elazığ	495 701	0,56	51	746 923	1,18	38	193 176	0,39	42
TRB13	Bingöl	70 944	0,08	79	517 909	0,82	52	157 429	0,32	53
TRB14	Tunceli	60 354	0,07	81	264 360	0,42	73	70 280	0,14	75
TRB21	Van	158 388	0,18	73	1 554 256	2,45	6	310 041	0,63	22
TRB22	Muş	242 609	0,28	66	1 348 233	2,12	10	305 917	0,62	23
TRB23	Bitlis	157 322	0,18	74	683 271	1,08	43	123 812	0,25	61
TRB24	Hakkari	149 925	0,17	75	288 918	0,45	70	94 623	0,19	70
TRC11	Gaziantep	1 349 602	1,54	20	690 846	1,09	41	160 333	0,33	51
TRC12	Adıyaman	638 471	0,73	45	344 147	0,54	66	94 604	0,19	71
TRC13	Kilis	193 542	0,22	69	169 950	0,27	79	24 449	0,05	82
TRC21	Şanlıurfa	3 679 167	4,19	6	1 109 348	1,75	22	254 589	0,52	34
TRC22	Diyarbakır	1 746 478	1,99	18	1 242 028	1,95	15	332 332	0,67	16
TRC31	Mardin	1 226 738	1,40	24	583 933	0,92	48	169 110	0,34	49
TRC32	Batman	280 669	0,32	64	508 263	0,80	54	122 954	0,25	62
TRC33	Şırnak	169 652	0,19	72	279 678	0,44	71	66 371	0,13	76
TRC34	Siirt	396 663	0,45	55	422 774	0,67	58	109 132	0,22	65

Not. Kırmızı et, beyaz et, deri ve yumurta il üretim miktarları olmadığı için il üretim değeri hesaplanamamıştır.

Hayvansal ürünler için illerin toplamı hayvansal ürünler üretim değeri Türkiye toplamını vermez.

1.10 İBBS 3. düzey (81 il) işgücü göstergeleri

		İşsizlik oranı 2011		İşgücüne katılma oranı 2011		İstihdam oranı 2011	
		(%)	Sıra	(%)	Sıra	(%)	Sıra
TR	Türkiye	7,9	-	47,5	-	43,7	-
TR100	İstanbul	8,4	26	48,1	42	44,0	48
TR211	Tekirdağ	6,9	50	52,7	17	49,0	18
TR212	Edirne	5,9	60	56,2	5	52,9	5
TR213	Kırklareli	8,4	26	54,0	10	49,4	14
TR221	Balıkesir	7,2	42	48,7	38	45,2	37
TR222	Çanakkale	4,2	80	49,9	27	47,8	23
TR310	İzmir	9,9	17	46,6	52	41,9	57
TR321	Aydın	8,3	31	49,2	32	45,1	39
TR322	Denizli	6,1	55	52,3	18	49,1	16
TR323	Muğla	6,1	55	54,6	8	51,3	7
TR331	Manisa	4,8	78	52,1	19	49,6	13
TR332	Afyonkarahisar	5,1	73	47,1	48	44,7	42
TR333	Kütahya	5,9	60	45,6	60	43,0	53
TR334	Uşak	8,4	26	53,6	12	49,1	16
TR411	Bursa	7,0	47	48,2	41	44,8	41
TR412	Eskişehir	6,6	52	41,8	76	39,0	70
TR413	Bilecik	5,3	69	46,7	51	44,2	45
TR421	Kocaeli	9,5	19	45,9	57	41,5	59
TR422	Sakarya	8,8	22	45,5	61	41,5	59
TR423	Düzce	7,8	35	53,6	12	49,4	14
TR424	Bolu	5,7	64	47,1	48	44,4	43
TR425	Yalova	10,2	16	46,8	50	42,0	56
TR510	Ankara	7,1	44	44,6	65	41,4	61
TR521	Konya	4,9	75	45,7	59	43,5	50
TR522	Karaman	7,1	44	49,9	27	46,4	27
TR611	Antalya	5,4	67	53,6	12	50,7	11
TR612	Isparta	7,1	44	50,0	26	46,4	27
TR613	Burdur	5,9	60	51,3	23	48,2	20
TR621	Adana	11,4	6	43,7	68	38,7	72
TR622	Mersin	9,4	20	46,0	56	41,6	58
TR631	Hatay	10,8	10	45,8	58	40,9	64
TR632	Kahramanmaraş	8,4	26	46,1	55	42,2	55
TR633	Osmaniye	10,9	9	43,3	69	38,6	73
TR711	Kırıkkale	10,3	14	38,8	81	34,8	81
TR712	Aksaray	5,3	69	53,8	11	51,0	10
TR713	Niğde	5,8	63	52,9	16	49,8	12
TR714	Nevşehir	4,3	79	53,4	15	51,1	9
TR715	Kırşehir	7,3	39	46,5	54	43,1	51
TR721	Kayseri	7,0	47	43,1	71	40,1	68
TR722	Sivas	7,4	38	44,1	66	40,9	64

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2011

Not. İşgücü göstergeleri hesaplanırken hanehalkı nüfusunun yanı sıra kurumsal yerlerde kalan 15 yaş ve üzeri tüm nüfus dikkate alınmıştır.

1.10 İBBS 3. düzey (81 il) işgücü göstergeleri (devam)

		İşsizlik oranı 2011		İşgücüne katılma oranı 2011		İstihdam oranı 2011	
		(%)	Sıra	(%)	Sıra	(%)	Sıra
TR723	Yozgat	7,0	47	49,4	31	45,9	31
TR811	Zonguldak	7,3	39	48,7	38	45,1	39
TR812	Karabük	8,6	23	40,9	78	37,4	76
TR813	Bartın	6,9	50	49,0	35	45,7	32
TR821	Kastamonu	3,5	81	55,2	6	53,3	4
TR822	Çankırı	5,0	74	49,0	35	46,6	26
TR823	Sinop	4,9	75	49,6	29	47,1	25
TR831	Samsun	8,0	34	49,2	32	45,2	37
TR832	Tokat	5,2	72	48,1	42	45,6	33
TR833	Çorum	5,3	69	46,6	52	44,1	46
TR834	Amasya	6,0	57	48,5	40	45,6	33
TR901	Trabzon	7,8	35	51,4	21	47,4	24
TR902	Ordu	5,4	67	54,2	9	51,3	7
TR903	Giresun	8,3	31	49,6	29	45,4	36
TR904	Rize	10,5	12	47,6	44	42,6	54
TR905	Artvin	6,0	57	58,3	2	54,7	2
TR906	Gümüşhane	8,5	25	45,0	64	41,2	63
TRA11	Erzurum	6,6	52	47,2	47	44,1	46
TRA12	Erzincan	6,4	54	47,4	46	44,4	43
TRA13	Bayburt	4,9	75	57,4	3	54,5	3
TRA21	Ağrı	7,2	42	49,0	35	45,5	35
TRA22	Kars	6,0	57	51,4	21	48,3	19
TRA23	İğdir	7,3	39	56,8	4	52,6	6
TRA24	Ardahan	5,7	64	61,7	1	58,2	1
TRB11	Malatya	8,4	26	45,2	62	41,4	61
TRB12	Elazığ	10,6	11	42,5	73	38,0	74
TRB13	Bingöl	9,3	21	47,5	45	43,1	51
TRB14	Tunceli	12,5	5	55,1	7	48,2	20
TRB21	Van	9,8	18	43,2	70	39,0	70
TRB22	Muş	8,1	33	50,3	25	46,3	29
TRB23	Bitlis	11,1	7	49,2	32	43,7	49
TRB24	Hakkari	13,0	3	41,2	77	35,8	77
TRC11	Gaziantep	7,6	37	43,9	67	40,5	66
TRC12	Adıyaman	11,1	7	51,7	20	46,0	30
TRC13	Kilis	5,5	66	50,7	24	47,9	22
TRC21	Şanlıurfa	10,4	13	45,2	62	40,5	66
TRC22	Diyarbakır	13,8	2	40,4	80	34,9	80
TRC31	Mardin	10,3	14	41,9	75	37,6	75
TRC32	Batman	12,6	4	40,8	79	35,7	78
TRC33	Şırnak	15,3	1	42,1	74	35,7	78
TRC34	Siirt	8,6	23	42,9	72	39,2	69

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2011

Not. İşgücü göstergeleri hesaplanırken hanehalkı nüfusunun yanı sıra kurumsal yerlerde kalan 15 yaş ve üzeri tüm nüfus dikkate alınmıştır.

1.10 İBBS 3. düzey (81 il) işgücü göstergeleri (devam)

		İstihdam 2011			Tarım 2011		Sanayi 2011		Hizmet 2011	
		(%)	Sıra	(%)	(%)	(%)	(%)			
TR	Türkiye	24 320	100,0	-	5 531	22,7	6 605	27,2	12 184	50,1
TR100	İstanbul	4 565	18,8	1	31	0,7	1 677	36,7	2 857	62,6
TR211	Tekirdağ	317	1,3	21	49	15,4	148	46,6	121	38,1
TR212	Edirne	177	0,7	39	63	35,6	28	16,0	86	48,4
TR213	Kırklareli	140	0,6	46	35	25,0	43	31,0	62	44,0
TR221	Balıkesir	426	1,8	13	169	39,7	81	19,0	176	41,3
TR222	Çanakkale	195	0,8	33	76	38,8	34	17,5	85	43,8
TR310	İzmir	1 330	5,5	3	156	11,8	404	30,3	770	57,9
TR321	Aydın	359	1,5	18	118	32,8	77	21,4	164	45,8
TR322	Denizli	360	1,5	17	106	29,3	116	32,3	138	38,4
TR323	Muğla	343	1,4	20	107	31,1	50	14,7	186	54,2
TR331	Manisa	520	2,1	8	212	40,7	131	25,1	178	34,2
TR332	Afyonkarahisar	237	1,0	29	96	40,4	53	22,5	88	37,1
TR333	Kütahya	195	0,8	34	76	39,0	50	25,7	69	35,3
TR334	Uşak	132	0,5	48	52	39,5	35	26,4	45	34,1
TR411	Bursa	916	3,8	4	132	14,4	390	42,6	394	43,0
TR412	Eskişehir	247	1,0	27	38	15,5	80	32,4	129	52,1
TR413	Bilecik	72	0,3	70	15	21,3	27	37,1	30	41,7
TR421	Kocaeli	502	2,1	10	22	4,4	221	44,1	258	51,5
TR422	Sakarya	281	1,2	24	71	25,2	89	31,7	121	43,2
TR423	Düzce	130	0,5	50	42	32,1	43	33,3	45	34,6
TR424	Bolu	99	0,4	58	30	29,8	22	22,7	47	47,5
TR425	Yalova	69	0,3	72	8	11,7	20	29,0	41	59,2
TR510	Ankara	1 570	6,5	2	75	4,8	349	22,2	1 146	73,0
TR521	Konya	649	2,7	6	205	31,6	155	23,8	289	44,5
TR522	Karaman	81	0,3	62	32	39,7	20	25,1	29	35,2
TR611	Antalya	790	3,2	5	214	27,1	108	13,6	468	59,3
TR612	İsparta	152	0,6	44	62	40,8	22	14,7	68	44,5
TR613	Burdur	97	0,4	59	45	46,3	17	17,8	35	35,8
TR621	Adana	595	2,4	7	113	19,0	170	28,6	312	52,4
TR622	Mersin	517	2,1	9	166	32,0	101	19,6	250	48,4
TR631	Hatay	423	1,7	14	107	25,3	103	24,3	213	50,3
TR632	Kahramanmaraş	307	1,3	22	97	31,8	97	31,7	112	36,5
TR633	Osmaniye	132	0,5	49	34	25,8	39	29,6	59	44,5
TR711	Kırıkkale	75	0,3	65	16	21,2	16	21,5	43	57,3
TR712	Aksaray	139	0,6	47	59	42,2	31	22,0	50	35,8
TR713	Niğde	122	0,5	51	58	47,5	22	18,4	42	34,1
TR714	Nevşehir	110	0,5	55	47	42,6	16	14,2	47	43,2
TR715	Kırşehir	75	0,3	66	29	38,6	15	19,9	31	41,5
TR721	Kayseri	368	1,5	16	54	14,6	135	36,7	179	48,7
TR722	Sivas	194	0,8	35	73	37,8	42	21,8	78	40,3

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2011

Not. İşgücü göstergeleri hesaplanırken hanehalkı nüfusunun yanı sıra kurumsal yerlerde kalan 15 yaş ve üzeri tüm nüfus dikkate alınmıştır.

1.10 İBBS 3. düzey (81 il) işgücü göstergeleri (devam)

	İstihdam 2011			Tarım 2011		Sanayi 2011		Hizmet 2011		
	(%)	Sıra	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)			
TR723	Yozgat	159	0,7	40	78	48,8	29	18,4	52	32,9
TR811	Zonguldak	220	0,9	31	58	26,2	67	30,4	96	43,5
TR812	Karabük	67	0,3	73	10	15,0	18	26,8	39	58,2
TR813	Bartın	69	0,3	71	25	36,3	18	26,5	26	37,2
TR821	Kastamonu	156	0,6	42	82	52,8	20	12,7	54	34,5
TR822	Çankırı	65	0,3	75	29	45,1	11	16,3	25	38,5
TR823	Sinop	77	0,3	64	27	35,2	20	26,0	30	38,8
TR831	Samsun	434	1,8	12	169	38,9	90	20,8	175	40,3
TR832	Tokat	207	0,8	32	102	49,1	34	16,3	71	34,6
TR833	Çorum	183	0,8	37	69	37,4	49	27,0	65	35,6
TR834	Amasya	116	0,5	52	54	46,3	17	14,9	45	38,8
TR901	Trabzon	281	1,2	25	103	36,7	55	19,5	123	43,8
TR902	Ordu	282	1,2	23	138	48,8	57	20,1	88	31,1
TR903	Giresun	153	0,6	43	70	46,1	26	17,0	56	37,0
TR904	Rize	108	0,4	56	39	36,3	26	23,8	43	39,9
TR905	Artvin	73	0,3	68	29	40,1	11	14,7	33	45,2
TR906	Gümüşhane	41	0,2	78	16	38,2	7	17,5	18	44,3
TRA11	Erzurum	242	1,0	28	110	45,3	32	13,3	100	41,4
TRA12	Erzincan	74	0,3	67	29	38,6	9	12,5	36	48,8
TRA13	Bayburt	32	0,1	81	16	50,0	5	14,4	11	35,6
TRA21	Ağrı	151	0,6	45	54	35,8	42	28,0	55	36,1
TRA22	Kars	102	0,4	57	49	48,3	16	15,4	37	36,3
TRA23	İğdir	66	0,3	74	32	49,0	8	12,3	25	38,7
TRA24	Ardahan	47	0,2	77	31	66,2	2	3,8	14	30,0
TRB11	Malatya	230	0,9	30	78	34,0	47	20,2	105	45,7
TRB12	Elazığ	159	0,7	41	45	28,5	32	20,1	82	51,4
TRB13	Bingöl	78	0,3	63	27	35,0	16	20,7	35	44,3
TRB14	Tunceli	35	0,1	80	8	21,6	3	7,8	25	70,6
TRB21	Van	249	1,0	26	65	26,1	83	33,4	101	40,5
TRB22	Muş	115	0,5	53	65	56,2	17	14,4	34	29,4
TRB23	Bitlis	91	0,4	61	40	43,6	13	13,7	39	42,7
TRB24	Hakkari	62	0,3	76	12	19,5	6	9,7	44	70,8
TRC11	Gaziantep	460	1,9	11	75	16,3	172	37,5	213	46,2
TRC12	Adıyaman	187	0,8	36	95	50,8	34	18,4	58	30,8
TRC13	Kilis	41	0,2	79	18	42,9	7	16,5	17	40,6
TRC21	Şanlıurfa	400	1,6	15	191	47,6	58	14,5	151	37,8
TRC22	Diyarbakır	347	1,4	19	82	23,6	87	25,2	178	51,3
TRC31	Mardin	177	0,7	38	58	32,8	31	17,4	88	49,8
TRC32	Batman	112	0,5	54	30	26,5	26	23,5	56	50,0
TRC33	Şırnak	93	0,4	60	15	15,7	13	14,5	65	69,8
TRC34	Siirt	73	0,3	69	23	31,7	12	16,3	38	52,0

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2011

Not: İşgücü göstergeleri hesaplanırken hanehalkı nüfusunun yanı sıra kurumsal yerlerde kalan 15 yaş ve üzeri tüm nüfus dikkate alınmıştır.

1.11 İBBS 3. düzey (81 il) elektrik tüketim göstergeleri

		Toplam elektrik tüketimi 2011			Kişi başına toplam elektrik tüketimi 2011	
		(MWh)	%	Sıra	(KWh)	Sıra
TR	Türkiye	186 099 551	100,00	-	2 490	-
TR100	İstanbul	32 672 285	17,56	1	2 398	25
TR211	Tekirdağ	5 597 514	3,01	7	6 745	3
TR212	Edirne	1 036 775	0,56	36	2 596	21
TR213	Kırklareli	1 696 744	0,91	27	4 988	6
TR221	Balıkesir	2 509 114	1,35	19	2 174	33
TR222	Çanakkale	3 707 273	1,99	12	7 621	1
TR310	İzmir	16 442 561	8,84	2	4 147	9
TR321	Aydın	1 860 667	1,00	26	1 862	43
TR322	Denizli	2 627 401	1,41	18	2 788	17
TR323	Muğla	2 208 244	1,19	22	2 634	20
TR331	Manisa	3 187 684	1,71	14	2 379	26
TR332	Afyonkarahisar	1 182 500	0,64	33	1 693	47
TR333	Kütahya	1 323 414	0,71	29	2 345	27
TR334	Uşak	960 296	0,52	41	2 827	16
TR411	Bursa	8 975 143	4,82	5	3 384	12
TR412	Eskişehir	2 158 104	1,16	24	2 762	18
TR413	Bilecik	1 284 686	0,69	30	6 302	4
TR421	Kocaeli	11 500 479	6,18	3	7 180	2
TR422	Sakarya	2 200 799	1,18	23	2 477	23
TR423	Düzce	785 989	0,42	47	2 297	29
TR424	Bolu	860 459	0,46	45	3 112	13
TR425	Yalova	857 684	0,46	46	4 153	8
TR510	Ankara	10 259 178	5,51	4	2 098	34
TR521	Konya	4 985 295	2,68	9	2 446	24
TR522	Karaman	472 894	0,25	60	2 021	38
TR611	Antalya	6 141 000	3,30	6	3 005	14
TR612	Isparta	921 376	0,50	42	2 240	32
TR613	Burdur	690 444	0,37	50	2 756	19
TR621	Adana	4 794 955	2,58	10	2 274	31
TR622	Mersin	3 308 459	1,78	13	1 984	39
TR631	Hatay	5 164 831	2,78	8	3 503	11
TR632	Kahramanmaraş	3 011 740	1,62	15	2 857	15
TR633	Osmaniye	2 479 259	1,33	20	5 108	5
TR711	Kırıkkale	575 048	0,31	56	2 091	35
TR712	Aksaray	561 652	0,30	57	1 483	55
TR713	Niğde	773 370	0,42	48	2 291	30
TR714	Nevşehir	579 221	0,31	55	2 045	37
TR715	Kırşehir	377 407	0,20	62	1 708	46
TR721	Kayseri	2 887 964	1,55	16	2 301	28
TR722	Sivas	1 152 140	0,62	35	1 837	44

Kaynak: Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi

1.11 İBBS 3. düzey (81 il) elektrik tüketim göstergeleri (devam)

		Toplam elektrik tüketimi 2011			Kişi başına toplam elektrik tüketimi 2011	
		(MWh)	%	Sıra	(KWh)	Sıra
TR723	Yozgat	582 029	0,31	54	1 250	62
TR811	Zonguldak	2 656 927	1,43	17	4 339	7
TR812	Karabük	881 337	0,47	44	4 011	10
TR813	Bartın	308 808	0,17	68	1 649	49
TR821	Kastamonu	642 439	0,35	51	1 786	45
TR822	Çankırı	296 605	0,16	70	1 674	48
TR823	Sinop	319 351	0,17	67	1 573	51
TR831	Samsun	2 435 978	1,31	21	1 946	40
TR832	Tokat	626 512	0,34	52	1 030	68
TR833	Çorum	765 139	0,41	49	1 431	56
TR834	Amasya	493 593	0,27	59	1 528	54
TR901	Trabzon	1 195 777	0,64	31	1 579	50
TR902	Ordu	998 342	0,54	39	1 397	58
TR903	Giresun	515 382	0,28	58	1 229	63
TR904	Rize	605 410	0,33	53	1 874	42
TR905	Artvin	320 968	0,17	66	1 929	41
TR906	Gümüşhane	178 640	0,10	74	1 350	59
TRA11	Erzurum	1 010 556	0,54	37	1 294	60
TRA12	Erzincan	305 322	0,16	69	1 418	57
TRA13	Bayburt	75 694	0,04	81	987	69
TRA21	Ağrı	345 438	0,19	63	622	78
TRA22	Kars	273 471	0,15	71	894	72
TRA23	Iğdır	121 556	0,07	78	644	77
TRA24	Ardahan	92 581	0,05	79	862	73
TRB11	Malatya	1 185 758	0,64	32	1 564	52
TRB12	Elazığ	1 153 641	0,62	34	2 065	36
TRB13	Bingöl	154 553	0,08	75	589	79
TRB14	Tunceli	89 311	0,05	80	1 050	66
TRB21	Van	1 002 228	0,54	38	980	70
TRB22	Muş	325 283	0,17	64	784	75
TRB23	Bitlis	243 581	0,13	73	724	76
TRB24	Hakkari	143 810	0,08	76	528	81
TRC11	Gaziantep	4 488 982	2,41	11	2 560	22
TRC12	Adıyaman	918 542	0,49	43	1 547	53
TRC13	Kilis	141 492	0,08	77	1 137	65
TRC21	Şanlıurfa	2 095 421	1,13	25	1 221	64
TRC22	Diyarbakır	1 327 781	0,71	28	845	74
TRC31	Mardin	964 584	0,52	40	1 262	61
TRC32	Batman	471 819	0,25	61	900	71
TRC33	Şırnak	250 422	0,13	72	547	80
TRC34	Siirt	322 433	0,17	65	1 039	67

Kaynak: Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi

1.12 İBBS 3. düzey (81 il) çevre göstergeleri

		Belediyelerde kişi başına çekilen günlük su miktarı 2010 (litre/ kişi-gün)		Belediyelerde kişi başı günlük atıksu miktarı 2010 (litre/ kişi-gün)	
			Sıra		Sıra
TR	Türkiye	216	-	182	-
TR100	İstanbul	195	58	203	17
TR211	Tekirdağ	176	71	119	70
TR212	Edirne	172	73	137	56
TR213	Kırklareli	185	65	126	65
TR221	Balıkesir	233	36	211	14
TR222	Çanakkale	229	39	133	61
TR310	İzmir	192	60	227	10
TR321	Aydın	188	62	183	24
TR322	Denizli	207	53	163	43
TR323	Muğla	364	4	402	2
TR331	Manisa	156	78	131	63
TR332	Afyonkarahisar	227	40	133	61
TR333	Kütahya	211	51	200	19
TR334	Uşak	183	67	166	40
TR411	Bursa	157	77	183	24
TR412	Eskişehir	164	75	169	36
TR413	Bilecik	256	24	273	6
TR421	Kocaeli	253	26	211	14
TR422	Sakarya	262	19	231	8
TR423	Düzce	224	43	183	24
TR424	Bolu	210	52	197	20
TR425	Yalova	444	1	354	3
TR510	Ankara	202	57	138	54
TR521	Konya	187	64	125	66
TR522	Karaman	173	72	90	78
TR611	Antalya	293	13	345	4
TR612	İsparta	226	41	179	31
TR613	Burdur	220	47	180	28
TR621	Adana	242	31	168	37
TR622	Mersin	217	48	212	13
TR631	Hatay	193	59	137	56
TR632	Kahramanmaraş	226	41	112	73
TR633	Osmaniye	185	65	150	48
TR711	Kırıkkale	257	22	185	23
TR712	Aksaray	189	61	142	51
TR713	Niğde	241	32	608	1
TR714	Nevşehir	235	33	170	35
TR715	Kırşehir	364	4	168	37
TR721	Kayseri	217	48	160	44
TR722	Sivas	233	36	144	50

1.12 İBBS 3. düzey (81 il) çevre göstergeleri (devam)

		Belediyelerde kişi başına çekilen günlük su miktarı 2010 (litre/ kişi-gün)		Belediyelerde kişi başı günlük atıksu miktarı 2010 (litre/ kişi-gün)	
			Sıra		Sıra
TR723	Yozgat	283	15	187	22
TR811	Zonguldak	280	17	165	41
TR812	Karabük	180	69	222	11
TR813	Bartın	309	10	209	16
TR821	Kastamonu	203	56	140	53
TR822	Çankırı	258	21	90	78
TR823	Sinop	215	50	116	71
TR831	Samsun	247	28	180	28
TR832	Tokat	262	19	134	59
TR833	Çorum	182	68	168	37
TR834	Amasya	224	43	121	68
TR901	Trabzon	306	11	130	64
TR902	Ordu	234	35	141	52
TR903	Giresun	230	38	171	34
TR904	Rize	188	62	176	32
TR905	Artvin	291	14	228	9
TR906	Gümüşhane	245	29	156	46
TRA11	Erzurum	373	3	165	41
TRA12	Erzincan	322	9	151	47
TRA13	Bayburt	281	16	99	74
TRA21	Ağrı	256	24	99	74
TRA22	Kars	249	27	116	71
TRA23	İğdır	153	79	91	77
TRA24	Ardahan	325	7	255	7
TRB11	Malatya	221	46	214	12
TRB12	Elazığ	205	55	135	58
TRB13	Bingöl	224	43	148	49
TRB14	Tunceli	296	12	159	45
TRB21	Van	377	2	314	5
TRB22	Muş	324	8	124	67
TRB23	Bitlis	265	18	174	33
TRB24	Hakkari	163	76	202	18
TRC11	Gaziantep	179	70	180	28
TRC12	Adıyaman	207	53	120	69
TRC13	Kilis	128	80	97	76
TRC21	Şanlıurfa	257	22	196	21
TRC22	Diyarbakır	235	33	138	54
TRC31	Mardin	171	74	89	80
TRC32	Batman	339	6	181	27
TRC33	Şırnak	128	80	66	81
TRC34	Siirt	244	30	134	59

1.13 İBBS 3. düzey (81 il) ulaştırma göstergeleri

		Toplam motorlu kara taşıt sayısı ⁽¹⁾ 2012			Bin kişi başına otomobil sayısı ⁽¹⁾ 2012		Onbin araç başına kaza sayısı ⁽²⁾ 2012	
		%	Sıra	Sıra		Sıra		
TR	Türkiye	17 033 413	100,00	-	114	-	90	-
TR100	İstanbul	3 065 465	18,00	1	145	6	49	81
TR211	Tekirdağ	187 665	1,10	22	108	36	88	68
TR212	Edirne	122 491	0,72	31	118	23	69	80
TR213	Kırklareli	94 993	0,56	41	115	29	81	73
TR221	Balıkesir	361 079	2,12	13	125	17	88	67
TR222	Çanakkale	167 198	0,98	25	121	22	76	77
TR310	İzmir	1 062 946	6,24	3	140	9	88	66
TR321	Aydın	329 011	1,93	14	125	16	82	71
TR322	Denizli	303 011	1,78	15	143	7	97	55
TR323	Muğla	363 762	2,14	12	167	2	97	53
TR331	Manisa	458 273	2,69	9	113	30	83	70
TR332	Afyonkarahisar	170 684	1,00	23	89	48	102	51
TR333	Kütahya	167 741	0,98	24	139	10	77	76
TR334	Uşak	102 937	0,60	38	136	11	91	61
TR411	Bursa	607 585	3,57	5	117	25	85	69
TR412	Eskişehir	209 910	1,23	20	148	5	96	58
TR413	Bilecik	49 450	0,29	59	103	40	110	44
TR421	Kocaeli	276 210	1,62	17	93	44	117	31
TR422	Sakarya	198 851	1,17	21	104	39	117	32
TR423	Düzce	76 994	0,45	49	104	38	130	23
TR424	Bolu	86 284	0,51	46	135	13	97	56
TR425	Yalova	40 954	0,24	63	101	41	137	20
TR510	Ankara	1 436 349	8,43	2	209	1	82	72
TR521	Konya	556 391	3,27	6	123	19	113	37
TR522	Karaman	73 676	0,43	52	116	26	103	49
TR611	Antalya	792 595	4,65	4	163	3	90	63
TR612	Isparta	137 719	0,81	27	142	8	92	60
TR613	Burdur	107 084	0,63	37	161	4	78	75
TR621	Adana	508 751	2,99	7	109	34	90	64
TR622	Mersin	460 568	2,70	8	108	35	104	48
TR631	Hatay	373 274	2,19	11	94	42	75	78
TR632	Kahramanmaraş	165 166	0,97	26	81	54	130	24
TR633	Osmaniye	120 295	0,71	34	106	37	119	29
TR711	Kırkkale	53 894	0,32	57	117	24	155	11
TR712	Aksaray	86 424	0,51	45	110	33	127	27
TR713	Niğde	76 886	0,45	50	85	50	95	59
TR714	Nevşehir	87 385	0,51	43	124	18	101	52
TR715	Kırşehir	48 717	0,29	60	122	21	121	28
TR721	Kayseri	278 029	1,63	16	134	14	142	17
TR722	Sivas	116 696	0,69	35	93	45	128	26

Kaynak: (1) Emniyet Genel Müdürlüğü

(2) Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı

1.13 İBBS 3. düzey (81 il) ulaştırma göstergeleri (devam)

		Toplam motorlu kara taşıt sayısı ⁽¹⁾			Bin kişi başına otomobil sayısı ⁽¹⁾		Onbin araç başına kaza sayısı ⁽²⁾	
		2012	%	Sıra	2012		2012	
					Sıra		Sıra	
TR723	Yozgat	82 793	0,49	48	81	55	112	41
TR811	Zonguldak	120 911	0,71	33	116	27	71	79
TR812	Karabük	50 765	0,30	58	136	12	97	54
TR813	Bartın	38 471	0,23	65	111	32	113	38
TR821	Kastamonu	99 626	0,58	39	129	15	80	74
TR822	Çankırı	37 413	0,22	66	82	53	168	10
TR823	Sinop	45 098	0,26	62	113	31	104	47
TR831	Samsun	257 765	1,51	18	90	46	109	45
TR832	Tokat	134 763	0,79	29	89	47	96	57
TR833	Çorum	137 183	0,81	28	115	28	102	50
TR834	Amasya	85 351	0,50	47	123	20	116	33
TR901	Trabzon	127 663	0,75	30	84	51	113	40
TR902	Ordu	96 193	0,56	40	67	58	138	19
TR903	Giresun	62 008	0,36	55	65	59	132	22
TR904	Rize	54 942	0,32	56	69	57	113	36
TR905	Artvin	27 359	0,16	71	63	60	106	46
TR906	Gümüşhane	17 137	0,10	75	49	65	200	7
TRA11	Erzurum	93 109	0,55	42	59	62	144	15
TRA12	Erzincan	45 128	0,26	61	93	43	155	12
TRA13	Bayburt	10 649	0,06	79	56	64	181	8
TRA21	Ağrı	29 514	0,17	69	17	79	204	5
TRA22	Kars	35 634	0,21	67	31	67	113	39
TRA23	Iğdır	21 729	0,13	73	27	69	118	30
TRA24	Ardahan	13 116	0,08	77	25	72	111	43
TRB11	Malatya	121 542	0,71	32	79	56	114	35
TRB12	Elazığ	86 800	0,51	44	83	52	129	25
TRB13	Bingöl	12 778	0,08	78	20	75	287	1
TRB14	Tunceli	6 357	0,04	81	26	71	222	2
TRB21	Van	71 081	0,42	53	23	74	148	13
TRB22	Muş	25 360	0,15	72	18	78	132	21
TRB23	Bitlis	17 674	0,10	74	20	76	203	6
TRB24	Hakkari	9 560	0,06	80	8	80	206	4
TRC11	Gaziantep	378 144	2,22	10	86	49	89	65
TRC12	Adıyaman	75 849	0,45	51	57	63	115	34
TRC13	Kilis	33 782	0,20	68	63	61	111	42
TRC21	Şanlıurfa	228 449	1,34	19	48	66	91	62
TRC22	Diyarbakır	111 074	0,65	36	30	68	177	9
TRC31	Mardin	62 043	0,36	54	24	73	139	18
TRC32	Batman	40 661	0,24	64	26	70	144	14
TRC33	Şırnak	28 772	0,17	70	7	81	142	16
TRC34	Siirt	15 774	0,09	76	19	77	215	3

Kaynak: (1) Emniyet Genel Müdürlüğü

(2) Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı

1.14 İBBS 3. düzey (81 il) Nüfus Konut Araştırması göstergeleri

		Ev sahibi olan hanehalkı 2011		Bina inşa yılı 2001 ve sonrası olan konut 2011		Isıtma sistemi kat kaloriferi olan hanehalkı 2011		Isıtma sistemi kalorifer (merkezi) olan hanehalkı 2011	
		(%)	Sıra	(%)	Sıra	(%)	Sıra	(%)	Sıra
TR	Türkiye	67,33	-	21,78	-	25,55	-	11,36	-
TR100	İstanbul	60,57	80	17,93	64	60,12	2	10,57	53
TR211	Tekirdağ	67,75	65	28,75	14	27,85	10	12,07	41
TR212	Edirne	70,15	51	16,94	71	4,85	49	26,00	3
TR213	Kırklareli	67,71	66	16,10	74	13,01	27	19,33	18
TR221	Balıkesir	70,84	48	14,99	79	16,52	24	11,85	43
TR222	Çanakkale	71,44	45	17,37	66	9,40	39	13,08	37
TR310	İzmir	62,96	76	15,43	78	9,70	37	6,59	69
TR321	Aydın	71,67	44	18,25	60	1,83	59	10,15	55
TR322	Denizli	67,14	67	21,03	46	17,71	21	12,73	38
TR323	Muğla	66,97	68	20,81	47	1,82	60	6,72	67
TR331	Manisa	72,18	39	17,21	69	8,88	41	6,21	71
TR332	Afyonkarahisar	75,63	16	22,20	39	5,46	48	22,24	8
TR333	Kütahya	68,90	59	15,89	75	24,24	14	12,50	39
TR334	Uşak	66,57	70	13,25	80	9,22	40	13,57	36
TR411	Bursa	62,70	78	18,64	55	38,82	4	7,35	65
TR412	Eskişehir	65,16	72	25,91	21	39,73	3	27,22	2
TR413	Bilecik	67,82	64	20,22	50	21,02	16	11,25	46
TR421	Kocaeli	66,13	71	22,22	38	38,72	5	8,19	63
TR422	Sakarya	72,04	40	23,16	33	25,25	11	4,20	75
TR423	Düzce	75,57	17	26,73	18	11,06	34	3,86	77
TR424	Bolu	64,67	73	26,23	20	12,35	30	16,67	24
TR425	Yalova	63,49	74	19,35	52	38,69	6	4,64	74
TR510	Ankara	60,91	79	34,19	5	65,11	1	14,32	30
TR521	Konya	68,67	61	23,28	32	18,20	20	20,74	12
TR522	Karaman	69,59	54	21,18	44	13,86	26	11,18	47
TR611	Antalya	63,17	75	28,94	13	0,56	73	0,95	80
TR612	Isparta	68,29	63	18,68	54	12,44	29	20,76	11
TR613	Burdur	73,29	32	17,23	68	3,95	50	14,18	31
TR621	Adana	68,87	60	15,62	77	0,65	72	1,54	79
TR622	Mersin	69,20	57	17,36	67	1,11	65	0,91	81
TR631	Hatay	72,01	41	18,45	57	0,68	70	5,29	73
TR632	Kahramanmaraş	72,40	37	26,97	16	9,49	38	12,01	42
TR633	Osmaniye	74,36	26	22,83	36	0,40	76	2,33	78
TR711	Kırıkkale	70,14	53	16,13	73	33,76	7	10,02	56
TR712	Aksaray	72,57	35	23,89	28	19,45	19	6,63	68
TR713	Niğde	73,61	28	27,50	15	8,28	44	16,88	22
TR714	Nevşehir	70,14	52	18,19	61	10,66	35	20,44	
TR715	Kırşehir	68,32	62	23,32	31	30,93	8	11,44	45
TR721	Kayseri	69,24	55	29,06	11	19,55	18	25,70	5
TR722	Sivas	73,06	33	21,52	41	24,21	15	15,20	28

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2011

1.14 İBBS 3. düzey (81 il) Nüfus Konut Araştırması göstergeleri (devam)

		Ev sahibi olan hanehalkı		Bina inşa yılı 2001 ve sonrası olan konut		Isıtma sistemi kat kaloriferi olan hanehalkı		Isıtma sistemi kalorifer (merkezi) olan hanehalkı	
		2011		2011		2011		2011	
		(%)	Sıra	(%)	Sıra	(%)	Sıra	(%)	Sıra
TR723	Yozgat	76,16	14	18,00	63	16,73	23	6,93	66
TR811	Zonguldak	68,93	58	16,91	72	12,94	28	19,46	17
TR812	Karabük	69,23	56	15,86	76	25,04	13	11,54	44
TR813	Bartın	74,75	23	12,92	81	1,63	61	20,22	16
TR821	Kastamonu	74,85	22	21,10	45	6,00	46	13,58	35
TR822	Çankırı	74,86	21	18,73	53	11,96	31	18,91	19
TR823	Sinop	73,68	27	18,15	62	2,43	52	15,36	26
TR831	Samsun	73,56	29	20,44	49	16,29	25	9,17	61
TR832	Tokat	75,98	15	19,56	51	9,84	36	11,15	48
TR833	Çorum	72,97	34	22,92	35	25,22	12	9,78	58
TR834	Amasya	71,88	43	18,27	59	11,95	32	13,62	34
TR901	Trabzon	73,48	30	21,31	42	2,14	55	21,12	10
TR902	Ordu	77,49	10	21,31	43	1,60	62	9,61	59
TR903	Giresun	77,08	12	18,28	58	1,93	58	10,73	52
TR904	Rize	79,29	6	17,20	70	8,75	43	9,53	60
TR905	Artvin	74,54	25	18,55	56	0,69	69	20,37	14
TR906	Gümüşhane	70,84	49	22,57	37	1,21	64	15,15	29
TRA11	Erzurum	74,63	24	25,10	25	17,09	22	18,87	20
TRA12	Erzincan	72,40	36	20,52	48	11,27	33	12,48	40
TRA13	Bayburt	71,32	46	25,42	23	20,86	17	5,83	72
TRA21	Ağrı	82,22	2	29,02	12	0,21	79	15,29	27
TRA22	Kars	79,25	7	22,94	34	1,95	57	15,57	25
TRA23	İğdir	80,02	5	29,50	9	0,46	74	13,94	32
TRA24	Ardahan	84,31	1	17,83	65	0,87	66	11,12	49
TRB11	Malatya	72,33	38	23,78	30	29,29	9	4,01	76
TRB12	Elazığ	71,24	47	24,07	27	7,16	45	28,29	1
TRB13	Bingöl	70,81	50	38,21	2	2,08	56	25,95	4
TRB14	Tunceli	62,73	77	21,58	40	0,45	75	20,35	15
TRB21	Van	81,91	4	37,47	3	2,19	54	10,20	54
TRB22	Muş	82,06	3	24,39	26	0,09	80	10,99	51
TRB23	Bitlis	75,10	19	29,33	10	0,82	67	16,97	21
TRB24	Hakkari	77,54	9	40,07	1	0,21	78	16,67	23
TRC11	Gaziantep	59,46	81	26,90	17	2,36	53	22,62	7
TRC12	Adıyaman	73,37	31	23,80	29	3,17	51	8,79	62
TRC13	Kilis	77,98	8	25,22	24	1,37	63	11,08	50
TRC21	Şanlıurfa	77,12	11	32,66	7	5,83	47	7,40	64
TRC22	Diyarbakır	75,08	20	26,72	19	8,82	42	9,97	57
TRC31	Mardin	71,90	42	25,72	22	0,79	68	13,67	33
TRC32	Batman	66,90	69	29,76	8	0,25	77	23,01	6
TRC33	Şırnak	75,24	18	36,07	4	0,66	71	6,45	70
TRC34	Siirt	76,59	13	33,20	6	0,05	81	21,80	9

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2011

1.14 İBBS 3. düzey (81 il) Nüfus Konut Araştırması göstergeleri (devam)

		İçinde borulu su sistemi olan konut 2011		İçinde tuvaleti olan konut 2011		İçinde banyo olan konut 2011	
		(%)	Sıra	(%)	Sıra	(%)	Sıra
TR	Türkiye	97,41	-	92,47	-	97,17	-
TR100	İstanbul	99,73	4	99,92	4	99,79	3
TR211	Tekirdağ	98,39	29	94,35	26	98,70	17
TR212	Edirne	95,60	64	83,89	59	97,06	34
TR213	Kırklareli	97,61	47	87,52	51	97,10	33
TR221	Balıkesir	96,65	53	86,50	55	98,41	23
TR222	Çanakkale	94,13	68	82,99	62	97,59	30
TR310	İzmir	98,39	30	94,30	27	98,41	22
TR321	Aydın	95,68	63	78,71	68	95,34	57
TR322	Denizli	95,85	62	88,06	49	96,77	38
TR323	Muğla	96,98	51	90,17	42	97,51	32
TR331	Manisa	96,10	60	81,60	67	96,39	43
TR332	Afyonkarahisar	98,06	41	89,31	44	97,64	29
TR333	Kütahya	99,68	8	98,12	16	99,14	16
TR334	Uşak	97,90	44	91,49	35	98,46	20
TR411	Bursa	99,47	13	97,29	19	99,25	15
TR412	Eskişehir	99,61	9	93,22	30	98,67	18
TR413	Bilecik	99,15	20	96,30	24	98,49	19
TR421	Kocaeli	99,83	2	99,85	9	99,62	6
TR422	Sakarya	99,89	1	99,88	7	99,89	1
TR423	Düzce	99,70	5	99,77	10	99,75	5
TR424	Bolu	99,68	7	99,92	3	99,43	12
TR425	Yalova	99,68	6	99,59	12	99,55	9
TR510	Ankara	99,54	11	98,48	15	99,33	14
TR521	Konya	98,13	37	90,57	40	96,64	40
TR522	Karaman	98,91	25	85,44	58	96,20	47
TR611	Antalya	98,10	39	97,10	21	98,18	26
TR612	Isparta	98,58	27	92,96	33	96,83	36
TR613	Burdur	98,47	28	91,45	36	96,87	35
TR621	Adana	98,72	26	88,10	48	95,96	49
TR622	Mersin	98,21	34	88,92	46	95,92	50
TR631	Hatay	96,25	59	89,78	43	94,66	59
TR632	Kahramanmaraş	96,49	58	83,45	60	96,83	37
TR633	Osmaniye	98,03	42	81,62	66	96,33	45
TR711	Kırıkkale	96,54	56	91,32	38	95,81	52
TR712	Aksaray	97,06	50	78,50	69	93,20	62
TR713	Niğde	98,93	23	72,98	73	96,47	42
TR714	Nevşehir	98,36	32	88,54	47	95,66	54
TR715	Kırşehir	98,08	40	87,00	53	91,02	69
TR721	Kayseri	99,33	15	93,40	29	98,25	24
TR722	Sivas	98,00	43	93,05	32	96,10	48

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2011

1.14 İBBS 3. düzey (81 il) Nüfus Konut Araştırması göstergeleri (devam)

		İçinde borulu su sistemi olan konut 2011		İçinde tuvaleti olan konut 2011		İçinde banyo olan konut 2011	
		(%)	Sıra	(%)	Sıra	(%)	Sıra
TR723	Yozgat	94,83	66	81,98	65	95,44	56
TR811	Zonguldak	99,80	3	99,64	11	99,59	8
TR812	Karabük	99,31	17	99,96	1	99,38	13
TR813	Bartın	99,52	12	99,95	2	99,59	7
TR821	Kastamonu	99,01	22	99,88	8	99,51	10
TR822	Çankırı	97,07	49	92,19	34	93,98	60
TR823	Sinop	98,12	38	99,90	6	99,79	4
TR831	Samsun	98,17	36	99,39	14	98,43	21
TR832	Tokat	99,23	18	97,50	18	96,67	39
TR833	Çorum	96,76	52	90,22	41	95,78	53
TR834	Amasya	99,55	10	95,54	25	96,36	44
TR901	Trabzon	99,32	16	97,00	22	98,22	25
TR902	Ordu	99,12	21	99,91	5	99,83	2
TR903	Giresun	97,84	45	97,79	17	97,89	28
TR904	Rize	99,21	19	99,53	13	99,49	11
TR905	Artvin	95,20	65	87,48	52	90,55	71
TR906	Gümüşhane	97,83	46	87,92	50	91,13	68
TRA11	Erzurum	96,07	61	86,67	54	90,84	70
TRA12	Erzincan	98,92	24	88,94	45	96,28	46
TRA13	Bayburt	99,44	14	97,28	20	95,86	51
TRA21	Ağrı	69,09	80	56,42	79	81,18	78
TRA22	Kars	79,56	78	49,71	81	75,97	80
TRA23	Iğdır	65,66	81	51,71	80	73,32	81
TRA24	Ardahan	93,20	69	59,24	78	76,68	79
TRB11	Malatya	98,37	31	91,32	37	95,46	55
TRB12	Elazığ	98,20	35	93,08	31	97,54	31
TRB13	Bingöl	96,54	55	85,95	57	96,59	41
TRB14	Tunceli	98,33	33	82,01	64	91,74	66
TRB21	Van	80,59	76	74,12	72	87,71	72
TRB22	Muş	81,45	75	65,59	76	91,92	65
TRB23	Bitlis	89,55	72	83,13	61	85,89	74
TRB24	Hakkari	96,50	57	96,58	23	98,04	27
TRC11	Gaziantep	96,63	54	90,82	39	95,20	58
TRC12	Adıyaman	97,27	48	68,26	75	93,37	61
TRC13	Kilis	93,17	70	76,65	71	86,88	73
TRC21	Şanlıurfa	77,97	79	69,41	74	83,20	76
TRC22	Diyarbakır	88,44	73	82,71	63	91,69	67
TRC31	Mardin	83,55	74	64,05	77	81,59	77
TRC32	Batman	93,02	71	86,38	56	93,17	63
TRC33	Şırnak	80,02	77	77,34	70	85,45	75
TRC34	Siirt	94,74	67	93,83	28	93,07	64

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2011

1.15 İBBS 3. düzey (81 il) Konut Satış göstergeleri

		Konut satış sayısı		
		2012		
			(%)	Sıra
TR	Türkiye	701 621	100,00	-
TR100	İstanbul	167 110	23,82	1
TR211	Tekirdağ	5 606	0,80	23
TR212	Edirne	3 294	0,47	33
TR213	Kırklareli	1 625	0,23	55
TR221	Balıkesir	3 688	0,53	30
TR222	Çanakkale	4 483	0,64	28
TR310	İzmir	46 429	6,62	3
TR321	Aydın	4 535	0,65	26
TR322	Denizli	9 256	1,32	15
TR323	Muğla	1 479	0,21	59
TR331	Manisa	5 743	0,82	22
TR332	Afyonkarahisar	2 678	0,38	41
TR333	Kütahya	4 370	0,62	29
TR334	Uşak	2 256	0,32	44
TR411	Bursa	24 724	3,52	5
TR412	Eskişehir	19 422	2,77	6
TR413	Bilecik	1 595	0,23	57
TR421	Kocaeli	13 492	1,92	12
TR422	Sakarya	8 352	1,19	17
TR423	Düzce	1 915	0,27	47
TR424	Bolu	3 262	0,46	34
TR425	Yalova	1 929	0,27	46
TR510	Ankara	106 019	15,11	2
TR521	Konya	17 491	2,49	9
TR522	Karaman	1 900	0,27	51
TR611	Antalya	34 555	4,93	4
TR612	Isparta	3 141	0,45	35
TR613	Burdur	1 159	0,17	66
TR621	Adana	15 911	2,27	11
TR622	Mersin	18 447	2,63	8
TR631	Hatay	5 136	0,73	25
TR632	Kahramanmaraş	5 888	0,84	21
TR633	Osmaniye	2 946	0,42	39
TR711	Kırıkkale	2 571	0,37	42
TR712	Aksaray	3 637	0,52	31
TR713	Niğde	2 987	0,43	37
TR714	Nevşehir	1 277	0,18	61
TR715	Kırşehir	2 973	0,42	38
TR721	Kayseri	18 581	2,65	7
TR722	Sivas	4 515	0,64	27

Kaynak: Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (TKGM)

Not: İl merkezleri ve merkez ilçeleri kapsamaktadır.

1.15 İBBS 3. düzey (81 il) Konut Satış göstergeleri (devam)

		Konut satış sayısı		
		2012		
			(%)	Sıra
TR723	Yozgat	1 872	0,27	52
TR811	Zonguldak	1 907	0,27	49
TR812	Karabük	1 243	0,18	63
TR813	Bartın	1 261	0,18	62
TR821	Kastamonu	1 904	0,27	50
TR822	Çankırı	1 184	0,17	64
TR823	Sinop	855	0,12	69
TR831	Samsun	12 330	1,76	13
TR832	Tokat	2 006	0,29	45
TR833	Çorum	6 460	0,92	20
TR834	Amasya	1 850	0,26	53
TR901	Trabzon	5 590	0,80	24
TR902	Ordu	3 419	0,49	32
TR903	Giresun	1 909	0,27	48
TR904	Rize	1 604	0,23	56
TR905	Artvin	354	0,05	74
TR906	Gümüşhane	272	0,04	76
TRA11	Erzurum	2 733	0,39	40
TRA12	Erzincan	1 848	0,26	54
TRA13	Bayburt	211	0,03	77
TRA21	Ağrı	441	0,06	72
TRA22	Kars	1 097	0,16	67
TRA23	Iğdır	692	0,10	70
TRA24	Ardahan	124	0,02	79
TRB11	Malatya	8 560	1,22	16
TRB12	Elazığ	7 297	1,04	18
TRB13	Bingöl	210	0,03	78
TRB14	Tunceli	679	0,10	71
TRB21	Van	1 494	0,21	58
TRB22	Muş	290	0,04	75
TRB23	Bitlis	366	0,05	73
TRB24	Hakkari	33	0,00	81
TRC11	Gaziantep	15 963	2,28	10
TRC12	Adıyaman	3 052	0,43	36
TRC13	Kilis	1 289	0,18	60
TRC21	Şanlıurfa	7 184	1,02	19
TRC22	Diyarbakır	10 895	1,55	14
TRC31	Mardin	1 165	0,17	65
TRC32	Batman	2 498	0,36	43
TRC33	Şırnak	76	0,01	80
TRC34	Siirt	1 027	0,15	68

Kaynak: Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (TKGM)

Not: İl merkezleri ve merkez ilçeleri kapsamaktadır.

II. EKONOMİK VE SOSYAL YAPI

Tanım ve Kavramlar

1. Nüfus ve Demografi

Medeni durum: Yasal medeni durum; "hiç evlenmedi", "evli", "eşi öldü" ve "boşandı" olarak sınıflandırılmıştır. Ülke sınırları içinde yaşayan 15 ve daha yukarı yaştaki T.C. vatandaşları kapsamaktadır.

Yaş: Kişinin bitirmiş (tamamlamış) olduğu yaştır. Kişilerin bitirdikleri yaşları, MERNİS veritabanında kayıtlı doğum tarihlerinden hesaplanarak elde edilmektedir.

Okuryazar nüfus: Okuma ve yazma bilen nüfustur.

Evlenme : Türk Medeni Kanunu'na göre evlenmeye ehil erkek ve kadının, yetkili kanuni merci önünde yapmış oldukları çift taraflı bir akittir.

Boşanma: Erkek ile kadının, yeni bir evlenme yapacak şekilde hukuki bir kararla evliliklerini tamamen sona erdirmeleridir.

İntihar: Kişinin psikik tabakalarında meydana gelen bir iç çatışma sonucunda, kendi kendini, bilerek ve isteyerek öldürme şeklidir.

Ölüm: Canlı doğum olayı gerçekleştikten sonraki herhangi bir zamanda, yaşamsal fonksiyonların tamamen yitirilmesidir.

2. Milli Gelir

Gayrisafi katma değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıkıtı) üretim değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

GSKD (temel fiyatlarla) = Çıkıtı (temel fiyatlarla) - Ara Tüketim (alıcı fiyatlarıyla)

3. Fiyat ve Endeksler

Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı: Yıllık değişim olarak da ifade edilen bu oran, ilgilenilen aydaki fiyatlar genel düzeyinin geçen yılın aynı ayındaki fiyatlar genel düzeyine göre değişimi göstermektedir. Sadece iki yılın aynı aylarındaki endeksler karşılaştırıldığı için arada kalan diğer aylarda gerçekleşen değişim oranları bu hesaplama yansımamaktadır. Bazı özel konularda, örneğin kira kontratlarında olduğu gibi, yılın belirli bir ayı referans alınarak, referans alınan bu ayın bir önceki yıldaki endeks değerine göre değişimi isteniyorsa, geçen yılın aynı ayına göre değişim oranları kullanılmalıdır.

Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranlarıyla ilgili olarak aşağıda yer alan örnekte Ekim 2007 cari ay olarak değerlendirilmektedir.

$$(I_t / I_{t-12}) \times 100 - 100$$

I: Endeks değeri
t: Cari ay
t-12: Bir önceki yılın aynı ayı

Örnek: Ekim 2006 ve Ekim 2007 yılı aylık endeks değerleri

Ekim/2006	Ekim/2007
132,47	142,67

$$\begin{aligned} \text{Yıllık değişim (\%)} &= (I_t / I_{t-12}) \times 100 - 100 \\ &= (142,67 / 132,47) \times 100 - 100 \\ &= 7,70 \end{aligned}$$

Bu örnekte fiyatlar genel düzeyinde, 2007 yılı Ekim ayında, 2006 yılı Ekim ayına göre %7,70 oranında artış gerçekleşmiştir.

Oniki aylık ortalamalara göre değişim oranı: Geriye dönük 12 ayın endeks rakamı ortalamasının, bir önceki 12 aylık endeks rakamı ortalamasına oranı olarak ifade edilmektedir. Bu durumda en son 24 adet aylık endeks rakamının işleme alınması gerekmektedir. Bu oran, yıl içindeki diğer aylardaki fiyat değişim oranlarını da hesaba kattığı için enflasyon oranındaki eğilimi daha anlamlı bir şekilde yansıtmaktadır. Enflasyon oranı düşük olan ülkeler için oniki aylık ortalamalara göre ya da bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranını kullanmak çok farklı sonuçlar getirmemektedir.

Oniki aylık ortalamalara göre değişim cari aya ait endeks değeri dahil, geriye dönük 12 aya ait endekslerin ortalamasının (d_1) bir önceki 12 aylık endeksler ortalamasına (d_2) oranlanmasıyla bulunmaktadır.

Oniki aylık ortalamalara göre değişim oranlarıyla ilgili olarak aşağıda yer alan örnekte Ekim 2007 cari ay olarak değerlendirilmektedir.

$$(d_1 / d_2) \times 100 - 100$$

I: Endeks değeri
t: Cari ay
 d_1 : Birinci dönem endeksleri ortalaması
($I_t + I_{t-1} + \dots + I_{t-11}$) / 12
 d_2 : İkinci dönem endeksleri ortalaması
($I_{t-12} + I_{t-13} + \dots + I_{t-23}$) / 12

Örnek: d_1 'e ait endeksler	d_2 'ye ait endeksler
Ekim/2007...Kasım/2006	Ekim/2006..Kasım/2005
$\frac{142,67 + \dots + 134,18}{12}$	$\frac{132,47 + \dots + 122,14}{12}$
$d_1 = 138,15$	$d_2 = 126,77$

$$12 \text{ aylık ortalamalara göre değişim (\%)} = (d_1 / d_2) \times 100 - 100$$

$$= (138,15 / 126,77) \times 100 - 100$$

$$= 8,98$$

Bu örnekte fiyatlar genel düzeyinde, 2007 yılı Ekim ayında, oniki aylık ortalamalara göre yıllık %8,98 oranında artış gerçekleşmiştir.

4. Dış Ticaret

İhracat: Üretilen mallardan, hammadde ve malzemesini vermek suretiyle dışarıya yaptırılan üretimden (fason), stoklardan yurtdışına yapılan satışlardır. Katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi hariç, diğer vergiler dahildir.

İthalat: Satın alınan ve tüketilen hammadde, yardımcı madde ve ambalaj malzemesi; üretimde kullanılmak üzere ithal edilen hammadde, yardımcı madde ve ambalaj hizmetlerinin satın alınan ve tüketilen maddelerini kapsar. Katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi hariç, diğer vergiler dahildir.

5. İş İstatistikleri

Birimlere ait faaliyet, adres bilgileri ile çalışan sayısı gibi parametreler dinamik olduğu ve yıl içinde değişebileceği varsayımıyla ihtiyatlı kullanılmalıdır.

Girişim: Özellikle mevcut kaynakların dağıtımını hakkında olmak üzere, karar verme konusunda belli bir özerklik derecesinden yararlanan, mal ve hizmet üretiminde bulunan hukuki birimlerin en küçük

bileşkesi şeklinde olan bir organizasyon birimidir. Bir girişim, bir veya daha çok faaliyeti, bir veya daha çok yerde yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri ya da bunların bir kısmını yürüten bir birimdir.

Çalışanlar sayısı: Ücretle çalışanların yıllık ortalama sayısına iş sahibi ve ortaklarla, ücretsiz çalışan aile fertlerinin ve çırakların yıllık ortalama sayısının eklenmesi ile bulunur.

Ücretli çalışanlar: Maaş, ücret, komisyon, ikramiye, parça başı ödeme veya aynı karşılıklar şeklinde yapılan ödemeleri alan, iş akdine sahip ve işveren için çalışan kişilerdir.

Maaş ve ücretler: Hesap dönemi boyunca yapılan iş karşılığında, bordroda sayılan (evde çalışanlar dahil) bütün kişilere ödenebilir aynı veya nakdi toplam karşılıklar olarak tanımlanır.

6. İnşaat

Yapı ruhsatı: Yapı Ruhsatı, 3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 21. maddesi gereğince, yapımına başlanacak yapılar için belediye sınırları içinde belediyelerce, belediye sınırları dışında ise Valiliklerce (İl Özel İdaresi), organize sanayi bölge sınırları içinde Organize Sanayi Bölge Müdürlükleri, serbest bölge sınırları içinde Serbest Bölge Müdürlükleri tarafından verilmesi zorunlu bir belgedir .

Yapı kullanma izin belgesi: Yapı Kullanma İzin Belgesi, 3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 30. maddesi gereğince tamamen veya kısmen biten yapılar için belediye sınırları içinde belediyelerce, belediye sınırları dışında ise Valiliklerce (İl Özel İdaresi), organize sanayi bölge sınırları içinde Organize Sanayi Bölge Müdürlükleri, serbest bölge sınırları içinde Serbest Bölge Müdürlükleri tarafından verilmesi zorunlu bir belgedir.

7. Enerji

Elektrik tüketimi: Elektrik dağıtım müesseselerinin ve direkt elektrik satışı yapanların (özel müşterilere) nihai kullanıcılara tahakkuk ettirdiği elektrik miktarıdır.

8. Ulaştırma

Taşıt: Karayolunda insan, hayvan ve yük taşımaya yarayan araçlardır. Bunlardan makine gücü ile yürütülenlere "Motorlu Taşıt", insan ve hayvan gücü ile yürütülenlere "Motorsuz Taşıt" denir.

Otomobil: Yapısı itibarıyla sürücüsünden başka en çok yedi oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır. Bunlardan taksimetre veya tarife ile yolcu taşıyanlara "Taksi Otomobil", adam başına ücretle yolcu taşıyanlara "Dolmuş otomobil", bunların dışında kalan ve 237 Sayılı Taşıt Kanununa tabi olmayanlara da "Özel Otomobil" denir.

Minibüs: Yapısı itibarıyla, sürücüsünden başka 8-14 oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır.

Otobüs: Yapısı itibarıyla, sürücüsünden başka en az onbeş oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır. Trolleybüsler de bu sınıfa girer.

Kamyonet: İzin verilebilen azami yüklü ağırlığı 3 500 kg'ı geçmeyen ve yük taşımak için imal edilmiş motorlu taşıttır.

Kamyon: İzin verilebilen azami yüklü ağırlığı 3 500 kg'dan fazla olan ve yük taşımak için imal edilmiş motorlu taşıttır.

Motosiklet: İki veya üç tekerlekli, sepetli veya sepetsiz motorlu araçlardır. Bunlardan karoseri yük taşıyabilecek şekilde sandıklı veya özel biçimde yapılmış olan ve yolcu taşımalarında kullanılmayan üç tekerlekli motosikletlere yük motosikleti (Triportör) denir.

Trafik kazası: Karayolu üzerinde hareket halinde olan bir veya birden fazla aracın karıştığı ölüm, yaralanma ve zararlı sonuçlanmış olan olaydır.

9. Eğitim

Eğitim ve öğretim yılı: Ders yılının başladığı tarihten, sonraki ders yılının başladığı tarihe kadar geçen süredir. **Ders yılı** ise derslerin başladığı günden kesildiği güne kadar geçen ve iki yarıyılı kapsayan süredir.

Okul/kurum: Milli Eğitim Bakanlığına bağlı veya ilgili olarak eğitim öğretim faaliyetlerinin sürdürüldüğü fiziki ve sanal mekânlardır.

Öğretmen: Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini yürüten ihtisas sahibi kişidir.

Öğrenci: Öğrenim görmek amacıyla eğitim ve öğretim kurumlarına devam eden, ders alan birey.

Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı: İstenilen eğitim kademesine ve İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması seviyesine göre, toplam öğrenci sayısının toplam öğretmen sayısına bölünmesi ile elde edilen ve bir öğretmenin eğitim verdiği ortalama öğrenci sayısını gösteren göstergedir.

Okul öncesi eğitim: Okul öncesi eğitim; isteğe bağlı olarak zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş, 3-5 yaş grubundaki çocukların eğitimini kapsar. Okul öncesi eğitim kurumları bağımsız ana okulları olarak kurulabildikleri gibi, gerekli görülen yerlerde ilköğretim okullarına bağlı ana sınıfları halinde veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak da açılmaktadır.

İlköğretim: Teorik olarak 6-13 yaş grubundaki çocukların eğitimini kapsar. Resmi ve özel eğitim veren ilköğretim okulları ile açık ilköğretimi kapsar.

1997/98 öğretim yılından önce ilkokullarda 5 yıllık zorunlu eğitim uygulanmakta, 6-10 yaş grubundaki çocukları kapsamaktadır. 18.08.1997 tarihinde çıkan 4306 sayılı yasa ile 1997/98 öğretim yılından itibaren 8 yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretime geçilmiştir. Bu okulları bitirenlere ilköğretim diploması verilmektedir.

Açık ilköğretim okulu: İkokuldan mezun olan ancak herhangi bir nedenle ortaokula devam edememiş vatandaşlara yönelik olarak uzaktan öğretim yöntemi ile ilköğretimi tamamlama olanağı sağlayan kurumdur. Sistem gereği şube ve öğretmen bulunmamaktadır.

Ortaöğretim: İlköğretime dayalı, en az üç yıllık genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Resmi ve özel ortaöğretim eğitimi veren okullar ile açık liseleri kapsar.

Genel ortaöğretim: İlköğretime dayalı en az dört yıllık eğitimle öğrencilere genel kültür kazandırmanın yanı sıra, ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, hem yükseköğretime veya geleceğe hazırlayan eğitim öğretim sürecidir.

Mesleki ve teknik ortaöğretim: İlköğretime dayalı en az dört yıllık eğitimle öğrencilere genel kültür kazandırmanın yanı sıra, ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda yükseköğretime, hem yükseköğretime hem mesleğe veya geleceğe ve iş alanlarına hazırlayan eğitim öğretim sürecidir.

Açık öğretim lisesi: Yüz yüze eğitim yapan örgün eğitim kurumlarına devam edemeyen, örgün eğitim çağını geçiren ve liseye devam ederken açık öğretim lisesine geçmek isteyen öğrencilere hizmet vermektedir. Açık öğretim lisesinde ders geçme ve kredi sistemi ile öğretim verilmektedir. Sistem gereği şube, öğretmen bulunmamaktadır.

Yükseköğretim: Yükseköğretim; ortaöğretime dayalı, en az iki yıllık yüksek öğrenim veren eğitim kurumlarının tümünü kapsar. Yükseköğretim ön lisans, lisans (4-5-6 yıllık fakülteler, açıköğretim fakültelerini kapsar), yüksek lisans ve doktora programlarını kapsar. Yükseköğretim kurumları; Üniversite ve fakülteler, Enstitüler, Yüksekokul Konservatuvarları, Meslek Yüksek Okulları, Uygulama ve Araştırma Merkezleridir.

10. Sağlık

Hekim: En az ortaöğretimden sonra 6 yıllık tıp öğrenimini bitirenlere hekim denir. Özel alanlarda belirli bir süre ihtisas yapmış olanlara ise müteahhas (uzman hekim) denir.

Sağlık memuru: İlköğretim üzerine 4 yıllık lise ile ortaöğretim üzerine 2 yıllık ön lisans ve 4 yıllık lisans düzeyinde toplum sağlığı bölümünden mezun sağlık meslek mensubudur.

Not: 2007 yılında yayımlanan 5634 sayılı Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun hükümleri doğrultusunda; sağlık memurluğu hemşireliğe eşdeğer tutularak sağlık memurluğu programı hemşirelik programıyla birleştirilmiş olup sağlık memurluğu eğitimi sonlandırılmıştır.

Ebe: İlköğretim üzerine 4 yıllık lise ile ortaöğretim üzerine 2 yıllık ön lisans ve 4 yıllık lisans düzeyinde ebeklik bölümünden mezun sağlık meslek mensubudur.

Not: Lise ve ön lisans düzeyinde ebeklik eğitimi devam etmemektedir.

Hemşire: İlköğretim üzerine 4 yıllık lise ile ortaöğretim üzerine 2 yıllık ön lisans ve 4 yıllık lisans düzeyinde hemşirelik bölümünden mezun sağlık meslek mensubudur.

Not: 2007 yılında yayımlanan 5634 sayılı Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun hükümleri doğrultusunda; hemşirelik eğitimi lisans düzeyinde tanımlanmakta olup geçici maddeyle 2012 yılı sonuna kadar lise düzeyinde eğitime devam edileceği belirtilmektedir.

Hastane: Yatırılarak veya ayakta hasta muayene ve tedavi eden, gerekli sıhhi ve fenni şartlara uygun kuruluşlardır.

11. İşgücü

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İstihdam edilenler: İşbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dahil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İşbaşında olanlar: Ücretli, maaşlı, yevmiyeli, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İşbaşında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına ve işverenler istihdamda kabul edilmektedir.

Ücretli ve maaşlı çalışan ve çeşitli nedenlerle referans döneminde işlerinin başında bulunmayan fertler; ancak 3 ay içinde işlerinin başına geri döneceklerse veya işten uzak kaldıkları süre zarfında maaş veya ücretlerinin en az % 50 ve daha fazlasını almaya devam ediyorsa istihdamda kabul edilmektedir.

İşsiz: Referans dönemi içinde istihdamda olmayan kişilerden iş aramak için **son üç ay** içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm kişiler işsiz nüfusa dahildirler. Ayrıca; üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak, işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşgücüne dahil olmayan nüfus: İşsiz veya istihdamda olmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle bir iş aramayan, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir. İki alt başlıkta ele alınmaktadır:

İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/öğretim: Bir öğrenim kurumuna veya kursa devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6. Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya da hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne katılma oranı: İşgücünün kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus içindeki oranıdır.

İşsizlik oranı: İşsiz nüfusun toplam işgücü içindeki oranıdır.

12. Tarım

Üretim: Tarımsal üretim yılında, tarım alanından elde edilen ürün miktarıdır.

Ekilen alan: Tarımsal üretim yılında, Sonbahar-Kış ve İlkbahar-Yaz ayları ekiliş yapılan tarım alanıdır. Başka bir ifadeyle, mevsimlik yada yıllık olarak hububat, bakliyat, endüstriyel bitkiler, yem bitkileri vb. bitkilerin yetiştirilmesi için kullanılan arazidir.

Hasat edilen alan: Ekilen alandan, ekim yapıldıktan sonra, kuraklık, don, hastalık, tabii afetler gibi çeşitli faktörlerin etkisi sonucu zarar/hasar gören ve bu nedenle hasat edilemeyen alan çıkarıldıktan sonra geriye kalan alandır.

Nadas alanı: Genellikle bir yıl sonra ekilmek üzere sürülüp hazırlanan veya sürülmeden bırakılan ve üzerinden ürün alınmayan arazidir.

Örtüaltı alan: Tarımsal üretim yılında cam sera, plastik sera, yüksek tünel ve alçak tünel gibi kapalı mekanlarda ürün yetiştiriciliği yapılan alandır.

Örtüaltı üretim: Tarımsal üretim yılında cam sera, plastik sera, yüksek tünel ve alçak tünel gibi kapalı mekanlarda yetiştirilen ürün miktarıdır.

Organik tarım: Bitkisel ve hayvansal ürünler, su ürünleri ve girdilerin organik tarım metoduna uygun olarak üretilmesi ile orman alanları veya doğadan toplanarak elde edilen ürünlerin tüketiciye ulaşmaya kadar uygulanan bütün işlemlerin 18.08.2010 tarih ve 27676 sayılı "Organik Tarımın Esasları ve Uygulamasına İlişkin Yönetmelik" hükümlerine uyularak yapılan tarım faaliyetlerini içermektedir. Başka bir ifadeyle organik tarım, üretimde kimyasal girdi kullanmadan, üretimden tüketime kadar her aşaması kontrollü ve sertifikalı tarımsal üretim biçimidir. Organik Tarım Kanun ve Yönetmelik esaslarına göre üretilen bitkisel ve hayvansal tüm ürünleri kapsar.

Organik tarım geçiş süreci: 18.08.2010 tarih ve 27676 sayılı "Organik Tarımın Esasları ve Uygulamasına İlişkin Yönetmelik" hükümlerince organik tarım üretimine başlanmasından, organik ürünün belgelendirilmesine kadar geçen dönemdir (yaklaşık 2-4 yıl). Bu dönemde üretilen ürünler organik ürün olarak değil, organik üretime geçiş sürecinde yetiştirilen ürünler olarak tanımlanmaktadır.

Süt üretimi: Sağılan hayvan sayısının süt verimleri ile değerlendirilmesinden elde edilir. Hesaplamalarda 2001 yılı Genel Tarım Sayımı sonuçlarından elde edilen süt verimleri kullanılmaktadır.

Süt üretimi = Sağılan hayvan sayısı x Ortalama süt verimi

Sağılan hayvan sayıları: Büyükbaş hayvanlarda 2+ yaş, küçük baş hayvanlarda 1+ yaştaki dişi hayvanlar üzerinden hesaplanır.

$$\text{Sağılan hayvan sayısı} = \text{Dişi hayvan sayısı} \times \text{Sağılma oranı}$$

Kümes hayvanları sayısı: Yıl sonu itibarıyla canlı olarak kümeslerde bulunan erkek-dişi her yaştaki et tavuğu, yumurta tavuğu, hindi, kaz ve ördeklerin toplam sayısını ifade eder. Ticari olarak faaliyet gösteren işletmeler ile birlikte köy tavukçuluğu da sayılara dahil edilmiştir.

Tarımsal üretim değeri: Bitkisel ve hayvansal ürünlere ilişkin veriler ile bunlara ait birim fiyatlarının çarpımından elde edilmektedir.

$$\text{Değer} = \text{Üretim miktarı} \times \text{Birim fiyat}$$

13. Çevre

İçme ve kullanma suyu şebekesi: İnsanların günlük faaliyetlerinde içme, yıkanma ve temizlik ihtiyaçları için kullandıkları suyun dağıtımı için kullanılan borulu sistemdir.

Kanalizasyon şebekesi: Atıksuları toplamaya, uzaklaştırmaya ve arıtma tesislerine ya da deşarj edilen yere iletmeye yarayan birbirleriyle bağlantılı boru ya da kanallardan oluşan sistemdir.

Belediyelerde deşarj edilen kişi başı günlük atıksu miktarı: Belediyeler tarafından kanalizasyon şebekesi ile toplanan günlük ortalama atıksu miktarının, kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusuna oranıdır.

Kanalizasyon şebekesi ile toplanan yıllık toplam atıksu miktarı (litre olarak) şebeke ile hizmet verilen nüfusa ve 365'e bölünerek kişi başı atıksu miktarı hesaplanmaktadır.

Örneğin;

Deşarj edilen toplam atıksu miktarı (m ³ /yıl)	Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusu
916 515	13 950

ise,

$$\text{Atıksu miktarı} = [916 515 \text{ (m}^3\text{/yıl)} \times 1000 \text{ (litre/m}^3\text{)} / 365 \text{ (gün/yıl)}] = 2 511 000 \text{ litre/gün}$$

$$\text{Kişi başı deşarj edilen atıksu miktarı} = [2 511 000 \text{ (litre/gün)} / 13 950 \text{ (kişi)}]$$

$$= 180 \text{ litre/kişi-gün olarak hesaplanır.}$$

Arıtma Tesisi: Atıksu içerisinde kirliliğe neden olan yabancı maddelerin değişik metodlarla (fiziksel, kimyasal, biyolojik) atıksudan uzaklaştırıldığı birimlere denir.

Belediye atıkları: Yerleşim yerlerindeki meskenlerden, ticari işletmeler ve bürolar ile pazar yeri, hal, park, bahçe ve cadde/sokaklardan kaynaklanan atıklardır.

Belediyelerde kişi başı günlük toplanan belediye atık miktarı: Belediyeler ya da belediyeler adına toplanan günlük ortalama belediye atık miktarının atık toplama hizmeti verilen belediye nüfusuna oranıdır.

Kişi başı günlük toplanan belediye atık miktarı, belediyeler ya da belediyeler adına toplanan yıllık atık miktarının (kilogram olarak), atık hizmeti verilen belediye nüfusuna ve 365 güne bölünmesi ile elde edilir.

Örneğin;

Toplanan atık miktarı (ton/yıl)	Atık hizmeti verilen belediye nüfusu
95 703	190 000

ise,

Toplanan atık miktarı = $[95\ 703\ (\text{ton/yıl}) * 1000\ (\text{kg/ton}) / 365\ (\text{gün/yıl})] = 262\ 200\ \text{kg/gün}$

Kişi başı belediye atık miktarı = $[262\ 200\ (\text{kg/gün}) / 190\ 000\ (\text{kişi})]$
= 1,38 kg/kişi-gün olarak hesaplanır.

Çevresel harcamalar: Üretim süreçleri ile mal ve hizmetlerin tüketiminden kaynaklanan çevre kirliliğinin önlenmesi, azaltılması ve giderilmesi amaçlı faaliyetler ile çevre ile ilgili diğer faaliyetler için yapılan harcamalardır. Kamu sektöründe, yönetim, izleme ve mevzuat uygulamaları için yapılan harcamalar da dahildir. Çevre koruma, hem kirliliği önleme ve azaltma faaliyetlerini hem de çevresel bozulmalarla ilgili faaliyetleri kapsar. Bu başlık altındaki faaliyetlerin öncelikli amacı çevre korumadır. Farklı amaçlarla yapılan fakat aynı zamanda pozitif çevresel etkilere sahip faaliyetler bu başlık altına dahil değildir.

14. Turizm

Yabancı: Türkiye Cumhuriyeti pasaportu taşımayan ve sınır kapılarından ülkemize giriş yapan ziyaretçilerdir.

Vatandaş: Türkiye Cumhuriyeti pasaportu taşıyan ve sınır kapılarından ülkemize giriş yapan ziyaretçilerdir.

Ziyaretçi: Devamlı ikamet ettiği ülkeden, başka bir ülkeyi 12 aydan kısa bir süre ile bir gelir elde etme amacı dışında herhangi bir nedenle ziyaret eden kişidir. Bu tanım "Turist" ve "Günübirlikçileri" içermektedir.

Turist: Ziyaret ettikleri ülkede en az 24 saat kalan ve seyahat nedenleri;

- Eğlence (tatil, kültürel, sportif ilişkiler, yakınları ziyaret ve diğer eğlence nedenleri)
- Mesleki (toplantı, kamu hizmeti, iş)
- Diğer turizm konuları (staj, etüt, sağlık, transit, çeşitli) sınıflamasına giren ziyaretçilerdir.

Günübirlikçi: Ziyaret edilen ülkede 24 saatten az kalan ziyaretçilerdir.

İkamet ülkesi: Ziyaret etmeye başladığı andan itibaren en az bir yıl veya birbirini takip eden on iki ay süresince kalınan ülke.

15. Kültür

Halk kütüphaneleri: Kadın, erkek, her yaşta, her düzeyde ve her meslekten okuyucunun çeşitli konularda hazırlanmış eserlerden ücretsiz ve serbestçe yararlanmasını sağlayan, hizmet verdikleri bölgenin kültürel, sosyal ve teknik alanda kalkınmasına yardımcı kaynak oluşturan kurumlardır. Halk kütüphaneleri bulunduğu bölgenin özelliklerine göre kütüphane malzeme koleksiyonları hazırlamakta, hizmetlerini okuyucuya daha iyi sunabilmek için kendisine bağlı şubeler ve ödünç kitap verme servisleri açmaktadır.

16. Seçim

Siyasi parti: Anayasa ve kanunlara uygun olarak, milletvekili ve mahalli idareler seçimleri yoluyla, tüzük ve programlarında belirlenen görüşleri doğrultusunda çalışmaları ve açık propagandaları ile milli

iradenin oluşmasını sağlayarak, demokratik bir Devlet ve toplum düzeni içinde ülkenin çağdaş medeniyet seviyesine ulaşması amacını güden ve ülke çapında faaliyet göstermek üzere teşkilatlanan tüzel kişiliğe sahip kuruluştur.

Seçmen: 18 yaşını dolduran ve seçmen kütüğüne kayıtlı her TC vatandaşı seçmendir.

Milletvekili sayısı: 2839 sayılı Milletvekili Kanunu'nun 3. maddesi 4125 Sayılı Kanun'un 8. maddesi ile değiştirilerek, 450 olan milletvekili sayısı, 1995 Milletvekili Genel Seçimi'nde 550'ye çıkarılmıştır.

Toplam geçerli oy sayısı: Bir siyasi partinin, seçim çevrelerinden aldığı geçerli toplam oyu ile gümrük kapılarından aldığı oy toplamı, o siyasi partinin yurt genelinde aldığı toplam geçerli oy sayısını ifade etmektedir.

17. Adalet

Hükümlü: Hakkında mahkumiyet kararı kesinleşmiş olan kimse.

Suç: Bir toplumun var olma; yaşam koşullarını veya bireylerin ve toplumun temel yararlarını ihlal eden ya da tehlikeye sokan; topluma zarar verdiği, tehlikeli olduğu kanun koyucu tarafından kabul edilen bu yüzden de ceza veya güvenlik tedbiri müeyyidesine bağlanmış fiillerdir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK)'nda yaptırımlar cezalar ve güvenlik tedbirleri olarak belirtilmiştir.

Ceza infaz kurumu: İşledikleri suçlardan dolayı haklarında hürriyeti bağlayıcı ceza verilen hükümlülerin, cezalarını çekmeleri amacıyla özel olarak yapılmış binalardır. Ülkemizde, genel olarak, kapalı ve açık olmak üzere iki tür ceza infaz kurumu bulunmaktadır. İçten ve dıştan korumayla görevli personeli bulunan ve firara karşı koruma önlemlerinin alındığı ceza infaz kurumlarına kapalı ceza infaz kurumu, hükümlülerin çalıştırılması esaslı üzerine kurulmuş, dıştan korumayla görevli personeli bulunmayan ve firara karşı koruma önlemi olmayan ceza infaz kurumlarına ise açık ceza infaz kurumu denir.

Güvenlik birimi: Jandarma Genel Komutanlığı'na ve Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak çalışan karakollar, çocuk şube müdürlükleri ve çocuk merkezleridir.

18. Hanehalkı tüketim harcamaları

Hanehalkı: Aralarında akrabalık bağı bulunsun ya da bulunmasın aynı konutta yaşayan, temel ihtiyaçlarını birlikte karşılayan, hanehalkı hizmet ve yönetimine katılan bir veya birden fazla kişiden oluşan topluluktur.

Tüketim harcaması: Hanehalklarının tüketim amacıyla yapmış oldukları ve aşağıdaki bileşenlerden oluşan aylık ortalama harcamadır:

1. Satın alış: Herhangi bir mal ya da hizmete belli bir ücret ödeyerek sahip olmaktır. Hanehalkının anket ayında kendi ihtiyaçlarını karşılamak üzere tüketim amaçlı olarak yaptıkları satın alışlar kapsamıştır.

2. Kendi üretiminden tüketim: Hanelerin kendi üretimleri sonucu elde ettikleri maddeleri, ya ürettikleri gibi ya da işleyerek tüketmeleridir. Örneğin; hanehalkının kendi ürettiği sütün anket ayında yine süt olarak ya da peynir yapılarak tüketilen değeri harcama olarak kapsamıştır.

3. Aynı gelirlerden tüketim: Hanede iktisaden faal olan fertlerin çalıştıkları işyerinde üretilen ya da satışa sunulan mal ve hizmetlerden hanede tüketilenler, aynı gelirlerden tüketim olarak alınmıştır. Örneğin; ücretli olarak çalışan bir ferde işyerince verilen yiyecek, giyecek vb. maddeler, servis vb. hizmetler ücretlinin elde ettiği aynı gelirden tüketim olarak; işveren ya da kendi hesabına çalışan bir ferdin de kendisine ait işyerinde ürettiği ya da sattığı mallardan hanesine tüketmek üzere getirdikleri aynı gelirden tüketim olarak değerlendirilmiştir.

4. Hanehalkının özel kişi veya kuruluşlara vermek üzere hediye veya yardım şeklinde satın aldığı mal veya hizmetler: Hanehalkı fertleri tarafından anket ayı süresince, özel kişi veya

kuruluşlara verilmek üzere (hediye etmek veya yardımda bulunmak amacıyla) satın alınan mal ve hizmetlerin değeri kapsamıştır.

5. Dayanıklı tüketim harcamaları: Hanehalkı tarafından anket ayını içine alan son bir yıl içinde otomobil, beyaz eşya, bilgisayar, televizyon, kamera, mobilya, ısıtma ve soğutma sistemi gibi dayanıklı tüketim mallarına yapılan harcamaların aylık ortalama değeri de tüketim harcaması içinde kapsamıştır.

6.İzafi kira: Konuta mülkiyet şekli ev sahibi, lojman ve diğer (babasına, akrabasına vb. kişilere ait yerlerde ikamet edip hiç bir şekilde ücret ödemedi ya da çok düşük değerde kira ödeyenler) şekilde olan hanehalkının ikamet ettiği konutun kira değeri izafi kira olarak değerlendirilmiştir. İzafi kira, tüketim harcaması içinde kapsamaktadır. İzafi kira değeri, benzer özelliklere sahip olan, aynı semtte ve yerleşim yerinde kira ile oturulan konutun kira değeri emsal alınarak hanehalkı tarafından belirlenmektedir.

Hanehalkı fertlerinin işyeri amaçlı harcamaları ile tüketim dışı ve yatırım amaçlı harcamaları (gayrimenkul satın alışı vb.) ise kapsam dışıdır.

2012 yılında Türkiye' de il ve ilçe merkezleri nüfusunun, toplam nüfus içindeki oranı %77,3' tür. Van'da ise bu oran %52,2 olmuştur.

1.1 İl ve ilçe merkezleri ile belde ve köyler nüfusu

		Nüfus			İl ve ilçe merkezleri, belde ve köyler nüfusunun toplam nüfus içindeki oranı (%)	
		Toplam	İl ve ilçe merkezleri	Belde ve köyler	İl ve ilçe merkezleri	Belde ve köyler
TR Türkiye	2010	73 722 988	56 222 356	17 500 632	76,3	23,7
	2011	74 724 269	57 385 706	17 338 563	76,8	23,2
	2012	75 627 384	58 448 431	17 178 953	77,3	22,7
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari	2010	2 022 373	988 080	1 034 293	48,9	51,1
	2011	2 046 027	1 011 437	1 034 590	49,4	50,6
	2012	2 082 470	1 042 237	1 040 233	50,1	50,0
TRB21 Van	2010	1 035 418	539 619	495 799	52,1	47,9
	2011	1 022 532	526 725	495 807	51,5	48,5
	2012	1 051 975	548 717	503 258	52,2	47,8

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

Not. İl, ilçe, belediye ve köylere göre nüfuslar belirlenirken; Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü (NVİGM) tarafından, ilgili mevzuat ve idari kayıtlar uyarınca Ulusal Adres Veri Tabanı (UAVT)'nda yerleşim yerlerine yönelik olarak yapılan; idari bağıllık, tüzel kişilik ve isim değişiklikleri dikkate alınmıştır.

1.2 İlçe, belediye ve köy sayısı

		İlçe sayısı	Belediye sayısı	Köy sayısı
TR Türkiye	2010	957	2 934	34 402
	2011	957	2 934	34 425
	2012	957	2 934	34 434
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari	2010	29	71	1 415
	2011	29	71	1 416
	2012	29	71	1 415
TRB21 Van	2010	12	20	579
	2011	12	20	580
	2012	12	20	580

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları.

Not. 1. Belediye sayılarına büyükşehir belediye sayıları dahil edilmemiştir.

2. İlçe sayılarına il merkezleri/merkez ilçeler dahildir.

3. ADNKS'ye göre ikamet eden kişi kaydı olmayan köyler köy sayısına dahil edilmiştir.

4. İl, ilçe, belediye ve köylere göre nüfuslar belirlenirken; Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü (NVİGM) tarafından, ilgili mevzuat ve idari kayıtlar uyarınca Ulusal Adres Veri Tabanı (UAVT)'nda yerleşim yerlerine yönelik olarak yapılan; idari bağıllık, tüzel kişilik ve isim değişiklikleri dikkate alınmıştır.

1.3 Yaş grubu ve cinsiyete göre nüfus

		A. Toplam	B. Erkek	C. Kadın											
		Toplam	0 - 4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44				
TR Türkiye															
2010	A	73 722 988	6 178 723	6 131 118	6 568 741	6 277 307	6 267 787	6 437 922	6 209 967	5 566 117	4 594 723				
	B	37 043 182	3 173 092	3 148 210	3 369 995	3 219 221	3 200 959	3 275 153	3 146 214	2 798 870	2 344 747				
	C	36 679 806	3 005 631	2 982 908	3 198 746	3 058 086	3 066 828	3 162 769	3 063 753	2 767 247	2 249 976				
2011	A	74 724 269	6 199 824	6 084 146	6 602 605	6 317 583	6 224 591	6 306 233	6 495 634	5 632 742	4 770 774				
	B	37 532 954	3 184 160	3 123 697	3 386 882	3 240 196	3 173 618	3 210 343	3 285 387	2 837 182	2 430 841				
	C	37 191 315	3 015 664	2 960 449	3 215 723	3 077 387	3 050 973	3 095 890	3 210 247	2 795 560	2 339 933				
2012	A	75 627 384	6 198 957	6 158 964	6 499 258	6 405 552	6 186 089	6 270 678	6 544 927	5 731 177	5 064 060				
	B	37 956 168	3 182 650	3 161 223	3 334 509	3 286 864	3 151 253	3 185 423	3 307 333	2 890 170	2 565 499				
	C	37 671 216	3 016 307	2 997 741	3 164 749	3 118 688	3 034 836	3 085 255	3 237 594	2 841 007	2 498 561				
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari															
2010	A	2 022 373	263 549	274 063	275 349	241 114	189 377	171 093	137 468	114 806	73 236				
	B	1 030 140	135 650	140 313	141 100	124 700	93 417	88 379	70 470	59 435	40 033				
	C	992 233	127 899	133 750	134 249	116 414	95 960	82 714	66 998	55 371	33 203				
2011	A	2 046 027	256 409	263 074	272 790	239 198	223 938	168 377	150 135	112 140	74 295				
	B	1 060 685	131 831	134 747	139 521	124 136	126 691	89 148	77 234	58 059	40 444				
	C	985 342	124 578	128 327	133 269	115 062	97 247	79 229	72 901	54 081	33 851				
2012	A	2 082 470	256 904	260 093	273 621	243 108	233 313	170 912	156 519	109 934	85 242				
	B	1 079 528	131 718	133 139	139 924	126 124	132 844	90 681	79 874	56 566	45 973				
	C	1 002 942	125 186	126 954	133 697	116 984	100 469	80 231	76 645	53 368	39 269				
TRB21 Van															
2010	A	1 035 418	137 921	141 125	142 042	122 538	94 227	87 942	69 150	60 863	37 161				
	B	525 788	70 588	72 145	72 948	63 173	44 966	45 548	35 478	31 399	20 232				
	C	509 630	67 333	68 980	69 094	59 365	49 261	42 394	33 672	29 464	16 929				
2011	A	1 022 532	132 501	133 028	138 167	119 599	104 195	84 508	73 847	57 942	36 453				
	B	525 144	67 862	67 889	70 822	61 740	55 182	44 411	38 016	30 044	19 702				
	C	497 388	64 639	65 139	67 345	57 859	49 013	40 097	35 831	27 898	16 751				
2012	A	1 051 975	134 908	133 395	140 036	123 516	106 964	86 888	79 117	56 077	43 647				
	B	538 121	68 945	68 029	71 801	63 641	55 211	45 553	40 029	29 014	23 343				
	C	513 854	65 963	65 366	68 235	59 875	51 753	41 335	38 712	27 063	20 304				
		45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90+				
TR Türkiye															
2010	A	4 700 291	3 706 289	3 264 313	2 491 954	1 807 292	1 420 784	1 118 047	664 301	244 362	72 950				
	B	2 358 913	1 871 231	1 614 971	1 190 577	848 726	633 016	502 175	245 975	83 179	17 958				
	C	2 341 378	1 835 058	1 649 342	1 301 377	958 566	787 768	615 872	418 326	161 183	54 992				
2011	A	4 786 084	3 792 436	3 454 415	2 566 487	1 868 175	1 451 368	1 118 310	688 840	284 594	79 428				
	B	2 405 435	1 909 912	1 716 102	1 231 274	876 489	649 739	497 023	260 355	94 160	20 159				
	C	2 380 649	1 882 524	1 738 313	1 335 213	991 686	801 629	621 287	428 485	190 434	59 269				
2012	A	4 699 421	4 039 198	3 478 582	2 668 518	1 928 386	1 500 126	1 102 126	745 666	315 990	89 709				
	B	2 368 340	2 029 218	1 727 004	1 292 769	899 831	671 942	484 634	289 054	105 608	22 844				
	C	2 331 081	2 009 980	1 751 578	1 375 749	1 028 555	828 184	617 492	456 612	210 382	66 865				
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari															
2010	A	82 501	51 776	46 733	33 721	24 748	17 810	12 351	7 560	3 980	1 138				
	B	43 330	26 369	21 627	15 094	12 089	8 116	5 898	2 409	1 459	252				
	C	39 171	25 407	25 106	18 627	12 659	9 694	6 453	5 151	2 521	886				
2011	A	82 574	51 653	49 316	34 149	24 539	17 938	12 293	7 807	4 078	1 324				
	B	43 768	26 439	23 119	15 333	11 808	8 257	5 809	2 647	1 384	310				
	C	38 806	25 214	26 197	18 816	12 731	9 681	6 484	5 160	2 694	1 014				
2012	A	79 602	57 253	49 941	35 695	25 223	18 681	12 248	8 487	4 066	1 628				
	B	42 491	29 463	23 750	16 119	11 749	8 611	5 660	3 115	1 341	386				
	C	37 111	27 790	26 191	19 576	13 474	10 070	6 588	5 372	2 725	1 242				
TRB21 Van															
2010	A	43 484	27 311	22 927	17 031	11 854	8 735	5 853	3 224	1 609	421				
	B	22 533	13 707	10 648	7 794	5 865	4 036	2 875	1 088	664	101				
	C	20 951	13 604	12 279	9 237	5 989	4 699	2 978	2 136	945	320				
2011	A	43 005	26 790	24 101	16 823	11 655	8 700	5 762	3 327	1 622	507				
	B	22 484	13 500	11 272	7 740	5 656	4 093	2 806	1 156	632	137				
	C	20 521	13 290	12 829	9 083	5 999	4 607	2 956	2 171	990	370				
2012	A	41 911	29 766	24 896	17 697	12 257	9 133	5 773	3 760	1 626	608				
	B	22 163	15 071	11 772	8 222	5 702	4 282	2 770	1 427	605	165				
	C	19 748	14 695	13 124	9 475	6 555	4 851	3 003	2 333	1 021	443				

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

Not: İl, ilçe, belediye ve köylere göre nüfuslar belirlenirken; Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü (NVİGM) tarafından, ilgili mevzuat ve idari kayıtlar uyarınca Ulusal Adres Veri Tabanı (UAVT)'nda yerleşim yerlerine yönelik olarak yapılan; idari bağlılık, tüzel kişilik ve isim değişiklikleri dikkate alınmıştır.

1.4 Yasal medeni durum ve cinsiyete göre nüfus (15 ve daha yukarı yaştaki nüfus)

A. Toplam B. Erkek C. Kadın

			Toplam	Hiç evlenmedi	Evli	Boşandı	Eşi öldü
TR Türkiye							
2010	A		54 671 391	15 064 319	35 098 388	1 562 082	2 946 602
	B		27 271 726	8 650 505	17 563 753	639 910	417 558
	C		27 399 665	6 413 814	17 534 635	922 172	2 529 044
2011	A		55 618 439	15 260 068	35 667 658	1 673 661	3 017 052
	B		27 738 198	8 768 359	17 848 866	692 716	428 257
	C		27 880 241	6 491 709	17 818 792	980 945	2 588 795
2012	A		56 521 805	15 492 867	36 184 225	1 772 881	3 071 832
	B		28 171 616	8 894 719	18 104 965	738 534	433 398
	C		28 350 189	6 598 148	18 079 260	1 034 347	2 638 434
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari							
2010	A		1 208 770	464 012	698 542	4 098	42 118
	B		612 748	257 216	347 752	1 730	6 050
	C		596 022	206 796	350 790	2 368	36 068
2011	A		1 252 801	500 977	704 601	4 395	42 828
	B		654 113	293 328	352 571	1 875	6 339
	C		598 688	207 649	352 030	2 520	36 489
2012	A		1 290 970	515 525	726 461	4 777	44 207
	B		674 366	302 848	363 005	2 082	6 431
	C		616 604	212 677	363 456	2 695	37 776
TRB21 Van							
2010	A		614 070	226 996	363 769	2 147	21 158
	B		309 984	125 414	180 762	847	2 961
	C		304 086	101 582	183 007	1 300	18 197
2011	A		618 318	235 142	359 662	2 202	21 312
	B		318 333	134 782	179 578	872	3 101
	C		299 985	100 360	180 084	1 330	18 211
2012	A		643 137	242 396	376 113	2 463	22 165
	B		329 130	137 600	187 430	1 004	3 096
	C		314 007	104 796	188 683	1 459	19 069

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

Not. Yabancılar kapsama alınmamıştır.

2012 yılında Türkiye' de 6 yaşın üzerinde okuma yazma bilmeyen nüfus, 6 yaşın üstündeki toplam nüfusun % 4,1'idir. Yine aynı yıl Van'da okuma yazma bilmeyen kadınların oranı %14,44 iken, bu oran erkekler için %3,27 olmuştur.

1.5 Okuma yazma durumu ve cinsiyete göre nüfus

(6 ve daha yukarı yaştaki nüfus)

A. Toplam B. Erkek C. Kadın

		Toplam	Okuma yazma bilmeyen	Okuma yazma bilen	Bilinmeyen
TR Türkiye					
2010	A	66 133 461	3 825 644	59 525 746	2 782 071
	B	33 154 580	700 400	30 983 102	1 471 078
	C	32 978 881	3 125 244	28 542 644	1 310 993
2011	A	67 045 635	3 171 270	61 889 739	1 984 626
	B	33 602 627	553 704	32 013 033	1 035 890
	C	33 443 008	2 617 566	29 876 706	948 736
2012	A	67 877 379	2 788 757	63 347 643	1 740 979
	B	33 998 532	475 068	32 628 320	895 144
	C	33 878 847	2 313 689	30 719 323	845 835
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari					
2010	A	1 705 183	199 892	1 417 081	88 210
	B	866 986	40 525	785 382	41 079
	C	838 197	159 367	631 699	47 131
2011	A	1 735 788	170 108	1 498 927	66 753
	B	901 322	32 825	837 891	30 606
	C	834 466	137 283	661 036	36 147
2012	A	1 772 446	154 730	1 562 797	54 919
	B	920 538	28 980	867 438	24 120
	C	851 908	125 750	695 359	30 799
TRB21 Van					
2010	A	870 254	99 937	728 600	41 717
	B	441 239	20 288	400 839	20 112
	C	429 015	79 649	327 761	21 605
2011	A	862 571	85 483	744 445	32 643
	B	443 378	16 790	411 382	15 206
	C	419 193	68 693	333 063	17 437
2012	A	889 498	77 684	785 372	26 442
	B	455 047	14 906	428 435	11 706
	C	434 451	62 778	356 937	14 736

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

Not. Yabancılar kapsama alınmamıştır.

Türkiye'de 2012 yılında 15 yaş üstü nüfus için okuma yazma bilmeyenlerin oranı %4,9, okuma yazma bilenlerin ise %95,1'dir. Van'da ise bu oranlar sırasıyla, %12 ve %88'dir. 2012 yılında Van'da yüksekokul veya fakülte mezunlarının yine aynı yaş grubu nüfusa oranı ise %5,2'dir.

**1.6 Bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre nüfus
(15 ve daha yukarı yaştaki nüfus)
A. Toplam B. Erkek C. Kadın**

			Toplam	Okuma yazma bilmeyen	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	İlkokul mezunu	İlköğretim mezunu	Ortaokul veya dengi okul mezunu
TR Türkiye								
2010	A		54 671 391	3 812 092	3 208 131	15 709 975	9 662 663	3 127 204
	B		27 271 726	697 305	1 171 687	6 973 926	5 497 236	1 946 744
2011	A		27 399 665	3 114 787	2 036 444	8 736 049	4 165 427	1 180 460
	B		55 618 439	3 163 396	3 493 589	15 333 800	10 922 320	2 856 407
2012	A		27 738 198	551 776	1 163 645	6 706 059	6 188 909	1 740 795
	B		27 880 241	2 611 620	2 329 944	8 627 741	4 733 411	1 115 612
2012	A		56 521 805	2 784 257	3 784 667	15 220 028	11 617 159	2 849 999
	B		28 171 616	474 016	1 209 967	6 606 954	6 587 279	1 736 233
2012	A		28 350 189	2 310 241	2 574 700	8 613 074	5 029 880	1 113 766
	B							
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari								
2010	A		1 208 770	196 116	195 411	233 493	251 835	34 409
	B		612 748	39 993	74 593	126 585	154 513	24 808
2011	A		596 022	156 123	120 818	106 908	97 322	9 601
	B		1 252 801	167 917	204 469	226 245	301 996	30 695
2012	A		654 113	32 495	74 538	117 987	191 758	21 604
	B		598 688	135 422	129 931	108 258	110 238	9 091
2012	A		1 290 970	153 411	221 516	227 872	332 056	31 447
	B		674 366	28 779	78 836	117 975	209 624	22 168
2012	A		616 604	124 632	142 680	109 897	122 432	9 279
	B							
TRB21 Van								
2010	A		614 070	97 319	105 184	125 234	126 810	17 054
	B		309 984	19 981	40 326	68 610	77 779	12 186
2011	A		304 086	77 338	64 858	56 624	49 031	4 868
	B		618 318	83 912	109 813	117 415	146 983	13 774
2012	A		318 333	16 599	40 145	62 265	94 049	9 584
	B		299 985	67 313	69 668	55 150	52 934	4 190
2012	A		643 137	76 731	119 797	119 934	162 578	14 561
	B		329 130	14 793	42 393	62 904	102 172	10 104
2012	A		314 007	61 938	77 404	57 030	60 406	4 457
	B							
				Lise veya dengi okul mezunu	Yüksekokul veya fakülte mezunu	Yüksek lisans mezunu	Doktora mezunu	Bilinmeyen
TR Türkiye								
2010	A			11 374 336	4 566 049	365 791	113 862	2 731 288
	B			6 556 319	2 692 405	217 892	70 788	1 447 424
2011	A			4 818 017	1 873 644	147 899	43 074	1 283 864
	B			11 883 336	5 495 749	401 773	121 923	1 946 146
2012	A			6 859 021	3 196 262	238 359	75 473	1 017 899
	B			5 024 315	2 299 487	163 414	46 450	928 247
2012	A			12 096 830	5 913 187	416 741	122 619	1 716 318
	B			6 951 695	3 400 307	245 621	75 746	883 798
2012	A			5 145 135	2 512 880	171 120	46 873	832 520
	B							
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari								
2010	A			165 382	44 551	2 822	1 112	83 639
	B			118 570	31 591	2 050	829	39 216
2011	A			46 812	12 960	772	283	44 423
	B			188 997	64 757	3 176	1 147	63 402
2012	A			137 499	45 917	2 243	834	29 238
	B			51 498	18 840	933	313	34 164
2012	A			195 685	71 845	3 036	1 102	53 000
	B			140 124	50 536	2 134	795	23 395
2012	A			55 561	21 309	902	307	29 605
	B							
TRB21 Van								
2010	A			77 921	22 512	1 662	840	39 534
	B			54 307	15 662	1 183	640	19 310
2011	A			23 614	6 850	479	200	20 224
	B			82 945	30 206	1 674	791	30 805
2012	A			58 535	20 872	1 181	594	14 509
	B			24 410	9 334	493	197	16 296
2012	A			88 136	33 466	1 625	748	25 561
	B			60 888	22 755	1 139	560	11 422
2012	A			27 248	10 711	486	188	14 139
	B							

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

1.7 İllerin aldığı göç, verdiği göç, net göç ve net göç hızı

	ADNKS nüfusu	Aldığı göç	Verdiği göç	Net göç	Net göç hızı ‰
TR Türkiye					
2007-2008	71 517 100	2 273 492	2 273 492	-	-
2008-2009	72 561 312	2 236 981	2 236 981	-	-
2009-2010	73 722 988	2 360 079	2 360 079	-	-
2010-2011	74 724 269	2 420 181	2 420 181	-	-
2011-2012	75 627 384	2 317 814	2 317 814	-	-
TRB21 Van					
2007-2008	1 004 369	21 187	30 275	- 9 088	-9,0
2008-2009	1 022 310	22 866	27 175	- 4 309	-4,2
2009-2010	1 035 418	23 231	31 312	- 8 081	-7,8
2010-2011	1 022 532	23 415	72 273	- 48 858	-46,7
2011-2012	1 051 975	50 003	46 639	3 364	3,2

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

Not. Yabancılar kapsama alınmamıştır.

Annenin yaş grubuna göre doğumlara bakıldığında 2012 yılında Van'da en çok doğum 20-24 yaş grubunda olmuştur.

1.8 Annenin yaş grubuna göre doğumlar

(31/03/2013 tarihi itibarıyla)

	Toplam	Annenin yaş grubu									Bilinmeyen
		-15	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50+	
TR Türkiye											
2009	1 254 946	535	108 106	355 620	398 902	242 986	112 607	24 453	3 750	685	7 302
2010	1 238 970	347	97 010	339 002	392 497	258 667	115 789	24 110	4 002	594	6 952
2011	1 241 412	385	95 280	331 053	385 674	278 265	115 143	22 930	4 024	411	8 247
2012	1 279 864	377	91 114	328 110	393 774	303 224	124 692	25 779	3 360	395	9 039
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari											
2009	56 677	49	7 542	16 080	15 984	8 809	5 479	1 823	569	160	182
2010	55 522	32	6 689	16 155	15 167	9 468	5 616	1 581	575	138	101
2011	55 395	41	6 629	16 542	14 648	10 436	5 029	1 332	562	86	90
2012	54 785	48	6 083	16 568	14 067	11 075	4 853	1 427	474	80	110
TRB21 Van											
2009	29 677	21	4 063	8 645	8 258	4 259	2 953	967	321	75	115
2010	29 061	16	3 582	8 550	7 839	4 692	3 074	851	335	68	54
2011	29 042	11	3 629	8 860	7 649	5 144	2 650	688	322	42	47
2012	28 538	21	3 253	8 661	7 417	5 540	2 516	753	279	42	56

Not. 2009 yılından itibaren doğum istatistikleri ikametgah yerine göre yayımlanmaya başlanmıştır.

1.9 Cinsiyete göre doğumlar

(31/03/2013 tarihi itibarıyla)

		Toplam	Erkek	Kız
TR Türkiye				
	2009	1 263 289	649 757	613 532
	2010	1 255 937	645 247	610 690
	2011	1 241 412	637 762	603 650
	2012	1 279 864	657 184	622 680
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari				
	2009	57 732	29 603	28 129
	2010	57 326	29 471	27 855
	2011	55 395	28 233	27 162
	2012	54 785	28 070	26 715
TRB21 Van				
	2009	30 183	15 377	14 806
	2010	30 049	15 315	14 734
	2011	29 042	14 769	14 273
	2012	28 538	14 664	13 874

Kaynak: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

Not. 2009 yılından itibaren doğum istatistikleri ikametgah yerine göre yayımlanmaya başlanmıştır.

Ortalama ilk evlenme yaşı Van değeri Gelin ve Damat için Türkiye değerinden düşüktür

1.10 Ortalama evlenme yaşı ve ortalama ilk evlenme yaşı

		Ortalama evlenme yaşı		Ortalama ilk evlenme yaşı	
		Damat	Gelin	Damat	Gelin
TR Türkiye					
	2008	27,9	24,0	26,2	22,9
	2009	28,3	24,3	26,3	23,0
	2010	28,5	24,5	26,5	23,2
	2011	28,6	24,7	26,6	23,3
	2012	28,8	24,9	26,7	23,5
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari					
	2008	26,4	22,1	25,7	22,0
	2009	26,5	22,1	25,7	22,0
	2010	26,6	22,1	25,8	21,9
	2011	26,5	22,1	25,8	22,0
	2012	26,5	22,1	25,8	22,0
TRB21 Van					
	2008	26,1	21,9	25,5	21,8
	2009	26,3	22,0	25,5	21,8
	2010	26,3	22,0	25,6	21,8
	2011	26,2	21,9	25,5	21,8
	2012	26,2	21,9	25,5	21,8

Kaynak: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

2008-2012 yılları Van'da yaş gruplarına göre evlenme sayılarına bakıldığında, erkeklerin 25-29 ve kadınların en fazla 16-19, yaş grubunda evlendiği görülmektedir.

1.11 Yaş grubuna göre evlenmeler A. Damat B. Gelin

	Toplam	16-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	Bilin- meyen
TR Türkiye															
2008 A	641 973	17 830	194 610	264 317	90 898	29 456	13 852	8 529	5 652	3 995	2 673	1 909	1 421	1 391	5 440
B	641 973	157 953	241 925	141 774	44 891	18 179	9 230	5 237	2 996	1 758	872	465	230	157	16 306
2009 A	591 742	16 243	172 563	240 851	87 490	29 469	13 660	9 057	6 073	4 374	2 999	2 128	1 478	1 468	3 889
B	591 742	143 178	217 547	132 455	42 887	18 897	9 065	6 028	3 647	2 147	1 151	577	289	210	13 664
2010 A	582 715	14 824	163 791	237 474	91 054	30 276	13 729	9 237	6 326	4 404	3 089	2 136	1 498	1 552	3 325
B	582 715	134 874	212 923	132 952	45 817	19 409	9 326	6 057	3 675	2 204	1 250	542	295	179	13 212
2011 A	592 775	14 217	162 204	238 572	97 512	31 881	14 600	10 300	6 616	5 283	3 271	2 128	1 501	1 399	3 291
B	592 775	130 647	214 283	136 540	49 768	20 800	10 039	6 848	3 941	2 465	1 275	563	295	153	15 158
2012 A	603 751	14 207	160 034	240 428	102 385	34 436	16 312	10 869	7 274	5 489	3 455	2 301	1 539	1 539	3 483
B	603 751	129 130	215 487	139 695	53 450	22 309	11 383	7 479	4 320	2 630	1 400	594	290	192	15 392
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari															
2008 A	19 223	1 085	6 451	8 419	2 121	545	199	100	80	71	44	31	20	17	40
B	19 223	7 285	7 061	3 350	902	305	104	49	20	18	8	5	1	1	114
2009 A	17 805	1 070	6 000	7 652	2 014	491	173	104	80	46	52	47	28	26	22
B	17 805	6 793	6 578	3 078	772	271	95	61	28	24	9	6	3	2	85
2010 A	17 410	910	5 782	7 576	2 090	516	142	107	81	67	38	43	24	14	20
B	17 410	6 624	6 520	2 886	818	281	107	57	22	15	7	5	1	1	66
2011 A	17 016	877	5 804	7 095	2 293	452	105	120	73	66	40	28	21	15	27
B	17 016	6 283	6 549	2 758	856	276	78	50	30	17	7	2	1	1	108
2012 A	17 822	788	6 415	7 168	2 440	472	158	116	57	64	44	37	14	17	32
B	17 822	6 652	6 836	2 768	955	285	82	62	29	13	12	7	2	-	119
TRB21 Van															
2008 A	9 890	571	3 580	4 214	993	261	86	48	40	33	18	17	13	6	10
B	9 890	3 857	3 708	1 610	433	146	43	30	11	7	5	1	1	-	38
2009 A	9 467	561	3 432	3 964	969	232	98	57	36	28	29	22	15	16	8
B	9 467	3 667	3 579	1 548	371	148	56	28	18	14	4	3	1	-	30
2010 A	9 172	486	3 220	3 979	976	244	68	51	49	39	18	18	13	6	5
B	9 172	3 548	3 487	1 476	373	153	60	28	12	5	4	1	-	-	25
2011 A	9 014	477	3 294	3 716	1 066	223	58	46	42	36	14	12	14	11	5
B	9 014	3 520	3 440	1 356	424	141	34	21	14	10	3	1	1	1	48
2012 A	9 414	445	3 628	3 729	1 122	212	80	64	32	34	25	22	8	7	6
B	9 414	3 657	3 623	1 391	457	148	39	32	12	5	2	3	-	-	45

Kaynak: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

2012 yılında Türkiye'de boşanmalar, erkeklerde ve kadınlarda 30-34 yaş grubunda yoğunlaşmıştır. Van'da erkekler'de 35-39, kadınlarda 25-29 yaş grubunda yoğunlaşmıştır.

1.12 Yaş grubuna göre boşanmalar A. Erkek B. Kadın

		Toplam	16-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+	Bilin- meyen
TR Türkiye																
2008	A	99 663	191	4 766	18 213	20 949	17 848	13 416	9 578	6 095	3 419	1 815	955	649	584	1 185
	B	99 663	2 229	14 680	21 805	18 829	14 154	10 050	6 731	4 075	2 045	922	410	185	128	3 420
2009	A	114 162	202	4 970	19 259	24 027	21 093	16 027	11 360	7 326	4 084	2 090	1 119	680	740	1 185
	B	114 162	2 223	15 768	24 413	22 046	17 235	11 690	8 198	4 753	2 452	1 127	456	204	123	3 474
2010	A	118 568	183	4 852	19 222	25 400	22 277	16 346	12 186	7 862	4 212	2 312	1 181	698	738	1 099
	B	118 568	2 360	16 010	24 923	23 570	18 234	12 243	8 584	4 932	2 546	1 162	477	220	135	3 172
2011	A	120 117	206	4 839	18 642	26 499	22 328	16 773	12 733	7 592	4 711	2 353	1 247	759	740	695
	B	120 117	2 415	16 276	24 752	24 885	18 676	12 441	8 760	4 825	2 731	1 263	510	211	137	2 235
2012	A	123 325	187	4 727	18 670	27 434	23 065	17 673	12 585	7 950	4 904	2 481	1 302	779	813	755
	B	123 325	2 431	16 241	24 860	25 936	19 355	13 200	8 516	5 079	2 912	1 283	541	218	138	2 615
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari																
2008	A	305	-	18	67	76	59	38	19	8	6	6	2	1	2	3
	B	305	5	56	91	54	33	20	14	8	2	5	2	-	1	14
2009	A	421	-	24	89	114	78	42	25	22	10	6	4	1	4	2
	B	421	6	63	126	73	55	34	19	12	5	1	1	2	2	22
2010	A	439	-	29	83	109	72	73	33	14	8	6	4	2	1	5
	B	439	11	86	110	68	75	26	24	16	4	4	2	-	-	13
2011	A	396	-	22	86	90	86	54	27	13	11	2	1	1	2	1
	B	396	15	72	109	90	47	21	18	8	7	2	-	1	-	6
2012	A	421	2	24	89	122	71	34	37	16	8	5	2	5	2	4
	B	421	17	81	109	91	44	28	24	5	7	6	1	-	-	8
TRB21 Van																
2008	A	161	-	10	37	41	27	21	14	5	3	1	2	-	-	-
	B	161	1	31	56	26	15	14	9	2	1	2	-	-	-	4
2009	A	239	-	9	46	66	49	26	15	12	5	4	4	-	2	1
	B	239	3	33	73	44	35	22	13	6	3	1	-	2	2	2
2010	A	267	-	13	46	72	43	48	20	7	6	4	4	1	1	2
	B	267	5	48	71	41	50	17	17	12	-	3	2	-	-	1
2011	A	244	-	10	53	52	59	34	15	11	6	2	-	1	1	-
	B	244	10	41	71	49	30	13	12	7	5	2	-	-	-	4
2012	A	210	-	13	42	56	38	18	17	10	4	5	2	2	2	1
	B	210	5	38	57	46	23	13	10	5	5	4	1	-	-	3

Kaynak: İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS).

2012 yılında Türkiye'de en fazla boşanma evliliğin 16. yılından sonra görülürken, Van ilinde 6 ile 10. yıllar arasında görülmektedir.

1.13 Evlilik süresine göre boşanmalar

	Evlilik süresi (yıl)										Bilinmeyen
	Toplam	1 yıldan az	1	2	3	4	5	6-10	11-15	16+	
TR Türkiye											
2008	99 663	3 910	9 672	8 136	7 252	6 681	5 577	21 335	13 863	22 997	240
2009	114 162	4 020	10 439	9 174	8 095	7 379	6 696	23 879	16 628	27 426	426
2010	118 568	3 967	10 559	9 295	8 634	7 821	7 001	24 940	17 528	28 433	390
2011	120 117	4 274	10 881	9 287	8 742	8 044	7 089	24 756	17 772	28 949	323
2012	123 325	4 080	11 075	9 245	8 866	8 185	7 426	26 144	18 225	29 772	307
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari											
2008	305	12	28	28	29	22	14	84	38	47	3
2009	421	16	38	39	33	40	29	105	52	66	3
2010	439	26	34	43	40	32	25	87	65	87	-
2011	396	16	41	34	42	29	24	94	59	57	-
2012	421	21	43	34	37	33	39	98	52	63	1
TRB21 Van											
2008	161	5	12	18	16	12	7	48	14	28	1
2009	239	9	19	19	16	24	15	63	26	46	2
2010	267	17	15	23	23	18	13	57	42	59	-
2011	244	10	26	16	24	17	17	64	33	37	-
2012	210	5	20	18	20	16	14	54	23	39	1

Kaynak: İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS).

1.14 Yaş grubuna göre ölümler (28/02/2013 tarihi itibarıyla)

	Toplam	Yaş Grubu										Bilinmeyen
		0	1-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	
TR Türkiye												
2009	368 390	17 388	4 607	6 012	7 019	8 451	13 344	28 655	47 825	74 893	159 235	961
2010	365 190	15 049	4 183	5 184	6 612	7 984	12 130	27 495	47 790	75 208	163 441	114
2011	375 367	14 511	3 969	4 629	6 779	7 978	11 946	26 439	50 458	77 653	170 991	14
2012	374 855	14 845	3 506	4 146	6 334	7 686	11 612	26 068	50 224	77 034	173 194	9
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari												
2009	7 868	942	494	837	404	333	367	533	756	1 177	2 016	9
2010	7 454	765	428	645	378	290	336	529	791	1 277	2 014	1
2011	751	427	627	488	451	395	547	833	1 174	1 174	2 121	-
2012	6 683	621	309	473	354	268	282	381	789	1 139	1 967	608
TRB21 Van												
2009	3 652	449	235	280	183	156	200	258	426	569	892	4
2010	3 538	375	209	239	170	119	155	289	413	615	954	-
2011	4 104	372	229	316	281	278	236	344	460	556	992	-
2012	1 488	159	53	130	88	52	46	100	156	234	470	121

Kaynak: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

1.15 Daimi ikametgaha göre seçilmiş ölüm nedenlerinin dağılımı

	Ölüm nedeni (UHS-10)							
	Toplam	Dolaşım sistemi hastalıkları	Kötü huylu tümörler (malign neoplazmlar)	Solunum sistemi hastalıkları	Endokrin (iç salgı bezi, beslenme ve metabolizmayla ilgili hastalıklar)	Sinir sistemi ve duyu organları hastalıkları	Dışsal yaralanma nedenleri ve zehirlenmeler	Diğer
TR Türkiye								
2010	294 501	116 710	62 587	24 418	18 992	10 807	12 985	48 002
2011	312 249	121 154	65 992	31 383	19 631	11 620	12 701	49 768
2012	320 967	121 754	67 777	31 026	19 261	13 770	13 173	54 206
TRB21 Van								
2010	1 467	488	267	115	62	41	52	442
2011	1 250	419	219	104	36	28	91	353
2012	1 104	403	214	96	36	31	71	253

2008-2011 yılları arasında Van'da intihar eden kadınların sayısı erkeklerden fazladır. 2012 yılında Van'da en fazla intihar 15-24 yaş gruplarında görülmüştür.

1.16 Yaş grubu ve cinsiyete göre intiharlar
A. Toplam B. Erkek C. Kadın

		Toplam	- 15	15 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65 - 74	75 +	Bilin- meyen
TR Türkiye											
2008	A	2 816	76	721	544	444	354	219	178	147	133
	B	1 924	28	388	355	335	288	179	148	114	89
	C	892	48	333	189	109	66	40	30	33	44
2009	A	2 898	95	603	589	480	475	303	180	159	14
	B	2 111	49	352	435	390	383	235	134	122	11
	C	787	46	251	154	90	92	68	46	37	3
2010	A	2 933	107	692	619	478	417	270	158	163	29
	B	2 073	48	407	439	373	342	202	120	119	23
	C	860	59	285	180	105	75	68	38	44	6
2011	A	2 677	103	620	556	433	392	246	152	157	18
	B	1 876	45	351	387	337	315	187	123	117	14
	C	801	58	269	169	96	77	59	29	40	4
2012	A	3 225	106	741	642	518	469	329	192	189	39
	B	2 315	53	444	479	378	384	271	135	135	36
	C	910	53	297	163	140	85	58	57	54	3
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari											
2008	A	96	15	54	13	6	6	-	1	-	1
	B	44	6	28	3	4	2	-	-	-	1
	C	52	9	26	10	2	4	-	1	-	-
2009	A	77	13	43	12	3	4	-	1	1	-
	B	38	6	18	7	3	3	-	-	1	-
	C	39	7	25	5	-	1	-	1	-	-
2010	A	83	18	37	11	7	5	3	1	1	-
	B	40	8	13	7	5	5	1	1	-	-
	C	43	10	24	4	2	-	2	-	1	-
2011	A	96	15	36	20	10	8	5	1	-	1
	B	42	4	15	10	6	5	2	-	-	-
	C	54	11	21	10	4	3	3	1	-	1
2012	A	74	10	39	11	6	2	3	1	1	1
	B	34	7	15	4	4	1	1	1	-	1
	C	40	3	24	7	2	1	2	-	1	-
TRB21 Van											
2008	A	59	10	30	11	4	3	-	1	-	-
	B	26	4	16	3	2	1	-	-	-	-
	C	33	6	14	8	2	2	-	1	-	-
2009	A	43	3	27	8	1	2	-	1	1	-
	B	22	-	13	5	1	2	-	-	1	-
	C	21	3	14	3	-	-	-	1	-	-
2010	A	47	12	19	6	5	4	1	-	-	-
	B	25	7	7	4	3	4	-	-	-	-
	C	22	5	12	2	2	-	1	-	-	-
2011	A	52	6	21	9	6	5	3	1	-	1
	B	23	2	8	4	5	2	2	-	-	-
	C	29	4	13	5	1	3	1	1	-	1
2012	A	23	5	11	4	1	-	1	1	-	-
	B	9	3	4	1	-	-	-	1	-	-
	C	14	2	7	3	1	-	1	-	-	-

1.17 İlçelere göre il ve ilçe merkezleri ile belde ve köyler nüfusu, 2012

	Toplam	İl ve ilçe merkezleri	Belde ve köyler	İl ve ilçe merkezleri, belde ve köyler nüfusunun toplam nüfus içindeki oranı (%)	
				İl ve ilçe merkezleri	Belde ve köyler
TRB21 Van	1 051 975	548 717	503 258	52	48
Merkez	472 069	370 190	101 879	78	22
Bahçesaray	17 133	3 361	13 772	20	80
Başkale	62 550	12 784	49 766	20	80
Çaldıran	67 329	14 361	52 968	21	79
Çatak	23 750	6 542	17 208	28	72
Edremit	26 218	14 225	11 993	54	46
Erciş	165 953	81 212	84 741	49	51
Gevaş	29 215	11 028	18 187	38	62
Gürpınar	39 238	5 780	33 458	15	85
Muradiye	51 620	14 517	37 103	28	72
Özalp	73 778	11 069	62 709	15	85
Saray	23 122	3 648	19 474	16	84

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

1.18 İlçe, yaş grubu ve cinsiyete göre nüfus, 2012

İlçe	Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın	İlçe	Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın
TRB21 Van		1 051 975	538 121	513 854					
Merkez					Çaldıran				
0-4	56 028	28 631	27 397	0-4	10 342	5 300	5 042		
5-9	54 810	28 227	26 583	5-9	10 010	5 003	5 007		
10-14	57 626	29 584	28 042	10-14	9 783	5 011	4 772		
15-19	53 184	27 236	25 948	15-19	8 862	4 678	4 184		
20-24	49 977	24 959	25 018	20-24	6 923	4 089	2 834		
25-29	42 014	21 561	20 453	25-29	4 961	2 752	2 209		
30-34	40 571	20 610	19 961	30-34	3 147	1 673	1 474		
35-39	28 119	14 570	13 549	35-39	3 029	1 520	1 509		
40-44	21 061	11 340	9 721	40-44	2 355	1 251	1 104		
45-49	20 129	10 613	9 516	45-49	2 164	1 118	1 046		
50-54	14 018	7 112	6 906	50-54	1 779	845	934		
55-59	11 666	5 555	6 111	55-59	1 408	667	741		
60-64	8 131	3 876	4 255	60-64	906	425	481		
65-69	5 349	2 490	2 859	65-69	667	328	339		
70-74	4 099	1 886	2 213	70-74	441	200	241		
75-79	2 602	1 208	1 394	75-79	268	113	155		
80-84	1 648	632	1 016	80-84	165	52	113		
85-89	762	270	492	85-89	69	26	43		
90+	275	63	212	90+	50	26	24		
Toplam	472 069	240 423	231 646	Toplam	67 329	35 077	32 252		
Bahçesaray				Çatak					
0-4	2 510	1 285	1 225	0-4	3 006	1 508	1 498		
5-9	2 619	1 346	1 273	5-9	3 375	1 758	1 617		
10-14	2 491	1 284	1 207	10-14	3 566	1 836	1 730		
15-19	2 289	1 157	1 132	15-19	3 128	1 639	1 489		
20-24	1 429	580	849	20-24	2 152	1 179	973		
25-29	1 041	499	542	25-29	1 588	856	732		
30-34	955	475	480	30-34	1 589	771	818		
35-39	840	392	448	35-39	1 007	525	482		
40-44	625	306	319	40-44	926	521	405		
45-49	539	292	247	45-49	992	582	410		
50-54	360	202	158	50-54	659	337	322		
55-59	462	211	251	55-59	525	229	296		
60-64	333	150	183	60-64	393	164	229		
65-69	229	117	112	65-69	352	161	191		
70-74	201	104	97	70-74	202	94	108		
75-79	105	41	64	75-79	152	71	81		
80-84	68	30	38	80-84	96	40	56		
85-89	32	14	18	85-89	37	14	23		
90+	5	1	4	90+	5	2	3		
Toplam	17 133	8 486	8 647	Toplam	23 750	12 287	11 463		
Başkale				Edremit					
0-4	7 909	4 099	3 810	0-4	3 476	1 740	1 736		
5-9	9 114	4 613	4 501	5-9	2 850	1 475	1 375		
10-14	9 144	4 673	4 471	10-14	3 084	1 576	1 508		
15-19	7 308	3 689	3 619	15-19	2 713	1 382	1 331		
20-24	7 661	4 900	2 761	20-24	2 367	948	1 419		
25-29	4 420	2 286	2 134	25-29	2 707	1 379	1 328		
30-34	4 522	2 191	2 331	30-34	2 549	1 306	1 243		
35-39	2 825	1 441	1 384	35-39	1 566	832	734		
40-44	1 992	1 116	876	40-44	1 165	632	533		
45-49	2 382	1 240	1 142	45-49	1 127	593	534		
50-54	1 500	773	727	50-54	755	392	363		
55-59	1 232	577	655	55-59	588	257	331		
60-64	855	374	481	60-64	415	178	237		
65-69	627	289	338	65-69	277	121	156		
70-74	378	163	215	70-74	241	110	131		
75-79	322	167	155	75-79	180	104	76		
80-84	225	94	131	80-84	94	44	50		
85-89	94	37	57	85-89	49	20	29		
90+	40	7	33	90+	15	4	11		
Toplam	62 550	32 729	29 821	Toplam	26 218	13 093	13 125		

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2012

Not: İl, ilçe, belediye ve köylere göre nüfuslar belirlenirken; Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından, ilgili mevzuat ve idari kayıtlar uyarınca Ulusal Adres Veri Tabanı'nda yerleşim yerlerine yönelik olarak yapılan; idari bağıllık, tüzel kişilik ve isim değişiklikleri dikkate alınmıştır.

1.18 İlçe, yaş grubu ve cinsiyete göre nüfus, 2012 (devam)

İlçe	Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın	İlçe	Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın
Erciş	0-4	22 817	11 707	11 110	Muradiye	0-4	7 515	3 830	3 685
	5-9	20 667	10 633	10 034		5-9	7 039	3 476	3 563
	10-14	22 650	11 778	10 872		10-14	7 315	3 759	3 556
	15-19	18 999	9 872	9 127		15-19	6 187	3 154	3 033
	20-24	16 168	8 513	7 655		20-24	4 945	2 411	2 534
	25-29	13 277	7 210	6 067		25-29	4 164	2 270	1 894
	30-34	12 087	6 307	5 780		30-34	3 016	1 663	1 353
	35-39	8 614	4 534	4 080		35-39	2 538	1 354	1 184
	40-44	7 306	3 781	3 525		40-44	2 035	1 079	956
	45-49	6 038	3 392	2 646		45-49	1 847	913	934
	50-54	4 700	2 364	2 336		50-54	1 455	728	727
	55-59	3 887	1 853	2 034		55-59	1 143	559	584
	60-64	2 909	1 360	1 549		60-64	814	375	439
	65-69	2 154	972	1 182		65-69	629	290	339
	70-74	1 667	839	828		70-74	447	214	233
	75-79	938	470	468		75-79	257	114	143
	80-84	692	261	431		80-84	193	64	129
85-89	279	97	182	85-89	53	18	35		
90+	104	34	70	90+	28	8	20		
Toplam		165 953	85 977	79 976	Toplam		51 620	26 279	25 341
Gevaş	0-4	3 040	1 505	1 535	Özalp	0-4	10 637	5 483	5 154
	5-9	3 324	1 678	1 646		5-9	11 326	5 674	5 652
	10-14	3 844	1 902	1 942		10-14	11 409	5 791	5 618
	15-19	3 526	1 742	1 784		15-19	9 003	4 786	4 217
	20-24	2 716	1 274	1 442		20-24	6 581	3 236	3 345
	25-29	2 406	1 251	1 155		25-29	5 396	2 841	2 555
	30-34	2 171	1 061	1 110		30-34	4 452	2 301	2 151
	35-39	1 525	763	762		35-39	3 183	1 601	1 582
	40-44	1 378	713	665		40-44	2 586	1 385	1 201
	45-49	1 331	697	634		45-49	2 787	1 422	1 365
	50-54	970	511	459		50-54	1 859	923	936
	55-59	868	436	432		55-59	1 543	717	826
	60-64	698	299	399		60-64	1 153	528	625
	65-69	487	212	275		65-69	737	359	378
	70-74	400	192	208		70-74	500	220	280
	75-79	240	110	130		75-79	339	164	175
	80-84	168	68	100		80-84	188	60	128
85-89	101	51	50	85-89	72	33	39		
90+	22	5	17	90+	27	8	19		
Toplam		29 215	14 470	14 745	Toplam		73 778	37 532	36 246
Gürpınar	0-4	4 570	2 285	2 285	Saray	0-4	3 058	1 572	1 486
	5-9	5 039	2 510	2 529		5-9	3 222	1 636	1 586
	10-14	5 695	2 848	2 847		10-14	3 429	1 759	1 670
	15-19	5 303	2 755	2 548		15-19	3 014	1 551	1 463
	20-24	3 939	2 054	1 885		20-24	2 106	1 068	1 038
	25-29	3 075	1 681	1 394		25-29	1 839	967	872
	30-34	2 527	1 250	1 277		30-34	1 531	797	734
	35-39	1 822	968	854		35-39	1 009	514	495
	40-44	1 374	748	626		40-44	844	471	373
	45-49	1 680	850	830		45-49	895	451	444
	50-54	1 103	555	548		50-54	608	329	279
	55-59	1 020	464	556		55-59	554	247	307
	60-64	711	326	385		60-64	379	167	212
	65-69	524	245	279		65-69	225	118	107
	70-74	373	168	205		70-74	184	92	92
	75-79	246	132	114		75-79	124	76	48
	80-84	152	56	96		80-84	71	26	45
85-89	56	18	38	85-89	22	7	15		
90+	29	6	23	90+	8	1	7		
Toplam		39 238	19 919	19 319	Toplam		23 122	11 849	11 273

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2012

Not. İl, ilçe, belediye ve köylere göre nüfuslar belirlenirken; Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından, ilgili mevzuat ve idari kayıtlar uyarınca Ulusal Adres Veri Tabanı'nda yerleşim yerlerine yönelik olarak yapılan; idari bağıtlık, tüzel kişilik ve isim değişiklikleri dikkate alınmıştır.

1.19 İlçe, okuma yazma durumu ve cinsiyete göre nüfus (6 +yaş), 2012

İlçe	Okuma yazma durumu	Toplam	Erkek	Kadın
TRB21 Van		470 215	242 120	288 095
Merkez	Okuma yazma bilmeyen	30 328	5 143	251 85
	Okuma yazma bilen	363 952	196 253	167 699
	Bilinmeyen	9 813	4 234	5 579
	Toplam	404 093	205 630	198 463
Bahçesaray	Okuma yazma bilmeyen	2 633	725	1 908
	Okuma yazma bilen	10 986	6 015	4 971
	Bilinmeyen	481	192	289
	Toplam	14 100	6 932	7 168
Başkale	Okuma yazma bilmeyen	5 915	1 604	4 311
	Okuma yazma bilen	44 970	25 259	19 711
	Bilinmeyen	2 040	916	1 124
	Toplam	52 925	27 779	25 146
Çaldıran	Okuma yazma bilmeyen	5 314	1 136	4 178
	Okuma yazma bilen	47 593	26 729	20 864
	Bilinmeyen	2 049	919	1 130
	Toplam	54 956	28 784	26 172
Çatak	Okuma yazma bilmeyen	2 141	710	1 431
	Okuma yazma bilen	17 624	9 563	8 061
	Bilinmeyen	352	187	165
	Toplam	20 117	10 460	9 657
Edremit	Okuma yazma bilmeyen	1 156	263	893
	Okuma yazma bilen	20 305	10 452	9 853
	Bilinmeyen	658	324	334
	Toplam	22 119	11 039	11 080
Erciş	Okuma yazma bilmeyen	12 750	2 279	10 471
	Okuma yazma bilen	120 279	67 097	53 182
	Bilinmeyen	5 762	2 593	3 169
	Toplam	138 791	71 969	66 822
Gevaş	Okuma yazma bilmeyen	1 249	196	1 053
	Okuma yazma bilen	23 855	12 271	11 584
	Bilinmeyen	400	137	263
	Toplam	25 504	12 604	12 900
Gürpınar	Okuma yazma bilmeyen	3 120	626	2 494
	Okuma yazma bilen	29 048	15 845	13 203
	Bilinmeyen	1 530	691	839
	Toplam	33 698	17 162	16 536
Muradiye	Okuma yazma bilmeyen	4 129	655	3 474
	Okuma yazma bilen	37 392	20 557	16 835
	Bilinmeyen	1 206	558	648
	Toplam	42 727	21 770	20 957
Özalp	Okuma yazma bilmeyen	7 261	1 269	5 992
	Okuma yazma bilen	52 001	28 974	23 027
	Bilinmeyen	1 721	701	1 020
	Toplam	60 983	30 944	30 039
Saray	Okuma yazma bilmeyen	1 688	300	1 388
	Okuma yazma bilen	17 367	9 420	7 947
	Bilinmeyen	430	254	176
	Toplam	19 485	9 974	9 511

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2012

Not. Yabancılar kapsama alınmamıştır.

1.20 İlçe, bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre nüfus (15 +yaş), 2012

İlçe	Bitirilen eğitim düzeyi	Toplam	Erkek	Kadın
TRB21 Van		355 590	183 254	172 336
Merkez	Okuma yazma bilmeyen	30 163	5 119	25 044
	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	42 240	12 291	29 949
	İlkokul mezunu	48 967	22 295	26 672
	İlköğretim mezunu	82 702	50 443	32 259
	Ortaokul veya dengi okul mezunu	8 912	5 832	3 080
	Lise veya dengi okul mezunu	57 937	38 205	19 732
	Yüksekokul veya fakülte mezunu	20 833	14 128	6 705
	Yüksek lisans mezunu	1 243	872	371
	Doktora mezunu	615	466	149
	Bilinmeyen	9 541	4 129	5 412
	Toplam	303 153	153 780	149 373
Bahçesaray	Okuma yazma bilmeyen	2 584	720	1 864
	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	2 965	1 146	1 819
	İlkokul mezunu	797	541	256
	İlköğretim mezunu	1 799	1 273	526
	Ortaokul veya dengi okul mezunu	78	72	6
	Lise veya dengi okul mezunu	510	424	86
	Yüksekokul veya fakülte mezunu	309	203	106
	Yüksek lisans mezunu	7	6	1
	Doktora mezunu	2		2
	Bilinmeyen	462	186	276
	Toplam	9 513	4 571	4 942
Başkale	Okuma yazma bilmeyen	5 800	1 586	4 214
	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	10 292	4 501	5 791
	İlkokul mezunu	6 845	3 965	2 880
	İlköğretim mezunu	7 847	5 468	2 379
	Ortaokul veya dengi okul mezunu	384	299	85
	Lise veya dengi okul mezunu	2 252	1 943	309
	Yüksekokul veya fakülte mezunu	988	679	309
	Yüksek lisans mezunu	25	17	8
	Doktora mezunu	5	4	1
	Bilinmeyen	1 940	880	1 060
	Toplam	36 378	19 342	17 036
Caldıran	Okuma yazma bilmeyen	5 224	1 124	4 100
	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	10 441	4 402	6 039
	İlkokul mezunu	7 387	4 711	2 676
	İlköğretim mezunu	9 015	6 189	2 826
	Ortaokul veya dengi okul mezunu	301	252	49
	Lise veya dengi okul mezunu	1 926	1 579	347
	Yüksekokul veya fakülte mezunu	908	590	318
	Yüksek lisans mezunu	20	13	7
	Doktora mezunu	8	8	
	Bilinmeyen	1 963	895	1 068
	Toplam	37 193	19 763	17 430
Çatak	Okuma yazma bilmeyen	2 060	699	1 361
	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	3 196	1 252	1 944
	İlkokul mezunu	2 356	1 270	1 086
	İlköğretim mezunu	3 955	2 280	1 675
	Ortaokul veya dengi okul mezunu	137	113	24
	Lise veya dengi okul mezunu	1 232	1 002	230
	Yüksekokul veya fakülte mezunu	507	369	138
	Yüksek lisans mezunu	15	11	4
	Doktora mezunu	3	3	
	Bilinmeyen	342	186	156
	Toplam	13 803	7 185	6 618
Edremit	Okuma yazma bilmeyen	1 155	263	892
	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	1 744	452	1 292
	İlkokul mezunu	3 292	1 305	1 987
	İlköğretim mezunu	4 502	2 449	2 053
	Ortaokul veya dengi okul mezunu	427	275	152
	Lise veya dengi okul mezunu	3 149	2 015	1 134
	Yüksekokul veya fakülte mezunu	1 759	1 135	624
	Yüksek lisans mezunu	89	64	25
	Doktora mezunu	23	18	5
	Bilinmeyen	651	321	330
	Toplam	16 791	8 297	8 494

1.20 İlçe, bitirilen eğitim düzeyi ve cinsiyete göre nüfus (15 +yaş), 2012 (devam)

İlçe	Bitirilen eğitim düzeyi	Toplam	Erkek	Kadın
Erciş	Okuma yazma bilmeyen	12 603	2 260	10 343
	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	21 364	8 537	12 827
	İlkokul mezunu	21 392	11 859	9 533
	İlköğretim mezunu	20 953	13 696	7 257
	Ortaokul veya dengi okul mezunu	2 398	1 742	656
	Lise veya dengi okul mezunu	11 034	8 065	2 969
	Yüksekokul veya fakülte mezunu	4 321	3 038	1 283
	Yüksek lisans mezunu	131	94	37
	Doktora mezunu	52	34	18
	Bilinmeyen	5 562	2 531	3 031
Toplam	99 810	51 856	47 954	
Gevaş	Okuma yazma bilmeyen	1 245	196	1 049
	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	2 701	748	1 953
	İlkokul mezunu	4 938	2 138	2 800
	İlköğretim mezunu	5 371	3 027	2 344
	Ortaokul veya dengi okul mezunu	656	488	168
	Lise veya dengi okul mezunu	2 686	1 916	770
	Yüksekokul veya fakülte mezunu	985	716	269
	Yüksek lisans mezunu	25	15	10
	Doktora mezunu	12	9	3
	Bilinmeyen	388	132	256
Toplam	19 007	9 385	9 622	
Gürpınar	Okuma yazma bilmeyen	3 108	625	2 483
	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	6 453	2 127	4 326
	İlkokul mezunu	4 522	2 926	1 596
	İlköğretim mezunu	5 740	3 921	1 819
	Ortaokul veya dengi okul mezunu	297	236	61
	Lise veya dengi okul mezunu	1 618	1 293	325
	Yüksekokul veya fakülte mezunu	681	455	226
	Yüksek lisans mezunu	16	13	3
	Doktora mezunu	5	2	3
	Bilinmeyen	1 492	677	815
Toplam	23 932	12 275	11 657	
Muradiye	Okuma yazma bilmeyen	4 095	652	3 443
	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	6 551	2 387	4 164
	İlkokul mezunu	6 695	3 907	2 788
	İlköğretim mezunu	6 865	4 469	2 396
	Ortaokul veya dengi okul mezunu	470	373	97
	Lise veya dengi okul mezunu	2 892	2 205	687
	Yüksekokul veya fakülte mezunu	974	649	325
	Yüksek lisans mezunu	23	15	8
	Doktora mezunu	11	8	3
	Bilinmeyen	1 173	548	625
Toplam	29 749	15 213	14 536	
Özalp	Okuma yazma bilmeyen	7 027	1 251	5 776
	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	9 208	3 653	5 555
	İlkokul mezunu	8 849	5 745	3 104
	İlköğretim mezunu	10 203	6 651	3 552
	Ortaokul veya dengi okul mezunu	382	317	65
	Lise veya dengi okul mezunu	2 198	1 681	517
	Yüksekokul veya fakülte mezunu	878	581	297
	Yüksek lisans mezunu	25	17	8
	Doktora mezunu	5	3	2
	Bilinmeyen	1 625	683	942
Toplam	40 400	20 582	19 818	
Saray	Okuma yazma bilmeyen	1 667	298	1 369
	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	2 642	897	1 745
	İlkokul mezunu	3 894	2 242	1 652
	İlköğretim mezunu	3 626	2 306	1 320
	Ortaokul veya dengi okul mezunu	119	105	14
	Lise veya dengi okul mezunu	702	560	142
	Yüksekokul veya fakülte mezunu	323	212	111
	Yüksek lisans mezunu	6	2	4
	Doktora mezunu	7	5	2
	Bilinmeyen	422	254	168
Toplam	13 408	6 881	6 527	

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2012

Not: Yabancılar kapsama alınmamıştır

1.21 İlçe, yasal medeni durum ve cinsiyete göre nüfus (15+ yaş), 2012

İlçe	Medeni durum	Toplam	Erkek	Kadın
TRB21 Van		355 590	183 254	172 336
Merkez	Hiç evlenmedi	116 146	64 258	51 888
Merkez	Evli	175 503	87 590	87 913
Merkez	Boşandı	1 693	688	1 005
Merkez	Eşi öldü	9 811	1 244	8 567
Merkez	Toplam	303 153	153 780	149 373
Bahçesaray	Hiç evlenmedi	3 737	1 828	1 909
Bahçesaray	Evli	5 324	2 629	2 695
Bahçesaray	Boşandı	13	7	6
Bahçesaray	Eşi öldü	439	107	332
Bahçesaray	Toplam	9 513	4 571	4 942
Başkale	Hiç evlenmedi	16 171	9 733	6 438
Başkale	Evli	18 936	9 402	9 534
Başkale	Boşandı	38	16	22
Başkale	Eşi öldü	1 233	191	1 042
Başkale	Toplam	36 378	19 342	17 036
Çaldıran	Hiç evlenmedi	14 539	9 025	5 514
Çaldıran	Evli	21 413	10 582	10 831
Çaldıran	Boşandı	48	19	29
Çaldıran	Eşi öldü	1 193	137	1 056
Çaldıran	Toplam	37 193	19 763	17 430
Çatak	Hiç evlenmedi	5 476	3 126	2 350
Çatak	Evli	7 809	3 956	3 853
Çatak	Boşandı	25	9	16
Çatak	Eşi öldü	493	94	399
Çatak	Toplam	13 803	7 185	6 618
Edremit	Hiç evlenmedi	5 054	2 686	2 368
Edremit	Evli	11 070	5 500	5 570
Edremit	Boşandı	82	33	49
Edremit	Eşi öldü	585	78	507
Edremit	Toplam	16 791	8 297	8 494
Erciş	Hiç evlenmedi	34 853	20 635	14 218
Erciş	Evli	61 069	30 609	30 460
Erciş	Boşandı	320	126	194
Erciş	Eşi öldü	3 568	486	3 082
Erciş	Toplam	99 810	51 856	47 954
Gevaş	Hiç evlenmedi	7 314	3 790	3 524
Gevaş	Evli	10 785	5 415	5 370
Gevaş	Boşandı	59	30	29
Gevaş	Eşi öldü	849	150	699
Gevaş	Toplam	19 007	9 385	9 622
Gürpınar	Hiç evlenmedi	9 651	5 498	4 153
Gürpınar	Evli	13 326	6 609	6 717
Gürpınar	Boşandı	42	15	27
Gürpınar	Eşi öldü	913	153	760
Gürpınar	Toplam	23 932	12 275	11 657
Muradiye	Hiç evlenmedi	10 490	6 072	4 418
Muradiye	Evli	18 211	8 987	9 224
Muradiye	Boşandı	54	22	32
Muradiye	Eşi öldü	994	132	862
Muradiye	Toplam	29 749	15 213	14 536
Özalp	Hiç evlenmedi	14 056	8 120	5 936
Özalp	Evli	24 707	12 204	12 503
Özalp	Boşandı	69	27	42
Özalp	Eşi öldü	1 568	231	1 337
Özalp	Toplam	40 400	20 582	19 818
Saray	Hiç evlenmedi	4 909	2 829	2 080
Saray	Evli	7 960	3 947	4 013
Saray	Boşandı	20	12	8
Saray	Eşi öldü	519	93	426
Saray	Toplam	13 408	6 881	6 527

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2012

Not: Yabancılar kapsama alınmamıştır

1.22 İlçe, il ve ilçe merkezi ile belde ve köylere göre ortalama hanehalkı büyüklüğü, 2012

İlçe	Ortalama hanehalkı büyüklüğü		
	Toplam	İl/ ilçe merkezi	Belde/ köy
TRB21 Van		3,30	-
Bahçesaray	3,83	3,84	3,69
Başkale	3,40	3,40	-
Çaldıran	2,94	2,99	2,87
Çatak	3,18	3,36	3,05
Edremit	3,11	3,23	2,71
Erciş	2,74	3,05	2,56
Gevaş	2,79	2,79	-
Gürpınar	3,57	3,66	2,53
Merkez	3,42	3,45	2,71
Muradiye	3,30	3,30	-
Özalp	2,88	3,17	2,50
Saray	3,52	3,54	2,48

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2012

1.23 İkamet edilen ilçeye göre nüfusa kayıtlı olunan il, 2012

Nüfusa kayıtlı olunan il	İkamet edilen ilçe								
	Toplam	Başkale	Çatak	Erciş	Gevaş	Gürpınar	Muradiye	Özalp	Merkez
TRB21 Van	1 051 387	62 544	23 750	165 943	29 215	39 236	51 618	73 771	471 531
Adana	1 245	78	28	164	26	36	38	40	558
Adıyaman	856	39	40	80	22	18	27	30	475
Afyonkarahisar	670	95	11	93	18	30	27	19	240
Ağrı	13 526	90	11	7 955	38	41	385	158	4 055
Amasya	441	61	16	48	20	7	11	12	170
Ankara	1 010	107	13	83	7	19	22	38	481
Antalya	433	71	6	41	10	11	23	10	200
Artvin	342	15	17	17	5	6	21	10	208
Aydın	540	51	14	133	5	19	11	17	214
Balıkesir	688	62	12	100	22	25	18	25	307
Bilecik	102	4	17	17	-	-	5	6	51
Bingöl	699	32	2	52	7	16	16	8	472
Bitlis	14 879	64	27	5 488	165	54	75	53	8 484
Bolu	129	12	8	20	10	3	3	4	46
Burdur	215	16	4	47	7	-	6	8	81
Bursa	431	30	16	52	35	11	15	37	168
Çanakkale	217	19	1	37	4	4	7	15	65
Çankırı	294	25	5	29	5	3	4	10	143
Çorum	864	94	21	102	16	39	20	42	352
Denizli	529	34	4	67	6	32	32	18	205
Diyarbakır	2 879	135	8	302	69	44	24	59	2 050
Edirne	143	15	1	22	1	1	3	4	63
Elazığ	950	41	8	80	13	15	24	28	615
Erzincan	323	32	3	77	7	14	10	13	128
Erzurum	1 673	62	25	209	20	24	33	26	1 010
Eskişehir	388	40	5	62	6	6	8	13	179
Gaziantep	901	17	10	106	5	24	14	69	510
Giresun	364	30	14	45	5	15	3	15	164
Gümüşhane	139	11	2	18	2	4	3	7	67
Hakkari	30 886	579	19	204	221	108	35	59	28 890
Hatay	1 039	52	32	113	8	13	20	24	535
Isparta	303	36	3	31	4	15	16	7	144
Mersin	1 124	85	41	148	23	19	27	30	579
İstanbul	565	46	8	74	5	11	3	62	292
İzmir	812	85	6	99	12	24	28	38	372
Kars	615	80	11	68	8	9	8	11	361
Kastamonu	285	60	8	34	8	2	5	10	106
Kayseri	867	88	15	76	19	47	7	54	346
Kırklareli	146	10	3	46	4	3	1	5	62
Kırşehir	547	25	7	115	5	9	11	19	225
Kocaeli	181	11	2	19	-	4	4	41	69
Konya	1 476	82	13	189	40	41	34	35	678
Kütahya	360	34	8	68	8	8	10	11	148
Malatya	1 296	73	10	305	14	27	21	39	640
Manisa	860	109	23	122	16	24	27	30	339
Kahramanmaraş	1 071	109	9	101	17	34	21	82	478
Mardin	1 580	127	12	122	36	89	4	71	1 032
Muğla	313	27	5	68	14	19	16	7	113
Muş	4 409	63	18	576	73	30	55	37	3 300

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2012

Not. Yabancılar kapsama alınmamıştır.

1.23 İkamet edilen ilçeye göre nüfusa kayıtlı olunan il, 2012 (devam)

Nüfusa kayıtlı olunan il	İkamet edilen ilçe								
	Toplam	Başkale	Çatak	Erciş	Gevaş	Gürpınar	Muradiye	Özalp	Merkez
Nevşehir	322	30	5	32	5	7	7	9	146
Niğde	450	21	10	73	6	9	13	39	177
Ordu	621	62	8	61	10	24	3	34	296
Rize	246	19	2	25	2	3	2	7	143
Sakarya	323	18	12	65	6	4	6	5	164
Samsun	954	118	9	118	22	25	24	53	408
Siirt	6 350	66	125	209	52	95	31	72	5 418
Sinop	213	42	4	30	6	5	1	9	87
Sivas	852	116	10	149	13	32	9	24	330
Tekirdağ	170	25	-	12	-	4	2	4	93
Tokat	730	57	16	115	20	29	15	14	290
Trabzon	906	65	19	86	12	10	24	93	458
Tunceli	224	6	2	30	1	5	6	3	129
Şanlıurfa	1 215	172	28	128	15	34	12	28	694
Uşak	245	16	2	34	3	4	11	15	117
Van	925 603	57 936	22 804	145 962	27 469	37 724	50 102	71 685	388 281
Yozgat	731	74	20	81	14	29	10	6	328
Zonguldak	258	35	10	30	6	8	3	6	78
Aksaray	278	39	2	26	3	5	5	19	123
Bayburt	131	5	1	14	4	2	6	2	73
Karaman	205	13	8	23	4	9	5	22	88
Kırıkkale	457	38	1	62	16	6	6	29	178
Batman	1 420	55	6	90	25	4	7	30	1 076
Şırnak	11 590	198	44	112	373	46	19	42	10 554
Bartın	109	9	3	18	-	6	1	6	46
Ardahan	287	20	6	38	1	2	2	6	170
Iğdır	735	7	4	63	14	7	6	10	585
Yalova	34	2	-	8	-	1	1	-	20
Karabük	166	13	4	29	3	2	4	2	83
Kilis	148	25	-	13	4	8	1	4	73
Osmaniye	687	63	15	64	15	27	30	15	304
Düzce	122	16	2	19	1	3	3	12	51

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2012

Not. Yabancılar kapsama alınmamıştır.

1.23 İkamet edilen ilçeye göre nüfusa kayıtlı olunan il, 2012 (devam)

Nüfusa kayıtlı olunan il	İkamet edilen ilçe			
	Bahçesaray	Çaldıran	Edremit	Saray
TRB21 Van	17 133	67 328	26 201	23 117
Adana	16	73	169	19
Adıyaman	17	41	55	12
Afyonkarahisar	12	27	92	6
Ağrı	8	659	114	12
Amasya	5	35	51	5
Ankara	8	78	135	19
Antalya	3	17	38	3
Artvin	1	9	50	-
Aydın	6	24	44	2
Balıkesir	5	44	58	10
Bilecik	1	11	6	1
Bingöl	-	57	25	12
Bitlis	48	38	368	15
Bolu	5	7	11	-
Burdur	3	20	17	6
Bursa	2	34	29	2
Çanakkale	4	31	22	8
Çankırı	1	15	49	5
Çorum	16	46	111	5
Denizli	15	50	62	4
Diyarbakır	5	42	115	26
Edirne	-	10	14	10
Elazığ	-	17	101	8
Erzincan	5	14	17	3
Erzurum	3	74	180	7
Eskişehir	-	10	55	4
Gaziantep	6	62	70	8
Giresun	2	24	41	6
Gümüşhane	3	9	10	3
Hakkari	46	27	687	11
Hatay	18	72	128	24
Isparta	1	8	33	5
Mersin	6	40	119	7
İstanbul	-	37	20	7
İzmir	8	69	60	11
Kars	3	33	21	2
Kastamonu	3	21	21	7
Kayseri	4	61	136	14
Kırklareli	-	7	5	-
Kırşehir	2	37	82	10
Kocaeli	-	15	14	2
Konya	13	110	214	27
Kütahya	7	16	35	7
Malatya	7	47	101	12
Manisa	11	60	87	12
Kahramanmaraş	25	46	134	15
Mardin	4	48	32	3
Muğla	6	17	17	4
Muş	10	66	164	17

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2012

Not. Yabancılar kapsama alınmamıştır.

1.23 İkamet edilen ilçeye göre nüfusa kayıtlı olunan il, 2012 (devam)

Nüfusa kayıtlı olunan il	İkamet edilen ilçe			
	Bahçesaray	Çaldıran	Edremit	Saray
Nevşehir	8	22	28	23
Niğde	6	28	65	3
Ordu	10	48	46	19
Rize	2	27	13	1
Sakarya	1	21	16	5
Samsun	6	72	71	28
Siirt	6	23	235	18
Sinop	-	15	14	-
Sivas	12	67	86	4
Tekirdağ	3	17	8	2
Tokat	15	68	78	13
Trabzon	5	50	62	22
Tunceli	9	13	18	2
Şanlıurfa	8	50	28	18
Uşak	2	20	12	9
Van	16 626	64 067	20 523	22 424
Yozgat	14	47	100	8
Zonguldak	-	28	16	38
Aksaray	3	27	22	4
Bayburt	4	12	6	2
Karaman	1	19	12	1
Kırıkkale	5	20	81	15
Batman	2	28	97	
Şırnak	1	18	172	11
Bartın	1	14	2	3
Ardahan	-	18	12	12
Iğdır	-	20	17	2
Yalova	1	1	-	-
Karabük	-	6	19	1
Kilis	-	6	13	1
Osmaniye	8	34	104	8
Düzce	-	7	6	2

Kaynak: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2012

Not. Yabancılar kapsama alınmamıştır.

**1.24 İlçe ve cinsiyete göre doğumlar, 2012
(31/03/2013 tarihi itibariyle)**

	Toplam	Erkek	Kız
TR Türkiye	1 279 864	657 184	622 680
TRB21 Van	28 538	14 664	13 874
Bahçesaray	586	310	276
Başkale	1 624	859	765
Çaldıran	2 281	1 132	1 149
Çatak	692	355	337
Edremit	751	371	380
Erciş	4 983	2 551	2 432
Gevaş	677	340	337
Gürpınar	1 009	521	488
Merkez	11 245	5 766	5 479
Muradiye	1 675	856	819
Özalp	2 300	1 233	1 067
Saray	715	370	345

Kaynak: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

1.25 İlçe, cinsiyet ve yaş grubuna göre evlenmeler, 2012

A. Damat B. Gelin

		Yaş grubu											Bilin- meyen	
		Toplam	16-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64		65+
TR Türkiye	A	603 751	14 207	160 034	240 428	102 385	34 436	16 312	10 869	7 274	5 489	3 455	5 379	3 483
	B	603 751	129 130	215 487	139 695	53 450	22 309	11 383	7 479	4 320	2 630	1 400	1 076	15 392
TRB21 Van	A	9 414	445	3 628	3 729	1 122	212	80	64	32	34	25	37	6
	B	9 414	3 657	3 623	1 391	457	148	39	32	12	5	2	3	45
Bahçesaray	A	141	16	62	38	18	1	-	2	1	1	-	2	-
	B	141	45	66	18	5	4	1	-	-	-	1	1	-
Başkale	A	574	24	186	231	90	17	4	10	5	2	3	2	-
	B	574	189	209	94	50	20	2	1	2	-	-	-	7
Çaldıran	A	747	52	378	261	36	7	6	-	1	2	1	3	-
	B	747	363	293	71	12	4	1	2	-	-	-	-	1
Çatak	A	198	25	81	70	16	-	1	3	1	1	-	-	-
	B	198	82	70	33	8	5	-	-	-	-	-	-	-
Edremit	A	234	11	92	95	24	3	1	3	3	1	1	-	-
	B	234	81	95	33	16	5	2	1	-	-	-	-	1
Erciş	A	1 845	86	730	719	216	37	17	11	7	8	5	8	1
	B	1 845	803	685	232	75	28	10	5	-	2	1	1	3
Gevaş	A	293	5	96	123	48	6	4	3	2	3	1	2	-
	B	293	93	110	57	18	6	5	2	-	-	-	-	2
Gürpınar	A	374	18	145	172	29	4	1	1	1	1	2	-	-
	B	374	148	139	59	16	7	1	1	1	-	-	-	2
Merkez	A	3 425	123	1 106	1 427	545	110	42	25	9	9	11	14	4
	B	3 425	1 114	1 347	634	208	60	12	17	6	2	-	1	24
Muradiye	A	594	16	257	249	42	15	2	3	2	2	-	5	1
	B	594	264	231	61	25	3	5	2	2	1	-	-	-
Özalp	A	717	56	381	226	38	8	1	1	-	4	1	1	-
	B	717	343	278	72	18	4	-	1	1	-	-	-	-
Saray	A	272	13	114	118	20	4	1	2	-	-	-	-	-
	B	272	132	100	27	6	2	-	-	-	-	-	-	5

Kaynak: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

**1.26 İlçe ve cinsiyete göre ölümler, 2012
(28/02/2013 tarihi itibarıyla)**

	Toplam	Erkek	Kadın
TR Türkiye	374 855	206 925	167 930
TRB21 Van	3 316	1 857	1 459
Bahçesaray	101	50	51
Başkale	291	163	128
Çaldıran	224	127	97
Çatak	81	52	29
Edremit	60	30	30
Erciş	513	281	232
Gevaş	117	67	50
Gürpınar	131	68	63
Merkez	1 299	759	540
Muradiye	148	84	64
Özalp	255	126	129
Saray	96	50	46

Kaynak: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

1.27 İlçe, cinsiyet ve yaş grubuna göre ölümler, 2012
A. Toplam B. Erkek C. Kadın
(28/02/2013 tarihi itibarıyla)

		Yaş grubu										Bilinmeyen	
		Toplam	0	1-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74		75+
TR Türkiye	A	374 855	14 845	3 506	4 146	6 531	7 686	11 612	26 068	50 224	77 034	173 194	9
	B	206 925	7 955	1 842	2 357	4 609	5 200	7 528	17 819	34 295	46 209	79 107	4
	C	167 930	6 890	1 664	1 789	1 922	2 486	4 084	8 249	15 929	30 825	94 087	5
TR21 Van	A	3 316	269	175	213	171	130	154	243	436	602	923	-
	B	1 857	137	97	115	107	67	83	167	265	357	462	-
	C	1 459	132	78	98	64	63	71	76	171	245	461	-
Bahçesaray	A	101	10	7	6	11	6	5	4	11	18	23	-
	B	50	6	2	3	5	1	2	1	6	13	11	-
	C	51	4	5	3	6	5	3	3	5	5	12	-
Başkale	A	291	17	23	45	12	13	15	17	35	41	73	-
	B	163	12	11	21	9	5	12	11	25	20	37	-
	C	128	5	12	24	3	8	3	6	10	21	36	-
Çaldıran	A	224	16	13	28	14	11	18	16	31	41	36	-
	B	127	10	7	15	5	5	4	13	17	29	22	-
	C	97	6	6	13	9	6	14	3	14	12	14	-
Çatak	A	81	7	5	8	4	1	2	5	13	11	25	-
	B	52	4	2	7	3	1	-	5	9	5	16	-
	C	29	3	3	1	1	-	2	-	4	6	9	-
Edremit	A	60	5	4	-	-	2	2	5	4	15	23	-
	B	30	4	-	-	-	1	2	3	3	9	8	-
	C	30	1	4	-	-	1	-	2	1	6	15	-
Erciş	A	513	44	19	19	25	19	22	27	69	115	154	-
	B	281	22	12	10	16	11	12	14	43	64	77	-
	C	232	22	7	9	9	8	10	13	26	51	77	-
Gevaş	A	117	9	3	10	2	4	5	12	20	22	30	-
	B	67	5	3	4	1	-	3	10	14	13	14	-
	C	50	4	-	6	1	4	2	2	6	9	16	-
Gürpınar	A	131	9	4	8	6	2	4	10	15	31	42	-
	B	68	3	3	5	4	1	3	7	9	17	16	-
	C	63	6	1	3	2	1	1	3	6	14	26	-
Merkez	A	1 299	118	64	54	63	53	55	101	160	233	398	-
	B	759	55	40	31	44	35	31	70	99	142	212	-
	C	540	63	24	23	19	18	24	31	61	91	186	-
Muradiye	A	148	15	15	9	9	4	8	15	17	24	32	-
	B	84	8	9	5	6	2	5	11	10	16	12	-
	C	64	7	6	4	3	2	3	4	7	8	20	-
Özalp	A	255	14	11	22	16	12	16	20	45	38	61	-
	B	126	7	4	13	10	4	9	14	20	17	28	-
	C	129	7	7	9	6	8	7	6	25	21	33	-
Saray	A	96	5	7	4	9	3	2	11	16	13	26	-
	B	50	1	4	1	4	1	-	8	10	12	9	-
	C	50	1	4	1	4	1	-	8	10	12	9	-

Kaynak: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

1.28 İlçe ve cinsiyete göre intiharlar, 2012

	Toplam	Erkek	Kadın
TR Türkiye	3 225	2 315	910
TRB21 Van	23	9	14
Bahçesray	1	1	-
Başkale	4	-	4
Çaldıran	4	1	3
Çatak	1	1	-
Erciş	5	3	2
Merkez	4	3	1
Muradiye	1	-	1
Özalp	1	-	1
Saray	2	-	2

Kaynak: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

Van, Muş, Bitlis, Hakkari düzey 2 bölgesi cari fiyatlarla bölgesel gayrisafi katma değerinin sektörel paylarına bakıldığında hizmetler sektörü 2008 yılında % 62,9 ile en büyük payı oluşturmaktadır. Yine aynı yılda tarım sektörü % 21,3 ile ikinci sırada gelmektedir.

2.1 Cari fiyatlarla bölgesel gayrisafi katma değer (İktisadi faaliyet kollarına göre temel fiyatlarla)

(Bin TL)

	Tarım	Pay (%)	Sanayi	Pay (%)
TR Türkiye				
2004	52 997 645	10,7	138 411 772	28,0
2005	60 713 747	10,6	160 331 023	28,0
2006	62 662 754	9,4	188 646 805	28,2
2007	64 331 717	8,5	209 515 201	27,8
2008	72 274 585	8,5	232 475 082	27,2
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari				
2004	1 232 822	24,3	878 473	17,3
2005	1 512 998	25,4	1 058 483	17,8
2006	1 519 596	23,4	1 112 819	17,1
2007	1 655 995	22,3	1 137 007	15,3
2008	1 848 498	21,3	1 365 457	15,8
	Hizmetler	Pay (%)	Gayrisafi katma değer	Pay (%)
TR Türkiye				
2004	303 474 641	61,3	494 884 058	100,0
2005	350 669 700	61,3	571 714 470	100,0
2006	417 108 706	62,4	668 418 265	100,0
2007	480 537 624	63,7	754 384 542	100,0
2008	549 835 548	64,3	854 585 214	100,0
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari				
2004	2 953 030	58,3	5 064 326	100,0
2005	3 388 596	56,9	5 960 077	100,0
2006	3 869 902	59,5	6 502 317	100,0
2007	4 643 402	62,4	7 436 404	100,0
2008	5 448 754	62,9	8 662 709	100,0

Not. Yuvarlama nedeniyle veriler toplamı vermeyebilir.

Tüketici fiyatları değişim oranları incelendiğinde ana harcama gruplarına göre bir önceki yılın aynı ayına göre Van, Muş, Bitlis, Hakkari bölgesinde en yüksek artış 2012 yılı için %13,09 ile çeşitli mal ve hizmetlerde gerçekleşmiştir. Yine aynı yılda giyim ve ayakkabı 11,64 ile ikinci, Konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar %10,81 ile üçüncü sırada gelmektedir.

3.1 Tüketici fiyatları değişim oranları (2003=100)

(%)

Ana harcama grupları	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (Aralık ayı itibariyle)			Oniki aylık ortalamalara göre değişim oranı (Aralık ayı itibariyle)		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
TR Türkiye						
Genel	6,40	10,45	6,16	8,57	6,47	8,89
Alkollü içecekler ve tütün	24,66	18,50	0,98	34,77	3,57	14,01
Çeşitli mal ve hizmetler	5,51	17,14	8,66	6,99	12,76	12,99
Eğitim	4,25	6,47	4,81	5,39	5,43	6,03
Eğlence ve kültür	-2,32	6,49	1,98	2,31	1,54	5,57
Gıda ve alkolsüz içecekler	7,02	12,21	3,9	10,58	6,24	8,41
Giyim ve ayakkabı	4,74	7,98	8,17	4,55	6,57	8,17
Haberleşme	-3,22	2,48	5,9	-0,24	0,46	3,17
Konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar	5,91	8,20	11,37	6,28	5,79	11,45
Lokanta ve oteller	9,76	8,20	9,31	9,47	8,05	9,15
Mobilya, ev aletleri ve ev bakım hizmetleri	3,27	11,04	5,89	2,20	7,79	9,15
Sağlık	0,57	0,34	1,68	0,72	0,61	1,37
Ulaştırma	6,78	12,22	5,54	9,63	9,98	7,64
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari						
Genel	7,06	10,77	5,67	8,32	7,50	8,89
Alkollü içecekler ve tütün	25,00	18,25	0,14	37,02	3,14	13,51
Çeşitli mal ve hizmetler	6,64	19,69	13,09	6,12	14,97	17,64
Eğitim	7,40	3,05	1,68	6,72	5,33	2,56
Eğlence ve kültür	-3,70	5,02	2,58	0,96	0,52	4,76
Gıda ve alkolsüz içecekler	7,09	11,96	2,7	7,44	8,34	7,31
Giyim ve ayakkabı	5,08	2,74	11,64	4,21	4,54	8,37
Haberleşme	-4,96	3,04	5,25	-1,06	-0,16	3,20
Konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar	10,27	12,62	10,81	11,25	7,89	13,76
Lokanta ve oteller	15,13	7,80	8,72	16,75	11,05	9,10
Mobilya, ev aletleri ve ev bakım hizmetleri	4,33	10,44	5,89	3,00	8,25	8,63
Sağlık	-0,28	0,06	2,51	0,59	-0,08	1,40
Ulaştırma	5,43	14,60	4,38	9,12	9,79	9,13

Van'dan yapılan ihracatın 2012 yılı için ekonomik faaliyetlere göre dağılımına bakıldığında en büyük pay %96 ile imalat sektörüne aittir.

4.1 Ekonomik faaliyetlere göre ihracat (ISIC, Rev. 3)

(Bin \$)

	Toplam	Tarım ve ormancılık	Balıkçılık	Madencilik ve taşocak-çılığı	İmalat	Elektrik, gaz ve su	Toptan ve perakende ticaret	Gayri- menkul kiralama ve iş faaliyetleri	Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri
TR Türkiye									
2007	107 271 750	3 725 213	158 252	1 660 895	101 081 873	168 839	473 923	1 399	1 356
2008	132 027 196	3 936 711	240 330	2 155 150	125 187 659	73 324	430 465	1 882	1 675
2009	102 142 613	4 347 483	188 990	1 682 915	95 449 246	139 740	330 550	1 248	2 440
2010	113 883 219	4 934 710	156 014	2 687 124	105 466 686	181 375	451 656	2 037	3 617
2011	134 906 869	5 166 596	186 017	2 805 449	125 962 537	148 789	631 901	583	4 997
2012*	152 464 375	5 188 858	190 340	3 160 765	143 196 549	190 211	534 800	544	2 307
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari									
2007	199 712	547	-	5 514	193 593	-	53	-	5
2008	222 271	106	-	2 017	220 120	-	15	11	3
2009	426 096	4 466	-	6 130	415 470	-	27	-	3
2010	346 818	10 017	-	5 060	331 740	-	1	-	-
2011	369 446	15 864	-	696	352 879	-	7	-	-
2012*	401 175	4 966	-	2 663	393 541	-	-	3	-
TRB21 Van									
2007	13 473	534	-	-	12 939	-	-	-	-
2008	13 073	96	-	-	12 965	-	-	10	3
2009	17 341	560	-	-	16 780	-	-	-	1
2010	18 911	92	-	1	18 818	-	-	-	-
2011	20 127	799	-	-	19 321	-	7	-	-
2012*	21 708	838	-	74	20 792	-	-	3	-

Not. 1. Firma vergi kimlik numaralarının bağlı olduğu ile göre oluşturulmuştur.

2. Firma vergi kimlik numaralarının bağlı olduğu ilin belirsiz olduğu firmaların ihracat-ithalat değerleri Türkiye toplamına eklenmiştir.

3. Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

4. (*) Rakamlar geçicidir.

Van'dan yapılan ithalatın 2012 yılı için ekonomik faaliyetlere göre dağılımına bakıldığında en büyük pay % 71 ile imalat sektörüne aittir.

4.2 Ekonomik faaliyetlere göre ithalat (ISIC, Rev. 3)

(Bin \$)

	Toplam	Tarım ve ormancılık	Balıkçılık	Madencilik ve taşocakçılığı	İmalat	Elektrik, gaz ve su	Toptan ve perakende ticaret	Gayri-menkul kiralama ve iş faaliyetleri	Diğer sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri
TR Türkiye									
2007	170 062 715	4 640 577	30 935	25 314 075	133 938 136	21 528	6 086 804	2 395	28 265
2008	201 963 574	6 391 914	41 125	35 649 704	150 252 335	15 492	9 578 987	1 696	32 320
2009	140 928 421	4 593 839	31 217	20 624 650	111 030 525	17 256	4 608 026	1 345	21 564
2010	185 544 332	6 456 707	33 322	25 932 549	145 366 975	20 471	7 703 896	2 284	28 128
2011	240 841 676	8 895 184	48 717	37 331 370	183 930 287	86 576	10 496 278	4 462	48 803
2012*	236 545 037	7 446 641	56 206	42 246 825	176 234 923	255 377	10 258 094	838	46 135
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari									
2007	20 335	1 199	10	252	18 867	-	7	-	-
2008	15 491	1 366	-	188	13 710	-	227	-	-
2009	26 095	2 408	-	98	23 589	-	-	-	-
2010	43 294	1 036	-	275	41 976	-	-	7	-
2011	82 978	9 413	-	1 445	71 823	-	277	20	-
2012*	81 642	11 396	-	3 212	67 002	-	2	28	-
TRB21 Van									
2007	13 042	712	10	252	12 061	-	7	-	-
2008	5 498	1 033	-	185	4 053	-	227	-	-
2009	12 715	2 176	-	98	10 441	-	-	-	-
2010	21 836	507	-	275	21 055	-	-	-	-
2011	38 566	5 918	-	1 445	31 185	-	17	-	-
2012*	33 291	6 309	-	3 213	23 768	-	2	-	-

Not. 1. Firma vergi kimlik numaralarının bağlı olduğu ile göre oluşturulmuştur.

2. Firma vergi kimlik numaralarının bağlı olduğu ilin belirsiz olduğu firmaların ihracat-ithalat değerleri Türkiye toplamına eklenmiştir.

3. Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Van ilinde en çok girişim 2012 yılında ulaştırma ve depolama sektöründedir. Bunu sırasıyla toptan ve perakende ticaret ve imalat sektörü izlemektedir.

5.1 İş kayıtlarına göre girişim sayıları, 2012

	Toplam	Madencilik ve taşocakçılığı	İmalat	Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	İnşaat	Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı
TR Türkiye	3 474 992	6 768	419 150	3 158	241 434	1 242 788
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari	50 280	103	3 307	23	3 463	17 638
TRB21 Van	28 055	38	1 728	8	1 618	9 096
	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	Ulaştırma ve depolama	Finans ve sigorta faaliyetleri	Gayrimenkul faaliyetleri	Eğitim	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
TR Türkiye	301 948	576 876	30 233	48 587	19 905	40 731
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari	3 120	16 189	259	187	178	313
TRB21 Van	1 509	10 520	157	139	71	154
	Bilgi ve iletişim	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	İdari ve destek hizmet faaliyetleri	Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	Diğer hizmet faaliyetleri
TR Türkiye	36 386	2 450	184 572	43 904	36 280	239 822
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari	697	16	1 467	331	402	2 587
TRB21 Van	339	12	835	213	186	1 432

Kaynak: Gelir İdaresi Başkanlığı

Van'da kullanma amacına göre yapılacak yeni ve ilave yapılarda 2012 yılı için en büyük pay iki ve daha fazla daireli binalara aittir.

6.1 Kullanma amacına göre yapılacak yeni ve ilave yapılar, 2012* (Yapı ruhsatlarına göre)

A. Bina sayısı	B. Yüzölçümü (m ²)		C. Daire sayısı			İkamet amaçlı binalar dışındaki binalar		
	Genel toplam	Toplam	Bir daireli binalar	İki ve daha fazla daireli binalar	Halka açık ikamet yerleri	Toplam	Otel binaları	
TR Türkiye								
A	104 156	89 709	19 057	70 178	474	14 447	1 179	
B	153 530 794	115 360 860	4 091 677	109 389 041	1 880 142	38 169 934	3 674 818	
C	753 251	748 976	19 033	729 914	29	4 275	44	
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari								
A	847	693	76	615	2	154	9	
B	2 127 153	1 715 377	23 495	1 687 074	4 808	411 776	48 496	
C	1698 368 550	1405 670 668	16 330 469	1385 762 068	3 578 131	292 697 882	32 741 942	
TRB21 Van								
A	520	439	11	427	1	81	5	
B	1 430 408	1 211 097	6 841	1 200 852	3 404	219 311	21 558	
C	1218 356 944	1052 475 524	5 837 380	1044 026 119	2 612 025	165 881 420	16 592 922	
İkamet amaçlı binalar dışındaki binalar								
			Ofis (işyeri) binaları	Toptan ve perakende ticaret binaları	Trafik ve iletişim binaları	Sanayi binaları ve depolar	Kamu eğlence, eğitim, hastane veya bakım kuruluşları binaları	İkamet amaçlı binalar dışındaki diğer binalar
TR Türkiye								
A		1 908	3 488	187	3 224	1 801	2 660	
B		6 258 960	8 787 401	719 930	6 915 926	8 800 027	3 012 872	
C		746	2 891	59	210	69	256	
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari								
A		12	49	-	23	42	19	
B		51 603	30 535	-	29 236	201 026	50 880	
C		38 114 551	21 689 784	-	19 019 227	145 201 201	35 931 177	
TRB21 Van								
A		8	36	-	4	20	8	
B		46 844	22 206	-	5 365	100 841	22 497	
C		35 016 697	16 076 059	-	3 688 347	77 288 081	17 219 314	

(*) Rakamlar geçicidir.

6.2 Kullanma amacına göre tamamen veya kısmen biten yeni ve ilave yapılar, 2012*

(Yapı kullanma izin belgelerine göre)

A. Bina sayısı

B. Yüzölçümü (m²)

C. Daire sayısı

		İkamet amaçlı binalar					İkamet amaçlı binalar dışındaki binalar	
		Genel toplam	Toplam	Bir dairesel binalar	İki ve daha fazla dairesel binalar	Halka açık ikamet yerleri	Toplam	Otel binaları
TR	Türkiye							
	A	94 636	82 505	23 115	59 083	307	12 131	782
	B	103 833 712	79 227 046	4 099 921	74 096 510	1 030 615	24 606 666	2 147 439
	C	546 082	544 029	23 118	520 907	4	2 053	1
	TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari							
	A	385	313	71	240	2	72	5
	B	705 788	463 217	15 621	442 708	4 888	242 571	18 977
	C	508 529 048	339 048 358	10 037 121	325 634 900	3 376 337	169 480 690	12 591 065
	TRB21 Van							
	A	62	40	4	36	-	22	1
	B	101 481 973	183 410	3 917	179 493	-	101 298 563	5 091
	C	277 189 134	157 004 163	3 118 683	153 885 480	-	120 184 971	3 905 612
		İkamet amaçlı binalar dışındaki binalar						
			Ofis (işyeri) binaları	Toptan ve perakende ticaret binaları	Trafik ve iletişim binaları	Sanayi binaları ve depolar	Kamu eğlence, eğitim, hastane veya bakım kuruluşları binaları	İkamet amaçlı binalar dışındaki diğer binalar
TR	Türkiye							
	A		1 493	5 023	71	2 455	840	1 467
	B		3 662 673	6 591 604	427 124	6 535 198	3 578 347	1 664 281
	C		371	1 353	7	155	32	134
	TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari							
	A		9	28	-	13	13	4
	B		31 980	52 980	-	19 219	114 842	4 573
	C		21 813 003	34 592 454	-	12 499 014	84 968 297	3 016 857
	TRB21 Van							
	A		3	9	-	-	8	1
	B		20 935	29 317	-	-	108 478	416
	C		14 985 887	20 242 321	-	-	80 731 938	319 213

(*) Rakamlar geçicidir.

2011 yılı kullanım yerlerine göre elektrik tüketimine bakıldığında, en büyük pay Türkiye genelinde sanayi işletmelerine, Van'da resmi dairelere aittir.

7.1 Kullanım yerlerine göre elektrik tüketimi

	(MWh)								
	Toplam tüketim	Resmi daire	Sanayi işletmesi	Ticarethane	Mesken	Tarımsal sulama	Sokak aydınlatma	Diğer	
TR Türkiye									
2007	155 135 260	6 933 182	73 794 540	23 141 161	36 475 825	4 110 541	4 052 642	6 627 369	
2008	161 947 528	7 344 252	74 850 263	23 903 332	39 583 598	4 730 976	3 970 228	7 564 880	
2009	156 894 070	6 989 641	70 470 076	25 018 856	39 147 505	3 661 805	3 844 834	7 761 353	
2010	172 050 628	7 101 983	79 330 651	27 732 000	41 410 705	4 360 331	3 768 280	8 346 678	
2011	186 099 551	7 272 436	87 980 191	30 525 233	44 271 092	3 813 908	3 986 130	8 250 560	
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari									
2007	1 013 216	144 341	58 967	106 222	414 862	4 015	152 387	132 422	
2008	1 147 798	158 557	94 681	154 667	452 586	8 882	145 224	133 201	
2009	1 313 557	179 296	155 257	135 590	502 968	11 992	177 827	150 627	
2010	1 366 408	145 457	218 194	137 547	534 082	20 503	187 850	122 776	
2011	1 714 901	395 251	244 422	179 741	514 351	22 949	252 324	105 866	
TRB21 Van									
2007	519 743	48 046	42 754	63 996	231 022	537	35 826	97 563	
2008	581 504	54 625	71 924	98 170	238 406	747	38 261	79 371	
2009	639 627	74 838	56 515	81 261	271 841	2 601	65 343	87 227	
2010	725 509	53 979	84 684	82 215	324 458	558	127 734	51 882	
2011	1 002 228	312 785	90 107	100 144	272 138	1 226	183 218	42 610	

Kaynak : TEDAŞ, Türkiye Elektrik Dağıtım ve Tüketim İstatistikleri

Not. 1. Şantiye tüketimleri sanayi içerisinde yer almaktadır.

2. Yuvarlamalar nedeniyle toplamlar farklı olabilir.

3. 2007 yılında İl bazında mevcut olmayan; sanayi grubunda yer alan "diğer bilgiler" sanayi toplamı içerisinde gösterilmiştir.

Van'da motorlu kara taşıtları içindeki en büyük pay otomobillere aittir. 2008 yılından itibaren sürekli artan otomobil sayısı 2012 yılında 24 623'e ulaşmıştır.

8.1 Motorlu kara taşıtları

	Toplam	Otomobil	Minibüs	Otobüs	Kamyonet	Kamyon	Motosiklet	Özel amaçlı taşıtlar	Traktör
TR Türkiye									
2008	13 765 395	6 796 629	383 548	199 934	2 066 007	744 217	2 181 383	35 100	1 358 577
2009	14 316 700	7 093 964	384 053	201 033	2 204 951	727 302	2 303 261	34 104	1 368 032
2010	15 095 603	7 544 871	386 973	208 510	2 399 038	726 359	2 389 488	35 492	1 404 872
2011	16 089 528	8 113 111	389 435	219 906	2 611 104	728 458	2 527 190	34 116	1 466 208
2012	17 033 413	8 648 875	396 119	235 949	2 794 606	751 650	2 657 722	33 071	1 515 421
TRB2 Van, Bitlis, Muş, Hakkari									
2008	94 050	35 239	8 716	788	18 739	12 204	2 708	527	15 129
2009	100 739	36 551	9 475	820	22 058	12 346	3 028	581	15 880
2010	109 203	38 952	10 141	855	26 099	12 223	3 197	625	17 111
2011	115 939	39 876	10 604	894	30 060	12 353	3 327	733	18 092
2012	123 675	41 043	11 220	1 017	34 216	12 877	3 526	796	18 980
TRB21 Van									
2008	56 184	21 850	5 746	468	12 228	7 935	1 873	211	5 873
2009	59 529	22 358	6 315	484	14 068	7 730	2 062	251	6 261
2010	63 403	23 558	6 732	506	16 076	7 415	2 176	265	6 675
2011	66 605	23 979	7 093	506	18 233	7 348	2 281	264	6 901
2012	71 081	24 623	7 594	556	20 758	7 697	2 389	283	7 181

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü

Not. Kamyon verileri ağır tonajlı yük taşıtlarını da kapsamaktadır (Çekici, Damperli Kamyon, Tanker, Çöp Kamyonu vb.).

8.2 Yıl içinde devri yapılan motorlu kara taşıt sayısı, 2010-2012

	Toplam	Otomobil	Minibüs	Otobüs	Kamyonet	Kamyon	Motosiklet	Özel amaçlı taşıtlar	Traktör
TR Türkiye									
2010	3 925 620	2 631 721	108 509	46 640	658 108	140 080	173 301	2 903	164 358
2011	4 859 348	3 281 721	132 191	59 845	802 754	167 432	227 311	1 950	186 144
2012	4 719 295	3 152 010	124 469	60 785	794 881	163 000	246 878	1 935	175 337
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari									
2010	38 792	18 144	3 566	163	10 555	2 565	214	53	3 532
2011	40 614	18 492	4 008	179	11 716	2 851	216	16	3 136
2012	40 437	16 781	4 293	181	12 865	2 900	284	22	3 111
TRB21 Van									
2010	22 787	10 777	2 569	105	6 641	1 387	133	31	1 144
2011	23 699	11 069	2 782	102	7 264	1 508	130	10	834
2012	23 658	10 008	3 029	94	7 800	1 640	171	18	898

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü

Van'da ölümlü ve yaralanmalı kazaların sayısı 2007 yılından 2012 yılına kadar %55 oranında artarak 1 052'ye ulaşmıştır. Bu oran %51 olan Türkiye değerinin üstündedir.

8.3 Trafik kazaları

	Kaza sayısı	Ölü sayısı	Yaralı sayısı
TR Türkiye			
2007	106 994	5 007	189 057
2008	104 212	4 236	184 468
2009	111 121	4 324	201 380
2010	116 804	4 045	211 496
2011	131 845	3 835	238 074
2012	153 552	3 750	268 079
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari			
2007	1 290	100	3 188
2008	1 293	80	2 917
2009	1 343	68	3 090
2010	1 533	132	3 787
2011	1 628	104	3 839
2012	1 943	93	4 374
TRB21 Van			
2007	677	38	1 740
2008	650	37	1 483
2009	676	28	1 575
2010	728	37	1 681
2011	709	50	1 560
2012	1 052	37	2 363

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı

Not. Jandarma ve Emniyet Genel Müdürlüğü kayıtlarından alınan ölümlü ve yaralanmalı kazalardır.

Van'da il ve devlet yolu uzunluğu 2007 yılından itibaren artarak 1 121 km'ye ulaşmıştır.

8.4 Yol uzunlukları

		(Km)			
		İl ve devlet yolu	Otoyol	Köy yolu	Demir yolu
TR Türkiye					
	2007	61 912	1 908	286 888	8 697
	2008	62 023	1 922	288 013	8 699
	2009	62 219	2 036	298 405	9 080
	2010	62 785	2 080	302 398	9 594
	2011	62 930	2 119	305 227	9 642
	2012	63 255	2 127	320 366	9 642
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari					
	2007	2 861	-	12 021	243
	2008	2 912	-	12 021	256
	2009	2 954	-	12 026	256
	2010	2 965	-	12 148	256
	2011	2 982	-	12 148	256
	2012	2 980	-	12 689	256
TRB21 Van					
	2007	1 061	-	5 715	118
	2008	1 112	-	5 715	117
	2009	1 112	-	5 715	117
	2010	1 121	-	5 715	117
	2011	1 121	-	5 715	117
	2012	1 121	-	5 758	117

Kaynak: Karayolları Genel Müdürlüğü, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü ve Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü.

Not. Köy yolu uzunluk bilgileri 2005 yılından sonra Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünden derlenmeye başlanmış olup, 2006 yılı geçiş yılı olduğu için envanter verisi olarak 2005 yılı verileri verilmiştir.

8.5 Kullanılan yakıt türüne göre motorlu kara taşıt sayısı

		Genel toplam	Benzin	Dizel	LPG	Bilinmiyor
TR Türkiye						
	2008	13 765 395	5 952 746	5 323 478	2 276 283	212 888
	2009	14 316 700	5 887 559	5 654 350	2 592 695	182 096
	2010	15 095 603	5 762 156	6 195 898	2 973 832	163 717
	2011	16 089 528	5 709 606	6 899 420	3 335 566	144 936
	2012	17 033 413	5 722 940	7 549 806	3 649 739	110 928
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari						
	2008	94 050	30 457	53 946	8 912	735
	2009	100 739	28 855	59 529	11 651	704
	2010	109 203	26 605	66 415	15 579	604
	2011	115 939	23 837	73 153	18 472	477
	2012	123 675	22 049	80 655	20 562	409
TRB21 Van						
	2008	56 184	20 594	30 749	4 371	470
	2009	59 529	19 465	33 811	5 806	447
	2010	63 403	17 929	37 133	7 954	387
	2011	66 605	16 155	40 506	9 620	324
	2012	71 081	14 836	44 884	11 062	299

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü

8.6 Hava meydanlarında iniş-kalkış yapan uçak sayısı ile iç ve dış hatlarda taşıma

	İniş-kalkış yapan uçak sayısı				Yolcu sayısı		
	Toplam	Türk	Yabancı	Diğer	Toplam	İç hat gelen	İç hat giden
TR Türkiye							
2007	642 988	494 269	148 719	-	66 461 973	14 795 973	14 513 047
2008	688 189	525 480	162 709	-	74 968 329	16 368 885	16 520 708
2009	715 544	561 611	153 933	-	78 742 075	18 225 246	18 285 342
2010	919 411	739 131	180 280	-	102 800 392	25 360 682	25 214 744
2011	1 042 369	716 136	176 003	150 230	117 620 469	29 292 524	28 965 800
2012	1 093 047	768 339	178 558	146 150	130 351 620	32 337 929	32 383 387
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari							
2007	6 146	6 142	4	-	573 426	284 409	285 909
2008	6 443	6 443	-	-	674 194	331 041	338 233
2009	7 831	7 829	2	-	861 288	422 587	436 128
2010	9 684	9 676	8	-	1 071 858	522 097	546 984
2011	12 074	9 000	3	3 071	1 253 678	605 071	646 071
2012	10 266	8 004	-	2 247	1 208 598	601 969	602 994
TRB21 Van							
2007	5 878	5 874	4	-	549 521	272 520	273 893
2008	5 637	5 637	-	-	585 319	286 183	294 959
2009	6 720	6 718	2	-	745 493	365 844	378 603
2010	7 923	7 915	8	-	892 050	434 330	456 046
2011	10 270	7 541	3	2 726	1 057 132	508 630	546 728
2012	8 454	6 575	-	1 879	1 001 344	499 740	499 483

	Yolcu sayısı			Taşınan yük (Ton)			
	Dış hat gelen	Dış hat giden	Toplam	İç hat gelen	İç hat giden	Dış hat gelen	Dış hat giden
TR Türkiye							
2007	18 384 006	18 768 947	1 447 603	195 697	197 200	523 484	531 222
2008	20 541 167	21 537 569	1 534 619	196 762	202 766	560 896	574 195
2009	20 664 287	21 567 200	1 597 699	226 223	218 670	561 475	591 331
2010	25 778 756	26 446 210	2 021 076	278 044	276 666	706 874	759 492
2011	29 510 537	29 851 608	2 249 473	308 604	309 230	788 070	843 569
2012	32 720 687	32 909 617	2 249 133	315 426	317 648	743 440	872 619
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari							
2007	1 421	1 687	6 387	3 548	2 733	65	41
2008	2 629	2 291	7 273	4 073	3 050	104	46
2009	1 784	789	8 690	4 791	3 826	61	12
2010	1 396	1 381	10 537	5 836	4 638	43	20
2011	1 267	1 269	12 650	7 024	5 507	100	19
2012	3 180	2 170	19 227	10 627	8 464	104	32
TRB21 Van							
2007	1 421	1 687	6 113	3 398	2 609	65	41
2008	2 629	1 548	6 334	3 574	2 626	104	30
2009	640	406	7 500	4 188	3 274	33	5
2010	843	831	8 762	4 931	3 791	28	12
2011	887	887	10 729	6 037	4 593	88	11
2012	1 071	1 050	9 270	5 141	4 078	38	13

Kaynak: Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü

Not. 1. Türkiye verilerinde 2009 ve önceki yıllarda İstanbul Sabiha Gökçen, Zonculdak, Cavcuma, Eskisehir, Anadolu ve Batman Havaalanları dahil değildir

2. 2011 yılından itibaren ticari olmayan (Teknik Uçus, Bos Uçus, Divert Uçuslar) ve Askeri Uçuslar diğer başlığı altında toplam uçuslardan ayrılmıştır.

9.1 Eğitim seviyesine göre okul, öğretmen ve öğrenci sayıları

	Okul öncesi			İlköğretim			İlkokul		
	Okul	Öğretmen ⁽¹⁾	Öğrenci	Okul	Öğretmen ⁽¹⁾	Öğrenci	Okul	Öğretmen ⁽¹⁾	Öğrenci
TR Türkiye									
2008/'09	23 653	29 342	804 765	33 769	453 318	10 709 920	-	-	-
2009/'10	26 681	42 716	980 654	33 310	485 677	10 916 643	-	-	-
2010/'11	27 606	48 330	1 115 818	32 797	503 328	10 981 100	-	-	-
2011/'12	28 625	55 883	1 169 556	32 108	515 852	10 979 301	-	-	-
2012/'13	27 197	62 933	1 077 933	-	-	-	29 169	282 043	5 593 910
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari									
2008/'09	3 158	17 576	551 336	932	742	31 537	2 031	14 031	433 876
2009/'10	3 549	21 648	608 304	1 221	1 452	41 196	2 108	16 651	466 270
2010/'11	3 805	24 245	660 212	1 412	1 783	53 045	2 147	18 099	488 403
2011/'12	3 802	25 683	599 204	1 418	1 910	43 532	2 144	18 942	444 356
2012/'13	1 296	2 066	38 512	-	-	-	2 072	10 265	254 015
TRB21 Van									
2008/'09	1 281	8 480	277 643	343	398	13 487	855	6 701	222 838
2009/'10	1 462	9 946	309 180	488	576	19 459	887	7 712	240 631
2010/'11	1 669	11 282	338 106	667	783	29 350	895	8 447	250 218
2011/'12	1 643	12 839	280 243	661	1 015	21 283	888	9 434	211 749
2012/'13	646	1 120	21 125	-	-	-	900	5 277	129 526
Ortaöğretim									
	Ortaokul			Genel			Mesleki ve teknik		
	Okul	Öğretmen ⁽¹⁾	Öğrenci	Okul	Öğretmen	Öğrenci	Okul	Öğretmen	Öğrenci
TR Türkiye									
2008/'09	-	-	-	4 053	107 789	2 271 900	4 622	88 924	1 565 264
2009/'10	-	-	-	4 067	111 896	2 420 691	4 846	94 966	1 819 448
2010/'11	-	-	-	4 102	118 378	2 676 123	5 179	104 327	2 072 487
2011/'12	-	-	-	4 171	122 716	2 666 066	5 501	113 098	2 090 220
2012/'13	16 987	269 759	5 566 986	4 214	119 393	2 725 972	6 204	135 502	2 269 651
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari									
2008/'09	-	-	-	252	9 067	167 076	313	8 120	101 836
2009/'10	-	-	-	253	9 260	173 261	323	8 166	115 416
2010/'11	-	-	-	243	9 592	194 884	332	8 388	131 717
2011/'12	-	-	-	251	9 923	192 026	339	8 823	126 651
2012/'13	751	9 330	233 780	96	2 207	71 013	180	2 981	60 722
TRB21 Van									
2008/'09	1 281	8 480	277 643	343	398	13 487	855	6 701	222 838
2009/'10	1 462	9 946	309 180	488	576	19 459	887	7 712	240 631
2010/'11	1 669	11 282	338 106	667	783	29 350	895	8 447	250 218
2011/'12	1 643	12 839	280 243	661	1 015	21 283	888	9 434	211 749
2012/'13	333	4 360	118 865	44	1 195	34 737	82	1 340	29 462

Kaynak: Millî Eğitim Bakanlığı

Not. 1. İlkokul ve ortaokullarda derslik başına düşen öğrenci sayısı hesaplanırken; genellikle aynı dersliği ilkokul ve ortaokul birlikte kullandığından, ilkokul ve ortaokul birlikte değerlendirilmiştir.

2. 18.08.1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanun ile 1997/98 öğretim yılından itibaren 8 yıllık kesintisiz, 30.03.2012 tarihli ve 6287 sayılı Kanun ile 2012/13 öğretim yılından itibaren de 12 yıllık kademeli zorunlu eğitime geçilmiştir.

(1) Kadrolu ve sözleşmeli öğretmenleri kapsar.

İlköğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 2011/'12 öğretim döneminde Türkiye'de 20 iken, Van'da 22'dir. Yine aynı öğrenim dönemi için ortaöğretimde öğretmen başına düşen öğrenci sayısı Van'da 14 ve Türkiye'de 16 değerini almıştır.

9.2 Öğretmen başına düşen öğrenci sayıları

	İlköğretim	Ortaöğretim		
		Toplam	Genel	Mesleki ve Teknik
TR Türkiye				
2008/'09	23	17	18	16
2009/'10	22	18	18	17
2010/'11	21	18	18	18
2011/'12	20	16	16	16
2012/'13	-	16	16	15
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari				
2008/'09	30	27	29	23
2009/'10	27	24	26	22
2010/'11	26	23	25	20
2011/'12	23	17	18	17
2012/'13	-	20	22	18
TRB21 Van				
2008/'09	33	26	28	22
2009/'10	31	25	27	22
2010/'11	29	24	24	22
2011/'12	22	14	14	14
2012/'13	-	20	20	20

Kaynak: Millî Eğitim Bakanlığı

Not. 1. Kadrolu öğretmenleri kapsar. 2007/'08 ve sonrası veriler kadrolu ve sözleşmeli öğretmenleri kapsar.

2. Açık ilköğretim ve açıköğretim lisesi öğrencileri kapsamamıştır.

9.3 Yükseköğretim kurumlarında kendi biriminde görevli öğretim elemanı sayısı

	Toplam öğretim elemanı	Profesör	Doçent	Yardımcı Doçent	Diğer öğretim elemanı ⁽¹⁾
TR Türkiye					
2007/'08	98 766	13 494	6 867	18 074	60 331
2008/'09	100 504	13 662	7 360	18 538	60 944
2009/'10	105 427	14 571	7 827	19 783	63 246
2010/'11	111 495	15 529	8 486	21 717	65 763
2011/'12	118 839	16 783	9 257	24 759	68 040
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari					
2007/'08	1 466	95	87	321	963
2008/'09	1 391	90	89	304	908
2009/'10	1 684	126	94	316	1 148
2010/'11	1 939	118	89	355	1 377
2011/'12	1 989	109	86	399	1 395
TRB21 Van					
2007/'08	1 355	93	87	309	866
2008/'09	1 278	86	87	290	815
2009/'10	1 341	118	92	277	854
2010/'11	1 377	109	82	292	894
2011/'12	1 294	96	76	289	833

Kaynak: Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi

(1) Diğer öğretim elemanı: Öğretim görevlisi, Okutman, Uzman, Araştırma Görevlisi, Çevirici, Eğitim Öğretim Planlamacısı

2011/'12 öğretim döneminde yükseköğretim kurumlarında Türkiye mezun sayısı 496 794, okuyan 4 112 687, yeni kayıtlı 813 580'dir. Van' da mezunların sayısı 4 154'dür. Van'daki yükseköğretim kurumlarından mezun olanların Türkiye içindeki oranı % 0,84'dür.

9.4 Yükseköğretim kurumlarında önlisans ve lisans düzeyinde öğrenci sayıları

	Mezun	Okuyan	Yeni kayıtlı
TR Türkiye			
2007/'08	378 818	2 372 136	602 248
2008/'09	409 023	2 757 828	807 400
2009/'10	447 132	3 322 559	764 042
2010/'11	520 614	3 626 642	770 774
2011/'12	496 794	4 112 687	813 580
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari			
2007/'08	4 249	16 563	5 707
2008/'09	4 304	18 710	7 510
2009/'10	4 397	21 673	8 609
2010/'11	5 692	26 249	10 358
2011/'12	7 207	29 677	10 734
TRB21 Van			
2007/'08	2 654	11 750	3 648
2008/'09	2 719	13 194	4 893
2009/'10	3 004	15 045	5 457
2010/'11	3 374	17 313	5 804
2011/'12	4 154	18 911	5 515

Kaynak: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi

Not. 1. Mezun olan öğrenciler bir önceki dönemin mezunlarıdır.

10.1 Hastane ve yatak sayısı

	Toplam kurum	Toplam yatak	Sağlık Bakanlığı kurum	Sağlık Bakanlığı yatak	Üniversite kurum	Üniversite yatak	Özel kurum	Özel yatak	Diğer kamu kurum	Diğer kamu yatak
TR Türkiye										
2007	1 275	170 291	848	120 228	56	30 978	365	17 397	6	1 688
2008	1 308	172 165	847	119 310	57	29 912	400	20 938	4	2 005
2009	1 347	179 649	834	122 354	59	30 112	450	25 178	4	2 005
2010	1 397	184 339	843	120 180	62	35 001	489	28 063	3	1 095
2011	1 410	188 047	840	121 297	65	34 802	503	31 648	2	300
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari										
2007	32	3 435	28	2 738	1	536	3	161	-	-
2008	35	3 671	30	2 935	1	502	4	234	-	-
2009	35	3 712	29	2 928	1	502	5	282	-	-
2010	37	3 760	29	2 843	1	454	7	463	-	-
2011	35	3 811	28	2 928	1	454	6	429	-	-
TRB21 Van										
2007	15	1 902	11	1 205	1	536	3	161	-	-
2008	17	2 038	12	1 302	1	502	4	234	-	-
2009	17	2 047	12	1 308	1	502	4	237	-	-
2010	18	2 119	12	1 293	1	454	5	372	-	-
2011	17	2 185	12	1 393	1	454	4	338	-	-

Kaynak: Bilgiler Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğünden alınmıştır.

Not. 1. Fıllı yatak sayıları verilmiştir.

2. Diğer kamu kuruluşları ve yerel idarelere ait hastaneleri kapsamaktadır.
3. Hastane birleşmeleri ve kapanmalarından dolayı rakamlar değişiklik gösterebilir.
4. Millî Savunma Bakanlığına bağlı hastaneleri kapsamaz.

2007 - 2011 yılları arasında sağlık personeli sayısı içinde en yüksek artış, Diş Hekimi ve hemşire olmuştur. 2011'da Van'daki toplam hekim sayısı, Türkiye'deki hekim sayısının %1,1'i kadardır.

10.2 Sağlık personeli sayısı

	Uzman hekim	Pratisyen hekim	Asistan Hekim	Toplam Hekim	Diş hekim	Eczacı	Sağlık memuru	Hemşire	Ebe
TR Türkiye									
2007	54 439	34 559	19 404	108 402	19 278	23 977	79 441	94 661	47 175
2008	56 973	35 763	20 415	113 151	19 959	24 778	89 540	99 910	47 673
2009	60 655	35 911	22 075	118 641	20 589	25 201	93 550	105 176	49 357
2010	63 563	38 818	21 066	123 447	21 432	26 506	99 302	114 772	50 343
2011	66 064	39 712	20 253	126 029	21 099	26 089	110 862	124 982	51 905
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari									
2007	711	829	241	1 781	116	231	1 737	1 866	781
2008	836	889	249	1 974	149	240	1 801	1 883	874
2009	894	782	249	1 925	160	238	2 077	2 042	1 003
2010	1 002	1 081	236	2 319	204	261	2 275	2 115	1 104
2011	1 144	1 089	235	2 468	166	260	2 258	2 503	982
TRB21 Van									
2007	433	409	241	1 083	59	114	789	845	380
2008	530	450	249	1 229	88	126	910	863	436
2009	526	407	249	1 182	92	130	992	953	485
2010	583	526	235	1 344	115	145	1 094	966	539
2011	630	528	235	1 393	100	147	1 137	1 285	499

Kaynak: Sağlık Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü

- Not. 1. Millî Savunma Bakanlığı'na bağlı kurum ve kuruluşlarda çalışan sağlık personeli sayıları dahil değildir.
2. Sağlık memuru verileri, İlk Acil Yardım (Acil Tıp), Sağlık, Anestezi, Çevre Sağlığı, Diş Protez, Laboratuvar, Ortopedi, Röntgen, Diş, Fizik Tedavi, Kalp Akciğer Pompa, Patolojik Anatomi, Odyometri, Protez, Toplum Sağlığı branşlarında çalışan tekniker ve teknisyenleri içermektedir.

TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari bölgesinde 2012 yılında 15 ve daha yukarı yaştaki nüfusun işgücüne katılma oranı %45,8 iken işsizlik oranı %8,9'dur. İstihdam edilenlerin %38,6'sı hizmetler, %17,1'i sanayide istihdam edilmektedir. Tarım sektöründeki istihdam ise %44,3 ile sanayiden önce gelmektedir.

11.1 Kurumsal olmayan nüfusun yıllara göre işgücü durumu (15+ yaş)

	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücüne dahil olmayan nüfus	İşgücüne katılma oranı	İşsizlik oranı	İstihdam oranı	Tarım dışı işsizlik oranı
TR Türkiye									
2010	52 541	25 641	22 594	3 046	26 901	48,8	11,9	43,0	14,8
2011	53 593	26 725	24 110	2 615	26 867	49,9	9,8	45,0	12,4
2012	54 724	27 339	24 821	2 518	27 385	50,0	9,2	45,4	11,5
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari									
2010	1 138	500	415	85	639	43,9	17,0	24,5	36,4
2011	1 197	566	497	69	630	47,3	12,3	18,9	41,5
2012	1 248	572	521	51	676	45,8	8,9	41,8	14,8

Not. 1. Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

2. İkibin kişiden az gözlem değerlerinde örneklem büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

11.2 İstihdam edilenlerin sektörel dağılımı (15+ yaş)

	(NACE Rev. 2)						
	Toplam	Tarım	Sanayi ⁽¹⁾	Hizmetler	Tarım	Sanayi ⁽¹⁾	Hizmetler
	(Bin)				(%)		
TR Türkiye							
2010	22 594	5 683	5 927	10 985	25,2	26,2	48,6
2011	24 110	6 143	6 380	11 587	25,5	26,5	48,1
2012	24 821	6 097	6 460	12 264	24,6	26,0	49,4
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari							
2010	415	159	56	199	38,3	13,5	48,0
2011	497	210	84	202	42,3	16,9	40,6
2012	521	231	89	201	44,3	17,1	38,6

Not. 1. Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

2. İkibin kişiden az gözlem değerlerinde örneklem büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

(1) İnşaat sektörü, sanayi sektörü içinde değerlendirilmiştir.

11.3 İş arama süresine göre işsizler (15+ yaş)

	Toplam	1 yıldan az		1 yıl ve daha çok		İş bulmuş başlamak için bekleyen	
		(Bin)	(%)	(Bin)	(%)	(Bin)	(%)
		(Bin kişi)					
TR Türkiye							
2010	3 046	2 147	70,5	865	28,4	35	1,1
2011	2 615	1 896	72,5	687	26,3	31	1,2
2012	2 518	1 862	73,9	619	24,6	36	1,4
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari							
2010	85	68	80,0	17	20,0	0	0
2011	69	55	79,7	14	20,3	0	0
2012	51	42	82,4	8	15,7	1	1,9

Not. 1. Rakamlar yuvarlamalardan dolayı toplamı vermeyebilir.

2. İkibin kişiden az gözlem değerlerinde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

2012 yılında Türkiye Van, Muş, Bitlis, Hakkari bölgesinde en fazla istihdam lise altı eğitimlilerde gerçekleşmiştir. TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari bölgesinde 2012 yılında 15 ve üzeri yaşta 51 bin işsizden 33 bininin eğitim durumu lise altı, 9 bininin lise ve dengi meslek okulu, 6 bininin ise yükseköğretimdir.

11.4 Eğitim durumuna göre işgücü, işsiz, istihdam durumu (15+ yaş)

	Toplam	Okuma-yazma bilmeyen	Lise altı eğitimliler	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim
İŞGÜCÜ					
TR Türkiye					
2010	25 641	1 151	15 195	5 238	4 057
2011	26 725	1 203	15 681	5 365	4 476
2012	27 339	1 164	15 640	5 538	4 996
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari					
2010	500	88	285	78	48
2011	566	93	340	77	57
2012	572	101	341	71	60
İŞSİZ					
TR Türkiye					
2010	3 046	69	1 768	764	446
2011	2 615	56	1 456	636	467
2012	2 518	45	1 363	607	503
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari					
2010	85	7	59	15	4
2011	69	3	48	13	6
2012	51	2	33	9	6
İSTİHDAM					
TR Türkiye					
2010	22 594	1 082	13 427	4 473	3 612
2011	24 110	1 147	14 224	4 730	4 009
2012	24 821	1 119	14 277	4 931	4 493
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari					
2010	415	82	226	63	44
2011	497	90	292	64	51
2012	521	98	307	62	54

Not. 1. Rakamlar yuvarlamalardan dolayı toplamı vermeyebilir.

2. İkibin kişiden az gözlem değerlerinde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

11.5 İstihdam edilenlerin yıllara göre işteki durumu (15+ yaş) (NACE Rev. 2)

(Bin kişi)

		Toplam			
		Toplam	Ücretli, maaşlı veya yevmiyeli	İşveren veya kendi hesabına	Ücretsiz aile işçisi
TR Türkiye	2010	22 594	13 762	5 750	3 083
	2011	24 110	14 876	5 931	3 303
	2012	24 821	15 619	5 933	3 268
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari	2010	415	193	122	100
	2011	497	231	127	139
	2012	521	247	134	139
		Tarım			
		Toplam	Ücretli, maaşlı veya yevmiyeli	İşveren veya kendi hesabına	Ücretsiz aile işçisi
TR Türkiye	2010	5 683	527	2 513	2 643
	2011	6 143	623	2 653	2 866
	2012	6 097	606	2 668	2 823
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari	2010	159	8	63	88
	2011	210	8	76	127
	2012	231	8	91	133
		Tarım dışı			
		Toplam	Ücretli, maaşlı veya yevmiyeli	İşveren veya kendi hesabına	Ücretsiz aile işçisi
TR Türkiye	2010	16 911	13 235	3 237	440
	2011	17 967	14 253	3 276	437
	2012	18 724	15 013	3 265	446
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari	2010	255	184	60	11
	2011	287	223	51	12
	2012	290	240	43	7

Not. 1. Rakamlar yuvarlamalardan dolayı toplamı vermeyebilir.

2. İkibin kişiden az gözlem değerlerinde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

11.6 İşgücüne dahil olmayanların yıllara göre işgücüne dahil olmama nedenleri (15+ yaş)

(Bin kişi)

		Neden				
		İşgücüne dahil olmayan nüfus	İş aramayıp, çalışmaya hazır olanlar		Mevsimlik çalışanlar	Ev işleriyle meşgul
			İş bulma ümidi olmayanlar	Diğer		
TR Türkiye	2010	26 901	716	1 297	65	11 914
	2011	26 867	678	1 267	64	11 872
	2012	27 385	691	1 303	63	11 992
TRB2 Van, Bitlis, Muş, Hakkari	2010	639	41	56	-	299
	2011	630	47	57	-	276
	2012	676	64	70	-	292
		Neden				
		Eğitim/Öğretime devam eden	Emekli	Özürü, yaşlı veya hasta		Diğer
				Emekli	Özürü, yaşlı veya hasta	
TR Türkiye	2010	4 122	3 577	3 394	1 674	
	2011	4 219	3 617	3 406	1 745	
	2012	4 409	3 795	3 459	1 816	
TRB2 Van, Bitlis, Muş, Hakkari	2010	87	19	86	51	
	2011	99	18	85	48	
	2012	119	21	88	21	

Not. 1. Rakamlar yuvarlamalardan dolayı toplamı vermeyebilir.

2. İkibin kişiden az gözlem değerlerinde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

12.1 Tarım alanı kullanımı

(Hektar)

	Toplam işlenen tarım alanı ve uzun ömürlü bitkiler	İşlenen tarım alanı			Uzun ömürlü bitkiler					
		Toplam işlenen tarım alanı	Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı		Sebze bahçeleri alanı	Diğer meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	Bağ alanı	Zeytin ağaçlarının kapladığı alan	Yem bitkileri alanı	
			Ekilen	Nadas						Toplam
TR Türkiye										
2008	24 505 223	21 555 242	16 460 257	4 259 190	835 795	2 949 980	1 692 822	482 789	774 370	1 588 746
2009	24 294 681	21 351 696	16 217 421	4 322 963	811 313	2 942 984	1 685 548	479 024	778 413	1 483 527
2010	24 394 205	21 383 626	16 333 002	4 249 026	801 598	3 010 580	1 748 763	477 786	784 031	1 461 454
2011	23 613 761	20 522 626	15 691 567	4 017 197	809 642	3 091 136	1 820 098	472 545	798 493	1 510 344
2012*	23 794 964	20 581 975	15 464 452	4 286 137	826 597	3 212 989	1 936 928	462 296	813 765	1 956 455
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari										
2008	738 039	728 112	556 755	164 914	6 443	9 928	8 889	1 039	-	205 360
2009	710 654	700 167	537 928	155 393	6 847	10 487	9 330	1 157	-	214 456
2010	719 642	709 249	560 155	142 707	6 387	10 394	9 197	1 197	-	210 117
2011	730 399	719 460	544 893	167 641	6 926	10 939	9 726	1 213	-	218 942
2012*	730 157	718 007	561 328	149 543	7 136	12 150	10 931	1 219	-	265 707
TRB21 Van										
2008	289 448	285 303	209 679	74 329	1 295	4 145	4 128	17	-	88 110
2009	267 568	263 246	201 058	60 851	1 337	4 322	4 304	18	-	101 734
2010	303 249	299 273	220 417	77 588	1 268	3 976	3 958	18	-	98 417
2011	321 108	316 968	201 294	114 299	1 375	4 140	4 122	18	-	105 887
2012*	341 073	336 665	220 758	114 584	1 323	4 408	4 390	18	-	126 226

Not. 1. Bilgi CPA sınıflandırmasına göre verilmiştir.

2. Yuvarlamalar nedeniyle toplamlar farklı olabilir.

3. Meyve alanları plantasyon (toplu) alanlar olup, dağınık ağaçların alanları dahil edilmemiştir.

4. Sebze bahçeleri alanına örtü altı alanları da dahildir.

5. (*) Rakamlar geçicidir.

6. Daimi çayır ve mera alanları dahil değildir.

Van'da da toplam tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin hasat edilen alanlarına bakıldığında 2012 yılında en fazla payı %56,2 ile saman ve ot almıştır. Tahıllar ise %42,8 pay ile ikinci sırada gelmektedir.

12.2 Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin hasat edilen alanı

(Hektar)

	Toplam	Parfümeri, eczacılık vb.bitkiler, şekerpancarı ve yem bitkileri tohumları	Patates, kuru baklagiller, yenilebilir kök ve yumrular	Saman ve ot	Tahıllar	Yağlı tohumlar	Şeker imalatında kullanılan bitkiler
TR Türkiye							
2008	15 520 257	116 781	973 006	1 533 277	11 260 518	674 084	320 731
2009	16 092 831	157 296	939 810	1 473 164	11 960 500	702 066	323 970
2010	16 239 191	148 203	953 141	1 453 394	12 025 207	768 789	328 651
2011	16 077 261	138 433	875 246	1 502 647	11 853 779	774 148	293 841
2012*	15 794 887	120 717	933 336	1 926 258	11 284 074	747 491	280 980
TRB2 Van,Muş,Bitlis,Hakkari							
2008	529 645	375	8 712	200 906	307 644	910	11 098
2009	530 494	200	8 403	211 825	297 258	888	11 920
2010	555 660	100	6 617	206 900	325 811	556	15 676
2011	539 910	18	7 600	218 427	298 069	1 576	14 220
2012*	550 968	-	7 276	258 617	264 323	4 225	16 519
TRB21 Van							
2008	209 576	-	2 613	85 227	107 102	-	1 713
2009	200 978	-	812	99 623	92 861	-	1 220
2010	220 386	-	586	95 210	119 278	-	1 655
2011	201 192	-	502	105 392	91 722	-	1 776
2012*	215 853	-	473	121 401	92 446	-	1 533

Not. 1. İşlenmemiş tütün ve Tekstilde kullanılan ham bitkiler toplamda verilmiştir.

2. Bilgi CPA sınıflandırmasına göre verilmiştir.

3. (*) Rakamlar geçicidir.

Van'da toplam tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin üretim miktarlarına bakıldığında 2008-2012 yılları arasında %18,4 artış olduğu görülmektedir. 2012 yılında Van'da toplam tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin üretimi içinde saman ve ot üretiminin payı %83 olarak gerçekleşmiştir.

12.3 Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin üretim miktarları

(Ton)

	Toplam	Parfümeri, eczacılık vb.bitkiler, şekerpancarı ve yem bitkileri tohumları	Patates, kuru baklagiller, yenilebilir kök ve yumrular	Saman ve ot	Tahıllar	Yağlı tohumlar	Şeker imalatında kullanılan bitkiler
TR Türkiye							
2008	74 382 684	120 474	5 080 662	21 327 678	29 287 281	2 311 432	15 488 332
2009	80 368 121	174 836	5 527 685	20 698 423	33 577 151	2 396 044	17 274 674
2010	90 579 900	167 554	5 784 562	30 073 909	32 772 550	2 969 477	17 942 112
2011	93 302 647	151 426	5 780 950	31 804 501	35 202 073	3 227 588	16 126 489
2012*	92 069 778	123 970	6 013 514	34 416 503	33 377 430	3 138 361	15 000 000
TRB2 Van,Muş,Bitlis,Hakkari							
2008	2 445 494	1 516	107 779	1 587 439	404 118	897	343 745
2009	2 537 892	1 131	84 735	1 629 382	409 746	1 003	411 895
2010	4 017 405	816	89 387	2 870 084	486 990	811	569 317
2011	4 189 968	18	147 974	3 113 771	441 902	1 963	484 340
2012*	3 857 159	-	94 137	2 747 222	374 180	8 729	632 891
TRB21 Van							
2008	917 666	-	36 943	671 978	164 674	-	44 071
2009	955 778	-	8 662	762 008	142 989	-	42 119
2010	1 038 733	716	4 678	808 832	156 370	-	68 137
2011	1 218 859	-	4 495	1 027 917	104 219	-	82 228
2012*	1 086 332	-	5 452	899 532	122 030	-	59 318

Not. 1. İşlenmemiş tütün ve tekstilde kullanılan ham bitkiler Türkiye toplamında verilmiştir.

2. Bilgi CPA sınıflandırmasına göre verilmiştir.

3. (*) Rakamlar geçicidir.

Van'da toplam sebze üretim miktarına bakıldığında 2008-2012 yılları arasında %2,7 oranında azalış olduğu görülmektedir. 2012 yılında Türkiye sebze üretimi içinde Van'ın sebze üretimi payı %0,1 olarak gerçekleşmiştir.

12.4 Sebzelerin üretim miktarları

		(Ton)			
		Toplam	Kök ve yumru sebzeler	Meyvesi için yetiştirilen sebzeler	Diğer sebzeler (başka yerde sınıflandırılmamış)
TR Türkiye					
	2008	27 218 319	3 312 533	22 249 469	1 656 317
	2009	26 780 395	3 153 718	21 934 983	1 691 694
	2010	25 997 195	3 121 698	21 219 750	1 655 747
	2011	27 547 462	3 425 622	22 424 786	1 697 054
	2012*	27 820 207	3 108 193	23 004 689	1 707 325
TRB2 Van,Muş,Bitlis,Hakkari					
	2008	164 550	7 708	139 577	17 265
	2009	176 157	9 135	149 187	17 835
	2010	177 443	4 553	153 406	19 484
	2011	183 377	5 066	158 869	19 442
	2012*	188 808	7 793	164 041	16 974
TRB21 Van					
	2008	31 441	1 362	26 218	3 861
	2009	30 613	1 236	25 280	4 097
	2010	29 749	1 225	24 298	4 226
	2011	32 281	1 244	24 837	6 200
	2012*	30 599	1 395	23 672	5 532

Not. 1. Sebze üretimine, örtüaltı üretimi de dahildir.

2. Bilgi CPA sınıflandırmasına göre verilmiştir.

3. Sebzelerde, birden fazla ekilişlerin yarattığı mükerrer alanlardan dolayı, ürün ekiliş alanları, verilmemektedir

4. (*) Rakamlar geçicidir.

Van'da toplam meyve üretim miktarına bakıldığında 2008-2012 yılları arasında %3,3 oranında artış olduğu görülmektedir. Van'da bu yıllar arasında en fazla üretilen diğer meyveler, taş çekirdekli ve yumuşak çekirdekli meyveler grubu olmuştur. 2012 yılında Van meyve üretimi, Türkiye meyve üretimi içinde %0,1'lik bir paya sahiptir.

12.5 Meyvelerin üretim miktarları

(Ton)

	Toplam	Üzüm	Muz, incir, avakado ve kivi	Diğer meyveler, taş çekirdekli ve yumuşak çekirdekli	Zeytin ve diğer sert kabuklular	Baharat bitkileri (işlenmemiş)
TR Türkiye						
2008	16 781 823	3 918 442	426 670	5 557 745	2 664 218	87 555
2009	17 725 300	4 264 720	473 726	5 970 220	2 166 288	233 234
2010	17 915 352	4 255 000	492 777	5 629 881	2 435 711	224 041
2011	18 425 767	4 296 351	497 556	5 980 455	2 605 348	201 150
2012*	14 144 492	4 185 126	521 439	6 660 362	2 971 354	206 870
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari						
2008	66 880	6 846	83	36 054	23 897	-
2009	70 338	8 941	131	38 067	23 199	-
2010	71 047	8 425	138	40 110	22 374	-
2011	71 765	8 791	166	43 990	18 818	-
2012*	77 855	9 272	174	44 519	23 890	-
TRB21 Van						
2008	14 899	23	-	10 533	4 343	-
2009	14 589	28	-	9 513	5 048	-
2010	13 979	28	-	9 608	4 343	-
2011	14 252	28	-	9 727	4 497	-
2012*	15 391	101	-	10 218	5 072	-

Not. 1. Turunçgiller ve çay (yaş) toplamda verilmiştir.

2. Bilgi CPA sınıflandırmasına göre verilmiştir.

3. (*) Rakamlar geçicidir.

2012 yılında Van'da örtüaltı sebze ve meyve üretimindeki en büyük pay %25,5 ile domates'e aittir.

12.6 Seçilmiş ürünlerde örtü altı sebze ve meyve üretim miktarları

		(Ton)							
		Toplam	Biber	Marul	Domates	Fasulye (taze)	Hıyar	Kabak (sakız)	Diğer
TR Türkiye									
2008		5 063 265	328 662	49 133	2 382 731	33 122	916 254	100 693	1 252 670
2009		5 524 777	345 032	45 584	2 657 461	36 570	973 871	119 503	1 346 756
2010		5 750 466	396 023	48 038	2 852 863	32 702	987 712	123 454	1 309 674
2011		6 138 937	456 354	58 930	3 092 083	33 583	1 003 535	123 469	1 370 983
2012*		6 170 827	468 350	61 995	3 096 349	34 153	1 028 122	114 159	1 367 699
TRB2 Van,Muş,Bitlis,Hakkari									
2008		702	89	2	206	105	296	-	4
2009		729	89	2	230	104	289	-	4
2010		447	39	30	117	-	119	-	142
2011		413	39	30	111	-	91	-	142
2012*		425	40	36	113	-	80	-	156
TRB21 Van									
2008		639	89	2	200	105	239	-	4
2009		703	89	2	215	104	289	-	4
2010		398	39	30	95	-	92	-	142
2011		393	39	30	95	-	87	-	142
2012*		419	40	36	107	-	80	-	156

(*) Rakamlar geçicidir.

12.7 Niteliklerine göre örtü altı tarım alanları

		(Dekar)				
		Toplam	Cam sera	Plastik sera	Yüksek tünel	Alçak tünel
TR Türkiye						
	2008	542 158	82 253	211 680	66 960	181 265
	2009	567 180	82 932	220 186	77 046	187 016
	2010	563 805	80 772	230 543	81 521	170 969
	2011	599 612	78 190	238 542	107 232	175 648
	2012*	617 760	80 728	278 730	95 095	163 207
TRB2 Van,Muş,Bitlis,Hakkari						
	2008	54	-	7	47	-
	2009	47	-	2	45	-
	2010	87	-	59	28	-
	2011	76	-	54	22	-
	2012*	80	-	13	67	-
TRB21 Van						
	2008	47	-	-	47	-
	2009	45	-	-	45	-
	2010	78	-	50	28	-
	2011	72	-	50	22	-
	2012*	79	-	12	67	-

(*) Rakamlar geçicidir.

Van'da organik tarım üretim miktarı 2012 yılında 292 755 ton olmuştur. Türkiye organik tarım üretimi içinde Van'ın payı %16,7'dir.

12.8 Organik bitkisel üretim (geçiş süreci dahil)

		Çiftçi sayısı	Üretim alanı ⁽¹⁾ (Hektar)	Üretim (Ton)
TR Türkiye				
	2008	14 926	166 883	530 224
	2009	35 565	501 641	983 715
	2010	42 097	510 033	1 343 737
	2011	42 460	614 618	1 659 543
	2012	54 635	702 909	1 750 127
TRB2 Van,Muş,Bitlis,Hakkari				
	2008	91	4 117	2 693
	2009	13 491	142 004	254 835
	2010	14 173	148 866	495 260
	2011	11 535	140 105	404 239
	2012	16 250	193 015	439 589
TRB21 Van				
	2008	10	(2)	(2)
	2009	10 513	102 226	200 141
	2010	9 944	94 282	309 733
	2011	7 340	81 239	237 871
	2012	11 882	101 403	292 755

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Not. Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

(1) Doğal toplama alanları dahildir.

(2) 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu gereği gizlilik ilkesine göre bilgiler verilememiştir.

2012 yılında Van'ın koyun sayısının Türkiye içindeki payı %7,8 'dir. 2012 yılında Van'da süt üretimi içinde en fazla üretim inek sütündedir.

12.9 Canlı hayvanlar

		(Adet)						
	Sığır	Manda	Koyun	Keçi	Kümes hayvanı	At, katır ve eşek	Deve	Domuz
TR Türkiye								
2008	10 859 942	86 297	23 974 591	5 593 561	249 043 739	515 623	970	1 717
2009	10 723 958	87 207	21 749 508	5 128 285	234 082 206	452 483	1 041	1 896
2010	11 369 800	84 726	23 089 691	6 293 233	238 972 961	414 307	1 254	1 558
2011	12 386 337	97 632	25 031 565	7 277 953	241 498 538	398 975	1 290	1 848
2012	13 914 912	107 435	27 425 233	8 357 286	257 505 341	377 416	1 315	2 986
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari								
2008	510 113	9 875	4 453 055	734 509	1 154 361	25 461	4	-
2009	446 067	7 227	3 656 058	573 416	980 173	20 671	2	-
2010	467 809	9 810	3 904 415	649 031	1 129 598	22 408	50	-
2011	533 270	10 943	3 913 294	769 702	983 494	22 173	30	-
2012	585 475	12 496	3 940 154	799 481	933 024	19 117	40	-
TRB21 Van								
2008	171 884	254	2 366 606	186 569	259 255	10 853	4	-
2009	174 353	259	2 277 082	173 996	273 815	11 386	2	-
2010	157 806	227	2 182 011	150 686	342 775	11 534	50	-
2011	197 774	275	2 101 382	203 143	280 045	10 791	30	-
2012	193 700	990	2 147 139	225 360	377 513	7 704	40	-

12.10 Süt ve bal üretimi

		(Ton)				
	İnek sütü	Manda sütü	Koyun sütü	Keçi sütü	Bal	
TR Türkiye						
2008	11 255 176	31 422	746 872	209 570	81 364	
2009	11 583 313	32 443	734 219	192 210	82 003	
2010	12 418 544	35 487	816 832	272 811	81 115	
2011	13 802 428	40 372	892 822	320 588	94 245	
2012	15 977 838	46 989	1 007 007	369 429	89 162	
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari						
2008	454 831	4 506	129 119	25 631	3 338	
2009	386 142	2 984	110 427	19 439	4 343	
2010	381 495	3 804	135 025	23 772	3 551	
2011	432 385	3 931	138 006	28 553	4 675	
2012	508 283	4 934	148 625	34 494	3 340	
TRB21 Van						
2008	110 859	92	78 881	5 773	222	
2009	128 470	82	73 368	5 283	788	
2010	121 132	110	78 231	3 692	988	
2011	150 740	123	73 952	6 608	1 170	
2012	163 489	290	82 077	7 758	992	

2012 yılında Van'ın bitkisel üretim değerinin, Türkiye bitkisel üretim değeri içindeki payı %0,2'dir. Canlı hayvanlar ve hayvansal ürünler değerlerinin Türkiye içindeki payı ise %1,7 olmuştur. Tarımsal üretim değeri Van'da 2008 yılından itibaren artarak 2012 yılında 2 milyar TL değerine ulaşmıştır.

12.11 Tarımsal üretim değeri

(Bin TL)

	Toplam	Bitkisel üretim değeri	Canlı hayvan değeri	Hayvansal ürünler değeri
TR Türkiye				
2008	115 348 167	66 010 114	25 521 071	23 816 982
2009	123 023 786	68 267 486	28 145 579	26 610 721
2010	165 039 291	80 038 126	46 873 045	38 128 120
2011	191 627 972	88 979 273	60 076 917	42 571 782
2012*	214 943 138	87 849 892	63 546 623	49 321 861
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari				
2008	2 865 503	598 463	1 540 680	726 360
2009	2 962 206	594 223	1 628 265	739 718
2010	5 290 420	698 926	3 110 848	1 480 646
2011	5 352 417	695 645	3 937 312	719 460
2012*	5 417 316	708245	3874678	834393
TRB21 Van				
2008	1 088 010	153 042	662 785	272 183
2009	1 253 277	136 250	812 345	304 682
2010	2 100 946	150 632	1 350 432	599 882
2011	2 073 916	141 750	1 655 347	276 819
2012*	2 022 685	158 388	1 554 256	310 041

(*) Rakamlar geçicidir.

NOT.1. 2012 yılı rakamları geçicidir. Kırmızı et, beyaz et, deri ve yumurta il üretim miktarları olmadığı için il üretim değeri hesaplanamamıştır.

Bu nedenle önceki yıl il üretim değerleri ile 2011 il üretim değeri karşılaştırılmaz.

2. TL olarak gösterilen para birimi 2004 yılında Milyon TL, 2005-2009 yıllarında YTL ve 2010 yılı ve sonrasında TL olarak kullanılmıştır.

12.12 Seçilmiş Tarımsal alet ve makine sayısı

	Pulluk	Ekim makinesi	Gübre dağıtma makinesi	Seyyar süt sağım makinesi	Su pompası	Sabit süt sağım tesisi	Biçerdöver	Traktör
TR Türkiye								
2008	1 366 316	367 491	348 438	177 630	596 299	6 216	13 084	1 070 746
2009	1 363 295	376 292	357 196	187 123	591 886	6 714	13 360	1 073 538
2010	1 364 033	392 751	369 063	208 457	607 490	7 280	13 799	1 096 683
2011	1 367 902	406 400	374 279	225 937	619 481	7 959	14 313	1 125 001
2012*	1 382 273	420 600	387 668	254 348	632 484	7 336	14 813	1 178 253
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari								
2008	13 513	2 867	2 793	105	4 947	33	1	12 922
2009	13 616	2 932	2 720	118	5 022	44	1	13 130
2010	13 718	2 927	2 733	238	5 176	56	4	14 779
2011	13 932	3 187	2 791	293	5 268	85	4	15 012
2012*	13 825	3 318	2 788	351	5 367	101	5	15 398
TRB21 Van								
2008	4 085	1 370	187	26	946	27	-	3 989
2009	4 171	1 372	189	38	954	36	-	4 013
2010	4 253	1 266	246	138	1 087	47	2	4 837
2011	4 270	1 334	250	164	1 108	68	2	4 912
2012*	4 378	1 404	260	201	1 112	69	3	4 997

(*) Rakamlar geçicidir.

12.13 İlçelere göre tarım alanı kullanımı, 2012*

(Hektar)

	Toplam işlenen tarım alanı ve uzun ömürlü bitkiler alanı	İşlenen tarım alanı				Uzun ömürlü bitkiler				
		Toplam işlenen tarım alanı	Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı		Sebze bahçeleri alanı	Diğer meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	Bağ alanı	Zeytin ağaçlarının kapladığı alan	Yem bitkileri alanı	
			Ekilen	Nadas						
TR Türkiye	23 795 481	20 577 703	15 464 452	4 286 137	827 114	3 212 989	1 936 928	462 296	813 765	1 956 455
TRB21 Van	341 073	336 665	220 758	114 584	1 323	4 408	4 390	18	-	126 226
Merkez	62 652	61 502	33 558	27 574	370	1 149	1 133	16	-	9 421
Bahçesaray	4 017	3 541	3 169	360	13	475	475	-	-	2 595
Başkale	41 552	41 545	36 556	4 986	2	7	7	-	-	18 788
Çaldıran	25 143	25 139	13 573	11 566	-	4	4	-	-	6 627
Çatak	19 429	18 621	14 405	4 200	17	808	808	-	-	14 026
Edremit	9 277	8 405	6 814	1 429	162	873	873	-	-	2 542
Erciş	44 204	43 351	24 981	17 760	610	853	851	2	-	15 259
Gevaş	8 674	8 595	8 330	224	42	78	78	-	-	6 183
Gürpınar	52 855	52 847	36 780	16 062	4	8	8	-	-	31 504
Muradiye	34 127	33 978	17 238	16 637	104	149	149	-	-	12 312
Özalp	30 798	30 797	17 211	13 585	-	2	2	-	-	3 983
Saray	8 346	8 344	8 144	200	-	2	2	-	-	2 987

(*) Rakamlar geçicidir.

12.14 İlçelere göre seçilmiş tahıl ve diğer bitkisel ürünlerin üretimi, 2012

(Ton)

	Buğday	Arpa	Mısır (slaj)	Patates	Şeker pancarı
TR Türkiye	20 284 730	7 116 680	14 956 457	4 795 122	15 000 000
TRB21 Van	115 017	7 013	1 233	5 373	59 318
Bahçesaray	1 033	-	-	-	-
Başkale	29 696	468	-	-	-
Çaldıran	10 524	16	-	419	-
Çatak	277	37	-	702	-
Edremit	7 399	253	210	-	1 160
Erciş	8 862	3 697	638	1 604	13 614
Gevaş	2 423	176	60	78	30 771
Gürpınar	5 643	660	-	-	2 704
Merkez	21 000	1 510	325	2 401	898
Muradiye	7 139	87	-	-	10 171
Özalp	12 324	57	-	64	-
Saray	8 697	52	-	105	-

(*) Rakamlar geçicidir.

12.15 İlçelere göre seçilmiş sebze ürünleri üretimi, 2012*

(Ton)

	Domates	Hıyar	Havuç	Karpuz	Kavun
TR Türkiye	11 350 000	1 741 878	714 280	4 022 296	1 688 687
TRB21 Van	9 857	3 213	-	4 065	2 552
Bahçesaray	48	74	-	-	-
Başkale	-	-	-	-	-
Çaldıran	-	-	-	-	-
Çatak	18	12	-	-	-
Edremit	1 496	761	-	387	234
Erciş	5 974	990	-	2 156	960
Gevaş	79	77	-	52	38
Gürpınar	-	-	-	-	-
Merkez	1 539	966	-	1 120	600
Muradiye	703	330	-	350	720
Özalp	-	3	-	-	-
Saray	-	-	-	-	-

(*) Rakamlar geçicidir.

12.16 İlçelere göre seçilmiş meyve ürünleri üretimi, 2012*

	(Ton)				
	Elma	Çilek	Kiraz	Üzüm	Vişne
TR Türkiye	2 888 985	351 834	470 887	4 185 351	186 234
TRB21 Van	6 488	-	279	101	133
Bahçesaray	88	-	75	-	-
Başkale	8	-	-	-	-
Çaldıran	-	-	-	-	-
Çatak	283	-	6	-	-
Edremit	2 099	-	66	-	50
Erciş	547	-	72	18	38
Gevaş	64	-	-	-	4
Gürpınar	4	-	-	-	-
Merkez	2 269	-	53	83	29
Muradiye	1 124	-	7	-	12
Özalp	-	-	-	-	-
Saray	2	-	-	-	-

(*) Rakamlar geçicidir.

12.17 İlçelere göre seçilmiş örtü altı ürünlerin üretimi, 2012*

	(Ton)				
	Domates	Hıyar	Fasulye (Taze)	Soğan (Taze)	Marul
TR Türkiye	3 096 349	1 028 122	34 153	4 582	61 995
TRB21 Van	107	80	-	55	42
Bahçesaray	-	-	-	-	-
Başkale	-	-	-	-	-
Çaldıran	-	-	-	-	-
Çatak	-	-	-	-	-
Edremit	32	11	-	5	6
Erciş	-	-	-	-	-
Gevaş	-	-	-	-	-
Gürpınar	-	-	-	-	-
Merkez	75	66	-	50	36
Muradiye	-	-	-	-	-
Özalp	-	3	-	-	-
Saray	-	-	-	-	-

12.18 İlçelere ve niteliklerine göre örtü altı tarım alanları, 2012*

	Toplam	Cam sera	Plastik sera	Yüksek tünel	Alçak tünel
TR Türkiye	617 760	80 728	278 730	95 095	163 207
TRB21 Van	-	-	12	67	-
Bahçesaray	-	-	-	-	-
Başkale	-	-	-	-	-
Çaldıran	-	-	-	-	-
Çatak	-	-	-	-	-
Edremit	-	-	12	-	-
Erciş	-	-	-	-	-
Gevaş	-	-	-	-	-
Gürpınar	-	-	-	-	-
Merkez	-	-	-	64	-
Muradiye	-	-	-	-	-
Özalp	-	-	-	3	-
Saray	-	-	-	-	-

(*) Rakamlar geçicidir.

12.19 İlçelere göre seçilmiş tarımsal alet ve makineler, 2012*

	Traktör	Bıçerdöver	Kültivatör	Pulluk	Ekim makinesi
TR Türkiye	1 178 253	14 813	500 126	1 382 273	420 600
TRB21 Van	4 997	3	1 843	4 378	1 404
Merkez	743	-	430	796	427
Bahçesaray	7	-	7	52	-
Başkale	228	1	40	30	5
Çaldıran	469	-	221	479	22
Çatak	41	-	-	99	-
Edremit	137	-	60	185	36
Erciş	1 640	-	400	900	610
Gevaş	99	-	-	103	-
Gürpınar	360	-	230	535	24
Muradiye	660	-	300	700	206
Özalp	502	2	117	448	39
Saray	111	-	38	51	35

(*) Rakamlar geçicidir.

12.20 İlçelere göre hayvansal üretim, 2012*

	Sığır Sayısı (Baş)	Koyun sayısı (Baş)	Keçi sayısı (Baş)	Süt Üretimi (Ton)	Bal Üretimi (Ton)	Kümes Hayvanları Sayısı (Adet)
TR Türkiye	13 914 912	27 425 233	8 357 286	17 401 262	89 162	257 505 341
TRB21 Van	193 700	2 147 139	225 360	253 613	992	377 513
Bahçesaray	3 417	17 560	5 104	4 340	158	4 363
Başkale	20 317	362 200	44 710	33 923	56	1 600
Çaldıran	11 441	280 394	1 305	16 814	-	-
Çatak	2 200	100 000	25 000	5 520	180	-
Edremit	5 100	16 083	2 760	4 868	4	-
Erciş	36 355	278 995	10 500	45 674	70	29 700
Gevaş	10 490	49 770	24 100	18 896	160	3 250
Gürpınar	25 305	465 000	60 400	36 558	7	33 480
Merkez	39 050	166 232	22 668	23 781	350	300 000
Muradiye	22 233	104 200	10 250	33 227	3	5 120
Özalp	15 430	169 355	10 428	21 066	3	-
Saray	2 362	137 350	8 135	8 945	-	-

Not. Rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

(*) Rakamlar geçicidir.

13.1 Belediye su istatistikleri

	İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı (%)	Belediyeler tarafından çekilen su miktarı (Bin m ³ /yıl)	Belediyelerde kişi başı çekilen günlük su miktarı (litre/kişi-gün)	Belediyeler tarafından artırılan içme ve kullanma suyu miktarı (Bin m ³ /yıl)	İçme ve kullanma suyu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı (%) ⁽¹⁾	Belediyeler tarafından içme suyu şebekesi ile dağıtılan su miktarı (m ³ /yıl)
TR Türkiye						
2004	99	4 956 435	255	2 081 259	42	1 988 217 080
2006	98	5 163 500	245	2 426 639	49	2 375 043 316
2008	99	4 557 074	215	2 131 061	50	2 400 521 766
2010	99	4 784 734	216	2 520 085	54	2 579 675 519
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari						
2004	97	123 255	300	-	-	33 495 789
2006	97	122 944	305	-	-	28 428 352
2008	98	126 718	310	-	-	24 173 900
2010	94	126 079	321	-	-	40 608 783
TRB21 Van						
2004	97	76 182	432	-	-	18 585 311
2006	98	70 402	347	-	-	15 160 260
2008	99	77 669	378	-	-	7 070 689
2010	93	76 824	377	-	-	19 245 031

(1) Başka ildeki bir belediyenin arıtma tesisini kullanan belediyelerin nüfusları bağlı buldukları ile dahil edilmiştir.

13.2 Belediye atıksu istatistikleri

	Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı (%)	Belediyelerde kanalizasyon şebekesinden deşarj edilen atıksu miktarı (Bin m ³ /yıl)	Deşarj edilen kişi başı atıksu miktarı (litre/kişi-gün)	Belediyeler tarafından artırılan atıksu miktarı (Bin m ³ /yıl)	Atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun belediye nüfusu içindeki payı (%)
TR Türkiye					
2004	86	2 922 783	174	1 901 040	45
2006	87	3 366 894	181	2 140 494	51
2008	88	3 261 455	173	2 251 581	56
2010	88	3 582 131	182	2 719 151	62
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari					
2004	52	34 266	154	19 998	22
2006	56	39 783	170	23 300	25
2008	70	63 601	216	42 849	35
2010	60	64 415	255	23 651	20
TRB21 Van					
2004	52	19 998	211	19 998	52
2006	56	25 193	219	23 300	51
2008	80	46 650	283	42 849	71
2010	72	49 201	314	22 806	36

13.3 Belediye atık istatistikleri

	Atık hizmeti verilen belediye nüfusunun belediye nüfusuna oranı (%)	Belediye tarafından ya da belediye adına toplanan atık miktarı (Bin ton/yıl)	Kişi başı ortalama belediye atık miktarı (kg/kişi-gün)
TR Türkiye			
2004	97	25 014	1,31
2006	98	25 280	1,21
2008	99	24 361	1,15
2010	99	25 277	1,14
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari			
2004	90	342	0,89
2006	90	368	0,98
2008	95	335	0,84
2010	94	345	0,87
TRB21 Van			
2004	95	179	1,04
2006	96	196	0,99
2008	100	182	0,88
2010	97	202	0,95

13.4 Belediyelerin çevresel harcamaları

(TL)

Yıl	Toplam çevresel harcamalar	Su hizmetleri harcamaları	Atıksu yönetimi hizmetleri harcamaları	Atık yönetimi hizmetleri harcamaları	Diğer çevresel harcamalar ⁽¹⁾
Türkiye					
2006	5 710 049 295	1 835 238 106	955 548 612	1 431 395 300	1 487 867 277
2007	7 925 987 622	2 977 686 672	1 229 408 702	2 185 413 436	1 533 478 812
2008	7 762 650 343	3 235 441 028	850 127 515	2 475 803 358	1 201 278 442
2009	8 377 129 879	2 380 438 207	1 340 117 156	3 307 416 664	1 349 157 852
2010	8 377 422 545	2 571 995 369	1 385 669 727	2 928 991 827	1 490 765 622
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari					
2006	57 223 871	28 902 518	677 619	14 152 876	13 490 858
2007	50 380 142	19 784 379	2 288 414	13 381 982	14 925 367
2008	38 126 610	21 718 877	405 465	2 938 081	13 064 187
2009	71 146 338	20 881 019	285 785	29 959 232	19 974 529
2010	79 003 530	31 466 346	11 063 011	34 136 035	2 115 944
TRB21 Van					
2006	21 919 442	11 977 907	-	9 683 335	258 200
2007	18 605 787	9 183 794	-	8 765 909	656 084
2008	16 551 288	15 671 677	-	797 311	82 300
2009	28 651 521	14 410 741	201 915	12 469 210	1 569 655
2010	40 645 139	17 286 822	4 097 416	18 937 753	323 148

Not. Toplamlar yuvarlamadan dolayı tutmayabilir.

(1) Diğer çevresel harcamalara, doğal ortamın ve biyolojik çeşitliliğin korunması, araştırma ve geliştirme hizmetleri ve harcaması bölünemeyen faaliyetler dahildir.

13.5 İlçelere göre içme ve kullanma suyu şebekesi ve arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısı ve nüfusu, 2010

İlçeler	Toplam belediye sayısı	Toplam belediye nüfusu	İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı	İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusu	İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)	İçme ve kullanma suyu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısı	İçme ve kullanma suyu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusu	İçme ve kullanma suyu arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)
TR Türkiye	2 950	61 571 332	2 925	60 664 687	99	346	32 992 877	54
TRB21 Van	20	598 931	20	558 062	93	-	-	-
Merkez	3	392 425	3	374 054	95	-	-	-
Bahçesaray	1	3 208	1	3 208	100	-	-	-
Başkale	1	12 942	1	12 295	95	-	-	-
Çaldıran	1	14 544	1	14 544	100	-	-	-
Çatak	1	6 978	1	6 838	98	-	-	-
Edremit	2	17 789	2	14 231	80	-	-	-
Erciş	3	95 522	3	78 724	82	-	-	-
Gevaş	2	12 800	2	12 551	98	-	-	-
Gürpınar	1	5 446	1	5 337	98	-	-	-
Muradiye	2	17 912	2	17 178	96	-	-	-
Özalp	2	15 947	2	15 684	98	-	-	-
Saray	1	3 418	1	3 418	100	-	-	-

13.6 İlçelere ve kaynaklarına göre belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere çekilen su miktarı, 2010

İlçeler	İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı	Toplam çekilen su miktarı (1000 m ³ /yıl)	Kaynak	Göl-Gölet/			Kuyu	Beledi-yelerde içme ve kullanma suyu şebekesi için çekilen yüzey suyu miktarı	Beledi-yelerde içme ve kullanma suyu şebekesi için çekilen yeraltı suyu miktarı	Beledi-yelerde kişi başı çekilen günlük su miktarı (litre/kişi-gün)
				Deniz	Akarsu	Baraj				
TR Türkiye	2 925	4 784 734	1 015 865	83 154	159 472	2 250 421	1 273 822	2 495 047	2 289 687	216
TRB21 Van	20	76 824	71 171	-	-	-	5 653	-	76 824	364
Merkez	3	50 230	46 674	-	-	-	3 556	-	50 230	364
Bahçesaray	1	213	213	-	-	-	-	-	213	182
Başkale	1	1 742	1 742	-	-	-	-	-	1 742	388
Çaldıran	1	821	821	-	-	-	-	-	821	155
Çatak	1	248	248	-	-	-	-	-	248	99
Edremit	2	575	575	-	-	-	-	-	575	152
Erciş	3	17 691	16 801	-	-	-	890	-	17 691	616
Gevaş	2	1 350	1 350	-	-	-	-	-	1 350	1 650
Gürpınar	1	756	756	-	-	-	-	-	756	132
Muradiye	2	1 668	1 668	-	-	-	-	-	1 668	266
Özalp	2	1 350	323	-	-	-	1 027	-	1 350	236
Saray	1	180	-	-	-	-	180	-	180	144

13.7 İlçelere göre belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılan su miktarı, 2010

İlçeler	Toplam belediye sayısı	Cevap veren belediye sayısı	Abone sayısı	Dağıtılan su miktarı (m ³ /yıl)	Su satış geliri (TL) (KDV hariç)
TR Türkiye	2 950	2 611	21 447 147	2 579 675 519	6 284 090 432
TRB21 Van	20	18	112 103	19 245 031	27 996 731
Merkez	3	2	76 924	13 293 742	22 813 546
Bahçesaray	1	1	747	-	59 578
Başkale	1	1	1 572	285 039	474 644
Çaldıran	1	1	1 197	126 377	144 619
Çatak	1	1	687	124 240	121 403
Edremit	2	1	2 930	540 000	144 900
Erciş	3	3	17 763	2 748 120	2 315 035
Gevaş	2	2	2 639	31 186	341 380
Gürpınar	1	1	984	228 235	560 269
Muradiye	2	2	3 544	1 202 176	522 694
Özalp	2	2	2 516	485 916	312 663
Saray	1	1	600	180 000	166 000

13.8 İlçelere göre kanalizasyon şebekesi ve arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayıları ve nüfusu, 2010

İlçeler	Toplam belediye sayısı	Toplam belediye nüfusu	Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı	Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusu	Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)	Arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısı	Arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusu	Arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)
TR Türkiye	2 950	61 571 332	2 235	54 017 052	88	438	38 050 717	62
TRB21 Van	20	598 931	9	429 460	72	5	216 428	36
Merkez	3	392 425	2	337 570	86	2	144 673	37
Bahçesaray	1	3 208	-	-	-	-	-	-
Başkale	1	12 942	1	7 765	60	-	-	-
Çaldıran	1	14 544	1	1 454	10	-	-	-
Çatak	1	6 978	1	2 791	40	-	-	-
Edremit	2	17 789	1	3 875	22	1	1 292	7
Erciş	3	95 522	2	67 193	70	1	61 652	65
Gevaş	2	12 800	-	-	-	-	-	-
Gürpınar	1	5 446	-	-	-	-	-	-
Muradiye	2	17 912	1	8 811	49	1	8 811	49
Özalp	2	15 947	-	-	-	-	-	-
Saray	1	3 418	-	-	-	-	-	-

13.9 İlçeler ve alıcı ortamlarına göre kanalizasyon şebekesinden deşarj edilen atıksu miktarı, 2010

İlçeler	Belediyelerde kanalizasyon şebekesinden deşarj edilen atıksu miktarı (1000 m ³ /yıl)	Denize	Göle veya gölete Akarsuya Araziye Baraja			Diğer ortamlara ⁽¹⁾	Deşarj edilen kişi başı atıksu miktarı (litre/kişi-gün)	
			(1000 m ³ /yıl)					
TR Türkiye	3 582 131	1 498 728	76 024	1 741 078	35 091	130 224	100 985	182
TRB21 Van	49 201	-	47 780	1 421	-	-	-	169
Merkez	44 150	-	44 150	-	-	-	-	358
Bahçesaray	-	-	-	-	-	-	-	-
Başkale	523	-	-	523	-	-	-	184
Çaldıran	36	-	-	36	-	-	-	68
Çatak	44	-	-	44	-	-	-	43
Edremit	329	-	-	329	-	-	-	232
Erciş	3 630	-	3 630	-	-	-	-	148
Gevaş	-	-	-	-	-	-	-	-
Gürpınar	-	-	-	-	-	-	-	-
Muradiye	490	-	-	490	-	-	-	152
Özalp	-	-	-	-	-	-	-	-
Saray	-	-	-	-	-	-	-	-

(1) Fosseptiçe, zerkemine vb. atıksu deşarjlarını içermektedir.

13.11 İlçelere göre belediye atık istatistikleri, 2010

	Atık hizmeti verilen belediye nüfusunun belediye nüfusuna oranı (%)	Belediye tarafından yada belediye adına toplanan atık miktarı (ton/yıl)	Kişi başı ortalama belediye atık miktarı (kg/kişi-gün)
TR Türkiye	99	25 276 698	1,14
TRB21 Van	100	201 824	0,78
Bahçesaray	60	852	1,21
Başkale	100	5 718	1,21
Çaldıran	80	5 353	1,26
Çatak	90	1 338	0,58
Edremit	89	6 114	1,06
Erciş	91	41 120	1,29
Gevaş	100	1 773	0,38
Gürpınar	100	487	0,24
Merkez	100	132 246	0,92
Muradiye	100	4 259	0,65
Özalp	93	2 434	0,45
Saray	100	130	0,10

13.12 İlçe ve bertaraf yöntemine göre belediye atık miktarı, 2010

(Ton/yıl)

	Toplam	Bertaraf yöntemleri								
		Büyükşehir belediyesi çöplüğü	Belediye çöplüğü	Başka belediye çöplüğü	Düzenli depolama sahalarına götürülen	Kompost tesislerine götürülen	Açıkta yakma	Dereye ve göle dökme	Gömme	Diğer ⁽¹⁾
TR Türkiye	25 276 698	1 827 750	8 754 470	418 933	13 746 876	194 452	133 876	43 965	34 295	122 080
TRB21 Van	201 824	-	189 236	5 969	-	-	6 254	-	365	-
Merkez	132 246	-	126 529	5 717	-	-	-	-	-	-
Bahçesaray	852	-	-	-	-	-	852	-	-	-
Başkale	5 718	-	5 718	-	-	-	-	-	-	-
Çaldıran	5 353	-	-	-	-	-	5 353	-	-	-
Çatak	1 338	-	1 338	-	-	-	-	-	-	-
Edremit	6 114	-	6 114	-	-	-	-	-	-	-
Erciş	41 120	-	41 120	-	-	-	-	-	-	-
Gevaş	1 773	-	1 521	252	-	-	-	-	-	-
Gürpınar	487	-	487	-	-	-	-	-	-	-
Muradiye	4 259	-	4 259	-	-	-	-	-	-	-
Özalp	2 434	-	2 020	-	-	-	49	-	365	-
Saray	130	-	130	-	-	-	-	-	-	-

(1) Dolgu yaparak ve tarımsal araziye dökerek yapılan bertarafı kapsamaktadır.

13.13 İlçelere göre belediyelerin çevresel harcamaları, 2010

(TL)

	Toplam çevresel harcamalar	Su hizmetleri harcamaları	Atıksu yönetimi hizmetleri harcamaları	Atık yönetimi hizmetleri harcamaları	Diğer çevresel harcamalar ⁽¹⁾
TR Türkiye	8 377 422 545	2 571 995 369	1 385 669 727	2 928 991 827	1 490 765 622
TRB21 Van	40 645 139	17 286 822	4 097 416	18 937 753	323 148
Başkale	640 111	149 588	34 824	455 699	-
Çatak	272 608	161 243	40 152	71 213	-
Erciş	5 189 419	1 317 110	736 096	3 136 213	-
Gevaş	826 945	247 836	163 242	415 867	-
Gürpınar	1 048 789	575 000	56 507	417 282	-
Muradiye	291 202	223 843	-	67 359	-
Özalp	500 040	139 224	74 453	286 363	-
Merkez	30 357 736	14 038 642	2 781 000	13 240 246	297 848
Bahçesaray	137 227	34 727	45 700	31 500	25 300
Çaldıran	1 002 087	198 887	143 200	660 000	-
Edremit	188 469	106 924	-	81 545	-
Saray	190 506	93 798	22 242	74 466	-

(1) Diğer çevresel harcamalara, doğal ortamın ve biyolojik çeşitliliğin korunması, araştırma ve geliştirme hizmetleri ve harcaması bölünemeyen faaliyetler dahildir.

14.1 Giriş, çıkış kapılarının bağlı olduğu il ve ulaşım yoluna göre giriş ve çıkış yapan vatandaşlar
A. Havayolu B. Demiryolu C. Karayolu D. Denizyolu

		Ulaşım yoluna göre giriş yapan vatandaşlar		Ulaşım yoluna göre çıkış yapan vatandaşlar	
TR Türkiye	2008	A	6 529 561		6 713 398
		B	13 143		13 439
		C	2 779 856		2 772 514
		D	368 254		370 170
	2009	A	6 451 711		6 642 693
		B	10 120		11 037
		C	3 449 659		3 499 095
		D	330 693		340 350
	2010	A	5 987 481		6 023 755
		B	10 520		12 157
		C	4 551 207		4 587 587
		D	372 219		377 318
	2011	A	6 697 780		6 726 375
		B	13 819		12 414
		C	4 461 258		4 479 011
		D	419 796		422 732
2012	A	7 258 837		7 342 501	
	B	5 636		5 991	
	C	3 996 629		4 030 758	
	D	470 361		481 638	
TR21 Van	2008	A	2 864		1 899
	2009	A	654		428
	2010	A	-		-
	2011	A	22		13
	2012	A	-		-

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü

14.2 Giriş, çıkış kapılarının bağlı olduğu il ve ulaşım yoluna göre giriş ve çıkış yapan yabancılar
A. Havayolu B. Demiryolu C. Karayolu D. Denizyolu E. Günübirlik

		Ulaşım yoluna göre giriş yapan yabancılar		Ulaşım yoluna göre çıkış yapan yabancılar	
TR Türkiye	2008	A	18 838 735		18 921 565
		B	72 320		67 171
		C	5 388 308		5 425 201
		D	694 644		674 517
		E	1 342 670		1 342 670
	2009	A	18 959 340		19 130 282
		B	69 167		64 117
		C	6 029 950		6 143 842
		D	447 327		438 406
		E	1 571 330		1 571 330
	2010	A	19 555 705		19 493 183
		B	66 144		61 204
		C	6 948 067		6 879 517
		D	429 893		444 553
		E	1 632 395		1 632 395
	2011	A	21 788 642		21 735 125
		B	52 157		47 840
		C	6 995 851		6 901 694
		D	506 546		526 989
		E	2 112 880		2 112 880
2012	A	22 920 640		22 889 537	
	B	28 782		25 903	
	C	6 340 137		6 197 198	
	D	479 827		529 104	
	E	2 013 446		2 013 446	
TR21 Van	2008	A	-		4
	2009	A	-		-
	2010	A	-		-
	2011	A	228		199
	2012	A	2		-

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü

15.1 Halk kütüphanesi, kitap ve yararlanma sayısı

	Kütüphane sayısı	Kitap sayısı	Yararlanma sayısı	Ödünç verilen materyal sayısı
TR Türkiye				
2007	1 162	13 198 814	20 228 517	4 401 617
2008	1 156	13 662 483	19 034 750	4 578 792
2009	1 149	14 093 896	19 929 836	5 390 401
2010	1 136	14 528 550	19 280 441	5 877 432
2011	1 118	15 621 478	18 826 715	6 215 605
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari				
2007	27	262 604	966 184	150 033
2008	27	277 575	816 035	142 027
2009	27	286 743	739 184	121 539
2010	28	297 900	701 195	162 695
2011	29	336 412	619 099	206 063
TRB21 Van				
2007	10	79 105	166 674	23 725
2008	10	85 720	141 154	31 554
2009	10	79 193	113 729	30 910
2010	10	83 287	94 042	43 803
2011	10	95 426	72 164	35 948

Kaynak: Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü

15.2 Sinema salonu, gösteri ve seyirci sayısı

	Sinema salonu sayısı	Koltuk sayısı	Gösteri sayısı	Seyirci sayısı
TR Türkiye				
2007	1 140	161 923	28 733	20 659 569
2008	1 514	212 155	32 003	31 132 231
2009	1 647	229 822	34 947	31 334 447
2010	1 834	249 297	35 999	35 787 380
2011	1 917	257 604	37 892	37 439 786
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari				
2007	7	977	126	32 417
2008	7	626	140	53 682
2009	14	1 685	241	43 800
2010	13	1 474	216	92 335
2011	12	1399	263	124128
TRB21 Van				
2007	4	436	62	29 695
2008	5	481	79	50 072
2009	5	496	144	13 600
2010	5	551	80	35 000
2011	5	551	52	40 000

Tiyatro seyirci sayıları Türkiye genelinde 2010/'11 sezon yılında 2009/'10 sezonuna göre artış, Van ilinde ise 2010/'11 sezon yılında 2009/'10 sezonuna göre oldukça yüksek bir azalma göstermiştir

15.3 Tiyatro salonu, gösteri ve seyirci sayısı

	Tiyatro salonu sayısı	Koltuk sayısı	Gösteri sayısı	Seyirci sayısı
TR Türkiye				
2006/'07	130	42 502	10 289	2 419 262
2007/'08	204	70 924	17 410	3 380 214
2008/'09	201	80 099	18 803	4 320 729
2009/'10	430	157 161	25 378	5 248 226
2010/'11	511	194 020	23 361	5 385 588
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari				
2006/'07	15	5 271	283	82 737
2007/'08	9	2 818	142	47 505
2008/'09	6	2 213	395	88 581
2009/'10	7	2 042	278	66 793
2010/'11	3	822	257	34 948
TRB21 Van				
2006/'07	8	3 350	191	60 937
2007/'08	4	1 408	116	28 035
2008/'09	4	1 699	311	62 181
2009/'10	2	892	245	57 895
2010/'11	1	412	31	6 448

Not. 2009/2010 sezon yılından itibaren turnelere ait bilgilerde tabloya dahil edilmmiştir.

16.1 Milletvekili genel seçimi, seçmen ve oy bilgileri, 2011

		Seçmen listesinde yazılı olan seçmen sayısı	Oy kullanan seçmen sayısı	Katılım oranı (%)	Milletvekili sayısı
TR	Türkiye	52 806 322	43 914 948	83,2	550
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	1 072 624	886 520	82,6	18
TRB21	Van	547 016	440 289	80,5	8
		Adalet ve Kalkınma Partisi	Cumhuriyet Halk Partisi	Milliyetçi Hareket Partisi	Bağımsızlar
TR	Türkiye	327	135	53	35
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	8	-	-	10
TRB21	Van	4	-	-	4

Kaynak: Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı.

2009 yılında yapılan belediye başkanlığı seçimine katılım oranı Van'da %80,9 olmuştur. 2011 milletvekili genel seçiminde ise Van katılım oranı %80,5 olarak gerçekleşmiştir.

16.2 Belediye başkanlığı seçimi, seçmen ve oy bilgileri, 2009

		Toplam kayıtlı seçmen sayısı	Oy kullanan seçmen sayısı	Katılım oranı (%)	Başkanlık sayısı	Demokratik Sol Parti	
TR	Türkiye	39 809 274	33 510 343	84,2	2 931	60	
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	584 392	472 394	80,8	71	2	
TRB21	Van	299 028	241 958	80,9	20	1	
		Adalet ve Kalkınma Partisi	Büyük Birlik Partisi	Demokratik Toplum Partisi	Cumhuriyet Halk Partisi	Demokrat Parti	
TR	Türkiye	1 453	20	97	513	151	
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	28	-	27	2	3	
TRB21	Van	7	-	7	-	1	
				Milliyetçi Hareket Partisi	Diğer partiler	Bağımsızlar	
TR	Türkiye			80	485	27	45
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari			8	1	-	-
TRB21	Van			4	-	-	-

Kaynak: Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı

Not. 7 Haziran 2009 tarihinde yenilenen seçim sonuçlarına göre güncellenmiştir

2011 yılı Milletvekili Genel Seçim sonuçları, seçmen profiline bakıldığında, Van'da 18-39 yaş grubundaki seçmen sayısının, toplam seçmen sayısı içindeki oranı %66,6'dır.

16.3 Yaş ve cinsiyete göre seçmen profili, 2011

A. Toplam B. Erkek C. Kadın

	Toplam	18-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49
TR Türkiye							
A	50 189 930	8 190 895	6 176 672	6 212 958	5 457 634	4 523 552	4 737 682
B	24 755 229	4 013 113	3 133 584	3 136 006	2 738 136	2 300 804	2 372 889
C	25 434 701	4 177 782	3 043 088	3 076 952	2 719 498	2 222 748	2 364 793
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari							
A	1 070 735	280 508	170 034	145 975	113 669	72 782	85 051
B	540 043	138 788	88 398	74 654	58 714	39 781	44 816
C	530 692	141 720	81 636	71 321	54 955	33 001	40 235
TRB21 Van							
A	545 959	142 420	87 333	73 578	60 161	36 432	45 288
B	275 272	70 186	45 416	37 581	30 987	19 816	23 574
C	270 687	72 234	41 917	35 997	29 174	16 616	21 714
		50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+
TR Türkiye							
A		3 662 463	3 355 659	2 493 201	1 814 150	1 433 645	2 131 419
B		1 843 959	1 662 659	1 194 741	853 290	642 535	863 513
C		1 818 504	1 693 000	1 298 460	960 860	791 110	1 267 906
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari							
A		51 511	48 733	34 325	24 580	18 002	25 565
B		26 302	22 660	15 484	11 957	8 256	10 233
C		25 209	26 073	18 841	12 623	9 746	15 332
TRB21 Van							
A		27 432	23 916	17 333	11 821	8 847	11 398
B		13 824	11 106	8 015	5 811	4 108	4 848
C		13 608	12 810	9 318	6 010	4 739	6 550

Kaynak: Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı.

Not. 1.Gümrük kapıları (yurtdışı), ceza infaz kurumu seçmenleri kapsamamaktadır.

2.Seçmenlerin yaşı, 12 Haziran 2011 tarihine göre gün, ay ve yıl dikkate alınarak hesaplanmıştır.

16.4 İlçelere göre milletvekili genel seçimi sonucu, 2011

	Sandık sayısı	Kayıtlı seçmen sayısı	Oy kullanan seçmen sayısı	Geçerli oy sayısı	AK PARTİ	DP	CHP	EMEP	MİLLET PARTİSİ	LDP
TR Türkiye	199 657	52 806 322	43 914 948	42 941 763	21 399 082	279 480	11 155 972	32 128	60 716	15 222
TRB21 Van⁽¹⁾	2 246	547 016	440 289	426 767	171 753	1 852	16 044	-	362	500
Başkale	135	29 429	26 255	25 913	1 891	19	327	-	-	7
Çatak	62	11 813	10 030	9 724	2 907	35	138	-	8	3
Erciş	348	85 281	65 243	63 120	30 031	408	1 221	-	31	37
Gevaş	78	16 406	14 032	13 450	7 828	101	600	-	3	4
Gürpınar	116	20 751	17 713	17 404	6 538	96	704	-	17	2
Muradiye	115	25 683	20 165	19 608	9 545	99	1 157	-	18	11
Özalp	148	34 398	25 422	24 493	5 722	73	218	-	10	17
Van Merkez	948	259 659	211 932	204 535	87 846	702	9 343	-	230	367
Bahçesaray	43	8 206	6 442	6 009	3 693	49	124	-	10	10
Çaldıran	145	29 900	22 773	22 173	7 616	196	364	-	12	8
Edremit/Van	57	14 207	11 449	11 125	5 110	39	1 637	-	19	27
Saray/Van	51	11 283	8 833	8 477	2 393	30	163	-	4	5
	SAADET PARTİSİ	HEPAR	HAS PARTİ	MHP	DYP	TKP	MMP	BBP	DSP	BĞMZ
TR Türkiye	543 454	124 415	329 723	5 585 513	64 607	64 006	36 188	323 251	108 089	2 819 917
TRB21 Van⁽¹⁾	1 981	-	1 764	12 737	-	1 540	451	5 383	1 269	211 131
Başkale	23	-	14	159	-	32	11	132	65	23 233
Çatak	61	-	18	106	-	54	38	71	60	6 225
Erciş	217	-	244	1 737	-	288	51	1 131	93	27 631
Gevaş	195	-	92	294	-	57	11	353	33	3 879
Gürpınar	85	-	164	157	-	60	10	164	134	9 273
Muradiye	74	-	70	312	-	65	13	309	29	7 906
Özalp	73	-	62	461	-	82	48	350	254	17 123
Van Merkez	1 039	-	838	8 449	-	707	194	2 161	386	92 273
Bahçesaray	69	-	55	48	-	22	12	80	54	1 783
Çaldıran	65	-	139	307	-	100	23	357	40	12 946
Edremit/Van	52	-	36	516	-	34	6	135	19	3 495
Saray/Van	21	-	30	167	-	34	33	133	100	5 364

Kaynak: Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı.

(1) Geçerli oy sayısında ve partilerin aldığı oylarda, gümrük kapılarında seçim çevrelerinin payına düşen geçerli oy sayısı da bulunmaktadır.

16.5 İlçelere göre 29 Mart 2009 İl Genel Meclisi Üyeleri Seçimi sonucu

	Sandık sayısı	Kayıtlı seçmen sayısı	Oy kullanan seçmen sayısı	Geçerli oy sayısı	ANAP	MHP	LDP	DSP	DTP	İP	CHP	HAKPAR
TR Türkiye	177 431	48 049 446	40 932 260	39 988 763	304 361	6 386 279	2 285	1 139 878	2 277 777	114 243	9 229 936	29 392
TRB21 Van	1 842	499 116	407 343	395 213	5 372	5 730	-	7 005	190 032	837	9 877	1 142
Başkale	111	28 050	23 849	23 298	-	-	-	88	18 588	46	99	-
Çatak	53	11 514	9 619	9 363	755	-	-	1 317	2 656	-	362	46
Erciş	288	77 915	64 653	62 772	-	1 146	-	360	26 626	137	517	235
Gevaş	70	15 943	13 361	13 005	-	335	-	44	2 941	24	1 449	53
Gürpınar	101	20 631	16 928	16 566	513	-	-	274	6 010	38	543	74
Muradiye	94	24 489	20 865	20 298	2 289	245	-	665	6 027	41	1 307	66
Özalp	119	32 262	25 736	24 945	110	667	-	347	16 128	107	357	-
Van Merkez	765	228 117	183 082	177 372	-	1 771	-	2 526	90 160	346	2 452	668
Bahçesaray	34	7 990	6 124	5 864	1 705	-	-	94	883	-	-	-
Çaldıran	117	28 015	22 970	22 216	-	528	-	76	11 638	53	1 901	-
Edremit/Van	51	13 113	10 719	10 347	-	929	-	117	3 098	21	669	-
Saray/Van	39	11 077	9 437	9 167	-	109	-	1 097	5 277	24	221	-
TR Türkiye	943 765	36	41 818	67 984	85 507	1 536 847	2 079 701	15 353 553	167 986	48 939	6 197	172 279
TRB21 Van	3 833	-	-	232	1 103	7 743	23 486	135 115	1 770	-	-	1 936
Başkale	-	-	-	-	57	-	2 075	2 278	67	-	-	-
Çatak	-	-	-	-	34	822	1 391	1 931	49	-	-	-
Erciş	1 588	-	-	-	131	5 425	2 581	23 675	351	-	-	-
Gevaş	-	-	-	-	43	-	3 398	4 665	53	-	-	-
Gürpınar	-	-	-	-	45	-	2 666	6 309	94	-	-	-
Muradiye	-	-	-	-	49	117	2 672	6 686	134	-	-	-
Özalp	372	-	-	-	134	731	160	5 713	119	-	-	-
Van Merkez	1 669	-	-	232	397	508	6 872	69 126	645	-	-	-
Bahçesaray	-	-	-	-	54	-	69	3 059	-	-	-	-
Çaldıran	-	-	-	-	75	140	59	5 627	183	-	-	1 936
Edremit/Van	90	-	-	-	37	-	1 473	3 867	46	-	-	-
Saray/Van	114	-	-	-	47	-	70	2 179	29	-	-	-

Kaynak: Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı.

Not. 1. 7 Haziran 2009 tarihinde yenilenen seçim sonuçlarına göre güncellenmiştir.

2. İlçe seçim sonucu içerisinde, ilçeye bağlı belde belediyelerinin de seçim sonucu yer almaktadır.

16.6 İlçelere göre halk oylaması sonucu, 2010

	Sandık sayısı	Kayıtlı seçmen sayısı	Oy kullanan seçmen sayısı	Katılım oranı (%)	Geçersiz oy		Geçerli oy		Geçerli oyların dağılımı			
					Sayısı	Oranı (%)	Sayısı	Oranı (%)	Evet		Hayır	
									Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
TR Türkiye	152 006	52 051 828	38 369 099	73,7	725 062	1,9	37 644 037	98,1	21 787 244	57,9	15 856 793	42,1
TRB21 Van	1 686	530 745	231 449	44	10 701	2	220 748	95,4	208 501	94,5	12 247	6
Başkale	106	28 853	4 095	14	270	1	3 825	93,4	3 619	94,6	206	5
Çatak	53	11 974	5 340	45	698	6	4 642	86,9	4 451	95,9	191	4
Erciş	262	82 490	40 933	50	1 797	2	39 136	95,6	36 635	93,6	2 501	6
Gevaş	61	16 001	11 629	73	596	4	11 033	94,9	10 676	96,8	357	3
Gürpınar	95	20 429	11 909	58	418	2	11 491	96,5	11 180	97,3	311	3
Muradiye	88	24 961	17 832	71	628	3	17 204	96,5	16 764	97,4	440	3
Özalp	111	33 492	9 349	28	1 047	3	8 302	88,8	7 845	94,5	457	6
Van Merkez	681	250 606	98 655	39	3 138	1	95 517	96,8	89 067	93,2	6 450	7
Bahçesaray	33	7 991	5 506	69	487	6	5 019	91,2	4 835	96,3	184	4
Çaldıran	113	29 009	14 584	50	968	3	13 616	93,4	13 194	96,9	422	3
Edremit/Van	45	13 822	7 346	53	206	1	7 140	97,2	6 616	92,7	524	7
Saray/Van	38	11 117	4 271	38	448	4	3 823	89,5	3 619	94,7	204	5

Kaynak: Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı.

17.1 Türlerine göre ceza infaz kurumu sayısı

	Toplam	Kapalı ceza infaz kurumu	Açık ceza infaz kurumu	Çocuk ceza infaz kurumu ve eğitimevi
TR Türkiye				
2007	462	400	57	5
2008	436	369	61	6
2009	370	330	33	7
2010	371	331	34	6
2011	371	329	36	6
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari				
2007	15	14	1	-
2008	12	11	1	-
2009	11	9	2	-
2010	11	9	2	-
2011	11	9	2	-
TRB21 Van				
2007	9	8	1	-
2008	7	6	1	-
2009	7	5	2	-
2010	7	5	2	-
2011	7	5	2	-

Kaynak: Adalet Bakanlığı

17.2 Suçun işlendiği yerleşim yeri ve eğitim durumuna göre ceza infaz kurumuna giren hükümlüler

	Toplam	Okuma yazma bilmeyen	Okuryazar olup bir okul bitirmeyen	İlkokul	İlköğretim	Ortaokul ve dengi meslek okulu	Lise ve dengi meslek okulu	Fakülte ve yüksekokul	Bilinmeyen
TR Türkiye									
2007	127 304	3 089	2 397	72 844	9 779	15 283	19 495	4 417	-
2008	76 607	2 137	1 795	42 683	8 303	8 078	11 049	2 562	-
2009	74 404	2 040	2 375	31 715	10 377	7 356	12 675	2 992	4 874
2010	88 480	900	4 418	23 950	23 313	7 746	17 940	3 950	6 263
2011	80 096	846	4 441	21 971	20 363	7 060	15 878	3 559	5 978
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari									
2007	1 851	107	126	841	283	143	300	51	-
2008	894	42	31	523	134	57	94	13	-
2009	964	66	77	320	230	45	147	23	56
2010	1 314	41	144	254	447	47	258	41	82
2011	1 191	62	165	307	341	42	180	27	67
TRB21 Van									
2007	1 354	82	92	578	234	99	227	42	-
2008	605	21	20	368	101	27	59	9	-
2009	700	46	50	219	185	25	116	15	44
2010	956	30	101	193	332	28	182	28	62
2011	861	58	130	228	220	27	127	18	53

Kaynak: Adalet Bakanlığı

Not: Yabancı ülkede suç işleyenler ve suçun işlendiği yer bilinmeyenler Türkiye toplamına dahil edilmiştir.

17.3 Suçun işlendiği yerleşim yeri ve suç türüne göre ceza infaz kurumuna giren hükümlüler

	Toplam	Öldürme	Yaralama	Hırsızlık ve yağma	Dolandırıcılık
TR Türkiye					
2007	127 304	3 070	9 551	9 905	13 374
2008	76 607	3 447	7 802	9 476	12 295
2009	74 404	1 514	7 647	6 903	10 822
2010	88 480	2 958	8 400	8 325	11 434
2011	80 096	3 484	7 885	8 670	1 103
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari					
2007	1 851	51	94	65	41
2008	894	23	58	66	41
2009	964	26	48	73	19
2010	1 314	61	64	63	14
2011	1 191	84	55	63	5
TRB21 Van					
2007	1 354	23	40	24	21
2008	605	15	20	25	10
2009	700	12	15	25	12
2010	956	35	36	22	9
2011	861	44	34	21	-
	Ateşli silahlar ve bıçaklar ile ilgili suçlar	İcra İflas Kanununa muhalefet	Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal, ticaret, kullanma ve satın alma	Askeri Ceza Kanunu'na muhalefet	Diğer suçlar
TR Türkiye					
2007	4 109	55 323	4 493	8 725	18 754
2008	3 517	18 175	4 199	3 078	14 618
2009	2 395	19 872	2 605	6 582	16 064
2010	2 679	27 362	4 415	7 800	15 107
2011	3 028	24 805	4 131	2 981	15 036
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari					
2007	48	266	195	548	543
2008	36	56	109	138	367
2009	46	5	66	275	406
2010	44	18	196	408	446
2011	52	20	149	180	568
TRB21 Van					
2007	15	192	129	512	398
2008	19	39	76	133	268
2009	20	4	47	259	306
2010	22	10	123	367	332
2011	22	15	101	161	454

Kaynak: Adalet Bakanlığı

Not. Yabancı ülkede suç işleyenler Türkiye toplamına dahil edilmmiştir.

17.4 Geliş nedenine göre güvenlik birimine gelen veya getirilen çocuklar

	Toplam	Suçta sürüklenme	Kabahat işleme	Terk	Evden kaçma	Buluntu	Kayıp	Mağdur
TR Türkiye								
2008	132 592	62 430	1 177	89	2 412	1 340	4 517	44 1
2009	151 961	68 344	320	48	3 195	1 669	5 081	61 6
2010	188 044	83 393	586	66	3 205	1 745	8 081	76 4
2011	204 040	84 916	1 279	27	3 222	1 208	10 067	88 5
2012	245 080	100 831	770	43	2 424	1 661	12 474	111 8
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari								
2008	2 131	1 396	-	1	5	1	12	4
2009	2 802	1 450	2	-	3	43	82	9
2010	4 664	2 109	5	-	6	1	407	1 6
2011	4 245	1 952	5	-	5	2	114	1 9
2012	4 180	1 765	3	-	13	71	138	2 0
TRB21 Van								
2008	1 149	939	-	-	4	1	4	1
2009	1 603	1 060	2	-	2	-	14	5
2010	2 175	1 120	3	-	4	-	319	7
2011	1 327	855	2	-	-	-	7	4
2012	1 120	696	-	-	2	-	-	4
	Madde kullanımı	Sokakta çalışma	Sokakta yaşama	Kanunsuz çalışma	Bilgisine başvurma	Okula gönderilmeme	Kurumdan kaçma	Diğer
TR Türkiye								
2008	163	3 632	20	35	2 436	21	426	9
2009	373	3 579	16	9	2 363	1 190	827	3
2010	985	2 768	39	12	3 877	1 028	868	4
2011	418	1 712	24	16	5 418	1 129	1 106	4
2012	245	2 213	17	13	7 075	527	1 256	3
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari								
2008	7	1	-	-	46	1	-	-
2009	2	169	1	-	8	2	-	-
2010	4	-	1	-	103	333	2	-
2011	-	-	-	-	176	16	-	-
2012	-	4	-	-	153	-	1	-
TRB21 Van								
2008	-	-	-	-	18	-	-	-
2009	-	-	-	-	2	-	-	-
2010	-	-	-	-	-	-	1	-
2011	-	-	-	-	2	-	-	-
2012	-	-	-	-	11	-	-	-

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı

17.5 İsnat edilen suç türüne göre güvenlik birimine gelen veya getirilen çocuklar

	Toplam	Öldürme	Yaralama	Cinsel suçlar	Hırsızlık	Yağma (gasp)	
TR Türkiye							
2008	62 430	317	19 726	1 848	17 884	1 718	
2009	68 344	481	25 182	2 121	17 869	1 618	
2010	83 393	404	30 180	2 723	21 857	1 587	
2011	84 916	390	32 331	2 243	24 604	1 476	
2012	100 831	457	39 048	2 997	28 506	1 911	
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari							
2008	1 396	10	405	15	432	24	
2009	1 450	14	561	65	410	35	
2010	2 109	13	620	39	665	32	
2011	1 952	13	494	27	677	41	
2012	1 765	13	588	37	532	19	
TRB21 Van							
2008	939	8	265	9	266	22	
2009	1 060	7	410	58	283	27	
2010	1 120	5	319	16	316	19	
2011	855	7	219	15	229	29	
2012	696	3	193	19	225	7	
					6136 Sayılı Kanun'a muhalefet		
	Tehdit	Hakaret	Mala zarar verme	Toplumsal olaylar		Diğer	
TR Türkiye							
2008	1 853	703	2 572	722	816	14 271	
2009	2 111	937	2 805	547	1 007	13 666	
2010	2 763	1 014	2 916	688	1 074	18 187	
2011	2 910	878	3 463	1 027	881	14 713	
2012	3 524	1 227	3 654	965	942	5 575	
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari							
2008	18	8	36	14	18	416	
2009	20	10	38	33	25	240	
2010	30	14	79	138	12	467	
2011	35	16	64	281	8	296	
2012	35	5	82	121	15	193	
TRB21 Van							
2008	11	3	17	12	12	314	
2009	19	6	32	25	23	170	
2010	24	8	30	53	7	323	
2011	21	5	21	155	3	151	
2012	11	-	15	65	7	107	

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı

2009-2011 yılları için Van, Muş, Bitlis, Hakkari bölgesinde hanehalkı tüketim harcaması içinde en fazla harcama %29,1 ile gıda ve alkolsüz içecekler grubunda yapılmıştır. Konut ve kiraya yapılan harcama %18,3 ile ikinci sırada, ulaştırmaya yapılan harcama ise 12,1 ile üçüncü sırada gelmektedir.

18.1 Harcama türlerine göre hanehalkı tüketim harcamasının dağılımı (%)

	Toplam tüketim harcaması	Gıda ve alkolsüz içecekler	Alkollü içecekler, sigara ve tütün	Giyim ve ayakkabı	Konut ve kira	Mobilya, ev aletleri ve bakım hizmetleri	Sağlık
TR Türkiye							
2008	100,0	22,6	3,8	5,4	29,1	5,8	1,9
2009	100,0	23,0	4,1	5,1	28,2	6,2	1,9
2010	100,0	21,9	4,5	5,1	27,1	6,3	2,1
2011	100,0	20,7	4,1	5,2	25,8	6,4	1,9
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari							
2005-07	100,0	35,5	4,3	10,3	16,8	8,4	3,1
2006-08 ⁽¹⁾	100,0	38,6	3,8	9,8	16,8	8,7	2,6
2007-09 ⁽¹⁾	100,0	30,6	3,6	9,5	17,3	7,7	2,0
2008-10 ⁽¹⁾	100,0	31,6	3,8	8,8	18,7	7,8	1,7
2009-11 ⁽¹⁾	100,0	29,1	4	8,3	18,3	6,8	1,8
		Ulaştırma	Haberleşme	Eğlence ve kültür	Eğitim hizmetleri	Lokanta ve oteller	Çeşitli mal ve hizmetler
TR Türkiye							
2007		11,1	4,5	2,1	2,5	4,5	4,2
2008		14,1	4,4	2,5	2,0	4,4	4,1
2009		13,6	4,2	2,6	1,9	5,2	4,0
2010		15,1	4,1	2,8	2,0	5,4	3,7
2011		17,2	4,0	2,7	2,0	5,7	4,3
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari							
2006-08 ⁽¹⁾		10,7	3,9	1,4	1,0	3,2	4,0
2007-09 ⁽¹⁾		11,5	3,5	2,1	0,9	3,7	7,6
2008-10 ⁽¹⁾		10,1	3,6	0,7	0,7	3,7	7,4
2009-11 ⁽¹⁾		12,1	4,1	2,2	0,6	5,0	7,7

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, 2002 yılından itibaren her yıl düzenli olarak Hanehalkı Bütçe Anketi uygulamaktadır. Anketin üç yıllık verileri istatistiksel yöntemlere göre birleştirilerek bölge düzeyinde bilgiler elde edilmiştir.

Not. (1) 2007 yılında oluşturulan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre yenilenen cari nüfus projeksiyonları esas alınmıştır.

Ek: 1. Veri Kaynakları

Adalet Bakanlığı	http://www.adalet.gov.tr/
Belediye ve Özel Tiyatro Müdürlükleri	
Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü	http://www.dhmi.gov.tr/
Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü	http://www.devtiyatro.gov.tr
Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü	http://www.tcdd.gov.tr/
Emniyet Genel Müdürlüğü	http://www.emniyet.gov.tr
Gelir İdaresi Başkanlığı	http://www.gib.gov.tr
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	http://www.tarim.gov.tr
Jandarma Genel Komutanlığı	http://www.jandarma.tsk.tr
Karayolları Genel Müdürlüğü	http://www.kgm.gov.tr
Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü	
Kültür ve Turizm Bakanlığı	http://www.kultur.gov.tr
Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü	http://kygm.kulturturizm.gov.tr
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü	http://www.migm.gov.tr/
Milli Eğitim Bakanlığı	http://www.meb.gov.tr
Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü	http://www.nvi.gov.tr/
Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi	http://www.osym.gov.tr
Sağlık Bakanlığı	http://www.saglik.gov.tr
Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü (TKGM)	
Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü	http://tedavi.saglik.gov.tr
Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi	http://www.tedas.gov.tr
Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı	http://www.ysk.gov.tr/

Ek: 2. İlgili bilgilere ulaşmak için ...

Ürün Tanımı / Ortamı	Var	Yok	Nitelikleri	
			İçerik	Biçim
Haber Bülteni: Konu ile ilgili güncel bilgilere, TÜİK web sayfasında " Haber Bültenleri " başlığından ulaşabilirsiniz. Haber bültenleri, " Ulusal Veri Yayımlama Takvimi "nde belirtilen açıklanma periyodunda yayımlanmaktadır.		√	-	-
Yayın: İlgili e-yayınları TÜİK web sayfasında " Yayımlar " bölümünden indirebilir ya da basılı yayınları bilgi satış bölümünden talep edebilirsiniz. Yayın içeriklerine ait özet bilgiye web sayfasında yer alan " Yayımlar " bölümü ile " TÜİK Veriye Erişim ve Yayın Kataloğu "ndan ulaşabilirsiniz.	√		Metin Tablo Grafik	Kağıt CD-ROM PDF
Tablo: Konu ile ilgili özet ve ayrıntılı tablolara, TÜİK web sayfasında " Konularına Göre İstatistikler " başlığı altındaki " İstatistiksel Tablolar " alt başlığından ulaşabilirsiniz.		√	-	-
Veri tabanı: Konu ile ilgili ayrıntılı bilgilere, TÜİK web sayfasında " Veri Tabanları " başlığından ya da " Konularına Göre İstatistikler " başlığı altındaki " Dinamik Sorgulama " alt başlığından ulaşabilirsiniz.	√		Tablo	Excel PDF HTML
Mikro veri: Mikro veri CD'leri; her bir istatistik biriminin, gizlilik ilkelerinin elverdiği çerçevede yer verilen bilgileri içerir. Mikro verileri, TÜİK'le karşılıklı protokol yaparak sağlayabilirsiniz.		√	-	-
İstatistik Bilgi Hattı: Genel bilgilere erişim için, + 90 312 410 0 410 santral numarası çevrilerek, 8 numarasını tuşlayabilirsiniz. Daha sonra yönlendirmeler sonucunda, istediğiniz konuyla ilgili (1, 2, 3, 4, 5, 6) tuşlardan birine basarak gerekli bilgileri alabilirsiniz.		√	-	-
Mobil Telefon: Konunun güncel bilgilerine ulaşmak için; Servis Bilgi Hattından Turkcell, Avea, Vodafone hatlı cep telefonu kullanıcısı iseniz ücretli (kontör değerli) yararlanabilirsiniz. 3737 'ye kısa mesaj göndererek çeşitli konu ve içerikte bilgileri öğrenebilirsiniz.		√	-	-
TRT-Telegün Sayfası: Güncel özet bilgilerine haber bülteni yayımlama takvimine paralel olarak TRT Telegün (Sayfa: 590) yayınından ulaşabilirsiniz.		√	-	-